

AKDEN Z ÜN VERS TES
SOSYAL B L MLER ENST TÜSÜ

Elif TOZ

GAGAUZ BALLADALARI/TÜRKÜLER (M. A. DURBAYLO'NUN MET NLER)
MET N AKTARMA VE NCELEME

Türk Dili ve Edebiyatı Ana Bilim Dalı
Yüksek Lisans Tezi

Antalya, 2016

AKDEN Z ÜN VERS TES
SOSYAL B L MLER ENST TÜSÜ

Elif TOZ

GAGAUZ BALLADALARI/TÜRKÜLER (M. A. DURBAYLO'NUN MET NLER)
MET N AKTARMA VE NCELEME

Danı man

Prof. Dr. Zekeriya KARADAVUT

Türk Dili ve Edebiyatı Ana Bilim Dalı
Yüksek Lisans Tezi

Antalya, 2016

T.C.
Akdeniz Üniversitesi
Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğüne,

Elif TOZ'un bu çalışması, jürimiz tarafından Türk Dili ve Edebiyatı Ana Bilim Dalı Yüksek Lisans Programı tezi olarak kabul edilmiştir.

Başkan : Doç. Dr. Sinan GÖNEN (mza)

Üye (Danışmanı) : Prof. Dr. Zekeriya KARADAVUT (mza)

Üye : Yrd. Doç. Dr. Ünsal Yılmaz YEĞİLDAL (mza)

Tez Başlığı : "Gagauz Balladaları/Türküleri (M. A. Durbaylo'nun Metinleri) Metin Aktarma ve inceleme"

Onay: Yukarıdaki imzaların, adı geçen öğretim üyelerine ait olduğunu onaylıyorum.

Tez Savunma Tarihi : 12/07/2016

Mezuniyet Tarihi : 21/07/2016

(mza)

Prof. Dr. Zekeriya KARADAVUT
Müdür

AKADEMİK BEYAN

Yüksek Lisans Tezi olarak sunduğum “Gagauz Balladaları/Türküleri (M. A. Durbaylo'nun Metinleri) Metin Aktarma ve İnceleme” adlı bu çalışmamın, akademik kural ve etik değerlere uygun bir biçimde tarafımdan yazıldığını, yararlandığım bütün eserlerin kaynakçada gösterildiğini ve çalışmamın içerisinde bu eserlere atıf yapıldığını belirtir; bunu şerefimle doğrularım.

Elif TOZ



Ç İ N D E K İ L E R

KISALTMALAR L İ STES	iii
ÖZET.....	iv
SUMMARY.....	v
ÖNSÖZ.....	vi
G İ R	1

B İ R İ N C İ BÖLÜM E K İ L İ N C E L E M E S

1.1 Vezin-Kafiye	11
1.2 Ritmik fadeler	13
1.3 Kalıp fadeler	14
1.4 Sanatlı fadeler	16

K İ N C İ BÖLÜM M O T İ F L E R

2.1 Destan Motifleri	21
2.1.1 Sarı Yılan Motifi	22
2.1.2 Toprak Motifi	23
2.1.3 Rüya (Dü) Motifi	24
2.1.4 Sayı Motifi	25
2.1.5 Su Motifi	29
2.1.6 Kurt Motifi	30
2.1.7 Ku Motifi	32
2.1.8 I ık Motifi	33
2.1.9 At Motifi	34
2.1.10 Alp-Kahraman Motifi	37
2.1.11 Kadın Motifi	42
2.2 Halk Hikâyesi Motifleri	47
2.2.1 Çocuksuzluk Motifi	48
2.2.2 Kurban Adama Motifi	49
2.2.3 Konu an Bebek Motifi	50
2.2.4 Zehir Motifi	51
2.2.5 Kötü Anne/Kaynana Motifi	52

2.3 Efsane Motifleri	53
2.3.1 Yıldızın Do u u Motifi	54
2.3.2 Dönü me Motifi.....	56
2.3.3 Ölüp Dirilme Motifi	60
2.4 Masal Motifleri	62
2.4.1 Ayı Motifi	62
2.4.1 At Motifi.....	64

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

MET NLER

SONUÇ	191
KAYNAKÇA	194
ÖZGEÇM	197

KISALTMALAR LİSTESİ

AKMB	Atatürk Kültür Merkezi Başkanlığı
AKDİTK	Atatürk Kültür Dil ve Tarih Yüksek Kurumu
A. .	Anonim Şirketi
Bas.	Basımevi
bs.	Baskı, basım
C.	Cilt
Dr.	Doktor
Edt.	Editör/ler
haz.	Hazırlayan/lar
Kit.	Kitabevi
Ne .	Neşriyat/ı
s.	Sayfa
S.	Sayı
TCKB	Türkiye Cumhuriyeti Kültür Bakanlığı
TDK	Türk Dil Kurumu
TEV	Türk Edebiyatı Vakfı
TKY	Türk Kültür Yayıncılığı
TTK	Türk Tarih Kurumu
TÜDEV	Türk Devlet ve Topulukları Dostluk Kardeşlik ve Birlik Vakfı
vb.	Ve benzeri
vd.	Ve diğerleri
Yay.	Yayıncılık/yayımları/yayınevi

ÖZET

Bu çalı mada M. A. Durbaylo'nun "Ballada Türküleri" adlı derleme eserindeki balladalar, metin aktarması ile motif ve ekil incelemesi yapılarak bir de erlendirmeye tabi tutulmu tur. Eserdeki balladalar, Gagauz Türkçesiyle kaleme alınmış olup Gagauz Türklerinin hayatlarıyla, ya ama biçimleriyle ve dünyaya bakı larıyla yakından alâkalıdır. 1991 yılında yayımlanan bu eseri Durbaylo, 1970-1990 yılları arasında Gagauzya'nın muhtelif bölgelerindeki Gagauz köylerinden yaptığı ı derlemelerden oluşmu tur.

Balladalar, Balkan halklarına ait bir türkü tarzıdır ve ya anmış bir olaya dayanır. Ancak burada ekil olarak Balkanlar'daki halkların edebiyatlarına ait birtakım ekil unsurlarını görsek de içerik olarak Gagauzların eski dönemlerine ait hayat anlayı larını, gelenek ve göreneklerini, tarihini, dünyaya bakı larını, inançlarını ve onların ortak Türk tarihine ve Türk dünyası edebiyatına ait izlerini canlı bir ekilde bulmak mümkündür.

Çalı mada Gagauz tarihi, folkloru ve ballada türü hakkında bilgiler verilip, balladalar ekil incelemesi ve motif incelemesine tabi tutulmu tur. Metinler, Gagauz Türkçesiyle olanları normal harflerle, Türkiye Türkçesiyle olanları ise *italik* harflerle verilmiştir.

Bu çalı manın amacı, Gagauz Türkçesiyle ve Kiril harfleriyle yazılı bulunan bu metinleri Latin alfabesine ve Türkiye Türkçesine aktarıp üzerinde birtakım de erlendirmelerde bulunmaktır. Türk dünyasının bir parçası olan ve Türk dünyasında örne i yok denecek kadar az bulunan Gagauz Türklerinin bu balladaları, Türk dünyasının edebiyatının içine dahil etmek ve Gagauzların geçmi ine ait bilgilere bu kanaldan ulaşmak suretiyle Türk dünyasını ve bilim dünyasını bu eserden ve dolayısıyla bu balladalardan haberdar etmektir.

Anahtar Kelimeler: Ballada, Gagauz, Ballada Türküleri, Gagauz Balladaları

SUMMARY
GAGAUZ BALLADS/SONGS (M. A. DURBAYLO'S TEXTS) TEXT
TRANSSHIPMENT AND INVESTIGATION

In this work, M.A. Durbaylo's balladries in his compilation work called "Balladry Songs" assessed by text transferring and motive and from study. Balladries in this work were written by Gagauz Turkish. These are related to Gagauz Turks' lives, life styles and world views. Durbaylo, which was published in 1991, constitute this work by collecting knowledge between 1970-1990 years in Gagauz villages in Gagauzia's special regions.

Balladries were styles of songs belonged to Balkans public and were backed to an experienced occasion. But in this work it is possible to see some forms' of principles. In context it is possible to find Gagauz's style of living in old times, their traditions, their usage, their views of world, their belief and their common Turkish History and Turkish Literature.

In this work information was given about style of balladry and folklore in history of Gagauz. Balladries conform to motive investigations and form study.

Texts were given in normal letters were in Gagauz Turkish, in italics letters were in Turkey's Turkish.

This work's aim is to translate these texts that written in Gagauz Turkish aid Kiril Alphabet to the Latin Alphabet and Turkey's Turkish and to make a conclusion on these texts. Gagauz Turk's balladries, that of the piece of Turkish world and to some extent there is no other example in Turk's world. These balladries aims are to include Turkish world into literature and gather an information about past by way of these knowledge and to give information to the science world by means of balladries.

Keywords: Balladry, Gagauz, Balladry Songs, Balladries of Gagauz

ÖNSÖZ

nsan, ona biçilmi kader çizgisi üzerinde ya ar ve bir gün o çizginin bitti i yerde ve yıldızı söndü ü an, her canlı gibi yok olur. Toplumlar da kendilerine ait de er yargılarıyla, kültürleriyle ya arlar ve kendilerine has özellikleri ile millet olarak varlıklarını sürdürürler. Tarih bize, atalarından getirdi i dünyaya ve hayat bakı larıyla, millî uurlarıyla, gelenek ve görenekleriyle ve bunlardan en önemlisi de kendilerine ait olan dil ve kültürleriyle ya ayan milletlerin hayatta kaldıklarını ve kalmaya edeceklerini göstermi tir.

Bu de erlere ba lı kalan Gagauz Türkleri de farklı bir co rafyada, farklı bir inanç sistemi içerisinde, çe itli etnik ve siyasî baskılara kar ı direnerek ayakta kalabilmeyi ba armı bir Türk toplulu u olarak kar ımıza çıkar. Çok geni bir co rafyada ya ayan bütün Türk toplulukları gibi Gagauzlar da, kaderin onları attı ı her yerde, atalarından getirdi i de erlerle, onlara ba lı kalarak ya adıkları toprakları kendilerine yurt edinerek hayatlarına devam etmi lerdir. Gagauzlar, hem Do u'dan, hem de Batı'dan edindikleri de erleri harmanlayarak, aynı zamanda da kendi millî de erlerinden ve özünden kopmayarak onları kültür hayatlarında ve folklorlarında ya atmı lardır.

Yapılan bu çalı manın asıl amacı da, bu de erlere ula mak ve bu de erleri insanımıza sunmaktır. Çalı mada mümkün oldukça metnin orijinaline sadık kalınmaya çalı ıldı ve aktarmada aynı anlamı veren kelimelere dokunulmamaya gayret edildi. Sadece lehçe farkından dolayı anlam farklılı ı ta rıyan kelimeler, en yakın anlama gelebilecek kelimeyle de i tirildi. Dönemin siyasi anlayı nı ifade eden “Osman Zulumnuk Zamannarı çin Balladalar” adlı bölüm ba lı ı, “Osmanlı Dönemi ile lgili Balladalar” olarak aktarıldı ve ba lıklarda bunun dı nda ba ka bir de i iklik yoluna gidilmedi.

Yapımı oldu um bu ilk akademik çalı mada, birikimleriyle bana yol gösteren ve her türlü yardımı sa layan ba ta tez danı man hocam sayın Prof. Dr. Zekeriya KARADAVUT'a ve bilgilerinden istifade etti im bütün hocalarıma te ekkürü bir borç bilirim.

Ayrıca, varlı ı ve bilgisiyle yanımda olan ve beni her zaman destekleyen hayat yolda ım, e im Hıfzı TOZ'a ve çocuklarım O uzhan ve Alper'e ve bu günlere gelmemde en büyük eme i olan annem Sofia UZUN'a sonsuz te ekkür ederim.

Elif TOZ

Antalya, 2016

G R

Sovyetler Birliği'nin dağılması bir yandan rejimlerin, tarihin, coğrafyanın ve siyasî sınırların birbirinden ayrıldığı aynı dili ve aynı kültürü paylaşan Türk soylu halkların birbirleriyle kucaklaşmasına ve bir yandan da onlarla ilgili yapılan çalışmalarla ulaşma imkânı verdi. Aynı dili konuşan ve aynı kültürü farklı coğrafyalarda ve farklı inanç sistemleri içinde yaşayan bu Türk soylu topluluklar arasındaki ortak değerlerin, düşünülüyor kadar farklı olmadığı da görüldü. Bu ortaklığın başında, hiç üphe yok ki, dil ve kültür gelmektedir. Aynı dili ve kültürü paylaşan bu topluluğa “Türk dünyası” adı verilmektedir. Türk dünyasının önündeki sorunlardan en önemlisi, Türk dünyası içindeki bu toplulukların birbirlerini yeteri kadar tanıyamaması ve birbirlerindeki ortak kültürel ve edebî değerlerden haberdar olmamasıdır. Halbuki Türk dünyası, bu gün bile süregelen bir devamlılığa, çok zengin bir kültür ve edebiyat birikimine ve arada ufak farklılıklar da olsa büyük bir oranda ortak değerlere sahiptir.

Bu Türk soylu halklardan biri de, farklı bir inanç sistemi içinde yaşamalarına rağmen varlıklarını, dilleri ve kültürel değerleri ile kaynağına Tengricilik dönemine kadar uzanan gelenek ve göreneklerine bağlı kalaraksüredüregelen Gagauz Türkleridir. XX. yüzyılın başlarına kadar yazılı bir edebiyatları olmayan ve daha çok zengin bir sözlü edebiyat kültürüne sahip olan Gagauz Türkleri, Anadolu'da yaşayan Hristiyan Türklerin Yunan alfabesi ile yazmış oldukları metinleri ve eserleri okuyarak kendi dillerini ve kimliklerini korumayı başarmışlardır.

“Karamanlılar olarak bilinen bu Türklerin Türkçe yazdıkları kitaplar Gagavuzlar'a kendi dillerinde dinî eğitim ve Türkiye Türklüğü ile kültürel bağları koruma imkânı sağlamıştır. Gagavuz Türkleri, 19. yüzyılın sonlarına kadar bütünüyle Balkanlar'da yaşadıkları için, Balkan Türklüğü ile de yakın temas içinde olmuşlar ve onlar vasıtasıyla sözlü Türk kültürünün eserleri olan Nasreddin Hoca (Nastraddin), Türkmen kızı, Yemen türküsü gibi pek çok anonim edebiyat mahsulünü öğrenmişlerdir. Diğer yandan öbür Balkan milletleriyle kurdukları yakın ilişkilerin sonucu, Bulgar, Yunan, Sırp edebiyatlarındaki Türk dümanlığı ile ilgili Balladaları da yakından tanımışlardır.”¹

Durbaylo tarafından derlenen “Ballada Türküleri” adlı eser, Gagauz Türklerinin, tarihin en eski dönemlerinden izlenilen ve onların günümüze kadar olan süreç içindeki yaşantılarını, onların kültürel değerlerini ele alıp inceleyen ve üzerinde daha çok çalışılması beklenen en önemli eserlerinden birisidir. Bu çalışmada, Gagauz Türklerinin balladalarını herhangi bir deyimle gitmeden, olduğu gibi Latin alfabesine ve Türkiye

¹ Özkan, 1997: 508.

Türkçesine aktarmaya çalı tık ve onları ekil ve motifleri bakımlarından bir de erlendirmeye tâbi tutarak Gagauz Balladalarının Türk dünyası tarafından tanınmasını ve Türk dünyası edebiyatı içerisinde bir yere oturtulmasına imkân verilmesini amaçladık.

Çalı manın “Giri ” kısmında çalı manın genel amacı üzerinde durulmu ve Gagauz tarihi ve folkloru hakkında bilgiler verilip balada türü ve özellikleri tanıtılmaya çalı ılmı tır.

Birinci bölüm, “ ekil ncelemeesi” ba lı ını ta ımaktadır ve bu bölümde balladalar, vezin-kafiye, ritmik ifadeler, kalıp ifadeler ve sanatlı ifadeler bakımından incelenmi tir.

kinici bölümde balladalardaki motifler üzerinde durulmu tur ve balladalardaki motifler, destan motifleri, halk hikâyesi motifleri, efsane motifleri ve masal motifleri bakımından bir de erlendirmeye tâbi tutulup motif örnekleri gösterilmi tir.

Üçüncü bölümde yapılan çalı malardan sonra ortaya çıkan sonuçlar de erlendirilmi ve dördüncü bölümde ise ballada metinleri, kar ıla tırılmasının kolay yapılması amacıyla aynı sayfada; hem Gagauz Türkçesiyle, hem de Türkiye Türkçesiyleyan yana verilmi tir.

A. Gagauz Tarihine Genel Bir Bakı

Tarihin en eski ve köklü milletlerinden biri olan Türkler, dünyanın birçok kıtasına ve yöresine da ılmı lar ve yayılmı oldukları bu yeni co rafyalarda da Türk kültür ve medeniyeti dairesi içinde kalarak kendi tarih ve edebiyatlarını olu turmaya devam etmi lerdir.

“Türkler da ımık ekilde ya amaları sebebiyle ve birbirinden farklı geli me yolları takip ettikleri için Türk tarihini belirli bir zaman kesiminde bütün halinde de erlendirmek kolay olmamaktadır. Di er milletlerin aksine Türkler asırlarca yeni iklimler, yeni yurtlar arayarak, tarihlerini de i ik bölgelerde yaratmı lardır. Bu sebeplerle geçmi in herhangi bir devresinde aynı yerlerde Türk topluluk, idare ve devletlerini izlemek mümkün oldu undan, Türk tarihi denilince, belirli bir toplulu un belirli bir bölgedeki tarihi de il, Türk adını ta ıyan ve özel adlarla anılan Türk zümrelerinin çe itli bölgelerde ortaya koydu u tarihlerin bütünü anla ılmalıdır.”²

Bu topluluklardan biri de Romanya’nın kuzeyinde, Moldova’nın güneydo usunda, Moldova Cumhuriyetine ba lı özerk bir Türk Cumhuriyeti olan Gagauz Cumhuriyeti ve bu cumhuriyet içerisinde ya ayan Gagauz Türkleridir.

“Peçenek, Uz (O uz), Kıpçak, Selçuklu ve Anadolu Türklerinin torunları olan Gagauz (Göko uz)’lar, Ortodoks Hristiyan olup, 1979 nüfus sayımına göre nüfusları 193.000’dir. Bugün ise, 200.000’i geçtikleri tahmin edilmektedir. Gagauz Cumhuriyeti dı ında ba ta Ukrayna, Rusya Federasyonu, Kazakistan, Özbekistan, Bulgaristan, Romanya, Kabarday-Balkar, Kırım ve Türkiye olmak üzere 300.000’den fazla Gagauz Türkü ya amaktadır. Ayrıca 1930 yıllarındaki Avrupa’daki ekonomik buhran sırasında birçok Gagauz Türkü Arjantin, Brezilya ve Kanada’ya göç ederek yerle mi lerdir.”³

² Saray, 1996: 3.

³ Türk Dünyası, 1998: 95.

Ortodoks Hristiyan olan Gagauz Türkleri ile ilgili ilk bilgi Bizans kaynaklarında O uzlar, XI. yüzyılda Tuna Nehri'ni geçerek Balkanlar'a yerle en göçebe topluluklar olarak anılmaktadırlar. XI. yüzyılda Balkanlar'a yerle en Gagauzlar din olarak da Hristiyanlı ı benimsemi lerdir. Prof. Hikmet Tanyu, "Türklerin Dinî Tarihçesi" adlı eserinde Gagauzların Türk oldu una dikkat çeker ve unları söyler:

"Gagavuzlar Türktürler. Tahminen 1064 yıllarında Asya'dan Avrupa'ya gelmi lerdir. Uz-O uz Türklerinden bilinir. Peçenekler ile aynı men edendirler. V. A. Mo kov, onların bir O uz toplumu oldu unu teyit eder. K. Jirecek, Gagavuzları Mo ol akınından sonra Bulgaristan'a yerle mi olan Kuman Türklerinin soyundan kabul eder. Bu hususta çe itli görü lerin birle ti i nokta onların Türk oldu udur." Tanyu yine aynı eserinde Gagauzların Bizans sonrasında Osmanlı yönetimi altında kaldıklarından bahsederek sözlerini öyle sürdürür: "18. ve 19. yüzyıllarda Bulgarlar'ın baskısına dayanamayıp 1750-1846 yıllarında Tuna ırma mını geçerek Rusya'ya geldiler. Tuna çevresine yerle tiler. (1769-1791) Bir kısmı Beserabya'yı (1801-1812) yurt edindiler. Rus propagandası ile onları Rusla tırmaya çalı tılar ve sınır muhafızlı nda kullandılar. Osmanlı mparatorlu u zamanında Hristiyanlıkları dolayısıyla çok sıkıntı çektiler. Di er Hristiyanlara çok müsamaha gösterilmekteydi."⁴

Türkiye Türkleri ile çok yakınlı ı bulunan Gagauzlar, 14. yüzyılda, Yıldırım Bayezıt'ın Balkanlar'ı almasıyla birlikte Osmanlı yönetimine girmi ler ve 20. yüzyıla kadar da Osmanlı hâkimiyeti altında ya amı lardır. 20. yüzyılın ba larında, 1906 yılında çok kısa, 15 günlük bir ba ımsızlı ın ardından Rusların, Romenlerin ve sonra da Sovyetlerin egemenli i altında kalmı lardır.

1980'li yıllarda yava yava de i en Sovyetler Birli i'nde ya ayan topluluklarda Rusların tek ulus yaratma gayretine kar ılıklı halklarda uyanmaya ba layan millî kimlik ve millî bilinç duygusu Gagauz aydınları arasında da ortaya çıkar ve 1988 yılında "Gagauz Halkı Hareketi" adlı bir olu um kuran Gagauz aydınları, özerk bir Gagauzya'yı hedeflerine koyarlar.

Gagauzlar, 21 A ustos 1990 tarihinde, Gagauzların en yo un ya adı ı yerleri içine alan ve ba ehri Komrat olan Özerk Gagauz Sovyet Sosyalist Cumhuriyeti'ni ilan ederler. Ancak bu karar Moldova Yüksek Sovyeti tarafından iptal edilir. Ardından 24 Ekim 1990 tarihinde ilk seçimler yapıp Gagauz Meclisi olu turulursa da Moldova milliyetçileri bu karara kar ı çıkarlar ve silahla bu kararı önlemeye çalı ırlar. Rus askerleri buna müsaade etmezler ve Gagauzların yanında yer alırlar. 31 Ekim tarihinde yeni bir Gagauz Yüksek Sovyeti kurulur ve Stepan Topal ba kan seçilir. 27 A ustos 1991 tarihinde Moldova'nın ba ımsızlı mını ilan etmesiyle birlikte Gagauzlar da kendi cumhuriyetlerini ilan ederler. Moldova Cumhuriyeti ise, 23 Aralık 1994 tarihinde Gagauz Cumhuriyeti'nin özerkli ini

⁴ Tanyu, 1978: 91.

tanyan bir yasa çıkararak millet kongresi, bilim, kültür, eğitim, iskan, belediye hizmetleri, sağlık, spor, bütçe, ekoloji, finans ve ekonomi alanlarında Moldova Anayasası'na ters düşen hükümleri kaldırarak Gagauz Cumhuriyeti'ne kanun yapma hakkı ve yetkisi tanımıştır.

Bu gün kendine ait bir meclisi, bakanları ve bir bayrağı bulunan “Gagauz Yeri Avtonom Bölgesi” adlı Gagauz Cumhuriyeti, özerk bir yapı ile Türk Dünyası içinde yerini almaktadır. İlk bayrağı, gök mavisi zemin üzerine yaldızlı bir bozkurt başı olan bayrak, daha sonra değiştirilmiştir ve yerine Gagauz halkının geçmişi (tarihini), bu günü ve geleceğini temsil eden üç sarı yıldız ile mavi, beyaz ve kırmızı zeminli bir bayrak kullanılmıştır. Bu bayrakta kullanılan mavi renk, Türk tarihine bağlılığı; beyaz renk, barış ve kardeşliği; kırmızı renk ise, bağımsızlığı ve özgürlüğü sembolize etmektedir.

B. Gagauz Folkloru

Yazılı edebiyata ancak 20. yüzyılın başlarında geçen Gagauzlar, daha çok sözlü edebiyata ağırlık vermişler ve bu özelliklerini günümüze kadar getirmişlerdir. Onların bu özellikleri doğrudan olarak Anadolu Türkleri ile diğer Türk boylarının sözlü edebiyat geleneklerine benzerlik gösterir ki, bu da bütün Türk boylarında olduğu gibi, Gagauzların da sözlü edebiyat vasıtasıyla dillerini, kültürlerini ve millî varlıklarını günümüze kadar taşımalarına sebep olmuştur.

Her millette olduğu gibi Gagauzlar da bir tarih süreci içerisinde kendi millî kültürünü, folklorunu diğer milletlerle yarışarak kendine has bir yapı içinde koruyabilmiş ve bunu günümüze kadar da getirebilmiş nadir topluluklardan biridir. Bu uzun tarih yolculuğunda Gagauz Türkleri, birçok farklı etnik kimliklerle karşılaşarak (Romen, Bulgar, Rus, Ukrayna, Makedon vs.) kendi sözlü edebiyatlarına, folkloruna yeni unsurlar katarak temel özelliklerine zenginlik, renklilik kazandırarak, geçmişten de ödün vermeden günümüze getirmeyi başarmışlardır.

“Uzun asırlar boyunca yazılı bir edebiyat meydana getiremeyen Gagauz Türklerinin çok zengin bir sözlü edebiyatı vardır. Bu sözlü edebiyatın içerisinde halk hikâyeleri, masallar, efsaneler, türküler, maniler, tekerlemeler, bilmeçeler, atasözleri, fıkralar ve özellikle Nasreddin Hoca fıkraları yer almaktadır. Gagauz Türkleri bu zengin sözlü edebiyat ürünlerinin bir kısmını eski Orta Asya Türk kültüründen getirdikleri gibi bir kısmını da Selçuklular ve uzun yıllar birlikte yaşadığı, aynı Orta Asya boyuna mensup soydaşları Osmanlı Türklerinden almışlardır. Bu edebî ürünleri yüzyıllarca kulaktan kulağa, dilden dile devam ettirmişler ve bunun sayesinde millî kimliklerini ve ana dillerini korumuşlardır. Bu millî edebiyatın doğurduğu Orta Asya kültürü bu gün Gagauz Türklerinin yok olmadan yeniden dirilmelerinde büyük rol oynamıştır.”⁵

⁵ Güngör ve Argunşah, 2002: 69.

“(…) Halk edebiyatı Gagauzlar için sadece millî varlı ın devamlılı ını sa layan tabî bir alan olmamı aynı zamanda sözlü tarih olmu tur. Sosyolojik ve tarihsel sebeplerle kendilerine ait bir yazıya çok geç kavu an Gagauzlar için bu sözlü kültür sosyolojik, etnografik ve tarihsel malzeme ile yüklüdür. Ya adıkları co rafyalar, temasta buldukları kültürler, üzerlerinde söz sahibi olan siyasî hakimiyetler, mensup oldukları din, Sovyetler ideolojisinin edebiyatı Gagauzların sözlü edebiyatlarını bir tarafından daima etkilemi tir. Halk hafızasında devam eden ürünler, içinde ya anılan siyasî hayat ve kültürel co rafyanın tesirleri ile zaman zaman tahrif edilmi veya de i tirilmi bazen yapılan aktarmalarla yabancıla mı olmasına ra men Gagauzların millî kimlikleri açısından önemli olmu tur.”⁶

M. A. Durbaylo'nun “Ballada Türküleri” ve L. S. Çimpoye 'in “Dastanny Epos Gagauzov” adlı eserlerin önsözlerinde belirtildi ine göre Gagauzların sözlü edebiyatlarına yönelik ilk çalı ma 19. yüzyılın sonlarına do ru V. A. Mo kof tarafından yapılmı tır. Mo kof, ilk defa Gagauzların yo un olarak ya adı ı Besarabya bölgesine gitmi , orada bir yıldan fazla kalmı ve Gagauzlarla ilgili etnografik bilgiler, iki yüz masal, yüzden fazla türkü, atasözleri, deyimler ve bilmeceler koleksiyonu derlemi tir. Sonra bu ara tırma çalı malarını Mo kof, birkaç bölümden olu an “Obraztsı Narodnoy literaturı Türskih Plemen (Türk Soylu Halkların Halk Edebiyatı Örnekleri)” adlı kitapta derlemi oldu u bu folklor örneklerini bilim dünyasına sunmu tur. Etnografik ara tırmalarını ve çalı malarını ise “Gagauzı Benderskogo Uyezda (Bender Bölgesi Gagauzları)”, “Turetskiye Plemena Na Balkanskom Poluostrove (Balkanlarda Ya ayan Türk Boyları)” adlı eserlerde yayımlamı tır. Gagauzlar üzerine yapılan bu ilk çalı manın en önemli tarafı o döneme ait Gagauzların ruhi, manevi dünyasını folklor aracılı ı ile sunmu olması ve onların etnik kimli i ve tarihleriyle ilgili aydınlatıcı bilgiler içermesidir. Mo kof'un bu çalı maları daha sonraları Polonyalı bilim insanı V. A. Zayançkovski tarafından ele alınıp yayımlanır.

Mo kof'tan sonra bu sahada çalı an ilk isimlerden biri de Mihail Çakır'dır. Mihail Çakır, “Besarabyalı Gagauzların storyası (Tarihi)” adlı eseriyle Gagauz tarihi ve kültürü üzerine önemli bilgiler veren eseriyle dikkati çeker

Yukarıda zikredilen kaynakların önsözlerinden ö renildi ine göre bu sahada çalı an bir di er önemli bilim insanı da Bulgar etnograf Atanas Manov'dur. 1938 yılında Bulgaristan Gagauzları üzerine çalı an Manov, Gagauz kültürüne ve folkloruna ait çok önemli bilgiler sunmu tur.

1950'li yıllarda Gagauz folkloru bilimsel olarak ele alınır ve bilimsel çalı malar yapılmaya ba lanır. Bunların ba nda da L. A. Pokrovskaya ve onu takip eden D. N. Tanasoglu'nu görmekteyiz. Tanasoglu, “Bucaktan Sesler” adlı eseriyle Gagauz Türkçesiyle

⁶ Argunşah, <http://www.tarihtarih.com/>, (erişim tarihi: 31.08.2015).

ilk folklor, edebiyat kitabını 1959 yılında yayımlar ve bununla da Gagauz millî külürüne önemli katkılar sunar.

Gagauzlar üzerine çalı an bir di er isim ise, N. . Baboglu'dur. Baboglu, kendi köyü olan Kıpçak köyünde yıllardır ya anan örf-adet, gelenek, görenekleri derlemi ve bunu da 1969 yılında çıkardı ı “Gagauz Folkloru” adlı kitabında yayımlamı tır.

Yine bu kaynaklardan ö renildi ine göre, daha sonraları Gagauz folkloru üzerine yapılan çalı malar bir hayli hız kazanmı ve Gagauz bilim insanlarının yaptıkları bilimsel çalı malar öne çıkmaya ba lamı tır. Bunlardan M. N. Guboglo, M. V. Maruneviç, G. A. Gaydarcı, S. S. Kuroglo, . V. Dron, V. A. Sıçov, P. A. Çebotar, E. K. Koltsa, M. A. Durbaylo, L. S. Çimpoye vd. gibi isimlerin folklor, etnografya alanlarında önemli çalı maları olmu tur.⁷

Gagauz folkloruna ait yapılan bu çalı ma ve ara tırmalar göstermektedir ki;

“Gagauz Türklerinin tarihi kökleri Hun, Göktürk ve Uygur dönemlerine kadar uzanmaktadır. Özellikle Karadeniz'in kuzeyinden gelerek Do u Avrupa'da derin izler bırakan Kuman/Kıpçaklar ve Peçenekler Gagauzlar üzerinde de etkili olmu tur. Daha sonra Anadolu üzerinden Balkanlar'a geçen Selçuklu ve Osmanlı Türkleri vasıtasıyla slami Türk kültürüyle tanı mı lardır. Tarihi ve co rañ yakınlıkları sebebiyle Bulgar, Yunan, Romen/Moldovan ve Rus kültürleri de dönem dönem yo unlu u de i mekle birlikte Gagauz Türklerini dil, kültür ve edebiyat açısından etkilemi tir.”⁸

Zengin bir folklor ve sözlü edebiyata sahip bulunan Gagauz Türklerinin hayatlarında var olan ve hem Anadolu, hem de Balkan Türklerinininkiyle hemen hemen aynı olan türkü, ballada türküleri, halk hikâyesi, dua ve beddua, fıkra (Hoca Nastradin, Kurnaz Köse), mani, ninni, masal, destan, atasözleri, bilmece, annatmalar, cümbü gibi ortak folklorik unsurları bu gün dahi görmek mümkündür. Bu ortak ürünler, bu gün farklı bir inanç sistemine sahip olan Gagauz Türklerini, Türk dünyası içinde önemli bir yere oturtur ve onları Türk dünyasına sıkıca ba lar.

“Gaguzlarda derlenmi mani, bilmece, atasözleri ve deyimler de Anadolu'da canlı olarak ya ayanlarla kar ıla tırıldı nda ortak söyleyi ve duyu un yo un olarak kar ımıza çıktı ı görülecektir. Nasreddin Hoca fıkralarının çoklukla hiçbir de i ikli e u ramadan capcanlı ya ıyor olması da önemli bir birlikteliktir.”⁹

Bu ürünler içerisinde çalı mamıza temel olu turan türkülerle, ballada türküleri dikkati çeker. Çünkü;

“Türküler canlı bir halk edebiyatına sahip olan Gagauzlar arasında ilgi gören türlerden biridir. Anadolu sahası türkülerinde oldu u gibi Gagauz türküleri de Orta Asya'dan bu güne kadar devam eden Türk adetlerinin icrasında yakılır ve okunurlar. Bu adetler ve türkü okuma gelene i hemen hemen bütün Türk

⁷ Çimpoyeş, 1997: 14-15.;Durbaylo, 1991: 6-8.

⁸ Özkan, 2007: 133.

⁹ Güngör - Argunşah, 2002: 74.

boylarında birbirine benzemektedir. Gagauz Türkleri hamur yo ururken “hamur türküsü”, gelini giydirirken ve evden çıkarırken “gelin türküsü” veya “gelin a latma türküsü”, güvey tıra olurken “tura türküsü” söylemektedirler.”¹⁰

“Konusu Türk tarihinin yakın dönemlerinden alan Yemen, Sultan Aziz, Varna, Kırım, Çanakkale, Plevne ve Sivastopol türküleri Gagauzlar arasında da bilinmektedir. Ayrıca Ali imin Ka lar Kara, Aman Doktor, Beyo luna Giderken, Gelin A latma Türküsü, O lan O lan gibi sevda türküleri de Türkiye Türkleri ile Gagauz Türklerini birbirine ba lamaktadır. Gagauz Türkülerinde sevgi, hasret, ölüm, yoksulluk gibi hayatın dramatik yönleri yanında mizahî tarafları da i lenmektedir. Söz tekrarına ve zekâ oyunlarına dayanan esprilerin olu turdu u türküler var oldu u gibi kaz, keçi, pire, sıçan gibi hayvanlar üzerin kurulumu ho hikâyelerden meydana gelen türküler de bulunmaktadır. Gagauz halk türkülerinin ekil özellikleri de Anadolu ve Balkanlar’da söylenen halk türkülerinden pek farklı de ildir. Dörtlük nazım birimi ve mısra sonlarında bulunan ses benzerli ine ve tekrarına dayanan kafiyeler görülür.”¹¹

Balkan halklarıyla çok uzun bir zaman bir arada ya ayan Gagauzlar, bu halklarla ekonomik ve kültürel ili kiye girmek suretiyle çok zengin olan sözlü edebiyatlarını daha da zenginle tirmi lerdir. Bu etkilenme, Gagauz halk edebiyatının kısmen de olsa di er Türk boyları edebiyatlarından birtakım farklı özellikler göstermesine sebep olmu tur. Birçok bilim adamı, yapımı oldukları bilimsel çalı malarında bu özelli i “ballada” türünün olmasıyla açıklarlar ve ballada tarzının Balkan halklarının bir türkü tarzı oldu unu belirtirler.

M. A. Durbaylo ise “Ballada Türküleri” adlı kitabının ön sözünde, yapımı oldu u derlemelerdeki Gagauz balladaların çe itlili ine ve onlar üzerinde yeteri kadar çalı manın yapılmadı na, ayrıca bu balladaları konusuna göre tasnif etmenin zorlu una da dikkati çeker. Durbaylo bu çalı masında Gagauz balladalarını tarihî bir kronolojiye uyararak tasnif etti ini belirtir ve balladaların konusunun çok çe itli olmasının, Gagauz halkının çok zor bir hayat ya adı nı, ancak buna mukabil olaylar kar ısında takınılan tavırla ve duygu seliyle Gagauz halkının ne kadar kıvrak bir dü ünçeye, zekâyâ ve sanat anlayı na sahip oldu unu gösterdi ini söyler. Yazar, bu balladaların Gagauz halkının sadece folklorik bir ürünü olmadı na, bu türün onların tarihine ık tutan bir belge niteli inde oldu una ve çok eski zamanlarda edindi i kültürel zenginli inin, birikiminin ve dünya görü ünün günümüze kadar gelen bir uzantısının oldu una vurgu yapar. Ayrıca yazar, olayların merkezinde sıradan bir insanın kaderinin yer aldı na ve Gagauz balladalarının da di er milletlerin balladalarında oldu u gibi lirik-epik özellikler ta ıyan trajik türkü oldu una dikkatleri çeker. Durbaylo, Gagauz ballada türünün ilk örnekleri, bize ula amayan çok eski bir türkü gelene inin, özellikleriyle birlikte masal ile lirik-epik türkü türünün harmanlanmı bir hali oldu una vurgu yapar. Yazısının devamında Durbaylo, folklor bilimcilerinin en önemli amaçlarından birinin

¹⁰ Güngör-Argunşah,2002: 71.

¹¹ Özkan, 2007: 135.

bu balladalarda yer alan mitolojik unsurlarından hareketle Gagauzların Balkanlardan önceki hayat anlayışlarını, tarihlerini, dünyaya bakışlarını, atalarına ait eski kültürlerini ve onların ortak Türk tarihine ait izlerini bulabilmek ve ortaya çıkarmak olması gerektiği temennisini dile getirir.¹²

C. Balladalar

Batı edebiyatlarına özgü olan ve tarih olarak da çok eski dönemlere kadar uzanan bir nazım ekli olan balad türü, Türk edebiyatında ancak Cumhuriyet Döneminde kullanılmaya başlanmıştır. İngilizcede: ballad, Fransızca: ballade, Almancada: ballade olarak bilinen bu nazım ekli, Rus edebiyatında ise, “ballada” olarak kullanılmasından dolayıdır ki, Sovyet etkisinde yaşayan Türk boyları edebiyatlarında da “balad” türü, “ballada” olarak adlandırılmıştır.

Balad, “Edebiyat ve Söz Sanatı Terimleri Sözlüğü” adlı eserde: “1. (Onüçüncü yüzyılda) Dans arkısı. 2. (Bugün) Üç dönuenden ve bir a rılamadan ibaret küçük bir ko uk ekli. 3. Bir çe it nazımlı masal.”olarak tanımlanır.¹³

Bir başka kaynak olan “Halkbilim Terimleri Sözlüğü” adlı eserde ise şöyle tanımlanır: “Toplantılarda, genellikle dansla birlikte ko uk, türkü biçiminde söylenen küçük masallardan her biri.”¹⁴

Diğer bir sözlük olan “Yazın Terimleri Sözlüğü” adlı sözlükte ise balad u cümlelerle verilir: “1. (XII. ve XIII. yüzyıla kadar) Dans arkısı. 2. Uyak örgüsü, uyak türü ve dize sayısı bakımından birbirinin aynı üç bent ve bir sunu ile başlayan yarım bentten oluşan eski bir Fransız ko uk biçimi. 3. Ko uk biçiminde bir tür masal.”¹⁵

Dr. Arslan Tekin’in “Edebiyatımızda simler ve Terimler” adlı eserinde ise, balad hakkında u bilgileri vermektedir:

“Batı edebiyatına ait bir nazım ekli ve türü. Nazım ekli olarak balad üç uzun bir kısa benden meydana gelir. Uzun bendlerin mısra sayısı 6-10 arasında de i ir. Her bende e it mısra vardır. Kısa bend ise 4-5 mısradır. Bu bend Allah’a, krala, prense vb. seslenen ithaf bendidir. Her bendin sonundaki mısra bir çe it nakarattır; de i meden tekrarlanır. Kafiye ekli kesin de ildir; ancak bendlerde ilk dört mısra ço unlukla çapraz kafiye, sonrakiler de sarma kafiye uyar.

Nazım türü olarak, eskiden bir hikâyesi olan kısa lirik iirlere, her çe itten duygulu arkılara balad denirdi. Dinî, satirik, trajik vb. olmak üzere her çe it konuda söylenirdi.

Ortaça boyunca, özellikle talya’da ders sırasında ve müzik e li inde söylenen lirik iirler olarak görüldü. XVII. Yüzyıldan bu yana klasik eklini aldı. Masal ve efsane niteliindeki bendleri ele alıp

¹² Durbaylo, 1991: 6-7.

¹³ Edebiyat ve Söz Sanatı Terimleri Sözlüğü, “Balad”, 1948.

¹⁴ Acıpayamlı, “Balad”, 1978.

¹⁵ Yazın Terimleri Sözlüğü, “Balad”, 1974.

i leyen, kısa ve hikâyesi olan şiirler olarak kullanıldı. Çağdaş şiirde ise baladın klasik biçimi ve muhtevası deşirtililip genişletilerek hikâyelerin yanında felsefî, hikemî ve duygu yönü (lirik) ağırlaşan balladlar yazıldı. Türk edebiyatında balad ancak Cumhuriyet Edebiyatında kullanılmıştır.”¹⁶

Balad hakkında en geniş bilgiyi ise “Ruskiy Folklor” adlı Rusça kaynaktan alıyoruz. Ballada olarak adlandırılan bu tür hakkında çok geniş bir bilgi sunan bu eserde ballada şu cümlelerle verilir:

“Balladalar, tarih içerisinde halkın yüreğinde derin izler bırakmış olan olayları şiirsel bir üslupla anlatan epik ve tarihsel şiirlerdir. Ballad sözünü ilk defa İngiliz-koç halkları, Ortaçağda yaşadıkları tarihsel olayları anlatan türküler için kullanmışlardır. Ancak zaman içerisinde bu tür, bütün Batı edebiyatlarında romantik özellikler kazanarak kullanılır ve sevilen bir şiir türü olur. Daha çok Batı kültürüyle yorulmuş halkların edebiyatlarında kullanılan bu tür, bu halkların eski şiirlerinden ve türkü geleneklerinden izler taşıyarak yoluna devam eder. Bu türün asıl amacı ve sanatsal derinliği, ya da anlamı bir olay üzerinden dinleyicide derin bir acıma duygusu oluşturur.”

Balladalar konusu, biçimi ve olayları anlatımdaki yalınlığı ile dinleyiciyi ahlâkî ve ruhî bir dünyaya taşıyarak ve onu bu duygularla başbaşa bırakır. Daha çok ailevî ve sosyal durumları dile getiren balladaların merkezinde, toplumun ahlâkî ve manevî kaygılarının öne çıkarıldığı görülmektedir. Balladalarındaki olaylarda dinleyici, bazen bir aile sorununun, bazen tarihsel bir hadisenin, bazen de mitolojik bir olayın içinde kendisini bulabilir. Bazı balladalarda zaman ve mekân unsurları gerçek ve kesin çizgileriyle verilirken bazı balladalarda ise bu unsurlar, efsanevî ve masalsi özellikler gösterebilmektedir.

Tarihsel süreci içerisinde ve yapısal özellikleri bakımından balladaları üçe ayırmak mümkündür: 1- Mitolojik balladalar, 2- Klasik balladalar, 3- Yeni balladalar.

1- Mitolojik Balladalar:

Bu balladalarda halkın en eski dönemlerine ait arkaik, etnik ve tarihsel izleri gizlidir. Bu tür balladalarda evreni anlama ve algılama ve o döneme ait olan inanç sistemi içerisinde yaşananları yansıtmaya çabası ve gayreti vardır.

2- Klasik Balladalar:

Bu tür balladalarda daha çok aile sorunları ele alınır. Burada aktarılan olaylarda baba-oğul, karı-koca, aile abey-kız kardeş, gelin-kaynana, kız-üvey anne arasındaki ilişkilerle birlikte onların iç dünyalarını yaralayan, sızlatan duygular dinleyiciyi de etkileyecek bir şekilde verilir. Balladalarındaki olayların sonucunda kötülüğün kazanması, dinleyicinin vicdanının sesinin uyanmasına sebep olur ki, bu da o balladanın amaçladığı zaferi ve sanatsal derinliği ortaya koyar.

3- Yeni Balladalar:

Yeni balladalar bu dönemde yazılı edebiyatın öne çıkmasıyla birlikte halk tarafından sevilen şiirlerin bilindik şiirlerinden alınan mısralarla, eski ve yeni balladaların özelliklerinin bir araya getirilmesi ile oluşturulan yeni romantik şiirlerdir. Yeni balladalar, XIX. Yüzyılda halk edebiyatının türlerinden biri olarak oluşur. Bu tarz şiire önceki şiirlerde var olan sevgi konusunun yanı sıra kıskançlık dramı da eklenir. Bundan dolayı olay kesitleri, melodramatik özellik kazanır, lirizm basit bir pastoral ifade ile tamamlanır ve böylece tatsız bir naturalizm ortaya çıkar.

¹⁶ Tekin, “Balad”, 1995.

Balladalara genel olarak baktığımızda, balladaların sanatsal değerinin, onların güçlü bir trajedi ile olayları yansıtması ve dinleyicide ise etkileyici bir iz bırakması olarak değerlendirilir. Burada teferruatlarından arındırılarak bir anlam mazlık üzerine kurulan hayat kesitleri, bazen olayların akı sırasına uyularak anlatılır, bazen de anlatılan olayın içinden hareketle verilmeye çalışılır. Kimi balladada yapılan bir kötülük, balladanın hemen başında verilir ya da balladanın son bölümünde bir trajedi ile bu kötülük ortaya konur. Ballada içinde gelişen olayların meydana gelişinde bazen gerçek motifler, bazen de sihir-büyü gibi mucizevî olayların etkisi görülür. Ancak sihir-büyü gibi motifler, balladada geçen olaylardaki kötülüğün bozulmasını ve dolayısıyla adaletin de yerini bulmasını sağlayan sanatsal bir ifade olarak kendini gösterir.

Balladalarda olaylar, çok hızlı gelişir ve olaydan olaya kesik kesik geçişler ve tekrarlamalarla balladadaki heyecan artırılır. Bunların yanı sıra balladarda sıfatlar, semboller, mecaz, mübalaâ, metafor gibi sanatlar da sıklıkla kullanılır. Bu da balladadaki olayı dramatik bir çözüme götürür. Bazı balladalarada ise olay diyaloglara dayandırılarak verilir.

Balladalarda bir çatı manının içerisinde verilen kahramanların ismi, ya da toplumdaki yeri farklı farklı olsa da ballada içinde kahramanın üstlendiği rol hep aynıdır. Bu rol kahramanın aile içerisindeki rolü ile (kardeşi, kaynana, koca gibi) kahramanın karakteri ve aile içindeki görevi, yeri ve görevi ile örtülür. Bunların yanı sıra balladalarda insanın zor ve bazen çelişkili iç dünyasına da yer verilip incelenir. Bu da balladaların gerçekçi ve inandırıcı özelliğini artırır. Sözelimi bir balladada kaynana, hem gelini yoldan çıkaran, hem bir anne gibi acıyan, hem de olayın sonunda pişmanlık duyan bir insan olarak karşımıza çıkabilir.

Balladalar, hayatın tadı ve güzel tarafını algılamamız gerektiği için, balladadaki kahramanın ölümü ile ve ona duyulan acı üzerinde verilir. Çünkü kahramanın ölümü kötülüğün açığa çıkmasına sebep olur ki, bu da dinleyiciye bir moral doygunluğu ve dolgunluğu ya da verir.”¹⁷

¹⁷ Zuyeva, 2001: 267-277.

B R NC BÖLÜM EK L NCELEMES

1.1 Vezin- Kafiye

Balladalar, Batı edebiyatına ait konulu iirlerdir. Balladalar, ekillerinden çok konulu olmalarıyla öne çıkarlar. Türk edebiyatına ait olan ve Türk edebiyatında kullanılan ekil unsurlarıyla ili kileri bulunmadı ından bunları, bu unsurlarla de erlendirmek mümkün de ildir. Balladalara genel olarak baktı ımızda, onlarda herhangi bir vezin, kafiye ve kafiye düzeni görememekteyiz. Ancak ballada türküleri, ekil olarak bentlerden olu turulmakla birlikte bu bentlerdeki mısra sayıları sabit de ildirler ve bu mısra sayıları bentten bende de i mektedir. Bentteki mısra sayısı, olayın durumuna göre bazen çok uzun, bazen de kısa olabilmektedir.

Sonuçta Gagauz halk türkülerinde Türk iir gelene ine ait olan vezin, kafiye, redif ve kafiye düzeni gibi ekil unsurlarını görmek mümkünken, Gagauz ballada türkülerinde bunu görmek mümkün de ildir. Çünkü ballada (balat) türü, Türk edebiyatına ait de il, Balkan (Batı) edebiyatlarına ait bir iir tarzıdır. Balladalar bu yönüyle Türk edebiyatındaki serbest iir diyebilece imiz iir türünü andırmaktadır.

Tudorkinin mamusu ölä demi :

“ Benim kızım biricik,

Hasta olsam i itmeycek,

itsä da gelämecek”.

(Dokuz karda bir da kızkarda)

Port-Artura top atıldı.

Top sesindän er tepredi.

Padi ahtan kihät geldi.

Komandirlär bölä dedi:

“Kur umnarnız bitirsıydı,

Kananaya urun,-dedi,-

Kanaraya urun,- dedi,-

Kanarayı sökün”,-dedi.

Zavallı o zapaslara,

Ne kol kaldı, ne ayak.

Gölmekleri sucaaz **oldu,**

Alçak erlär kannar **doldu.**

Kör olaydın, Yaponiya!

Aldın bizi evlermizdän.

Evlerimizi pustiya **braadın,**

Karılarımızı da dul **braadın.**

U aklarmız da üüsüz kaldı.

U aklarmız da üüsüz kaldı,

Analarmız da gözsüz kaldı.

(Port-Artura top atıldı)

Zaariyä, dertli Zaariyä astalanıyor.

Mamusu da asta onu bakıyor.

Üç beegir amutlu **duruyor,**

Bir beegir kaltaklı **duruyor.**

Zaariya o yılaca götürmää **duruyor.**

Yılaç buluyorlar, imdadını bulamıyorlar,

mdadına uramıyorlar.

Zaarinin kopçaları ilikli,

Mamusunun ürää pek kitli.

Mezarlık yolu **pek incecik,**

Zaari gitti **pek inçecik.**

(Hasta Zaari)

1.2 Ritmik fadeler (Tekrarlamalar)

Balladalarda ahenk, daha çok tekrar sözlerle, mısralarla ve karılıklı konu malarla (diyaloglarla) sağlanmıştır. Bu tekrarlamalar, balladalarda sık sık karşımıza çıkar. Balladaların ilk mısrası, balladanın konusu ile ilgilidir ve aynı zamanda o balladanın da adıdır. Duyguların ve olayların yarattığı derin izleri pekiştirmek için kullanılan bu tekrarlamalar, balladaların asıl sanatsal değeri olan okuyucu/dinleyicide vicdanın sesi olma ve vicdanların uyanmasını sağlama açısından son derece önemlidirler.

**Ay, göklerde, göklerde,
Ne pek üüsek élerde,
Ay, göklerde, göklerde,
Ne pek üüsek élerde, (Ay, göklerde, göklerde)**

**“ Durmayınız, siiretmeyiniz,
Durmayınız, siiretmeyiniz.
Geliniz, kurtarınız beni.
Geliniz, kurtarınız beni
Bu yılanın aazından,
Bu yılanın aazından,
Bu dü manın elindän”. (länka gitmi baylerä)**

**“ Ay, fenets, fenets,
Hertürlü çiçektän!
Çok seläm götüräsin
Benim anama.**

(...)

**Ay, fenets, fenets,
Hertürlü çiçektän!**

Çok selâm götürâsin

Benim bobama.

(...)

Ay, fenets, fenets,

Hertürlü çiçektân!

Çok selâm götürâsın

Benim agacıma.

(Ançıyi da mamusu yavklu da eder)

Ulu dayına girirkân,

Ayılan da kar ı geldi.

“Allaa roz olsun, ayı”,- dedi.

“Allaa roz olsun, Stueni”.

Ayı da dedi Stuyana:

“Ay, brä Stuyan- karda lık,

Yokmudur nası,- dedi,-

Kuvetlerimizi denemää?”

Stuyan da lafindan atılmadı,

Ayılan da tutundu.

(Stuyan hem ayı)

1.3 Kalıp fadeler

Balladalarda ahengi sa layan unsurlardan bir di eri de deyimler, dualar, özlü ve sanatlı sözler gibi hayatı ve hayat tecrübelerini anlatan ve aynı zamanda balladaların inandırıcılı mı artıran kalıpla mı ifadelerdir. Balladalarda hayat tecrübesi, sevgi, dostluk, ayrılık acısı, sadık kalma gibi toplumsal de erleri anlatan mısralar, kalıp ifadelerle ve özenle verilmektedir. Öyle ki, bazı balladaların biti inde bu kalıp ifadelerle okuyucu/dinleyiciye bir hayat dersi verilir ve balladanın bir anlamda özetini ve ana fikrini ortaya koydu u görülür.

Bölä da **betfa** edärdi:

“ Hey, oolcaazım, oolcaazım,

San benim **kanımı** emersin.

Aarettä da oolcaazım,

Yılannar bölä seni emsin” (Ay, göklerde, göklerde)

Ona **betfa** etmi lär:

“ Yılannar içsin kanımı,

Kurtlar isin tenini”.

(u bayırın ardında)

Kostanda ozaman **dua** etmi :

“**Ver, allahım, bana bir izin,**

Bän bu **erdän kalkeyim,** (Dokuz karda bir da kızkarda)

Evdä kalıcıyınız,

Göz- kulak olasın

Länkayı,

Yuduyor da **canı** çıkıyor,

Erindä ölüyor.

(Petri gider saldat)

“Kolay mı,- dedi,-

Birlik ayırmaa?

Birlik ayırmaa

Ölümdän beter.

Ha, tuz erinä

Külä banaydım,

Ama da genä

stediimnän olaydım”.

(Mari gözäl Tudorka)

Tudorka ozaman

Batüsuna deer:

“ släämidir, batücuum,

Sevdadan ayirmaa

Ev da bozmaa”. (Tudorka, gelsänä bizä)

Stuyan da hem aalier, hem deyor:

“Bu dünnähta anıyı sesleyän

Karısız, u aksız kalyor”. (Stuyanke, ver bir onnuk)

“Vakıdımızda laftır,- dee.-

Dediyimiz- dedik,-dee.-

Nerdän laf da çıkıyer,

Ordan can da çıkıyer”,- deer.

Ordan can da çıkıyer”,- deer. (Ustuyan üündü türklerdä)

1.4 Sanatlı fadeler

Balladalarda metindeki ifadeyi güzelle tirmek, manâyı daha kuvvetlendirmek için bir takım özlü sözler, deyimler, benzetmeler, abartmalar ve tekrarlamalar gibi söz oyunlarına rastlamak mümkündür. Bunlardan ba ka söz tekrarları, “be”, “ba”, “behey”, “da”, “bre”, “mari” gibi nidâlarla söze heyecan ve canlılık katılmaya çalı ılmı tır. Bununla birlikte balladalarda dil sade, halkın günlük hayatta kullandı ı bir dil olmasına ra men, bu söz oyunlarıyla, sade bir dilden hareketle kendine özgü bir üslup olu turma yoluna gidildi ini de görmekteyiz. Buna örnek te kil edecek cümleler unlardır:

Sarılmı , **kolaç olmu** ,

Gün **gibiyalabarmı** .

Gün **gibi** yalabarmı ,

Ate **gibi** yanarmı .

Gün **gibi** yalabarmı ,

Ate **gibi** yanarmı .

(Ay, göklerde, göklerde)

“Näända i idilmi , näända görülmü ,

Diriylän ölü yol örüsün,

Diri ölünün ba mı bitlesin?”

(...)

Tabutçuumdan da beegir olsun,

Kapecından da kaltak olsun,

Boy sazımdan da kantırma olsun,

Yol bezimdän da kamçı olsun,

Ba yastımdan da çotra olsun”

(...)

a -be kaler da ölä deer:

“ Batücuum, batü, Kostanda batü,

Ne aareersın sän burada?

Bırada kurt- ku gezmeer”.

(Dokuz karda bir da kızkarda)

Erä girdi, er içti.

Beegiri da ne idi, ne içti.

(Petri hem anası)

Açan da o Stuyanı tutuyor,

ki karı yukarı kaldırır,

Üç karı erä battırer.

Açan da Stuyan ayı tutuyor,

Üç karı yukarı kaldırır,

Be karı erä battırer.

(Ayı hem Stuen güre erlär)

Bir da ayı da

Karı çıkmı ,

Bir düün askeri da kırmı ,

(Stuençuyu düünä çırmı lar)

Hey, Petri, açan

“E-hey!”-eder (Esirli Petri)

“Sabansersın, **brey**, gidi, yolcu!”

“**Brey**, gidi, yolcu!”

“**Mari Ma u**, genç gelinim,

(Mari Ma u Genç Gelinim)

O du man mamusu karı çıkıyor.

“**Hey, malü ma**, malücum,-deyor,-

Neredä benim Petranam?”

“**Hey, oolum, oolum**,- deer,- Stueni.

(Oolum, takaza etsänä gelini)

Tatarinin sa karısı, u akları

Kapudan bakı-bakeyor.

ki da sıra **kannı ya lar**

Gözlerindän akıyor. (Av am oldu dediklerä)

Gospodin Todurun beygiri geeridän geläardı,

Bir **sinek gibi görünäardı.**

kinciyä da çıktılar

Üç gölceezlerä.

Atları da “ii”-ettilər.

Turkmen padi aasının beygiri geeridän geläärdi,

Bir **sinek gibi görünäärdi**

(...)

Turkmen padi aasının da

Beygiri geeridän geläärdi.

Bir **pirä gibi görünäärdi.**

(Gazinada gospodin Todur raki içmi)

Lüzgär gibi gitmi ,

Bulutlara karı ıp da gitmi . (Padi ahın kırk atınnan)

U aklarmız da üüsüz kaldı,

Analarmız da **gözsüz kaldı.** **(Port-Artura top atıldı)**

Kapitan onnara o saat sesetti:

“Kalkın, dostlar, hazırlanın,

Tä, du man pek yakın bırayı.

Siz biri- birinizi koruyunuz,

Korunmak ödünçtür, duyunuz”. **(Saldatlar Galitsiyada)**

K NC BÖLÜM

MOT FLER

Motif, Türk Dil Kurumu ‘Büyük Türkçe Sözlük’te: 1. Yan yana gelerek bir bezeme i ini olu turan ve kendi ba larına birer birlik olan ögelerden her biri: *Halı motifi. Danteldeki motifler. 2.ed.* Kendi ba larına konuya özellik kazandıran ögelerin her biri. 3. *miiz.* Bestenin bir parçasına çe itli yönlerden birlik sa layan belirleyici küçük birim: *Melodi motifi.*¹⁸ olarak tarif edilir.

Türk masalları üzerine ara tırmalar yapan Prof. Dr. Saim Sakao lu “Masal Ara tırmaları” adlı eserinde ise motifin tanımını Thompson ve Max Lüthi’ye ait olan iki tanımdan hareketle alıntılıyarak verir. Thompson’ın motife ait olan görü lerini: “Eskiden beri ya ama kabiliyetine sahip olan, masalın en küçük unsurudur.” sözleriyle, Max Lüthi’ye ait olan tanımını ise: “Kendisini gelenekte koruma gücüne sahip olan hikâye etmenin en küçük unsurudur.”¹⁹ cümleleriyle aktarır.

Ali Berat Alptekin de “Halk Hikâyelerinin Motif Yapısı” adlı eserinde motifi u cümlelerle de erlendirir:

“*Hikâye etmenin en küçük unsuru*’ ekinde tarif edebilece imiz motif kavramı üzerinde imdiye kadar pek çok ey söylenmi tir. Nakı ta, resimde ve mimarideki motif kavramı ile halk nesrindeki motif kavramı arasında epeyce farklılıklar vardır. Halk nesrinde motif olabilmesi için, ola anüstülü ün olması gerekmektedir. Bu ola anüstülük, kahramanda, olayda, zamanda, mekânda, kısacası her nesirdeki her türlü olayda kar ımıza çıkabilir.”²⁰

Türk edebiyatnesir türlerinden olanTürk destanlarında, halk hikâyelerinde, efsane ve masallarında motiflerle kar ıla mak mümkün olabildi i gibi, Türk dünyası edebiyatının bir parçası olan Gagauz Türkleri edebiyatında ve dolayısıyla çalı ma konumuz olan Gagauz balladalarında da Türk edebiyatının motifleri veya bu motiflerin izlerini de görmek mümkündür. Çünkü bu balladalarda Türk insanının ya ama biçimine, dü ünçe ve inanç tarihine, dünyaya bakı na ve özellikle de mitolojiye ait izler, birtakım motiflerle kar ımıza çıkmaktadır. Zira;

“Varlık ve bilgi felsefesinin temelleri ile bilimsel dü üncenin olu umuna zemin hazırlayan mitoloji; filoloji, etimoloji ve etnoloji gibi bilim dalları ile olan organik ba ı dolayısıyla kültür ara tırmalarının temelinde yer almaktadır. Mitoloji, bir milletin geçmi teki dünyayı algılama biçimidir. Fertlerin hayata dair ideallerini, tecrübelerini ve ortak söylemlerini simgesel bir dille çekirdek-ana inanç unsurlarına de inerek betimlemektedir. Bu izah edi biçimi, yine fertlerin dima na yerle mi ortak bir alt bilince

¹⁸ Büyük Türkçe Sözlük, “Motif”, <http://tdk.gov.tr/index/>, (erişim tarihi: 04.05.2016).

¹⁹ Sakaoğlu, 1999: 15.

²⁰ Alptekin, 2002: 287.

telmihte bulunan, bilindik (bu sebepten dile getirilmeye hacet duyulmayan) bir dü ünneyi aksettirmektedir. (...)

Mitoloji; yaratılı temasında düzenin ve düzensizli in, güzelli in ve çirkinli in canlı ve cansızın, maddî ve manevî bütün unsurların belli bir mantık temelinde, sebep ve sonuç ili kisi içerisinde, bütünüyle birlikte tahkiye edilmesidir. Mitik söylemin özünde yer alan diyalektik dü ünme biçimi, felsefenin varlık sebebi ve kayna ı konumundadır. Adeta zıtlıkların terkididir. Mitin sembolik varlık alanı ise ba ta sözlü kültür terimleri (iir, destan, masal, efsane vb.) olmak üzere insanlı ın ortak davranı biçimlerinde (do um, dü ün, ölüm, kurban gibi çe itli tören, ayin ve festivaller vb.), zaman ve mekâna dayalı tasvirlerin de (takvim, kaya resmi, mimari vb.) ve de erli gördü ü nesnelere, kutsallarında çe itli sözel kodlar, sembolik ekil, yazılar ve ifadelerle kar ımıza çıkmaktadır.²¹

Gagauz balladalarında da destan, halk hikâyesi, efsane ve masalmotifleri ve bu motiflerden birtakım izler görmek mümkündür. Bunlardan ilk kar ımıza çıkan motif ise destanlara ait olan destan motifleridir.

2.1 Destan Motifleri

Prof. Dr. ükrü Elçin, “Destan (epos) bir boy, ulus (kavim) veya millet hayatında tam estetik hüviyet kazanmamı eser sayılan efsanelerden sonra nazım ekinde ortaya çıkan en eski halk edebiyatı mahsullerinden biridir. Sözlü gelene e ba lı bu anonim mahsuller, zaman ve mekan içinde cemiyetin iradesini ellerinde tutan “Kahraman-Bilge” ahsiyetlerin mekabevî ve hakikî hayatları etrafında te ekkül etmi , didaktik hikâyelerdir.”²² olarak tanımlamı tır.

M. Fuat Köprülü ise “Millî Türk Destanı” adlı yazısında destanlar için, “Bütün bir milletin, maneviyatından ruhundan, tarihî ve bedîî varlı ından kendi kendine do mu “ma’ erî” verimlerdir.”²³ der ve yazısının devamında da Türk destanlarının co rafî, tarihî ve kavmî dairelere bölünerek daha geni bir yelpazede de erlendirilmesi gerekti ine i aret eder.

Zeki Velidi Togan ise “Türk Destanlarının Tasnifi (I)” adlı yazısında destanları, “Millî destanlar, tarihî vak’aları tasvirde ziyâde milletin yüksek millî duygularını in’ikâs ettiren tamamıyla veyahut az çok tarihe müstenit bir ideal âlemi gösteren halk edebiyatı eserlerinden ibarettir.”²⁴ sözleriyle de erlendirir.

Balladalar yeni bir tür olmasına ra men, bizim üzerinde çalı ma yapmı oldu umuz “Gagauz Balladaları”nda Türk destanlarının birtakım özelliklerini ve bu destanlardan izleri görmek mümkündür. En belirgin olanı ise balladalarda, destan türünde olan toplumun arkaik dönemine ait dü ünçe dünyasını yansıtan motifleri barındırmasıdır. Bu motifler içinde a aç, toprak, sarı yılan, kurt, ku , at, su, da , ay, yıldız, gök gibi motifler dikkati çeker. Eserin

²¹ Saluk, 2015: 7-8.

²² Elçin, 1993: 72.

²³ Köprülü, 2013: 13-17.

²⁴ Togan, 2013: 31-34.

önsözünde Durbaylo'nun verdiği bilgilerden ve destan motifleri konusunda yapılmış olan bilimsel çalışmalardan da yola çıkarak balladalarındaki motifleri şu şekilde ele almayı uygun bulduk.²⁵

2.1.1 Sarı Yılan Motifi

Yılan motifi üzerine çalışmaya yapanlar yılanın Türk mitolojisinde çok önemli bir yere sahip olduğunu dikkat çekerler. Kimi araştırmacılar yılanı “amanist Türk Topulukları arasında yapılan tesbitlere göre, yer altı ilahı Erlik ile ilgili bir semboldür. Aynı zamanda bu hayvan Yer unsurunun ve kuzey yönünün simgesi olarak tanınmaktadır. Aman elbiselerinde bulunan yılan ile ilgili nesnelere yine yer altı alemi ile ilgili işaretlerdir”²⁶ diyerek de referans verir. Kimi araştırmacılar ise yılanı, kendisini de yenileyen, yenileyen ‘ay’ın temsilcisi olduğunu, kimi araştırmacılar ise Budist Uygur mitolojisinden yola çıkarak de yenebilen ve Altın Dağ’da oturduğu inanılan “Altın Başlı Yılan” olarak algılandığını işaret ederler.

Bu konuda araştırmaya yapan Yrd. Doç. Dr. Gülten Küçükbasmacı “Türk Mitolojisinde Yılan” adlı çalışmasında yılan için şunları söyler:

“Çeşitli ülkelerin mitolojilerinde yılan, ölümsüzlüğü, yenilme ve yenmeyi, tekrar tekrar yaşamayı ve kötülüğü sembolize eder. Yılan kabuk değiştiren için yenilenen bir hayvandır. Yılanın sembolik anlamları yükleyen insanın bu özelliğinin çok etkilediğini söyleyebiliriz. İlk topluluklardan itibaren hemen hemen bütün toplumlarda kutsal kabul edilen yılan, Türk kozmolojisi, yaratılış ve kıyamet mitlerinde karşımıza çıkmaktadır.”²⁷

Durbaylo ise bu motif hakkında şunları söyler: “En eski mitolojik motif olan sarı yılan motifi, Çin mitolojisinde yedinci ve sekizinci yüzyıllarda kullanılmış bir mitolojik motiftir. Bu motifin Gagauz balladalarında kullanılması ona ilginç bir özellik katar ve toplumun tarihinden, kültüründen ve ataların algı dünyasından günümüze izler taşır.”²⁸

“Länka gitmi baylerä” adlı balladada Sarı yılan, görüntü itibarıyla altın sarısı rengiyle insanları kendisine çeker ve bu göz alıcı özelliğiyle balladanın kahramanı Lenka’yı da kandırarak genç kızın hayatını elinden alır.

“Da bir sarı altın buldu.

Osydi dilmi altın,

O bir sarı yilandı.

²⁵ Durbaylo, 1991: 8-14.

²⁶ Çoruhlu, 2014: 219.

²⁷ Küçükbasmacı, 2015: 197.

²⁸ Durbaylo, 1991: 8.

Länkanın belinä sarıldı.

Länkanın belinä sarıldı.

Tenceezini iärdi,” (länka gitmi baylerä..)

Ba ka bir balladada ise, gün ve ate gibi parlayan sarı yılan bir delikanlıyı yutar. Görünüm olarak güzel gözüken sarı yılan, bu olaylar içerisinde kötülü ü simgeleyen bir varlık olarak gösterilir. Balladalarda sarı yılan, genç hayatları yutan bir varlıktır; bu olay, toplumun iyi ve kötü, hayat ve ölüm, var olu ve yok olu algısını, bu türün geleneksel yapısı içinde ve sanatsal bir duyarlılıkla bizlere yansıtır.

“Gün gibi yalabarmı ,

Ate gibi yanarmı .

O yılanın aazında

Bir delikannı çocuk.” (Ay, göklerde, göklerde..)

“ u bayırın ardında

Bir é il fidan var.

O fidanın kökündä

Bir yılan kolaç olmu .

O yılanın azında

Bir delikannı çocuk.” (u bayırın ardında bir e il fidan)

2.1.2 Toprak Motifi

Toprak, dünyada canlı döngüsünün en önemli unsuru olarak görülür. O bir canlı varlıktır ve Türk destanlarında ve eski Türk inanç sisteminde (Tengricilik’te) önemli bir yere sahiptir. Tengricilik’te toprak, Yer-Sup (toprak-su) kutsal bir varlıktır ve bütün canlıların (insan, hayvan, bitki) evidir.²⁹ Abdülkadir nan, “Tarihte ve Bugün amanizm Materyaller ve Ara tırmalar” adlı eserinde Yer-su kültü üzerinde durur ve onu vatan kavramı ile ili kilendirerek verir. Bu ili kiyi ise u cümlelerle açıklar: “Yer-su kültü büyük imparatorluklar devrinde geli erek vatan kültü derecesine yükselmiştir. Gök Türk imparatorlu u devrinde Yer-su ruhlarının mahiyetini Orhon yazıtlarından anlamak

²⁹ Bezertinov, 2004: 84-85.

mümkündür. Gök Türklerin “ıduk yer-sub” (mukaddes yer-su) ile ifade ettikleri mefhum hem koruyucu ruhlar hem vatan idi.”³⁰

“Yaratılı Destanı”nda ise toprak, suyun altından çıkarılıp serpilerek yeryüzü yaratılır. “ an Kızı Destanı”nda Alpler insanı yaratırken topra ı kullanır. Balladalarda da toprak, bir canlı varlıktır ve bir bitkinin büyümesini sa larken bazen de bir hayatı, bir canavar gibi yutan bir varlık olarak görülür. “On dokuz Yıl Dünür Gelmedi” adlı balladada Jelezna, bir ya lı amcamın uyarmasına ra men kazdı ı topra ın altında kalır ve genç bir kızın hayatını alan bu olay toplumda büyük bir üzüntünün ya anmasına sebep olur. Bu olay aynı zamanda toplumun kadercilik anlayı nı ortaya koyması bakımından ilgi çeker.

“Jelezna mari, Jelezna kızım!

Bän çıkçam, mari, ama sän girmä.

Bu topraklık, mari,

Nezamandan oldu

Bir can isteer.

Bän girdim, mari, beni da almeer”.

Jelezna gider, topraklık yıkiler,

Topraklık yıkiler, Jeleznıyı bastırer.” (Ondokuz yıl dünür gelmedi)

2.1.3 Rüya (Dü) Motifi

Rüya motifi Türk destanlarında ayrı bir yere sahiptir. Bu rüyalar, destanlarda destan kahramanının gelecekte onu bekleyen iyi ve kötü olayların habercisi olarak kar ımıza çıkar. Destanlarında rüya motifini i leyen Türk toplumu, bir anlamda bilinmeyen bir dünya ile gerçek dünyanın ili kisini ve ba lantısını ortaya koyar. Bu özelli i, slâmiyet öncesi ve sonrası dönemlerde örnekleriyle görmek mümkündür. Bu konuda Yrd. Doç. Dr. Mehmet Yardımcı u tespitleri yapmaktadır:

“Türk destanlarında ilk rüya motifine Alper Tunga’ya ba lanan O uz destanında Ulu Türk tarafından görülen rüyada rastlanmaktadır. Bu rüyada Ulu Türk, bir gün rüyada bir altın yay ve üç gümü ok görür. Oklar kuzeye do ru, yay da gün do usundan gün batısına do ru uzanmı olarak belirir. Bu rüyasını O uz Ka an’a anlatır. Rüya O uz boylarının gelece i ve te kilatlanması hakkında bir ön haber niteliindedir. Rüya motifine Dede Korkut, Manas Destanı ve Battal Gazi destanlarında da rastlanmaktadır.”³¹

³⁰ İnan, 2015: 48.

³¹ Yardımcı, <http://turkoloji.cu.edu.tr/>, (erişim tarihi: 02.11.2015).

Üzerinde çalı ılan bu balladaların rüya motiflerinde de aynı rüya anlayı ının oldu unu görmekteyiz:

“Yavklu Jelezna

Düzen dokuyardı.

Saliyä kar ı bir da dü görmü .

Sansın dü ündü bir yılan gelmi .

Bir yılan gelmi , bir sarı yılan.

O yılanın kavası yokmu .

Ni an kolanın paftası yokmu ” (Jelezna düzen dokuyardı)

“Nasıl aalamıyım, bulücuum, bulü?

Dü ümdü gördüm, sarı yılanın kafası yoktu.

Ni an kolanın paftası yoktu”. (Ondokuz yıl dünür gelmedi)

“Pazara kar ı, mani mo,

Bän dü ümü gördüm,

Dü üm da bana, mani mo,

Aslı çıktı.” (Pazara kar ı, mani mo)

“Gördüm o dü ü, mali mo,

Aman, benim canıma!

Aman, benim canıma!

Hep tes-tere çekti.” (Gördüm o dü ü, mali mo)

2.1.4 Sayı Motifi

Türk destanlarında en çok kullanılan motiflerden biri de sayı motifidir. Üzerinde çalı mı oldu umuz balladalarda ise, en çok üç, dokuz ve kırk sayılarının kullanıldı ını

görmekteyiz. Bu üç, dokuz ve kırk sayıları bizi en eski Türk inancı olan Tengricilik inancına kadar götürür. Bunlardan üç sayısı için unları söylemek mümkündür:

“Aracılık, bütünlük ve tanrısal güç anlamlarını bünyesinde barındıran üç sayısı, toplumsal ileti imi temsil etmektedir. Ba langıç, orta ve son ekinde a amaları bulunan üç sayısı, bir ve ikinin özelliklerini birle tirerek ileti im ihtiyacını ve ya ama katılma iste ini ifade etmektedir. Bu ba lamda tarihî süreçte temel bir sayı olarak kullanılan üç sayısı, Tanrı, insan ve evrendeki düzeni simgelemektedir. Çünkü üç sayısı, Bir’in simgesi, Kozmik Tanrı/Gök’tür. ki ise, Yer-Toprak ekinde vuku bulmu ve bu iki unsurun birle mesi ile Yer ve Gök birli i sa lanmı tır. Kapsayıcı sentez olarak tarif edilen üç; ba ı/ba langıcı, ortası ve sonu olan ilk gerçek sayı olarak kabul görmektedir.”³²

Eski Türklerin dünya görüşüne göre evren üç bölümden oluşur: Bunlar, Gök, Toprak ve Yer altı’dır ve bu üçlü sistemi bütün Türk destanlarında ve mitlerinde görmek mümkündür. Gök, Toprak ve Yer altı da görünen ve görünmeyen olmak üzere ikili bir yapıya sahiptir.³³

“Bir küçük evceez, mali mo,

Üç pençereylen.

Üç pençereylen, mali mo,

Ak çerçeveylen.

Bir pençeresini, mali mo,

Forudan yanı,

Öbür pençeresini, mali mo,

Nereden sen gelicän.

Üçüncü pençeresini, mali mo,

Gün duuyı nerden.” (Gördüm o dü ü, mali mo)

Türk destanlarında en çok kullanılan sayılardan bir di eri de dokuz sayısıdır. “Özellikle ‘O uz Ka an Destanı’nda önemli bir yer tutan dokuz sayısı, Türk kültüründe de en çok kullanılan sayılardan biridir. Destana göre O uz Ka an’ın seferlerden zaferle döndü ünde dokuz bin koyun, dokuz yüz sı ır kestirdi i, derisinde doksan dokuz havuz yaptırdı ı ve dokuzuna rakı, doksanına kıımız doldu u ifade edilmektedir.”³⁴ Dokuz sayısını “Yaradılı Destanı”nda, dokuz dallı bir a aç ekinde görmekteyiz. “Türeyi Destanı”nda dokuz sayısına, gökten inen ı ı ın etrafında dokuz defa çakan im ek olarak rast gelmekteyiz. Eski Türk inancı olan Tengricilik’te, Gök Tengri’ye kurban olarak sunulan kuzuların sayısının dokuz

³² Ersoy, 2000: 36.

³³ Bezertinov, 2004: 46-47.

³⁴ Ögel, 1993: 115; Togan, 1982: 47.

oldu u görülmektedir.³⁵ Balladalarda tespit edilen dokuz sayısı; dokuz çocuk, dokuz gömlek dikmek, dokuz da iyi iplik i lemek, dokuz gelinin dokuz çocu u olmak gibi kullanımlarla kar ımıza çıkar. Bu da bize Gagauz Türkleri'nde dokuz sayısının destanlardan günümüze kadar olan süreç içerisinde önemini halen daha korudu unu göstermektedir.

“Bir ba çelikti.

O ba çanın içindä, mani mo,

Dokuz çocuk var.

Dokuz çocuk var, mani mo,

Punar kazerlaei.” **(Pazara kar ı, mani m.)**

“Baksana, ba vançu, pençerä üstünä.

Nicä sän gittin, üç gün, üç gecä

Dokuz gölmek diktim, dizimdä da büktüm.

Dizimdä da büktüm, pençerä üstünä dizdim,

Dokuz da ii iplik i ledim” **(Üç gün, üç gecä beklä beni)**

“Batü oturmu ,

He, masada konu er.

Dokuz oolu var,

Filcan süreyor,

Dokuz gelini var,

Türkü çalyor.”

(...)

“Dokuz gelinin

Dokuz u aa var,

Dokuz gelinin

Dokuz u aa var.

³⁵ Bezertinov, 2004: 82.

Dokuz da u ak var

Hem da dokuz sallangaç” (Saraylı Petri)

“Dokuz karda birda kızkarda ,

Dokuz karda bir da kızkarda ,

Kızkarda in adıymı Tudorki.

(H)em büük batıusunun adıymı Kostanda.

Tudorkiyä düniür gelmi

Dokuz su, dokuz küü a ırdan.” (Dokuz karda bir da kızkarda)

Türk kültüründe ve destanlarında öne çıkan bir diğer sayı motifi de kırk sayısıdır. Kırk sayısı, en eski dönemlerden beri Türk kültür hayatında önemli bir yer tutar. “Bedenle ruh, kırkıncı günde birbirinden ayrılır. Cenaze evinde kırkıncı gün ev halkı, ölen kişinin ruhunu evde bekler ve ölen kişinin ruhu da bu kırk gün içerisinde ya arken bulunmuş oldu u bütün mekânları gezerek evine gelir. Dolayısıyla Tengricilik anlayışında kırk gün, insan hayatını içine alabilecek bir zaman dilimi olarak gösterilir. Bu gün kamlar eve davet edilir ve yapılması gerek dinî ritüeller ve dinî merasimler yapılır.”³⁶ Bu edindiğimiz eski inançla ilgili bilgilerden hareketle günümüze kadar olan süreçte bütün Türk topluluklarında, kırk sayısının, sayı, zaman ve mistik güç olarak bütün Türklerin algı dünyasında önemli bir yere sahip olduğunu görüyoruz. O yüzden de Türk destan, hikâye, efsane, masal, deyim, atasözü gibi halk sözlü geleneğinde bu sayı özellikle kullanılmıştır. Yakın dönemin türlerinde olan Gagauz balladalarında da bu izi görmek mümkündür. Buna kırk gün yas tutma, gelinin kırkı olması, padişahın kırk atının ve kırk askerinin olmasını örnek gösterebiliriz.

“Sän da atır göräsin.

Kırkımadan, Alö a,

Kara rubaylan gezäsin,

Kırk gün bana yas tutasın.

Kırkımdan sora, Alö a,

stedii rubaları giyäsin,” (Aalama, Alö a, aalama)

³⁶ Bezertinov, 2004: 147-148.

“Stuyana padi ahtan bir kihah geldi.

Padi ahın kırk atınnan,

Kırk saldadınnan ko u ko ucız.” (Padi ahın kırk atınnan)

2.1.5 Su Motifi

Su, Türk mitoloji anlayışına göre hayatın başlangıcıdır. Nitekim: “Yaratılı Destanı”nda su, topraktan önce yaratılmış ve bu en eski Türk destanına göre, toprağın oluşumu da sudan başlanmıştır.

“Eski Türkler, içilebilir nitelikteki suları ‘hayat suyu’; çamurlu ve pis yerlerdeki suyu ise, ‘ölü su’ olarak adlandırmışlardır. Çünkü ‘ölü su’yun etrafında bütün kötülüklerin toplandığı düşünülür. Suyu kutsal sayan eski Türkler, yer ve suya saygı ve inanç gereği nehir ve göller kıyısında onlara kurbanlar keserlerdi. Bu inanç (Tengricilik’e) göre toprağın, su ile bereketlendiğine ve hayat sunduğuna inanılırdı.”³⁷

Prof. Dr. Skender Oymak “Türk Mitolojisinde Su Kültü” adlı yazısında, Türk mitolojisinden günümüze kadar uzanan su kültürüne bakıldığında suyun de erlendirmelerde bulunmuştu:

“Türkler arasında tabiat kültürüne başlı olarak ortaya çıkan, gelişen ve kültür konusu olan su, önemli bir unsurdur. Toprağı suyla de erlendiren Türkler için toprak, su olmadan tek başına hayat veremezdi. Bu sebeple toprak ancak su ile anlam kazanabiliyordu. Türklerin yer ve suları aynı zamanda Türklere yardım ediyordu. Çaylar, ırmaklar ve göller canlı ve yaşayan varlıklar gibi kabul edilmiştir.”³⁸

“Türk Dünyesinde Kozmogoni-Kozmoloji” adlı eserinde Smail Taş, “İduk Yer-Sub” kavramının vatan kavramını da içine aldığına dikkat çeker ve bunu da şu cümlelerle verir:

“Netice itibarıyla ‘İduk Yer-Sub’ kavramından en genişlekle anlayacağımız şey, yeryüzünü temsil eden ‘vatan’ parçasının duygusal olarak algılanmasıdır. Vatan, dağları ile, topraklarıyla, ecdad ruhlarıyla bir koruyucudur. Koruyuculuğuna binaen de kutsaldır. Göktürk yazıtlarının da gösterdiği gibi Yer-Su ruhları hiç bir zaman Tanrı mesabesinde değildir. Sadece önemine dayalı olarak Tanrısallık kazanmıştırlar, yani kutsallaştırmıştırlar.”³⁹

Su motifi, Gagauz balladalarında ise ölen kişinin hayrına yapılacak törenin o insanın ruhu için elinde su testi ile gelenlere su verilmesi gerektiğine inanılır ki bu da hayat döngüsünün devam ettirilmesi için önemlidir. Bir anlamda Gagauz Türklerinin inanç anlayışındaki ölüm sonrası öbür dünya ile bu dünya arasındaki ilişki su motifi üzerinden verilir. Yani su, hem bu dünya için, hem de öbür dünya için önem arz etmektedir.

“Ben bundan annadım, mali mo,

³⁷ Bezertinov, 2004: 89.

³⁸ Oymak, 2015: 83.

³⁹ Taş, 2002: 56.

Ani tez ölücem.

Yapasın bana, mali mo,

Bir küçük evceez.

Bir küçük evceez, mali mo,

Üç pençereylen.

Üç pençereylen, mali mo,

Ak çerçeveylen.

Bir pençeresini, mali mo,

Forudan yanı,

Öbür pençeresini, mali mo,

Nereden sen gelicän.

Üçüncü pençeresini, mali mo,

Gün duuyı nerden.

Bir da teste su alasin, mali mo,

Kar ı gelenne sucaaz veresin.” (Gördüm o dü ü, mali mo)

2.1.6 Kurt Motifi

Kurt motifinin Proto-Türk topluluklarında bir totem oldu u dü ünülmekle birlikte, bu totemin Hun döneminde atalar kültü haline getirildi ini varsayanların yanı sıra kurda tapınılmadı ndan dolayı kurdun bir totem olmadığı görü üne katılmayan ara tırmacıların da oldu unu görürüz. Ancak, kurt motifi ba ka milletlerde görülmeyen bir etnografik özellik olarak kar ımıza çıkar. “Öyle anla ılıyor ki, tarihin her döneminde ‘kurt’ Türk devletleri, halkları ve toplulukları için önem arz etmi , hatta ‘kurt’un Türk kültüründe yer alı ı en ince ayrıntısına kadar dikkate alınarak incelenmi tir.”⁴⁰

“Kurt eski Türk inanç sisteminde Tengri’den kut bulmu bir canlı olup, Tanrı de il ancak semavi bir varlıktır. Fizikî ve cinsel özellikleri de bulunan bu varlık boz, kırmızı ve çok kere di i, sıradan bir kurt olmaktan ziyade kurt donuna giren bir ata ruhudur. Bozkurt olarak mitolojide yer alan bu varlık Ata ruhu, Kam kültürünün bütün özelliklerine sahip. Kendisine sevgi ve saygı duyularak yardımının alınabilmesine çalı an ve kendisinden korkulup çekinilerek zararından korunmak istenilen bir varlıktır. Bozkurt’un hayatın her safhasında fonksiyonunun oldu una inanılmaktadır. nsanlar dünyaya gelmeden,

⁴⁰ Arvas, 2015: 184.

geldikten sonra, isim almalarında, evliliklerinin muhtelif dönemlerinde, bereket edinme, sava kazanma gibi mücadelelerinde, görünmeyen güçlere karşı savaşlarında, hastalıklarında, gelecekte haber almalarında kurdun fonksiyonuna inanılmaktadır.”⁴¹

Pek çok destanda yer alan kurt, ilahî güç sahibi bir kahraman ve yol gösterici olarak ordunun önünde yürür. Ergenekon Destanı’nda, Ouz Kaan Destanı’nda, Türeyi Destanı’nda bunu görmek mümkündür. “Destanlarda kurt Türk’ün hayat ve savaş gücünün bir simgesi olarak belirtilmiştir. Şamanizm inancıyla ayan Türkler arasında kurt, yaşam ve savaş gücünün önemli bir iaretidir. Çevik, hareketli ve güçlü bir hayvan olduğu için çeşitli dönemlerde kimi Türk boylarının bayrak ve flamalarına sembol olarak geçmiştir.”⁴² Bu gün Gagauz Türklerinde hala ‘Canavar(kurt) Yortusu’ adıyla tarihî ve geleneksel, özel bir gün bulunmaktadır. Balladalarda da kurt ele alınmış ve adaleti sağlayan bir varlık olarak görülmüştür. Köyün içine giren kurt, üç günlük bebeği, insanları kandırarak, yaptıklarıyla insanların bedduasını almış olan hacı annesinin kucağından kaçar ve sonra bebek dile gelerek kaçırlmasının sebebinin annesinin insanlara yaptığı hileler olduğunu söyler. Böylece kurt adaleti sağlayan bir varlık olarak karşımıza çıkar.

Yıldızlar tutu er,

Kuduz canavar

Küü içinä girer.

Kucaktan u aa

Kapıp, da gider...

Näända görünmü ,

Üç günnük u ak

“mamu “ da desin,

“ mamu” da barsın?

“ Kaçma ardıma, mali ma, mali,

Kaçma ardıma.

Kaçsan da, mali,

Alamaycan.

⁴¹ Gültepe, 2008: 122.

⁴² Yardımcı, <http://turkoloji.cu.edu.tr/>, (erişim tarihi: 02.11.2015).

Alsan da, mali

Sana da, mali,

Çocuk olamaycam, (Kuduz canavar küü içinä girär)

2.1.7 Ku Motifi

Ku motifini en eski Türk destanlarından biri olan “Yaratılı Destanı”nda görmekteyiz. “Tanrı” ve “Ki i” bir ku gibi suyun üzerinde uçarlar ve dünya üzerinde gezerler. “ an Kızı Destanı”nda ise ku , Tanrı tarafından bir alp olarak yaratılır.

“Eski Türk inancında (Tengricilik’te) ruhlar, görünmeyen dünyanın içerisinde çe itli varlıklarla ve özellikle de ku larla birlikte ya ayan, üst dünyanın (Gök Katmanı) canlıları olarak görülürler. Türk ve Mo ol mitolojisinde özellikle masal türünde hayvanlar ve a açlar önemli bir yer tutar. Onlar bir canlı insan gibi dü ünür, insanlar gibi davranı sergilerler. Hatta bazı durumlarda, insanlara dönü ürler. Bu da bizi, eski inançtaki (Tengricilik’teki) ormanların, da ların, göllerin, ırmakların ve a açların hepsinin ayrı ayrı bir ruhu oldu u ve insano lunun onlara saygı göstermesi ve kendisine sundu u bu ya am alanları bakımından onlara ükretmesi gerekti i anlayı a götürür.”⁴³

Balladalarda da rastlanılan ku motifi, çok eski dönemin izlerini ta ımakla birlikte yakın dönem insanının algı dünyasını da aynı zamanda bize yansıtır. Gökten inen, Allah’tan gelen ve Allah’ın izniyle bir insan gibi konu ur ve gurbette olan kahramanımıza sıladan haber getirir. Zira “Ku lar, halkanlatılarında haber getiren ya da götüren konumdadırlar.”⁴⁴

“Yukardan, göktän

Bir ku çaaz gelei,

Üç keret öttüi,

Uçup da gidii.”

(He, Manoli, Manoli)

“Bän vardım senin baaleyrnä,

Baaleyrnä, e il baaleyrnä.

Senin baaleyrin kurumu ,

Üç çtbık kalmı .

Üçünä üç gugu konmu ,

Üçü da bir sestä ötmü ”.

⁴³ Bezertinov, 2004: 126.

⁴⁴ Ayaz, 2015: 254.

“Gugu um, üüsüz gugu um!

Av amneyin ötän gugu um,

O benim ihtiär bobacım.

Gugu um, üüsüz gugu um!

Sabaalin ötän gugu um,

O benim gaarip anacıyım.

Gugu um, üüsüz gugu um!

Üülendä ötän gugu um,

O benim kandan karda ım”. (Gugu um üüsüz gugu um)

“Ku çaaızım, maavi gugu çım!

Gidäsin benim konayma”.

“Bän gittim senin konaya,

Senin konaan daalmı , yıkılmı ”. (Ku çaaızım, maavi gugu çım)

“Allahtan indi gugu .

Nasıl indi, ses verdi.” (Mukden klisesi çimçir direkli)

2.1.8 I ık Motifi

Türk destanlarındaki en önemli motiflerden bir di eri de ı ık motifidir. “I ık, destanlarda aydınlık veren dinî bir motiftir. Destanların büyük kahramanları ve onların evlenecekleri kadınlar, çok defa kutsal bir ı ıktan do arlar. Yaratılı destanındaki Ak-Ana, ı ıktan bir kadın sembolüdür.”⁴⁵ “Türeyi Destanı”nda Tanrı’dan inen ı ıkla a açlar ve da lar büyümektedir. “ an Kızı Destanı”nda ise Tanrı, önce Güne ve Ay Alplerini yaratır.

“Tengricilik’e göre ise Güne , Tanrı’nın o ludur. Umay, ana tanrıça olmakla beraber, tanrının en sevdi i varlıktır. Gök katında ya ayan Umay, dünyaya ve insanlara ı ık ta ımaktadır. Onun kıvılcımları, insanlara hayat enerjisi ve fizikî bir güç verir. Bu bir ruh de ildir ama. Bu enerji insanla Gök katındaki

⁴⁵ Yardımcı, <http://turkoloji.cu.edu.tr/>, (erişim tarihi: 02.11.2015).

varlıkların ba lantılı olmasını sa lar. Umay'ın her insana ayrı ayrı gönderdi i bu kıvılcım (ı ık) söndü ünde ise, o insan da ölü r.”⁴⁶

I ık motifi Gagauz balladalarında da önemli bir yer tutmaktadır. Burada ı ık, halkı derinden etkileyen bir olayın ya anması ile bu olayın insanlarda bıraktı ı izler olarak, bir ı ık ve bir yıldızın do masıyla ili kilendirilir. “Yıldızlar ve insanlar arasındaki ili ki yi yansıtan bir di er mit de yıldızlar ve insanları kategorik olarak birebir e le tirmektedir. Bu mite göre her insanın gökyüzünde bir yıldızı vardır. Bu yıldız insanın do u u anında ortaya çıkar. Ölümünden hemen sonra da kaybolur.”⁴⁷

“*Av am oldu dediklerä,*

Gecelär karannık,

Karannık oldu ozamannar,

Yıldızı da duudu.

Yıldız duudu zamannarda,

Tatari tutuldu.”

(Av am oldu dediklerä)

2.1.9 At Motifi

“At, evcille tirildi i tarihten itibaren insanın en yakın yardımcısı olmu tur. Ula ım, ta ıma, e lence, ticaret ve sava larda kullanılan at Türkler için hayvandan öte bir karde , dost ve arkada tır. Atın ‘dost’ olarak görülmesi ata özel bir ki ilik verir.”⁴⁸ Ka garlı Mahmut’un Türk’ün kanadı olarak gördü ü at, Türk insanı için vazgeçilmez bir de erdir ve Türk insanının sosyal hayatının en önemli ögesini te kil etmektedir. “Türkler ekonomik ve kültürel varlıklarını, bir ölçüde hayatlarının devamını sa layan atın ilâhî bir gücün kendilerine arma nı olarak kabul ediyorlardı.”⁴⁹

“At, binek hayvanı olarak ehlile tirildikten sonra, insanlara hareket serbestisi sa lamı , birbirinden habersiz ya ayan insan topluluklarının ili ki kurmalarına vesile olmu , bu suretle de kültür alı - veri lerinin yaygınla masına, medeniyetlerin geli mesine etki eden bir varlık olarak tarihteki yerini almı tır.”⁵⁰

“At sürüleri eski Türklerin ba lıca servetlerini te kil ediyordu. At onlar için sadece bir binit de il, aynı zamanda yiyecek, içecek ve giyecek kaynağı idi. Atın Türklerin hayatında oynadı ı rolü, eski Türklerden kalma mezarlarda da görüyoruz. Eski Türk mezarlarında insan iskeletlerinin yanı ba ında,

⁴⁶ Bezertinov, 2004: 86.

⁴⁷ Taş, 2002: 164.

⁴⁸ Küçükbasmacı, 2015: 207.

⁴⁹ Çınar, 1993: 20.

⁵⁰ Çınar, 1993: 13.

bir bölme ile ayrılmı olarak, at iskeletleri de bulunmu tur. Türk ile at arasındaki münasebeti, Divanü Lügati't-Türk'de bulunan u ata sözü çok güzel ifade eder: “Ku kanadı ile Türk atı ile”⁵¹

Eski Türk inancında ve eski Türklerin algısında görünmeyen dünyadaki varlıkların üzerinde gezdi i kutsal bir varlık olan at; destan, halk hikâyesi ve efsanelerinin en önemli motifi olmu tur. Gerekti inde Tanrıya kurban edilebilen at, Türk insanının hayatında her zaman önemli bir yere sahipti. Destanlardaki kahramanların yardımcısı olan atların ola anüstü güçleri ve yetenekleri vardır ve bu atlar, insan gibi dü ünür, a lar ve bazen de tehlikeyi hissederek kahramana yol gösterir, akıl verir. Bu güç ve yeteneklerle donanımlı olan at, destan kahramanının bazen hayatta kalmasını, bazen onun kazanmasını sa layan en önemli etmen olarak kar ımıza çıkar. Halk edebiyatının türlerinden olan destan, halk hikâyesi, efsane ve masallarda da at motifinin önemli bir motif oldu unu görmekteyiz. Balladalarda kar ıla tı ımız at motifinde de bu tür özellikleri görmek mümkündür. Onlar da sahipleriyle insan gibi konu an, bir dost gibi sahibine yardımcı olan, rüzgâr gibi uçarak giden ve göz açıp kapayıncaya kadar rüzgar hızındagidip kahramanı hedefine ula tıran özel güce sahip bulunan atlardır ve bu atlar, ballada kahramanlarının da en önemli güç kaynaklarıdır.

“Emnee, suluyor beygiri.

Beygirin emi- biaz piriç,

Beygirin suyu- kırmızı arap.

Beygiri hep ii,

Ustuyan oturmu aaler.

Allahtan izin oler,

Ustuyanın beygiri lafedeer:” (Ustuyan üündü Türklerdä)

“Stuyeni saraya gideer,

Bir da at kendinä ayırer.

“Hay-höö”,- edeer,

Üç gündä dünneyi dolaner,

Üç gündä dünneyi dolaner,

kindiyä da geeri geler.

Padi aha seläm verer:” (Padi ahtan kihat geldi)

⁵¹ Kaplan, 2013: 92.

“Ah, atçaazı da yukarı atladi.

“Ey, gospodin Todur, benim çorbacım!

Neçin aalersın,- deer,-

Neçin gücenersin?

Yarı maa giceyez,

leri geleciyz,

Kadınanın yanına sora oturucez”.

(...)

“Atçaazı da ona dedi:

“Ey, gospodin Todur, benim çorbacım!

Koysana da elceezini,

Saa kulaciimdan

Rubalarnı çıkarasın.

Sol kulaciimmdan

Silaflarnı çıkarasın.

Yarı maa giceyez türkmen padi aasınnan,

leri geleciyz,

Kadının yanına oturucez”.

(Gazinoda gospodin Todur rakı içmi)

“Padi ahın kırk atınnan,

Kırk saldadınnan ko u ko ucız.

Atım-atına, beygir-beygirä,

Kadın-kadına”.

Stuyanın atı dedi Stuyana:

“ ç okuma, Stuyan, iç aylämä.

Lüzgär gibi mi gideyim,

Osa bulutlara karı ıp da mı gideyim?”

Stuyan dedi atına :

“Lüzgär gibi git, atım,

...

Stuyan atını çıkardı,

Çıkardı da erledi.

Erletti da çeketti.

Lüzgär gibi gitmi ,

Bulutlara kırıp da gitmi .

nä-inä, padi ahon çardaana inmi .

Padi ah da utandıyndan kendini kaybetmi .”

(Padi ahın kırk atınnan)

2.1.10 Alp-Kahraman Motifi

Prof. Dr. Mehmet Kaplan “Türk Destanında Alp Tipi” adlı yazısında alp tipi üzerinde de erlendirmelerde bulunarak unları söyler:

“Türk edebiyatında alp tipinin en yüksek örneğine Ouz Kaan Destanı’nda rastlıyoruz. Dede Korkut Kitabı’nda bu tipin daha başka örnekleri vardır. kisi de Ouz Türklerine ait olan ve aralarında birçok benzerlikler bulunan bu iki destanı tahlil etmek suretiyle, slamiyetten önceki Türk edebiyatının ideal insan tipi olan Alp tipinin nasıl bir sosyal hayatın mahsulü olduğunu ve hangi hususiyetleri gösterdiğini meydana çıkarmak mümkündür.”⁵²

“Atçılık, avcılık ve akıncılık eski Türklerin hayatının temelini teşkil ediyordu. Bu yaşayış tarzı kendisine göre bir insan tipini gerektiriyordu. Bu insanın kuvvetli ve cesur bir avcı ve akıncı olması lazımdı. Ouz Kaan bu tipin en yüksek örneğini temsil eder. Onun hayatına hakim olan ve ahsiyetine ekil veren unsurlar, içinde yaşadığı toplumun temel unsurlarıdır. Ouz Kaan Destanı tarihî bir hâdiseden çok, atlı-göçebe medeniyetinin hayat tarzında aldığı tavrı, hayat felsefesini ve ideal insan tipini temsil eden bir eserdir.”⁵³

Eski Türk anlayışında bir erkek, yiğit ve cesur olmak zorundaydı. O, halkın gözünde sağlam ve büyük yürekli ile bütün zorlukları aşan bir kahramandır.

“Türk destanlarındaki sosyal yaşam ve yaşamın önemli bir parçası olan avcılık, hayvancılık, akıncı ruh ve göçebe yaşayış alp tipinin doğmasına neden olmuştur. Göçebe hayatı düzenleyen ana faktör bizzat doğanın kendisidir. Yaşam anlayışının ve kişiliğinin oluşmasını sağlayan doğa, yorucu ve yıpratıcı yapısını göçebe insana da aktarır. İnsanın bütün yaşamı, doğanın ona verdiği yeteneklerin gelişmesi ile mümkündür. Türklerdeki göçebe yaşam tarzı hareketli ve aktif olmayı gerektirmektedir. Bu nedenle,

⁵² Kaplan, 2014: 13.

⁵³ Kaplan, 2013: 92.

Türk destanlarında kadın ve erke i ile akıncı, avcı tipler daima ön plana çıkmı ve alplik gelene i sürüp gitmi tir. Türk destanlarında görülen alp tipi, genel olarak manevi bir güce ve Tanrı'ya inanmakta, kuvvet, kudret, ba arı insano luna Tanrı'nın bir vergisi olarak kabul edilmektedir. O uz Ka an'ın 'Gök Tanrı'ya borcumu ödedim.' deyi i bu inanı n ifadesidir."⁵⁴

Bizim inceledi imiz balladalarındaki kahramanlardan olan Stuyan ve Todur da padi aha ve onun kırk atlı askerine kar ı durabilen kahramanlar olarak anlatılırlar. Çünkü "Kendine güvenme ve cesaret bu kahramanların en bariz hususiyetleridir. Bu çarpı malarda yi it tek ba ına kalabilir. Bundan dolayı onun yalnız kendine güvenmesi lâzımdır. De erli olan kahramanın kendi kuvveti ile dü manı yenebilmesidir."⁵⁵ Burada da kahramanların, yöneticiler tarafından topluma yapılan zulme ve haksızlıklara kar ı bir duru sergilediklerini görmekteyiz.

"Stuyan atını çıkardı,

Çıkardı da erledi.

Erletti da çeketti.

Lüzgär gibi gitmi ,

Bulutlara kırı ıp da gitmi ." (**Padi ahın kırk atınnan**)

"Gospodin Todur hazırlandı,

Ey, kendini da atına attı,

Üç gölceezä da çıktı,

Kar ı etti türkmen padi aasını.

Onunnan ho -be etti,

El ona verdi.

Atları da yanna tırdılar,

Üç köör düüynä çıktılar.

Türkmen padi aasının beygiri ileri gidäärdi,

Gospodin Todurun beygiri geeridän geläärdi,

Bir sinek gibi görünäärdi.

⁵⁴ Yardımcı, <http://turkoloji.cu.edu.tr/>, (eri im tarihi: 02.11.2015).

⁵⁵ Kaplan, 2014: 19.

kinciyä da çıktılar

Üç gölceezlerä.

Atları da “ii”-ettilär.

Türkmen padi aasının beygiri geeridän geläärdi,

Bir sinek gibi görünäärdi.

Üçüncüyä da koydular,

Atları yanna tırdılar.

Üç gölceezä da çıktılar.

Atları da “ii”-ettilär.

Ozaman da gospodin Todurun beygiri

Yukarı atladi ileri da yollandı.

Turkmen padi aasının da

Beygiri geeridän geläärdi.

Bir pirä gibi görünäärdi.

Gospodin Todur kadınanın yanına da oturdu.

Yarım saattan da sora

Turkmen padi aası da geldi.

Gospodin Todura da diz çöktü.

“Padi ahlumu vericäm,-dedi,-

Kadınamı verärim,

Saadä kafamı kıyma, alma.” (Gazinoda gospodin Todur rakı içmi)

“Hay-höö”,- edeer,

Üç gündä dünneyi dolaner,

Üç gündä dünneyi dolaner,

kindiyä da geeri geler.

Padi aha seläm verer:

“Hey, padi ahım, padi ahım!

Dolanıp bän geeri geldim”.

Padi ah ozaman deyer:

“Stuyeni, bey Stuyeni!

Ürük da atın var, deycän,

Gözül da länkayı sän alcan”. **(Padi ahtan kihah geldi...)**

Bir ba ka ballada da ise Stuyenço, yengesini ve kız karde ini korumak için ayı ile güre tutar ve ona kar ı ola anüstü bir mücadele verir.

“Stuençuya ayı demi :

“ Stuenço, küçük deverçu!

Bän seninnän güre icäm.

Er sän beni urıstıydın,

Tenimi helal edärim.

Er bän seni urıstıydım,

yirim, Stuençu, iyirim”.

Üç gün, üç gecä güre mi lär.

Neredän ayı tutarmı ,

Kara da kannar akarmı .

Neredän Stuenço tutarmı ,

Etlän da kemik kopaarmı .

Stuenço, küçük deverçu, susamı ,

Bülü sundan su istemi :

“ Bulülü, Yankülü!

Versänä bana bir çömlek su, içeyim”.

Bülüsu Stuençüya dedi:

“ Stuenço, küçük deverçu,

Böliymi bizim da yazgımız,

Ayılar isinnär bizi”.

Stuençunun ozaman pek gücünä gelmi .

Ayu üç karı kaldırmi ,

Be karı erä daldırmi ,

Be karı erä daldırmi .” (Stuençuyu düünä çürmi lar)

““ *Kızkarda im,- deer, - Tudorka mari,*

Versänä bana bir yudum su içeyim,

Genä da kalkıp çekediim”.

Ozaman Tudorka Stuyana deyor:

“ Bän, - deer, - sizi tanumayorum,

Angınız ayı, angınız Stuyan”.

Ozaman Stuyanın pek üfkesi çtker,

Genä kalkıp çekeder.

Nerdän da ayı tutarmı ,

Kara kan çıkarırmı .

Nerdän da Stuyan tutarmı ,

Etlän da kemik koparırmı ,

Boz gaargalara atarmı .

Açan da o Stuyanı tutuyor,

ki karı yukarı kaldırer,

Üç karı erä battırer.

Açan da Stuyan ayı tutuyor,

Üç karı yukarı kaldırer,

Be karı erä battırer.

Ozaman ayı da Stuyana deyor:

“Hey, Stuyan, Stuyençu!

Bän da bir pelivandım,

Bän bir pelivandım,

Ama da sän taa pelivanımı in". (Ayı hem Stuen güre erlär)

2.1.11 Kadın Motifi

Türk toplumunun sosyal hayatında aile ve aile anlayışı önemli bir yer tutar.

“Aile bütün toplumlar için daima en önemli kavramlardan biri olmuştur. Küçük sosyal gruplar içinde en sürekli ve vazgeçilmez olanı ailedir. Tüm Türk destanlarındaki gibi Dede Korkut Hikâyelerinde görülen aile ya da ayı içinde gelenekler ve anayasa yerine geçen töre hakimdir. Türk destanlarının tümünde olduğu gibi Dede Korkut Hikâyelerinde aile çok sağlam bir temel üzerine kurulmuştur. Aile kavramı içinde en önemli bir yere sahip olan soyun devamlılığının kaynağı olan, yuvayı yapan, fedakârlık ve sadakatiyle toplum içinde farklı bir yere sahip olan kadındır. Türk destanlarında kadın bazen evin reisliğini üstlenir ve erkeğinin en büyük destekçisidir. O da gerektiğinde erkeği ile ata binip ava gider ve her türlü tehlike karşısında uyanık olur. Erkek kahraman kadar yiğitlik özelliklerine sahiptir.”⁵⁶

Destanlarda ortaya konulan bu kadın tiplerinin özelliklerini, destanlar sonrası dönemlerde oluşturulan edebî verimlerde de görmek mümkündür.

“Dede Korkut destanında kadın, Türk topluluk hayatında erkeğe yakın hatta onunla her yönden ortak bir yaşantı sürer: Ata biner, silah kullanır, kısacası erkeği kadar savaş gücü olan bir kadındır. (...) Türk toplumlarında kadın, toplumsal olaylara etkin bir biçimde katılmakta, gerektiğinde her an erkeğinin yanında ona destek olmak üzere yer almaktadır. Ayrıca kadın, fedakâr ve fedakâr ve ana, çoğu kez de erkeğe denk, hatta bazen ondan da yüce bir kişilik olarak tasvir edilmektedir.”⁵⁷

“Ouz grubu Türk kahramanlık destanlarında kadın, erkeğine sonsuz bir sevgiyle bağlıdır. Hayat arkadaşına karşı son derece saygılı, fedakâr ve sadıktır. Erkeğinden önce kimseyi sevmeyişi gibi, erkeğini kaybettikten sonra da kimseyle evlenmez. Bu destanlarda kadın, erkeğinin en büyük yardımcısıdır. Erkeği birçok tehlikeden koruyan, bazen onun canını kurtaran, kimi zaman ona yol gösteren, akıl veren erkeğidir.”⁵⁸

En eski Türk destanlarından olan Yaratılış Destanı'nda Ak-Ana, Tanrı Ülgen'e dünyanın yaratılması gerektiğini söyleyen bir güç olarak görülür.

“Tengricilik anlayışında da Umay adlı tanrıça, bir kadın olarak algılanır ve onun bütün Türk toplumuna yardım ve hizmet eden, savaşların zaferle sonuçlanmasını sağlayan kutsal bir güç olduğuna inanılır. Umay tanrıçası ile ilgili olarak Tonyukuk Yazıtı'nda “Tanrı, Umay ve kutsal Yer-Sub bizlere bu zaferi sunmuşlardır.” ifadelerine rastlanır. Ayrıca yine Orhun Yazıtları'nda kadınların özelliklerinin ve niteliklerinin Umay tanrıçası ile benzerlik gösterdiğine dikkat çekilir.”⁵⁹

Bu da bizlere kadın tipinin, destan ve diğer halk edebiyatı türlerinde ve özellikle de toplumun algı dünyasında nasıl bir yere sahip olduğunu açıkça gösterir.

⁵⁶ Yardımcı, <http://turkoloji.cu.edu.tr/>, (erişim tarihi: 02.11.2015).

⁵⁷ Gültepe, 2008: 126-153.

⁵⁸ Güneş, 2009: 77.

⁵⁹ Bezertinov, 2004: 86.

“Dünyadaki hiçbir destanda, kadını erke e e itleyen; kadını iffet ve sadakat sembolü sayan; kadını, aileyi kuran ve koruyan bir yere yükselten; kadını, kahramanlı ıyla da öne çıkararak; ahlâkî de erleri ailevî de erlerle özde le tiren, tek karılılı ı benimseyen bir yapı görülüyor. Dede Korkut destanı, bir ahlâk ve aile destanı, aileyi millî benlik ve kimlik merkezi sayan “alplık” ö reten ortak eposumuzdur.”⁶⁰

Üzerinde durulan balladaların hemen hemen hepsinde bunlara benzer kadın tiplerine rastlanılmaktadır. O bazen bir pa aya ve onun askeri gücüne karşı çıkabilen bir kahraman kadın, bazen bir delikanlı gibi pa anın askerleriyle dokuz yıl askerlik eden ama aynı zamanda namusunu koruyan ve kadın olu unu zekice gizleyebilen bir kadındır. Balladalarda kadın, bazen güzelli i ile ünlenen ve Osmanlı padi ahları tarafından istenen, bazen satılan, bazen de u runa kahramanların mücadele etti i bir kadın olarak kar ımıza çıkar. O, topluma eziyet eden haydutlara zekâsı ve fizikî gücüyle onlara dersini veren ve aynı zamanda aile hayatı içinde de güzel, sadık, iffetli, merhametli, çalı kan, fedakâr bir e ve anne olan bir kadındır.

“Tudorka, Tudorka!

Büük baa i im var

Sizä veriyim”.

Tudorka gördüylän,

Bölä deyor:

“ Petrile, Petri,

Yavklum Petri!

Bän seninim

Sän da benimsin”.

Tudorkaylan Petrile

Çıkıp da giderlär,”

(Esirli Petri...)

“Tudorka oturmu ba ta sundurmada.

Üç gün, üç gecä bekleer vançuyu.

vançu geldiynän, portayı açicek.

vançuyu bekleyor üç gün, üç gecä.

Üç gün, üç gecä dokuz gölmek diker,

⁶⁰ Tural, 1998: 12.

Dokuz gölmek diker, dizindä da büker.

Dizindä da büker, pençerä üstünä dizer.

Dokuz da ii iplik i leyor.” (Üç gün, üç gecä beklä beni...)

“Mari, Yordanka kızım,- dei,-

Seni da bu dünnedä

Bulmadı bir astalık, astalık?

Biaz da üzünü, üzünü

Soldursun, soldursun.

Kırmızı çiiireni da

Sarartsın, sarartsın,

Türklär da seni da

Kapmasın, kapmasın,

Ali buban da sabaadan

Yanmasın, yanmasın” (Yordanka yıkamı ba mı..)

“Tudorka hem aalyor hem deyor:

“Bolay çifidin parası eti mesin”.

Çifidin parası da artıyor da...

Çifit da aldı Tudorkaeyi.

Hem giderlär, hem da deyorlar:

“Aalama, kaku, aalama.

Bän diilim çifit, kaku,-deyor.

Bän senin karda ın, kaku.

Bir vakıt cenk olduydu.

Beni da anam kaybettiymi.

Beni da bir çifit boldoydu.

*O çift beni büüttü, ev etti.
Bän, kaku, senin karda ınım”* **(U acıklarımız çok oldu)**

*“Padi ah ozaman deyer:
“Stuyeni, bey Stuyeni!
Ürük da atın var, deycän,
Gözäl da länkayı sän alcan”.*
O sa padi ahın yavklusuydu.

*Saldat Stuyeniyä o kaler.
O onu kıymadı, gözäl deeni...”* **(Padi ahtan kihät geldi)**

*“Mari Marinki, kızım Marinki!
Neçin bulmadı seni bir hastalık?
Biaz tenini sarartsın biraz,
O al yanaanı morartsın biraz,
Mari Marinki, kızım Marinka!”*

...

*Marinka açtı odanın kapularını,
Agasının da rubalarını giidi,
Silaflarını da boynusuna taktı,
Agasının da atına pindi,
Türk pa asına da kar ı çıktı.
Türk pa anın kellesini aldı,
Türk pa anın rubalarını giidi,
Türk pa anın atına pindi,
Askerini da geeri çevirdi,
Askerini da geeri çevirdi.*

“Mari Marinki, kızım Marinka!

Edi yıl da pa alık sürdün”.

(Marinkiyä Türk pa ası dünür yollamı)

“Tudorki kızçaazım hepsindän da küçük.

Hem küçük, hem akıllı,

Hepsindän da o gözäl”.

(...)

Tudorka da deer maliciinä:

“Giyärim saldat rubası bän,

Dooru tayıma da bir keret pinäärim.

Küüyü, maliciim,-deer,- dolanırum,

(...)

En ilkin Tudorka halkıp etti tayına, ge ti.

Halkıp etti, suyun ötäända durdu.

Nasıl da durdu, tayından da atladı.

Atladı da dedi su ötäänından saldatlara:

“Karda lar, dostlar!

Pek çok vakıt i ledik,

Beni nasıl tanımadınız?

Sizinnän da karda oldum.

Dokuz yıl ekmek idim.

Nasıl da kızçaaz geldim,

Ölä da kızçaaz giderim.

Peliceyimi salverdim,

iritçiyimi da örüdüim.

Hepsinizä da seläm verdim,

ansoram evä giderim” (Tudorka gider saldat)

“Dokuzunu birdän urer.

Haydudun kellesindän ses geler:

“Tudorka mari, Tudorka!

Biz da voevodaydık, Tudorka,

Biz da voevodaydık, Tudorka,

Ama sän taa da voevodaymı in”

(Tudorka mari, gitmä u haydutlara)

2.2 Hikâye Motifleri

“Halk hikâyeleri, destan gelene inin sona ermesinden sonra ortaya çıkmı bir türdür ve destanın bo lu unu doldurmaktadır. Halk hikâyeleri, yerini tuttu u destanın birçok özelli ini içinde ta imaktadır. Destanlarda görülen ola anüstülük motifleri, halk hikâyelerinde bir azalma göstermekle birlikte varlı mını devam ettirmi lerdir. Halk hikâyelerinde realist çizgilere daha çok yer verilmi tir.”⁶¹

“Anlatmaya dayanan türlerden biri olan halk hikâyeleri, Türk dünyasının hemen hemen büyük bir kısmında bilinmektedir. Do u Türkistan, Kırgızistan, Kazakistan, Özbekistan, Türkmenistan, Azerbaycan, Türkiye ve Balkanlar silsilesinde, bu türün en kuvvetli oldu u yer hiç üphesiz Azerbaycan ve Türkiyedir.”⁶²

Ancak bu sıralamaya halk hikâyecili i konusunda çok önemli bir yeri olan Gagauz halk hikâyeleri ile Gagauz balladalarını da katmanın yanlı olmayaca ı kanaatindeyiz. Zira çok zengin bir sözlü halk edebiyatı kültürüne sahip olan Gagauz edebiyatında da halk hikâyeleri çok önemli bir yer tutar.

Halk hikâyeleri, Gagauz Türklerinin ötedenberi anlatageldi i edebî türlerdendir. Balladalarda da bu gelene in izlerini ve motiflerini canlı bir ekilde bulmak mümkündür. “(...) Halk hikâyesi millî niteliktedir. Ki ilerin dinî, ahlâkî, iktisadî durumları, sosyal çevredeki töre ve adetler, de er yargıları bunlarda yer alır.”⁶³ Çünkü balladalar da halk hikâyeleri gibi olaya dayalı anlatılardır. Balladalar nazım, hikâyeler ise nesir-nazım biçimleriyle kar ımıza çıkarlar. Balladalar, bir yanıyla içerdi i motiflerle ve olay üzerine kurgulanması bakımından hikâye türünün özelliklerini; di er bir yanıyla da manzum olmaları

⁶¹ Bars, <http://www.jasstudies.com/makaleler/>,(erişim tarihi: 14.05.2016).

⁶² Alptekin, 2002:11.

⁶³ Kabaklı, 1985: 94.

ve geçmi te ya andı ı d ünlen bir olaya dayanması ve o olay kar ısında halkın yüre inde bıraktı ı izleri anlatması bakımından türkü türünün özelliklerini gösterdi ini söyleyebiliriz. Balladalarda hikâye türünün özelliklerini göz önüne alarak tespit edebildi imiz motifleri öyle sıralayabiliriz:

2.2.1 ocuksuzluk Motifi

ocuksuzluk motifi “Saraylı Petri” adlı balladada kar ımıza çıkar. Bu balladada zengin ama bir o kadar da mutsuz bir çiftin ya adıkları anlatılmaktadır. Çok zengin olmalarına rağmen bir çocuk sahibi olamama, onların hayatlarındaki en büyük mutsuzluk kayna ıdır. Koca, bir kuyumcuya gidip altından be ik, gümü ten bebek yaptırrsa da karısını ve kendisini mutlu edememektedir. Burada insanlara, aile mutlulu unun kayna ının çocuk oldu una, zenginli in ise bunu sağlayamayaca ma ve çocukla e de er olamayaca ma; buna altınla, gümü le, parayla de er biçilemeyece ine vurgu yapılır.

Arta kalsın, Petri,

Senin saraeyin,

Açan senin yok

Candan evladın!”

“ Aman Tudorka,

Doydum sesinä,

Alıp ba ımı,

Gidip varacam,

Kuyumcularda

Konuk olucam.

Gümü tn evlat

Döktürücm.

Gümü tn evlat,

Sırma sallangaç”.

Petrile gitti,

Kuyumcularda

Konak oldu.

Gümü tün evlat,

Sırma sallangaç

Döktürdü.

Üç gün, üç gecä

Salladı onu.

Ne “tütü” dedi,

Ne “malu” dedi.

“ Petrile, Petrie

Saraylı Petrie!

Arta kalsın, Petri,

Senin sarayın,

Açan senin yok

Candan evladın!’”

(Saraylı Petri)

2.2.2 Kurban Adama Motifi

“U aksız Tudorka” ve “Tudorkaylan Todurçu Alınmı lar” adlı balladalarında, dokuz yıllık evli ve çocu u olamayan bir çiftin, kocaları tarafından e lerini kurban adanmaları konusu i lenir. Burada ola anüstü bir kurban adama motifi dikkatleri çeker.

“Todurçuyulan Tudorka

kisi alınmı lar.

Dokuz yıl ya amı lar,

Bir evlat görmemi lär.

Onuncuya bastıylan,

Tudorka hastalanmı .

Todurçu Tudorkeyı Allaha

Kurban adamı .” (Tudorkaylan Todurçu alınmı lar)

“Tudorlan Tudorka

Üç yıl da lafetmi lâr,
Dokuz yıl ya amı lar,
Evlat üzü görmemi lâr.
Allaha duva etmi lâr,
Allaa da versin bir evlat onnara.
Allahtan da ses gelmi ,
Kurban adasınnar,
Kurban adasınnar.” **(U aksız Tudorka)**

2.2.3 Konu an Bebek Motifi

Balladalarda dikkati çeken bir di er ilgi çekici motif de üç günlük bir bebe in konu ması motifidir. Hacı olan bir annenin insanları kandırarak ve çe itli hilelerle geçimini sa laması neticesinde üç günlük bebe inin bir kurt tarafından kaçırılması ve bunun üzerine üç günlük bebe in dile gelip annesine bunun sebebinin yaptığı yalanların, haksızlıkların ve hilelerin oldu unu söylemesidir.

Yıldızlar tutu er,
Kuduz canavar
Küü içinä girer.
Kucaktan u aa
Kapıp, da gider...
Näända görünmü ,
Üç günnük u ak
“mamu “ da desin,
“mamu” da barsın?
(...)
Bir vakt, malim,
Acılaa gittin,
Acılaa gittin,

Acıyka oldun.

Evä da geldin,

Lavka da açtın,

Uncaaz da sattın,

Kumcaaz da sattın.

Garip ufkareyä

Baarıp da sattın.

Ay, malim,malim,

Acıyka- malim!

Acılaa gittin, (Kuduz canavar küü içinä girer)

2.2.4 Zehir Motifi

“Mari Gözel Tudorka” adlı balladada, birbirini seven gençlerin kavu masına mani olan bir a abey ile yengeyi görmekteyiz. Tudorka, bu a ka kar ı olan a abeyi ile yengesini yılandan almı oldu u zehirle zehirleyerek öldürür ve sevdi ine kavu ur. Burada ho a gitmeyen bir olay ya anmı olsa da kavu ma ile iki duygu bir arada i lenerek sevginin önüne kimsenin geçemeyece ine vurgu yapılır.

“Tudorka mari,

Gözäl Tudorka!

Gelsäna, mari,

Benim olasın”.

“Nasıl gideyom,

Senin olayım?

Nasıl gideyom,

Senin olayım?

Batücuum vermeer,

Bülücuum brakmeer.

(...)

Nerdä da içerlär,

Orda da kalerlar.

“Kolay mı,- dedi,-

Birlik ayırmaa?

Birlik ayırmaa

Ölümdän beter.

Ha, tuz erinä

Külä banaydım,

Ama da genä

stedümnän olaydım”. (Mari gözäl Tudorka)

2.2.5 Kötü Anne/Kaynana Motifi

“Oolum, takaza etsänä gelini”, “Üç gün, üç gecä beklä beni” adlı balladalarda ise kötü anne/kaynana, gelinine yapmış oldu u iftira ile hem o lunun mutlulu unu elinden alınmasına, hem de yuvasının yıkılmasına ve gelininin de ölümüne sebep olur.

Peträna evä eti er,

Alma aacın altına girer,

Çatıyı boynusuna aser,

Stueni kırdan gelior,

Mamusu kar ı çıkıer.

“Hey, malü,- deer,- mamucuum,

Neredä benim e im?”

“Senin da e in,- deer,-

Evä gelmedi,

Evlatlarını o bakmadı”.

Stueni ozaman annadı,

Ani onun mamusu du man.

Du mansın, mali, sän bana,- dedi,-

Evlatlarmı sän üüsüz braktın,

Beni da dullara kattın”. (Oolum, takaza etsänä gelini)

Oolum, vançu,- anası demi ,-

Nicä sän gitti, üç gün, üç gecä

O hep konu er, üç gün, üç gecä

Ne çırak aarıyer, ne çoban aarıyer”.

vançu ozaman bilee bıçeyni.

Da ayırer Tudorkinin kellesini.

Tudorkinin kellesi hem atlayarmı ,

Hem da lafedärmi :

“Baksana, ba vançu, pençerä üstünä.

Nicä sän gittin, üç gün, üç gecä

Dokuz gölmek diktim, dizimdä da büktüm.

Dizimdä da büktüm, pençerä üstünä dizdim,

Dokuz da ii iplik i ledim”.

Da vançu ozaman mamusuna sorer:

“Male ma, male, dooru mu söölersin?”

“Dooru söölerim, oolum, ihtiarlum var”.

Da ozaman vançu genä bıçeyni bileer,

Da saat kendi kellesini ayırer.

Hem vançu kaybeldi, hem Tudorka kaybeldi.

(Üç gün, üç gecä beklä beni)

2.3 Efsane Motifleri

“Efsane Nedir?” sorusunu Prof. Dr. Saim Sakao lu öyle de erlendirir:

“Efsane, gerçek veya hayalî bir ahıs, bir yer veya bir olay için anlatılan bir hikâyedir. En göze batan özelli i bir inanma ile ilgili olmasıdır. Masallardaki olayların inandırıcılık vasfı olmadığı için kimsenin ona inanmasını bekleyemeyiz; zaten ola anüstülüklerle dolu olan masal tekerlemeleri de, daha masala

ba lamadan bizi uyarmaktadır. Ama efsaneler hiç de öyle de ildir. Do rudan yalın bir ifade ile efsaneye giriveririz. Efsanede yer alan olay, ola anüstülüklerle bile dolu olsa hemen inanabiliriz. Kısacası efsane, insanıyla, olayıyla, mekânıyla, zamanıyla inandırıcı bir anlatmadır, inanabildi imiz bir hikâyedir. Efsaneler, bir inancın bir olay ile örülmesiyle ortaya çıkar. Bu örgünün deseni ise olayda hemen daima yer alan bir ola anüstülük meydana getirir.”⁶⁴ Sakao lu yine aynı eserde efsanelerin özelliklerini dört madde olarak tespit eder ve bunları öyle sıralar: a) ahıs, yer ve hâdiseler hakkında anlatılırlar. b) Anlatılanların inandırıcılık vasfı vardır. c) Umumiyetle ahıs ve hâdiselerde tabiatüstü olma vasfı görülür. Tariflerde yer almayan u hususiyeti de dördüncü madde olarak ilave edebiliriz: ç) Efsanelerin belirli bir ekli yoktur; kısa ve konu ma diline yer veren bir anlatmadır.”⁶⁵

Bir ba ka ara tırmacı olan Prof. Dr. Ali Berat Alptekin ise efsaneleri “Dinî, inandırıcı, kısa, nesir ekindeki halk anlatmalarındır.” ekinde tanımlayarak efsanelerin olu zamanlarına ve motiflerine dikkat çeker ve efsaneler için unları söyler:

“Efsanelerde zaman, geçmi zamanla imdiki zaman arasında de i ir. Nitekim bunda yüzyıllar önce olu an efsaneler oldu u gibi ya adı imız zamanda olu anları da vardır. Kısacası efsane toplumu derinden etkileyen bir olayla hemen olu abilir. (...) Efsaneler genellikle tek motif üzerine kurulurlar. Bu motif de genellikle ‘ ekil de i tirme’ olarak görülür. Ta a, da a, tepeye, a aca, hayvana dönü me, gibi. Bazı motifler ise daha çok beddua etrafında olu mu tur. (...) Efsanelerin kayna ı mitolojidir: Bugün Anadolu co rafyasında oldu u gibi Türkiye dı ndaki Türkler arasında da anlatılan ekil de i tirme konulu pek çok efsanenin kayna ını mitolojiye kadar indirebiliriz. Gelenek ve göreneklere kar ı gelinmesi sonucu gelinin duasının kabul edilmesi üzerine ku haline dönü mesi, vb. ekil de i tirmeler bu bölümün güzel örnekleri arasındadır.”⁶⁶

En çok mit, masal ve destanlara yakın olan efsaneler, kutsaldırlar ve dinî, tarihî ve mitolojik öğeler ta ırlar. Efsaneler, genellikle tek motif üzerinde kurulurlar, millîdirler, gerçekte belki ya anmamı olmasına ra men, inanç unsurları kullanılarak gerçekmi gibi kabul edilirler. Efsaneler, ahıs ve olay bakımından ola anüstülükler gösterir ve efsanede anlatılanların inandırıcılık yanı a ır basar. Balladalarda da efsanelerdekine benzer motifleri ve ola anüstü olayları görmek mümkündür.

2.3.1 Yıldızın Do u u Motifi

Bu motif bizi mitler dönemine kadar götürür. Bir mite göre insan ile yıldız arasındaki ili ki birbirleriyle e le tirilerek verilir. Bu mite göre: “Her insanın gökyüzünde bir yıldız vardır. Bu yıldız insanın do u u anında ortaya çıkar. Ölümünden hemen sonra da kaybolur.” Ancak burada asıl vurgulanmak istenen husus “... birtakım yıldızların kökeninin yerel varlıklar oldu una inançtır.”⁶⁷ Yıldız do u u veya ı ık motifi Türk halk edebiyatında güzel bir

⁶⁴ Sakaoğlu, 2009: 274.

⁶⁵ Sakaoğlu, 2009: 20.

⁶⁶ Alptekin, 2014: 15-19.

⁶⁷ Taş, 2002: 164.

olayla ili kilendirilirken, bu balladada kötü bir olayla irtibatlandırılır. “Av am Oldu Dediklerä” adlı balladada Osmanlı döneminde ya anan ve halkın yüre inde derin yaralar açan adaletsizlikler ele alınır ve Tatarı adlı kahramanın tutuklanıp öldürülmesi anlatılır. Halk, Tatarı’nın ölümü ile bir yıldızın do masını ili kilendirir ve adaletin tecelli etmesini bekler. Burada yıldız do ması, acı ve kötü bir olaya kar ı bir umut ve beklenti olarak görülebilir.

Av am oldu dediklerü,

Gecelär karannık,

Karannık oldu ozamannar,

Yıldızı da duudu.

Yıldız duudu zamannarda,

Tatarı tutuldu.

Tatarıyı tutannar da

Barım adam olsa.

Onnarıydı iki osman

Bazarda gezerlär.

(...)

Ah, da Tatarı pek da baarer,

Pek da yalvareyor:

“Ah, dinsizlär, ah, imansızlar,

Brakınız beni.

Benim evim sedef dö eli

Hem da kadifä sarılı.

Vereyim sizä sedefleri,

Brakınız benim canımı.

Brakınız benim canımı içimdä,

Bakum u aklarmı”.

(Av am oldu dediklerä)

2.3.2 Dönü me Motifi

“ ekil de i tirme, efsane ve masalarda kar ımıza çıkar. Bazen bir cezalandırma, bazen de bir kurtulu tur. Bilhassa efsanelerde zor durumda kalan masum kahramanlar, Allah’a yakararak ‘ta ’ veya ‘ku ’ olmayı dilerler; bunlardan biri olmak suretiyle kötüler ve kötülüklerden kurtulurlar. ‘ ekil de i tirme’ insanın, hayvanın, vb bulundu u eklin dı nda, ba ka bir ekle dönü mesidir: nsanın ku a, aslanın ba ka bir hayvan ekline dönü mesi gibi.”⁶⁸

Balladalarda dönü me motifi ta a, suya, üzüm (asma a acına) ve elma a acına olmak üzere farklı ekillerde kar ımıza çıkar. Efsanelede a aca dönü me motifini Prof. Dr. Ali Berat Alptekin öyle de erlendirir:

“Türklerin yaratılı mitinde yer, gök, kara yaratıldıktan sonra ilk yaratılan nedir desek, elbette cevabımız a aç olacaktır. Tanrı Ülgen dalı buda ı olamayan a acı gördü ünde a açtan dokuz dalın, her bir dalından da bir kavmin yaratılmasını ister. Görüldü ü gibi slam öncesi Türk dü üncesine göre a aç insanlardan önce yaratılmı tır. Ayrıca a açla insanın yaratılması arasında ili ki kurulması da anlamlıdır. Yine Türk dü üncesinde ‘kozmetik a aç’, ‘bayterek’, ‘hayat a acı’ gibi adlarla bilinen a acın ye il kalmasının yanında meyvesi yenilmemekte ve kutsal kabul edilmektedir.”⁶⁹

Bizim ele aldı ımız balladalardaki efsane motiflerinden ilki ta a dönü medir ki bu motifi “Yankuliyi mamusu evermäâ istedi” adlı balladada görmekteyiz. Bu balladada: Annesi, kızına Tuna’nın ba ırdı, balıkların da türkü ça ırdı ı bir zamanda evlenece ini söyleyerek kızının buna inanması sa lar. Kız bir gün bunu anlamak için Tuna’ya gider ve Tuna’nın sesini, balıkların da türkü ça ırmasını bekler. Sonra bunun gerçek olmadığını anlar ve elindeki bakır kovaları bırakarak cennet bahçesine gider. Cennet bahçesinin çiçekleri ile kendisine bir taç yapar, Tuna’ya atar. Cennet bahçesinden haber gönderen kız, kemiklerinin Tuna’nın ta larına, kanının ise Tuna’nın suyuna, saçlarının da Tuna’nın sazlıklarına dönü tü ünü söyler.

“ Ay, kızım, kızım, Yankuli kızım!

Evlenäsin, kızım nezaman

Tuna baarıs, balık çalırıs,

Ozaman sän da ev olasın”.

Yankuli da aldı bakırlarını,

Tuna boyuna da çö meyä gitti.

Durdu, seslendi, Tuna baarmadı mı,

Tuna baarmadı mı,

⁶⁸ Sakaoğlu, 2009: 283.

⁶⁹ Alptekin, 2014:156.

*Balık çalmadı mı?
 Braadı bakırlarını,
 Ray ba çesinä gitti,
 Ray ba çesindä çiçek topladı.
 (...)*

*“ Ay, fenets, fenets,
 Hertürlü çiçek!
 Çok seläm götür
 Benim anama.
 Tuna boyundan
 Su almasın,
 Benim kanımı
 O içmesin.*

*Ay, fenets, fenets,
 Hertürlü çiçek!
 Çok seläm götür
 Benim bobama.
 Tuna çayırından
 Ta toplamassın,
 Kemiklermi
 Çiinämesin.*

*Ay, fenets, fenets,
 Hertürlü çiçek!
 Çok seläm götür
 Benim agama.
 Tuna çayırından*

Saz biçmesin.

Benim saçımı

O kesmesin.

(Yankuliyi mamusu evermää istedi)

Bir di er motif de suya dönü tür. Bunu da “He, Manoli, Manoli” adlı balladada Tudorka’nın kurban edildi ini ve e i Manoli’nin ise oracıkta suya dönü tü ünü ve suyun da ço aldı ını görmekteyiz.

Tudorka gelmi ,

O da kurban kalmı .

Manolinin karda ları

Evä gitmi .

Epicii evä gitmi ,

Epicii evä gitmi ,

Aaç- toprak olmu .

Manoli gitmemi ,

Manol kalmı ,

Manol ne erdä kalmı ,

Orda su zeedelenmi .

(He, Manoli, Manoli)

Elmaya ve üzüme dönü motifini ise, “Hay, Dani, Boydani” ile “Bogdani oolum, ne günäh yaptın?” adlı balladalarda, haydutlar tarafından öldürülen gelin ve güveyin kırmızı elmaya, beyaz ve siyah üzümlere dönü tükleri görülür.

Canım acıdı.

Aldım, malü,

Gelinnän güveyi,

Götürdüm, mali,

Daayın içinä.

Gelini, mali,

Biyaz çotaa baaladım,

Güveyi, mali,

Alma aacına baaladım.

Üç yıl da gezdim,

Haydutluk ettim.

Açan da, mali,

Aklıma geldi,

Üç yıldan sorae

Gittim daa içinä.

O biaz çotuk

Biaz üzüm yapmı .

O alma aacı

Al alma da yapmı .

O almadan, mali,

Açan da dattım,

Bän da, mali, otalandım.

O çotuktan, mali,

Biaz üzüm dattım,

O biaz üzümdän bän zihirlendim". (Hay, Dani, Boydani)

Aldım ba ımı,

Döndüm ulu daaya,

Ulu daaya, gelinnän güveyä.

Güvä olmu , mali,

Bir kara çotuk.

Kara çotuk, mali,

Kara üzümünän.

Aldım bir tenä,

Attım aazıma.

Acı da mali,

Acı, pelin gibi.

Gittim gelinä,

O olmu tu, mali,

Biaz üzüm çotuu.

Aldım bir tenä,

Attım aazıma.

Tatlı da, mali,

Tatlı, bal gibi.

Durdum, dü ündüm,

Neçin bu bölä.

Yukardan geldi

Bir incecik ses.

Kara üzüm dedi:

“Sizin güvenizim”.

Biaz üzüm dedi:

“Senin kızkarda ınım”. (Bogdani oolum, ne günäh yaptın?)

2.3.3 Ölüp Dirilme Motifi

“Türkler, hastalık sonucunda ölümün vuku bulacağına inanmı lar, ancak bunun yanında ölüme karşı direnme ve ölmeme arzusu ile hayata bağlanmı lardır. öyle ki, hayattan daha fazla öteki dünyaya de er verip sürekli ölümden bahseden de i ik dönemlerde hatta bazen aynı devirde de i ik dinlere bağlanı lanan Türkler, sürekli olarak hayata bağ lılı ı vurgulamı lardır.”⁷⁰

Ancak aniden gelen bir salgın hastalıktan meydana gelen toplu ölümler, doğal olarak o toplumu derinden etkiler ve o toplumun hafızasında izler bırakır. “Dokuz karda bir da kızkarda ” adlı balladada bir zamanlar sıtma hastalı ından ölen insanların ya adıkları anlatılır. Dokuz erkek evladını da salgın sonrası kaybeden bir annenin feryadına, ölen çocuklarından büyük o lunun mezardan kalkıp çok uzaklara gelin giden kız karde ini annesine getirmesi ve anne ile kızın da oracıkta ölmeleri anlatılır.

⁷⁰ Ersoy, <http://www.millifolklor.com/tr/>, (eri im tarihi: 15.05.2016).

“ Ah, Kara Cuma, Kara Cuma!

Hepsi u aklarmı aldın.

Bir kızcaazım vardı, o da pek yırakta.

Ah, olum, olum, Kostanda oolum!

Erimeyâsin, çürümeyâsin,

Mezarında da hiç raat yatmayasın,

Kadın Tudorkimi evâ getirmeyincä”.

Kostanda ozaman dua etmi :

“ Ver, allahım, bana bir izin,

Bän bu erdän kalkeyim,

Kadın Tudorkiyä konak olıyım.

Da bän onu anacıma götüreyim.

Tabutçuumdan da beegir olsun,

Kapecundan da kaltak olsun,

Boy sazımdan da kantırma olsun,

Yol bezimdän da kamçı olsun,

Ba yastumdan da çotra olsun”...

Kostanda piner beegirä da çekeder gitmää.

(...)

“ Näända i idilmi , näända görülmü ,

Diriylän ölü yol örüsün,

Diri ölünün ba ını bitlesin?”

“ Tudorki mari, kızkarda ım,

Bu memleketin ku larnın türküleri budur”...

Tudorka ana-boba evinä eti er,

Kostanda batüsu erinä gider.

Tudorki kapuda baarer:

“ Mali mo, mali, açsana kapuyu”.

“ Ah, Kara Çuma, sän genä mi geldin,

Beni da mı istersın alma?”

“Mali mo, mali, bän dilim Kara Çuma,

Bän senin kadınan Tudorkiyim”.

“ Aman, mari Tudorki, sänmiysin?!”

Tudorkinin mamusu açer içerki kapuyu,

Tudorkiynän da mamusu sarma erlar,

Nicä sarma erlar, ölä da kalerlar.

(Dokuz karda bir da kızkarda)

2.4 Masal Motifleri

Tarihin çok eski dönemlerinde ya amı milletlere ait halk edebiyatının en eski türlerinden biri olarak bilinen masallar, “Kahramanlarından bazıları hayvanlar ve tabiatüstü varlıklar olan, olayları masal ülkesinde cereyan eden, hayal mahsulü oldu u halde dinleyicileri inandırabilen bir sözlü anlatım türüdür.”⁷¹ Halkın hayal dünyasının ürünü olan masalarda iyilikler ve kötülükler, güzellikler ve çirkinlikler, ola anüstü bir kahramanın ve motiflerin üzerinden verilir ve bu iyilik ve kötülük arasındaki ikilem, halkın ideal bakı açısıyla bir çözüme ve sonuca ula tırılır. “Masalların yapısını olu turan ve ‘motif’ adını verdi imiz unsurlar da masal incelemeleri açısından son derece önemlidir. Her masalın en az bir motifi olması gerekti i hatırlanırsa, önemi daha da artacaktır.”⁷² Masalların asıl amacı, insanları a ırtmak, e lendirmek ve kendine özgü bir hayal dünyasında ya atmaktır. Masallar, kendi içinde birtakım sınıflandırmalara ayrılmaktadır ki bunların içinde hayvanlarla ilgili olan masallar, en eski masallar olarak kabul edilirler. Bu tip masalarda konu, kahraman ve motifler, hayvanlarla ilgili olmakla birliktemasalda verilmek istenenler ise do rudan insanlarla ili kilidirler. ncelemi oldu umuz balladalarda da konusu, kahramanı ve motifi hayvan olan bu tip masal özellikli balladaları görmek mümkündür.

⁷¹ Sakaoğlu, 1999: 2.

⁷² Sakaoğlu, 1999: 15.

2.4.1 Ayı Motifi

“Ayı, Türk mitolojisinde önemli bir yer tutar. Bununla beraber onun ehemmiyeti kartal, at veya kurt kadar değildir. Çeşitli ara tırmalar ayının daha ziyade erken devirlerde kült konusu edilmiş bir hayvan olduğunu göstermektedir. Kendisi bir kült olabilir gibi başka kültleri ifade eden bir sembol de sayılmıdır.”⁷³

“Anadolu Türkmenlerinin ayıya ‘Karao lan’ dedikleri malumdur. amanistlere göre ayı orman tanrısı-ruhunun timsalidir, adı da tabu’dur. amanistler bilhassa ormanlarda, ayının adını söylemekten korkarlar. Eski Kıpçaklar ayıya ‘aba’ (yani ‘baba’) derlerdi. ‘Karao lan’ adı da, ayı adının tabu olduğu eski devirden kalma bir hâtura olsa gerektir.”⁷⁴

“Yapılan ara tırmalarda eskiden hayvanların üzerine ant içildiği anlaşılmaktadır. Yakutlar’da makbul olan ayı kafası üzerine ant içmekti. Onlar ancak ayı kafası bulamadıkları vakit at kafası üzerine ant içiyorlardı.”⁷⁵

Ayı motifi, masallarda önemli bir yer tutmakla birlikte orman kültürünün de önemli bir parçası olarak görülmüştür. Masallarda orman ile ayı birlikte ele alınmış, birlikte incelenmiştir.

“Ayı hem Stuen güre erlär” adlı balladada, kız kardeşi Tudorka ile düüne giden Stuyen, ormanlarla kaplı olan Uludağ’ın dar yollarında bir ayı ile karşılaşır ve bu ayı bir insan gibi konuşturarak Stuyen’i güre edavet eder. Üç gün üç gece süren bir güreşin sonunda güreşçi Stuyen kazanır. Ayı da bu yenilgiyi kabullenerek “Eskiden ben bir pehlivandım, ama sen Stuyen, benden daha iyi bir pehlivanmışın.” der.

Açan da ulu daylerna eti çän,

Orda da sän korkmayasın”.

Gideyor Stueni, gideyor,

necik yoldan gideyor.

O da ulu dayına eti er,

Ordan da ayılar çıkar.

“ Ya, durunuz, saadıçlar,

Saadıçlar kırınsıta, - ayının birisi deyor.-

ittik, küüyünüzde pek pelivan varmı ?”

Ozaman da Stueni

⁷³ Çoruhlu, 2014: 115.

⁷⁴ İnan, 2015: 48.

⁷⁵ İnan, 1968: 317-330.

Taligadan atlıyor.

“Aman, allahım!- baarıyor,-

Aman, allahım!- baarıyor.-

Sanki bu dü manın elindän

Kurtulcam mı?”

Üç gün, üç gecä güre erlär,

Ne ayı urer Stuyanı,

Ne Stuyan urer ayı.

(...)

Açan da Stuyan ayı tutuyor,

Üç karı yukarı kaldırır,

Be karı erä battırır.

Ozaman ayı da Stuyana deyor:

“Hey, Stuyan, Stuyençu!

Bän da bir pelivandım,

Bän bir pelivandım,

Ama da sän taa pelivanmı ın”. (Ayı hem Stuen güre erlär)

2.4.2 At Motifi

“ amanist Türk mitolojisinde at, amana vecdi seyahati sırasında binek vazifesi görür. Ona havada uçma imkânı sa lar. Bazen Göktanrılarının atlarını amanların tören sırasında kullandıkları ‘dünya a acı’ dedi imiz kozmik a aca ba landıklarına inanılır.”⁷⁶

“Türklerin; hayat tarzları, ekonomileri, buldukları co rafya ve dü ünçe sistemleri itibarıyla, at ile, tarihî süreç içerisinde sürekli içiçeli i ara tırmalardan çıkarılan sonuçlardır. Kendini dü ünçe itibarıyla özgür hisseden Türk insanı için at, vazgeçilmez de erlerden biri olmu tur. (...) Türkler, atların Gök Tanrı, hava-rüzgâr, ma ara-toprak ve sudan olmak üzere ba lıca dört kökenden yaratılmı olduklarına inanmı lardır. Bu konudaki efsanelerin çe itlili i ve çoklu u Türklerin ya adı ı de i ik medeniyet ve kültür çevresinde atın oynadı ı role dayanmaktadır. Masal, destan ve hikâyelerde sık sık rastladı ımız at motifi, Türk kültürünün en eski ça larından günümüze de i ik özellikler de yüklenerek gelmi tir. Masalın en çok sevdi i motiflerden olan at, anlatım türlerinde, genel olarak, kar ımıza ola anüstü ve

⁷⁶ Çoruhlu, 2014: 220.

be eri vasıflarıyla çıkar. Ola anüstü özelliklerden biri uçabilmesidir. Göz açıp kapatıncaya kadar kahramanı istedi i yere ula tırır. Bazı durumlarda insanî özelliklere sahiptir: Konu ur, dü ünür, a lar, tehlikeyi sezip haber verir, yol gösterir, akıl verir. Bu vasıflar özellikle kahramanın çevresinde geni ler, geli ir. Kahramanın en büyük yardımcısı atdır.”⁷⁷

“Ustuyan üündü türklerdä” ve “Padi ahtan kihah geldi” adlı balladalarda Türk masallarına ait olan ola anüstü bir at motifi ile kar ıla ıyozuz. Balladanın kahramanı olan Ustuyan’a yardım eden ve beyaz piriñç ve kırmızı arapla beslenen bu at, bir insan gibi konu ur, bir günde dünyayı dolayı gelir.

“Selämaleykum, ba Ustuyan”.

“Ne çiyirdin beni, pa am?”-dee.

“Ne çüirdüm mi, Ustuyan?

ideerim, üünäärmü in,-dee,-

Varmü beygirin-ürükümü .

Varmü beygirin-ürükümü ,

Gelinin varmu - gözälmi .

Geçärsän benim atımı,

Geçicän benim kadınaya”.

“Yanıldım da üüindüm, pa am,-dee,-

(...)

Ustuyan kalker ilk horozdan,

Emnee, suluyor beygirni.

Beygirin emi- biaz piriñç,

Beygirin suyu- kırmızı arap.

Beygiri hep ii,

Ustuyan oturmu aaler.

Allahtan izin oler,

Ustuyanın beygiri lafedeer:

“Neçin, çorbacım, neçin,-dee,-

⁷⁷ Çınar, 1993: 40.

Vakıtsız emimi verdin?

Vakıtsız emimi verdin,

Suyumu vakıtsız verdin?

Satıya mı götürücän?-dee,-

Bazara mı çıkırcän?”

“Ne satıya götürücäm,-dee,-

Ne bazara çıkarıcam,-dee.

Pa am bendän da istedi

Bir gündä dünneyi dola ayım,

kindiyä da bän geläyim.

Yakla ıp da gelämäyäsäm,

Alıcek benim gözäl gelinimi,

Kesicek benim ba ımı”.

(...)

“Vakıdımızda laftır,- dee.-

Dediymiz- dedik,-dee.-

Nerdän laf da çıkıyer,

Ordan can da çıkıyer”,- deer.

Ordan can da çıkıyer”,- deer. (Ustuyan üündü türklerdä)

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

MET NLER

BALLADALAR LG L NANÇLARA HEM MASAL MOT VLER NA

Ay, göklerde, göklerde...

Ay, göklerde, göklerde,
Ne pek üüsek érlerdä,
Ay, göklerde, göklerde,
Ne pek üüsek érlerdä,
u bayırın ardında
Bir gümä gül açmı .
u bayırın ardında
Bir gümä açmı .
O gülün da kökünä
Bir da yılan sarılmı .
O gülün da kökünä
Bir yılan sarılmı .
Sarılmı , kolaç olmu ,
Gün gibi yalabarmı .
Sarılmı , kolaç olmu ,
Gün gibi yalabarmı .
Gün gibi yalabarmı ,
Ate gibi yanarmı .
Gün gibi yalabarmı ,
Ate gibi yanarmı .
O yılanın aazında
Bir delikannı çocuk. Bir delikannı çocuk
O onsekiz da ya ında. Bir delikannı çocuk
O onsekiz da ya ında.
Üç da yolcu geçärmı ,O çocuk da baararmı :
“ Hey, yolcular, yolcular,
Gelin, kurtarınız beni.
Bu yılanın élindan,

NANÇ VE MASAL MOT FLER YLE LG L BALLADALAR

Ay, göklerde, göklerde

Ay, göklerde, göklerde,
Ne pek yüksek yerlerde,
Ay, göklerde, göklerde,
Pek yüksek yerlerde,
u bayırın ardında
Bir deste gül açmı .
u bayırın ardında
Bir (küme) gül açmı .
O gülün de köküne
Bir de yılan sarılmı .
O gülün de köküne
Bir yılan sarılmı .
Sarılmı , örgü olmu ,
Gün gibi parlarmı .
Sarılmı , örgü olmu ,
Gün gibi parlarmı .
Gün gibi parlarmı ,
Ate gibi yanarmı .
Gün gibi parlarmı ,
Ate gibi yanarmı .
O yılanın a zında
Bir delikanlı çocuk. Bir delikanlı çocuk
O on sekiz ya ında. Bir delikanlı çocuk
O on sekiz ya ında.
Üç yolcu geçiyormu , O çocuk da ba ırarmı :
“Hey, yolcular, yolcular,
Gelin, kurtarın beni.
Bu yılanın elinden,

Bu du manın azından”.
 O yılan da bölä deer:
 “ Hey, yolcular, yolcular,
 Hey, yolcular, yolcular,
 Tutunuz yolunuzu.
 Onu bana anası
 Küçük ya tan adadı.
 Anası da onu
 Güüsünä da kapaardı,
 Güüsünä da kapardı
 Bölä da betfa edärdi:
 “ Hey, oolcaazım, oolcaazım,
 San benim kanımı emersin.
 Aarettä da oolcaazım,
 Yılannar bölä seni emsin”.

länka gitmi baylerä...

länka gitmi baylerä,
 Baa yapracı toplamaa.
 Baa yapracı bulmadı
 Da bir sarı altın buldu.
 Oıydi dilmi altın,
 O bir sarı yılandı.
 Länkanın belinä sarıldı.
 Länkanın belinä sarıldı.
 Tenceezini iärdi,
 Tenceezini iärdi,
 Kancaazını emärdi.
 Gelän- geçän dostları
 Dü mü da siiredärdi.
 Länka da baarısan- baarardı:
 “Durmaynız, siiretmeyniz,
 Durmaynız, siiretmeyniz.
 Geliniz, kurtarınız beni.

Bu dü manın a zından.”
O yılan da öyle der:
“Hey, yolcular, yolcular,
Hey, yolcular, yolcular,
Tutunuz yolunuzu.
Onu,bana anası
Küçük ya ta adadı.
Anası da onu
Gö süine de kapardı,
Gö süine de kapardı
Böyle de beddua ederdi:
“Hey, o ulca ızım, o ulca ızım,
Sen benim kanımı emersin.
Ahirette de o ulca ızım,
Yılanlar böyle seni emsin”.

lanka gitmi beylere...

lanka gitmi beylere,
Ba yapracı ı toplamaya.
Ba yapracı ı bul(a)madı
Da bir sarı altın buldu.
Oysa de ilmi altın,
O bir sarı yılandı.
Lanka'nın beline sarıldı.
Lanka'nın beline sarıldı.
Tence izini yerdi,
Tence izini yerdi,
Kanca ızını emerdi.
Gelen geçen dostları
Dü mü de seyrederdı.
Lanka da çı lıklarla ba ırırđı:
“Durmaynız, seyretmeyiniz,
Durmaynız, seyretmeyiniz.
Geliniz, kurtarınız beni.

Geliniz, kurtarınız beni
 Bu yılanın aazından,
 Bu yılanın aazından,
 Bu dü manın elindän".
 Yılan da bir sıklık etti:
 "Geeri olunuz, sokulmıyınız!
 Onun diil Allahtan yazgısı,
 Ananın, bobanın betfası.
 Onun diil Allahtan yazgısı,
 Anadan, bobadan betfası.
 Onu anası yarattı,
 Yarattı gibi da adadı:
 " länka, mari länka!
 Yılannar isinnär seni.
 Yılannar alsınnar seni,
 Yılannar isinnär seni,
 Yılannar alsınnar seni".
 Onu bobası braktı, gitti,
 Anası onu da yılannara verdi:
 " Yılannar isin seni,
 Yılannar sarsın seni".

u bayırın ardında...

u bayırın ardında
 Bir gümä açıldı.
 O gülün kökündä
 Bir yılan kolaç oldu.
 O yılanın da aazında
 Bir delikanmı olan.
 Hem baarıyor, hem çarıyor
 Gelän- geçän yolcuyu:
 "Hey, yolcular, yolcular,
 Ya, geliniz bırayı.
 Ya, geliniz bırayı,

Geliniz, kurtarınız beni
Bu yılanın a zından,
Bu yılanın a zından,
Bu dü manın elinden".
Yılan da bir ıslık etti:
"Geri durunuz, sokulmayınız!
Onun de il Allah'ın yazgısı,
Ananın, babanın bedduası.
Onun de il Allah'ın yazgısı,
Anadan, babadan bedduası.
Onu anası yarattı,
Yarattı ı gibi de adadı:
" länka, mari länka!
Yılanlar yesin seni.
Yılanlar alsınlar seni,
Yılanlar yesinler seni,
Yılanlar alsınlar seni".
Onu babası bıraktı, gitti,
Anası onu da yılanlara verdi:
"Yılanlar yesin seni,
Yılanlar sarsın seni".

u bayırın ardında

u bayırın ardında
Bir (küme gülün) topra ı açıldı.
O gülün kökünde
Bir yılan örgü oldu.
O yılanın da a zında
Bir delikanlı o lan.
Hem ba ırıyor, hem ça ırıyor
Gelen geçen yolcuyu:
"Hey, yolcular, yolcular,
Ya, geliniz buraya.
Ya, geliniz buraya,

Kurtarınız beni.
 Kurtarınız beni
 u du manın aazından”.
 O yılan da baarıyor
 Hem da sıklık edeyor:
 “ Hey, yolcular, yolcular,
 Geeri olun, yolcular.
 Bu betfa ona geler,
 Ana- boba betfası.
 Anasınnan bobası
 Ona betfa etmi lar.
 Üç buçuk ya ındaykan,
 Ona betfa etmi lâr:
 “ Yılannar içsin kanını,
 Kurtlar isin tenini”.

u bayırın ardında bir é il fidan...

u bayırın ardında
 Bir é il fidan var.
 O fidanın kökündä
 Bir yılan kolaç olmu .
 O yılanın azında
 Bir delikanrı çocuk.
 O delikanrı çocuk
 Pek baararmı ,
 Pek baararmı ,
 Yolculara yalvararmı :
 “ Hey, yolcular, yolcular,
 Geliniz, kurtarınız
 Bu yılanın aazından,
 Bu yılanın elindän”.
 Yılan sıklık etmi
 Yolculara da demi :
 “ u, yolcular, yolcular,

Kurtarınız beni.
Kurtarınız beni
u dü manın a zından”.
O yılan da ba ırıyor
Hem de ıslık ediyor:
“Hey, yolcular, yolcular,
Geri durun, yolcular.
Bu beddua ona gelir,
Ana baba bedduası.
Anasıyla babası
Ona beddua etmi ler.
Üç buçuk ya ındayken,
Ona beddua etmi ler:
“Yılanlar içsin kanını,
Kurtlar yesin tenini”.

u bayırın ardında bir ye il fidan

u bayırın ardında
Bir ye il fidan var.
O fidanın kökünde
Bir yılan örgü olmu .
O yılanın a zında
Bir delikanrı çocuk.
O delikanrı çocuk
Pek ba ırıyormu ,
Pek ba ırıyormu ,
Yolculara yalvarırmı :
“Hey, yolcular, yolcular,
Geliniz, kurtarınız
Bu yılanın a zından,
Bu yılanın elinden”.
Yılan ıslık etmi
Yolculara da demi :
“Ey, yolcular, yolcular,

Tutunuz yolunuzu.
 O bana adanmı
 Küçücükten beri.
 Nasıl duudu,
 O bana da adandı.
 Mamusu, kapattıkça güüsünä,
 Hepbir betfa edirdi:
 “Allaa versin,- demi , -
 Nasıl o beni süzdü,
 Yılan da süzsün.
 Yılan da süzsün,
 Kancaazını emsin”.

Ançıyi da mamusu yavklu da eder...

Ançıyi da mamusu
 Yavklu da eder.
 Yavklu da eder,
 Betfa da eder:
 “Gidäsin, Ançı,
 Tuna boyuna.
 Durup seslänäsin,
 Nezaman balık çalıcek.
 Nezaman balık çalıcek,
 Tuna da oynıycek,
 Ozaman, Ançı,
 Düünün olucek”.
 Ançinin da gücünä gelmi .
 Almi bakırlarını,
 Tunaya gitmi .
 Durup seslenmi ,
 Nezaman balık çalıcek.
 Nezaman balık çalıcek,
 Tuna oynıycek.
 Ne balık çalmı ,

*Tutunuz yolunuzu.
 O bana adanmı
 Küçücükten beri.
 Do du undan beri,
 O bana da adandı.
 Annesi, aldıkça gö süne,
 Hep beddua ederdı:
 “Allah versin,- demi , -
 Nasıl, o beni süzdü,
 Yılan da süzsün.
 Yılan da süzsün,
 Kanca ızını emsin”.*

Ançı'yi de annesi evlendirir

*Ançı'yi de annesi
 Evlendirir.
 Evlendirir,
 Beddua da eder:
 “Gidesin, Ançı,
 Tuna boyuna.
 Durup dinleyesin,
 Ne zaman balık (türkü) söyleyecek.
 Ne zaman balık (türkü) söyleyecek,
 Tuna da oynayacak,
 O zaman, Ançı,
 Dü üniün olacak”.
 Ançı'nin de gücüne gitmi .
 Almi bakırlarını,
 Tuna'ya gitmi .
 Durup dinlemi ,
 Ne zaman balık (türkü) söyleyecek.
 Ne zaman balık (türkü) söyleyecek,
 Tuna oynayacak.
 Ne balık (türkü) söylemi ,*

Ne Tuna oynamı .
 Ançi ozaman
 Tuna boyunda,
 Tuna boyunda
 Çiçek toplamı .
 Herbir çiçektän topleer,
 Ba ına fenets yaper.
 Aalayıp da çaler:
 “ Ay, fenets, fenets,
 Hertürlü çiçektän!
 Çok selâm götüräsin
 Benim anama.
 Bu Tuna boyunda
 Bez da çırpmasın,
 Bez da çırpmasın,
 Kanımnan yıkanmasın.
 Ay, fenets, fenets,
 Hertürlü çiçektän!
 Çok selâm götüräsin
 Benim bobama.
 Bu Tuna boyunda
 Ta da çıkarmasın,
 Ta da çıkarmasın,
 Kemiklermi da kırmasın.
 Ay, fenets, fenets,
 Hertürlü çiçektän!
 Çok selâm götüräsin
 Benim agacıma.
 Bu Tuna boyunda
 Ta da çıkarmasın,
 Ta da çıkarmasın,
 Kemiklermi kırmasın” .

Ne Tuna oynamı .
Ançi o zaman
Tuna boyunda,
Tuna boyunda
Çiçek toplamı .
Her çiçekten toplar,
Ba ına taç yapar.
A layıp da söyler:
“Ay, taç(ım), taç(ım),
Türlü, türlü çiçekten!
Çok selam götüresin
Benim anama.
Bu Tuna boyunda
Bez de çırpmasın,
Bez de çırpmasın,
Kanımla yıkanmasın.
Ay, taç(ım), taç(ım),
Her türlü çiçekten!
Çok selam götüresin
Benim babama.
Bu Tuna boyunda
Ta da çıkarmasın,
Ta da çıkarmasın,
Kemiklerimi de kırmasın.
Ay, taç(ım), taç(ım),
Her türlü çiçekten!
Çok selam götüresin
Benim a ıma.
Bu Tuna boyunda
Ta da çıkarmasın,
Ta da çıkarmasın,
Kemiklerimi kırmasın.”

Yankuliyi mamusu evermäâ istedi...

Yankuliyi mamusu
 Evermäâ istedi.
 Yankuli da istämedi.
 Mamusu da betfa etti:
 “ Ay, kızım, kızım, Yankuli kızım!
 Evlenäsin, kızım nezaman
 Tuna baarışa, balık çalırşa,
 Ozaman sän da ev olasın”.
 Yankuli da aldı bakırlarını,
 Tuna boyuna da çö meyä gitti.
 Durdu, seslendi, Tuna baarmadı mı,
 Tuna baarmadı mı,
 Balık çalmadı mı?
 Braadı bakırlarını,
 Ray ba çesinä gitti,
 Ray ba çesindä çiçek topladı.
 Hertürlü çiçektän
 Fenets yaptı.
 Tunaya attı
 Bölä da dedi:
 “ Ay, fenets, fenets,
 Hertürlü çiçek!
 Çok seläm götür
 Benim anama.
 Tuna boyundan
 Su almasın,
 Benim kanımı
 O içmesin.
 Ay, fenets, fenets,
 Hertürlü çiçek!
 Çok seläm götür
 Benim bobama.
 Tuna çayırından

Yankuli’yi annesi evermek istedi

*Yankuli’yi annesi
 Evermek istedi.
 Yankuli de istemedi.
 Annesi de beddua etti:
 “Ay, kızım, kızım, Yankuli kızım!
 Evlenesin, kızım ne zaman ki
 Tuna ba ırır, balık (türkü) söylese,
 O zaman sen de evli olasın”.
 Yankuli de aldı bakırlarını,
 Tuna boyuna da çe meye gitti.
 Durdu, dinledi, Tuna ba ırmadı mı,
 Tuna ba ırmadı mı,
 Balık (türkü) söylemedi mi?
 Bıraktı bakırlarını,
 Cennet bahçesine gitti,
 Cennet bahçesinde çiçek topladı.
 Her türlü çiçekten
 Taç yaptı.
 Tuna’ya attı
 öyle de dedi:
 “Ay, taç(ım), taç(ım),
 Her türlü çiçek!
 Çok selam götür
 Benim anama.
 Tuna boyundan
 Su almasın,
 Benim kanımı
 O içmesin.
 Ay, taç(ım), taç(ım),
 Her türlü çiçek!
 Çok selam götür
 Benim babama.
 Tuna çayırından*

Ta toplamasın,
 Kemiklermi
 Çiınämesin.
 Ay, fenets, fenets,
 Hertürlü çiçek!
 Çok seläm götür
 Benim agama.
 Tuna çayırından
 Saz biçmesin.
 Benim saçımı
 O kesmesin.
 Ay, fenets, fenets,
 Hertürlü çiçek!
 Çok seläm götür
 İk yavkluma,
 Her yürektän sevärsä,
 Aarasın beni
 Tuna boyunda,
 Süüt kökündä”.

Dokuz karda bir da kızkarda ...

Dokuz karda birda kızkarda ,
 Dokuz karda bir da kızkarda ,
 Kızkarda ın adıymı Tudorki.
 (H)em büyük batusunun adıymı Kostanda.
 Tudorkiyä dünür gelmi
 Dokuz su, dokuz küü a ırdan.
 Tudorkinin mamusu ölä demi :
 “ Benim kızım biricik,
 Hasta olsam i itmeycek,
 itsä da gelämecek”.
 Kostanda batüsü demi :
 “ Mali mo, mali, veriniz Tudorkiyi,
 Pek islää adamnar.

Ta toplamasın,
 Kemiklerimi
 Çıkarmasın.
 Ay, taç(ım), taç(ım),
 Her türlü çiçekten!
 Çok selam götür
 Benim a ama.
 Tuna çayırından
 Saz biçmesin.
 Benim saçımı
 O kesmesin.
 Ay, taç(ım), taç(ım),
 Her türlü çiçek!
 Çok selam götür
 İk yavukluma,
 E er yürekten seviyorsa,
 Arasın beni
 Tuna boyunda,
 Sö üt kökünde”.

Dokuz karde bir de kız karde

Dokuz karde bir de kız karde ,
 Dokuz karde bir de kız karde ,
 Kız karde in adı Tudorka.
 En büyük abisinin adı Kostanda.
 Tudorka’ya dünür gelmi
 Dokuz su, dokuz köy a ırdan.
 Tudorka’nın annesi öyle demi :
 “Benim kızım biricik,
 Hasta olsam duyamayacak,
 Duysa da gelemeyecek”.
 Kostanda abisi demi :
 “Anne, anneci im, veriniz Tudorka’yı,
 Pek iyi adamlar.

Bän var orda konak olduyum.
 Gümü sofrada idirdilä, mali,
 Altın filcandan arap verdilär.
 Portaları, mali, gümü tän.
 Kapuları, mali, altından.
 Bizim da orda, mali, konaamız olsun”.
 Ozaman Tudorkiyi vererlär
 Dokuz su, dokuz küü a ırı...
 Aaz mı vakit geçmi , çok mu vakit geçmi ,
 Kara Çuma gelmi , hepsi karda larını almı
 Mamusu da ozaman ölä demi :
 “ Ah, Kara Çuma, Kara Çuma!
 Hepsi u aklarını aldın.
 Bir kızcaazım vardı, o da pek yırakta.
 Ah, olum, olum, Kostanda oolum!
 Erimeyäsın, çürümeyäsın,
 Mezarında da hiç raat yatmayasın,
 Kadın Tudorkimi evä getirmeyincä”.
 Kostanda ozaman dua etmi :
 “ Ver, allahım, bana bir izin,
 Bän bu erdän kalkeyım,
 Kadın Tudorkiyä konak olıyım.
 Da bän onu anacıma götüreyim.
 Tabutçuumdan da beegir olsun,
 Kapecından da kaltak olsun,
 Boy sazımdan da kantırma olsun,
 Yol bezimdän da kamçı olsun,
 Ba yastımdan da çotra olsun”...
 Kostanda piner beegirä da çekeder gitmää.
 Aaz mı ööer, çok mu örer,
 Eti er Tudorkinin konaana.
 Tudorka portada durer,
 Kostanda batüsü portaya gelir.
 Açan Tudorki onu görer,

Ben orada konuk olmu tum.
Gümü sofrada yedirdiler, anne,
Altın fincanlardan arap verdiler,
Bahçe kapıları, anne, gümü ten.
Evin kapıları, anne, altından.
Bizim de orada, anne, konaamız olsun”.
O zaman Tudorka’yı verirler
Dokuz su, dokuz köy a ırı...
Az mı zaman geçmi , çok mu zaman geçmi ,
Veba hastalığı, bütün kardeşlerini almı
Annesi de o zaman öyle demi :
“Ah, veba, veba!
Bütün çocuklarımı aldın.
Bir kızcaazım vardı, o da çok uzakta.
Ah, o lum, o lum, Kostanda o lum!
Erimeyesin, çürümeyesin,
Mezarda da hiç rahat yatmayasın,
Kadın Tudorkamı eve getirmez isen”.
Kostanda o zaman dua etmi :
“Ver, Allah’ım, bana izin ver,
Ben bu yerden kalkayım,
Kadın Tudorka’ya konuk olayım.
Da, ben onu anacıma götüreyim.
Tabutçuumdan da beegir olsun,
Tabutun kapısını kalkan olsun,
Boy sazım da atın üzençileri olsun,
Kefenim de kamçım olsun,
Ba yastımdan da çotra (arab kabı) olsun”...
Kostanda biner beygire de yola çıkar.
Az mı gider, çok mu gider,
Tudorka’nın konaasına varır.
Tudorka bahçe kapısında durur,
Kostanda abisi kapıya gelir.
Tudorka onu görünce,

a -be kaler da ölä deer:
 “Batücuum, batü, Kostanda batü,
 Ne aareersın sän burada?
 Bırada kurt- ku gezmeer”.
 “Mamum yolladı, Tudorki,
 Buyur da gel görü mää”.
 “Sölä, be batü, düünä düünä mi çaarersın,
 Osa ölüyä mi, bileyim, ne rubaylan giineyim,
 Kırmızı mı, osa kara mı?”
 “Ne düünä, ne ölüyä, Tudorki,
 Ama uzun yolumuz, tooz konecek,
 Gii karaları”...
 Tudorkiylän batüsu çekederlär yol örümää.
 Aaz mı gitmi lär, çok mu gitmi lär,
 Eti erlar bir altın köprüyä.
 Tudorkinin da batüsu ölä deer:
 “Tudorki mari, kızkarda ım,
 Ha oturalım dinnenmää,
 Sän da benim ba ımı biraz bitlä”.
 Tudorki batüsunnan oturerlar dinnenmää,
 Tudorki da bitleer batüsunun ba ını.
 Da Tudorki ölä deer:
 “Batücuüm, batü, Kostanda batü ,
 Ne pek küfä koker senin ba ın”.
 “Tudorki mari, kızkarda ım,
 Bizim küüdä pek çok yaamur,
 Onunçin küfä koker ba ım”.
 “Batü, be batü, bu köprü ne pek cıngırdeer,
 Bu ku çaazlar yukarda ne pek baarı er:
 “Näända i idilmi , näända görülmü ,
 Diriyän ölü yol örüsün,
 Diri ölünün ba ını bitlesin?”
 “Tudorki mari, kızkarda ım,

a ırır kalır ve öyle der:
*“Abici im, abi, Kostanda abici im,
 Ne arıyorsun sen buralarda?
 Buralardan kurt ku gezmez”.*
*“Annem gönderdi, Tudorka,
 Buyur, gel de görü elim”.*
*“Söyle, be abi, dü üne mi ça ırıyorsun,
 Yoksa cenazeye mi, bileyim, üstümü giyeyim,
 Kırmızı mı, yoksa kara mı?”*
*“Ne dü üne, ne de cenazeye, Tudorka,
 Ama yolumuz uzun, toz olacak,
 Karaları giyin”...*
*Tudorka ile abisi yol alırlar.
 Az mı gitmi ler, çok mu gitmi ler,
 Bir altın köprüye varırlar.
 Tudorka'nın abisi öyle der:
 “Tudorka, kız karde im.
 Hadi oturalım dinlenelim.
 Sen de benim ba ımı bitlerden temizle”.*
*Tudorka abisiyle oturur dinlenirler.
 Tudorka da abisinin bitlerini temizler.
 Tudorka öyle der:
 Abici im, abi, Kostanda abi.
 Senin ba ın neden küf koker?”*
*“Tudorka, kız karde im.
 Bizim köyde çok ya mur ya dı.
 Onun için ba ım küf koker”.*
*“Abi, be abi, bu köprü ne çok gıcırdar.
 Bu ku ça azlar yukarıda ne çok ba rı ır:
 “Nerede duyulmu , nerede görülmü ,
 Diri ile ölü yol yürüsün,
 Diri ölünün ba ını bidden temizlesin?”*
“Tudorka, kız karde im,

Bu memleketin ku larnın türküleri budur”...

Tudorka ana-boba evinä eti er,

Kostanda batüsu erinä gider.

Tudorki kapuda baarer:

“ Mali mo, mali, açsana kapuyu”.

“ Ah, Kara Çuma, sän genä mi geldin,

Beni da mı istersin alma?”

“Mali mo, mali, bän dilim Kara Çuma,

Bän senin kadınım Tudorkiyim”.

“ Aman, mari Tudorki, sänmiysin?!”

Tudorkinin mamusu açer içerki kapuyu,

Tudorkiynän da mamusu sarma erlar,

Nicä sarma erlar, ölä da kalerlar.

Petri hem anası...

Petri, Petri, ne küsülüysün?

Sän koyunnarnı mı kaybettin,

Osa paramı mı arcadın?”

“Mamu, mamu, paramı arcamadım,

Koyunnarnı, kaybetmedim”.

Da sinko Petri

Çok yatmadı, öldü,

Mezarlaa götürüldü.

Erä girdi, er içti.

Beegiri da ne idi, ne içti.

Mamusu dedi:

“Kalk, ba Petri,

Senin beegirin ne iyee, ne içee,

Hep tokada bakee.

Kalk, çocucaam!”

“Kalkmıycam, malü,

Kalkmıycam.

Benim saçlarımda

Bu memleketin ku larnın türküleri budur”...

Tudorka ana babasının evine varır,

Kostanda abisi yerine gider.

Tudorka kapıda ba ırır:

“Anne, anneci im, açsana kapıyı”.

“Ah, veba, sen gene mi geldin,

Beni mi almak istersin?”

“Anne, anneci im, ben veba de ilim,

Ben senin kadınınum Tudorka’yım”.

“Aman, Tudorka, sen misin?!”

Tudorka’nın annesi açar iç kapıyı,

Tudorka ile annesi sarılırlar,

Sarıldıkları gibi de öylece kalırlar.

Petri ve anası

“Petri, petri, neden küskünsün?

Sen koyunlarını mı kaybettin?

Yoksa paramı mı harcadın?”

“Anne, anne, paramı harcamadım,

Koyunlarımı kaybetmedim”.

Ve sinko Petri

Çok yatmadı, öldü,

Mezarlı a götürüldü.

Topra a girdi, toprak onu içti.

Beygiri ise ne yedi, ne içti.

Annesi dedi:

“Kalk, be Petri,

Senin beygirin ne yiyor, ne içiyor,

Hep kapıya bakıyor.

Kalk, çocu um!”

“Kalkmayaca um, anne,

Kalkmayaca um.

Saçlarımda benim

Yaptı yılannar yıva”.

“Kalk, çocucaam!

Beygirini sulıycan.

Beegirini, biaz beegirini,

O hep tokada baker”.

Kuduz canavar küü içinä girer...

Yıldızlar tutu er,

Kuduz canavar

Küü içinä girer.

Kucaktan u aa

Kapıp, da gider...

Näända görülmü ,

Üç günnük u ak

“mamu “ da desin,

“mamu” da barsın?

“Kaçma ardıma, mali ma, mali,

Kaçma ardıma.

Kaçsan da, mali,

Alamaycan.

Alsan da, mali

Sana da, mali,

Çocuk olamaycam,

Ev bakamaycam.

Ay, mali, malim,

Acıyka- malim.

Bir vakıt, malim,

Acılaa gittin,

Acılaa gittin,

Acıyka oldun.

Evä da geldin,

Lavka da açtın,

Uncaaz da sattın,

Kumcaaz da sattın.

Yılanlar yuva yaptı”.

“Kalk, çocu um!

Beygirini sula.

Beygirini, beyaz beygirini,

O hep kapıya bakıyor”.

Kuduz canavar(kurt) köyün içine girer

Yıldızlar tutu ur,

Kuduz canavar

Köyün içine girer.

Kucaktan çocu u

Kapıp da gider...

Nerede görülmü ,

Üç günlük çocuk

“Anne” de desin.

“Anne” de ba ırsın?

“Kaçma arkamdan, anne, anne,

Kaçma arkamdan.

Kaçsan da, anne,

Alamayacaksın.

Alsan da, anne

Sana da, anne,

Çocuk olamayaca ım,

Ev bakamayaca ım.

Ay, anne, annem,

Hacı annem.

Bir zaman, anne,

Hacı a gittin,

Hacı a gittin,

Hacı oldun.

Eve de geldin,

Dükkan da açtın,

Un da sattın,

Kum da sattın.

Garip ufkareyâ
 Baarip da sattın.
 Ay, malim, malim,
 Acıyka- malim!
 Acılaa gittin,
 Evâ da geldin,
 Kırçma açtın.
 arap da sattın,
 Sucaaz da kattın.
 Garip ufkareyâ
 Baarip da sattın.
 Ay, malim, malim,
 Acıyka- malim,
 nsanın betfası
 Bana da tutuldu”.

Neredä görünmü ...

Neredä görünmü ,
 Neredä i idilmi ,
 Canavarlar küü içinä girsin?
 Çok zararlar
 Yapsın...
 Karının kucaandan
 Küçük u aa alsın?
 Karı ileri,
 Poträ aardına.
 Canavar durmu ,
 O u ak lafetmi :
 “Gelmä, malü,-
 Diilim senin.
 Aklında mı, malü,
 Üç yılın kıtlı?
 Acılaa gittin,
 Acıyka oldun.

*Garip fukaraya
 Ba ırdın da sattın.
 Ay, annem, annem,
 Hacı annem!
 Hacı a gittin,
 Eve de geldin,
 Meyhane açtın.
 arap da sattın,
 Su da kattın.
 Garip fukaraya
 Ba ırıp da sattın.
 Ay, annem, annem,
 Hacı annem,
 nsanın bedduası
 Bana da tutuldu”.*

Nerede de görülmü

*Nerede görülmü ,
 Nerede duyulmu ,
 Canavarlar(kurt)köyün içine girsin?
 Çok zarar
 Versin...
 Kadının kuca ından
 Küçük çocu u alsın?
 Kadın ileri,
 Kapı arkasına.
 Canavar (kurt) durmu ,
 O çocuk konu mu :
 “Gelme, anne,-
 De ilim senin.
 Aklında mı, anne,
 Üç yıllık kıtlı ı?
 Hacı a gittin,
 Hacı oldun.*

Acılıktan geldin,
 Kriçma açtın.
 arap sattın,
 araba, malü,
 Su kattın.
 Fakir ufkareyâ
 Ölä da sattın.
 Unu, malü,
 Kumnan kattın,
 Fakir ufkareyâ
 Ölä da sattın”.

*Hacdan geldin,
 Meyhane açtın.
 arap sattın,
 araba, anne,
 Su kattın.
 Fakir fukaraya
 Öyle de sattın.
 Unu, anne,
 Kumla kattın,
 Fakir fukaraya
 Öyle de sattın”.*

Ne da pek güç ya ama bu dünnäada...

Nay, nay, na- nay,
 E da ne pek güç ya amaa
 Bu aldangaç dünnäada...
 Aarettä da daylerlär- düüler,
 Bizim günählarımızçin
 Sveti Petriylän
 Sveti Görgi
 Gecä-gündüz gezerlär,
 Günsüzlü olannarı topleerlar.
 Saa tarafçıyna ayırerlar
 Günähsiz olannarı,
 Sol tarafçıyna ayırerlar
 Günähli olannarı.
 “ Petrile,- dedi,- Petrile,
 Alsana beni da raya”.
 “Hey, bobacım,- deer,- ihtiyär bobam,
 Nasıl bän seni alım raya?
 Nasıl bän seni alım raya?
 Senin günähların pek çok,
 Ama ii yolların hiç yok.
 Bir vakıt kıtlık oldu,

Ne de zormu bu dünyada ya amak

*Nay, nay, na-nay,
 E ne de zormu ya amak
 Bu aldaticı dünyada...
 Ahirette de döverler, diyorlar,
 Bizi günahlarımız için
 Havarilerden Petri ile
 Havarilerden Georgi
 Gece gündüz geziyorlar.
 Günsüz olanları toplarlar.
 Sa tarafına ayırırılar
 Günahsız olanları,
 Sol tarafına ayırırılar
 Günahlı olanları.
 “Petrile, -dedi,- Petrile,
 Beni cennete alsana”.
 “Hey, babacı ım,- der,-ihtiyar babam,
 Ben seni cennete nasıl alayım?
 Ben seni cennete nasıl alayım?
 Senin günahın pek çok,
 Ama iyiliklerin hiç yok.
 Bir zaman(lar) kıtlık oldu,*

Sän da kırıçma tutardın,
 Sän da kırıçma tutardın.
 Kırıçmada arap satardın,
 araba su katardın,
 Fakir ufkaareyâ satardın”.
 “Petrile, olum Petrile,
 Alsana beni da raya”.
 “Hey, anacım,- dee,- ihtiär anacım,
 Nası bän seni alım raya?
 Senin günâhların pek çok.
 Ama ii yolların hiç yok.
 Bir vakıt kıtlık oldu,
 Bir da lavka tutardın,
 Sän da lavka tutardın.
 Lavkada un satardın,
 Lavkada un satardın,
 Una da kum katardın,
 Fakir ufkareyâ satardın”.
 “ Petrile, karda ım, Petrile,
 Alsana beni da raya”.
 “Hey, agacım,- deer,- agacım,
 Senin günâhların hiç yok,
 Senin günâhların hiç yok,
 Ama da, ey, ii yolların pek çok,
 Bir vakıt kıtlık oldu,
 Sän da ekin satardın, çekärdin,
 Ekin çekärdin,
 Fakir ufkareyâ satardın,
 Fakir ufkareyâ satardın,
 Paracıynı sormaardın”.

Stuyan hem ayı...

Stuyan dedi mamusuna:
 “Helä, ver benim ubamı,

*Sen de meyhane i letirdin,
 Sen de meyhane i letirdin.
 Meyhanede arap satardın,
 araba su katardın,
 Fakir fukaraya satardın”.*
*“Petrile, o lum Petrile,
 Beni cennete alsana”.*
*“Hey, anacı ım,- der,- ihtiyar anacı ım,
 Ben seni nasıl cennete alayım?
 Senin günahın pek çok.
 Ama iyiliklerin hiç yok.
 Bir zamanlar kıtlık oldu,
 Bir dükkân açtın,
 Sen de dükkân açtın.
 Dükkanda un satardın,
 Dükkanda un satardın,
 Una da kum katardın,
 Fakir fukaraya satardın”.*
*“Petrile, karde ım, Petrile
 Beni cennete alsana”.*
*“Hey, a am,-der,- a am,
 Senin günahın hiç yok,
 Senin günahın hiç yok,
 Hem de iyiliklerin pek çok,
 Bir zaman kıtlık oldu,
 Sen de ekin satardın, çekerdin,
 Ekin çekerdin,
 Fakir fukaraya satardın,
 Fakir fukaraya satardın,
 Paranın hesabını yapmazdın”.*

Stuyan ve ayı

Stuyan annesine dedi:
 “Hele, ver benim kürkümü,

Helä, ver benim ubamı
 Hem oniki kavallı tüfeymi.
 Bän da gidicäm, mali ma,
 Ulu daayına avlanma”.
 “ Ya, gitmä, Stueni, ya gitmä,
 Ulu dayında ayı ya eer”.
 “ Bän da aylardan korkmeerim”.
 Stuyan da giindi, ku andı,
 Oniki kavallı tüfeyni da aldı.
 Ulu dayına girirkän,
 Ayılan da kar ı geldi.
 “ Allaa roz olsun, ayı”,- dedi.
 “ Allaa roz olsun, Stueni”.
 Ayı da dedi Stuyana:
 “Ay, brä Stuyan- karda lık,
 Yokmudur nası,- dedi,-
 Kuvetlerimizi denemää?”
 Stuyan da lafindan atılmadı,
 Ayılan da tutundu.
 Üç gün, üç gecä güre tilär,
 Onnan da denkle ämedilär.
 Ayı da dedi Stuyana:
 “Ay, brä Stuyan- karda lık,
 Ya, oturup da dinnenelim,
 Oturup da lafedelim”.
 Stuyan da dedi ayıa:
 “ Ne, oturup da dinnenecez?
 Ne, oturup da lafedeciyiz?
 Ya, sölä sän taa ilik,
 Ne da pek karardın?
 Yukardan gün mü yaktı seni?
 A aadan kraa mı ha ladı seni?”

Hele ver benim kürkümü
Hem de on ikinamlulu tüfe imi.
Ben de gidece im, anne anneci im,
Ulu da a avlanmaya”.
“Ya, gitme, Stuyan, gitme,
Ulu da da aylar var”.
“Ben aylardan korkmuyorum”.
Stuyan da giyindi, ku andı,
On iki namlulu tüfe ini de aldı.
Ulu da a girerken,
Ayıyla da kar ıla tı.
“Allah razı olsun, ayı”,-dedi.
“Allah razı olsun, Stuyan”.
Ayı da dedi Stuyan’a:
“Ey, be Stuyan karde ,
Mümkün mü,-dedi
Kuvvetlerimizi deneyelim?”
Stuyan da sözünü çi nemedi,
Ayı ile tuttu güre i.
Üç gün, üç gece güre tiler,
Yeni emediler.
Ayı da Stuyan’a dedi:
“Ey, be Stuyan karde ,
Ya, oturup dinlenelim,
Oturup da konu alım”.
Stuyan da dedi (ki):
“Oturup da ne dinlenece iz?
Oturup da ne konu aca ız?
Ya, sen söyle en iyisi (mi),
Neden pek karardın?
Yukarda gün mü yaktı seni?
A a ıda kıra ı mı ha ladı seni?”

Ayı hem Stuen güre erlär...

“Stueni, seni da
 Dever okudular.
 Kızkarda ını, Tudorkayı,
 Zıvla okudular.
 Gidäsin, Stueni, gidäsin,
 ncecik yoldan gidäsin,
 Geni çä yoldan
 Geeri dönäsin.
 Açan da ulu daylernä eti çän,
 Orda da sän korkmayasın”.
 Gideyor Stueni, gideyor,
 ncecik yoldan gideyor.
 O da ulu dayına eti er,
 Ordan da ayılar çıkar.
 “ Ya, durunuz, saadıçlar,
 Saadıçlar kısnitsa,- ayının birisi deyor.-
 ittik, küüyünüzä pek pelivan varmı ?”
 Ozaman da Stueni
 Taligadan atlıyor.
 “Aman, allahım!- baarıyor,-
 Aman, allahım!- baarıyor.-
 Sanki bu dü manın elindän
 Kurtulcam mı?”
 Üç gün, üç gecä güre erlär,
 Ne ayı urer Stuyanı,
 Ne Stuyan urer ayı.
 Ozaman ayı Stuenä deyor:
 “Hey, Stuyan, Stuyençu!
 Ha,- deyor,- oturalım biraz,
 Oturalım, dinnenelim”.
 Onnar da oturerlar dinnenmää.
 Gözü ili er kızkarda ına Tudorkaya.
 “ Kızkarda ım,- deer, - Tudorka mari,

Ayı ile Stuyan güre tutarlar

“Stuyen, seni
 Sa dış duyurdular.
 Kız karde in Tudorka'yı,
 Geline refakatçı duyurdular.
 Gidesin, Stuyan, gidesin,
 ncecik yoldan gidesin,
 Geni çe yoldan
 Geri dönesin.
 Ulu da a vardı ında,
 Orda korkmayasın”.
 Gidiyor Stuyan, gidiyor,
 ncecik yoldan gidiyor.
 O da Ulu da a varıyor,
 Oradan da ayılar çıkıyor.
 “Ya, durunuz, sa dışlar,
 Sa dışlar,-ayının birisi diyor.-
 ittik, köyünüzde pehlivan varmı ?”
 O zaman da Stuyan
 At arabasından atlıyor.
 “Aman, Allah'ım!- (diye) ba ırıyor,-
 Aman, Allah'ım!- (diye) ba ırıyor.-
 Sanki bu(benim gibi) dü manın elinden
 Kurtulacak mısın?”
 Üç gün, üç gece güre tiler,
 Ne ayı Stuyan'ı yener,
 Ne Stuyan yener ayıyı.
 O zaman ayı Stuyan'a diyor:
 “Hey, Stuyan, Stuyan!
 Ha,- diyor,- oturalım biraz,
 Oturalım, dinlenelim”.
 Onlar da oturur, dinlenirler.
 Gözü kız karde i Tudorka'ya takılır.
 “Kız karde im,- der,-Tudorka,

Versänä bana bir yudum su içeyim,
 Genä da kalkıp çekediim”.
 Ozaman Tudorka Stuyana deyor:
 “ Bän, - deer, - sizi tanımıyorum,
 Angınız ayı, angınız Stuyan”.
 Ozaman Stuyanın pek üfkesi çıkar,
 Genä kalkıp çekeder.
 Nerdän da eyı tutarmı ,
 Kara kan çıkarırmı .
 Nerdän da Stuyan tutarmı ,
 Etlän da kemik koparırmı ,
 Boz gaargalara atarmı .
 Açan da o Stuyanı tutuyor,
 ki karı yukarı kaldırır,
 Üç karı erä battırır.
 Açan da Stuyan ayı tutuyor,
 Üç karı yukarı kaldırır,
 Be karı erä battırır.
 Ozaman ayı da Stuyana deyor:
 “Hey, Stuyan, Stuyançu!
 Bän da bir pelivandım,
 Bän bir pelivandım,
 Ama da sän taa pelivanmı ın”.

Stuənçuyu düünä çırımı lar...

Stuənçuyu düünä çıırmı lar,
 Stuənçuyu düünä çıırmı lar.
 Düünä çıırmı lar,
 Dever okumu lar,
 Düünä çıırmı lar,
 Dever okumu lar.
 Stuənçuyu mamusu brakmeer.
 “ Gitmä, oolum,- deer,-
 Gitmä, Stuənçu.

*Bana versene bir yudum su içeyim,
 Ki yine kaldı ım yerden devam edeyim”.*
O zaman Tudorka diyor Stuyan’a:
*“Ben,-der,- sizi tanıyamıyorum,
 Hanginiz ayı, hanginiz Stuyan?”*
*O zaman Stuyan çok öfkelenir,
 Yine kalkıp devam eder.*
Ayının tutu u yerden
Kara kan çıkarmı .
Stuyan tutu u yerden
Et ve kemik koparırmı .
Boz kargalara atarmı .
Ayı Stuyan’ı tutu u zaman
ki karı yukarı kaldırır,
Üç karı yere batırır.
Stuyan ayıyı tuttu u zaman,
Üç karı yukarı kaldırır,
Be karı yere batırır.
te o zaman ayı, Stuyan’a diyor (ki):
“Hey, Stuyan, Stuyan!
Ben de bir pehlivan idim,
Ben de pehlivandım,
Ama sen (benden) daha da pehlivanmı sın”.

Stuyançu’yu dü üne ça ırımı lar

Stuyançu’yu dü üne ça ırımı lar,
Stuyançu’yu dü üne ça ırımı lar.
Dü üne ça ırımı lar,
Sa dış duyurmu lar,
Dü üne ça ırımı lar,
Sa dış duyurmu lar.
Stuyançu’ya annesi izin vermiyor.
“Gitme, o lum,-der,-
Gitme, Stuyançu.

O yolda ulu daa vardır.
 Çıkıp ayılar, iyerlär seni,
 Stuençu, iyerlär seni”.
 Stuenço mamusunu seslämemi .
 Stuenço düünä gitmi ,
 Dever olmu .
 Stuenço düünä gitmi ,
 Dever olmu .
 Gidärkan, ba ka yoldan gitmi lär,
 Dönü tä, o yoldan gelmemi lär.
 Bir da ayı da
 Kar ı çıkmı ,
 Bir düün askeri da kırmı ,
 Stuençuynan bulüsünü brakmı ,
 Stuençuynan bulüsü brakmı .
 Stuençuya ayı demi :
 “ Stuenço, küçük deverçu!
 Bän seninnän güre icäm.
 Er sän beni urısıydın,
 Tenimi helal edärim.
 Er bän seni urısıydım,
 yirim, Stuençu, iyirim”.
 Üç gün, üç gecä güre mi lär.
 Neredän ayı tutarmı ,
 Kara da kannar akarmı .
 Neredän Stuenço tutarmı ,
 Etlän da kemik kopaarmı .
 Stuenço, küçük deverçu, susamı ,
 Bulüsundan su istemi :
 “ Bulülü, Yankülü!
 Versänä bana bir çömlek su, içeyim”.
 Bulüsü Stuençüya dedi:
 “Stuenço, küçük deverçu,
 Böliymi bizim da yazgımız,

O yolda Ulu da vardır.
Çıkıp ayılar, yerler seni,
Stuyançu, yerler seni”.
Stuyançu annesini dinlememi .
Stuyançu düüne gitmi ,
Sa dış olmu .
Stuyançu düüne gitmi ,
Sa dış olmu .
Giderken, ba ka yoldan gitmi ler,
Dönü te, o yoldan dönmemi ler.
Bir de ayı
Kar ılarına çıkmı ,
Bir düünün askeri kırmı ,
Stuyançu ile yengesini bırakmı ,
Stuyançu ile yengesini bırakmı .
Ayı, Stuyançu’ya demi :
“Stuyançu, küçük sa dış!
Ben seninle güre ece im.
E er sen beni yenersen,
Tenimi helal ederim.
E er seni ben yenersen,
Yerim, Stuyançu,yerim”.
Üç gün, üç gece güre mi ler.
Ayı tuttu u yerden,
Kara kanlar akarmı .
Stuyançu tutu u yerden,
Et ve kemik koparmı .
Stuyançu, küçük sa dış, susamı ,
Yengesinden su istemi :
“Yengem, Yankülü!
Bana bir çömlek su versene içeyim”.
Yengesi Stuyançu’ya dedi:
“Stuyançu, küçük sa dış,
Böyleymi bizim de yazgımız,

Ayılar isinnär bizi”.
 Stuençunun ozaman pek gücünä gelmi .
 Ayıı üç karı kaldırmı ,
 Be karı erä daldırmı ,
 Be karı erä daldırmı .

Stueni düün çekettirer...

Stueni düün çekettirer.
 Stueninin da
 Saadıcı yokmu .
 Stueninin da
 Saadıcı yokmu .
 Durup dü ünür,
 Tsarinä varer.
 Tsari da ona
 Saadıç da oler.
 Tsari da ona
 Saadıç da oler.
 Küçücük vançu
 Dever da durer.
 vançuyu da
 Mamusu brakmıyor.
 vançuyu da
 Mamusu brakmıyor.
 “Gitmä oolcaazım.
 Durma sän dever.
 Onnar, olum.- deer,-
 A ırıya giceklär,
 Daalar boyunca,
 Stambol yolunca.
 Oyansı, olum, pek da izverli,
 Çıkır bir dü man
 Da iyär seni”.
 vançu- deverçu

Ayılar yesin bizi”.
Stuyançu'nun çok zoruna gitmi .
Ayıyı üç karı kaldırmı ,
Be karı yere daldırmı ,
Be karı yere daldırmı .

Stuyan dü ün ba latır

Stuyan dü ün ba latır.
Stuya'nın da
Sa dıcı yokmu .
Stuya'nın da
Sa dıcı yokmu .
Durup dü ünür,
Krala varır.
Kral da ona
Sa dıç olur.
Kral da ona
Sa dıç olur.
Küçücük van
Sa dıç da olur.
van'ı da
Annesi bırakmıyor.
van'ı da
Annesi bırakmıyor.
“Gitme o ulca ızım.
Olma sen sa dıç.
Onlara o ulum.-der,-
Uzакlara gidecekler,
Da lar boyunca,
stanbul yolunca.
Oralar, o ulum, pek de tehlikeli,
Çıkar bir dü man
Da, yer seni”.
van sa dıç

Mamusunu da seslämeer.

vançu- deverçu

Dever da duruyor,

vançu- deverçu

Dever da duruyor.

Yola çekertilär

Daalar boyunca,

Stanbol yolunca.

Stoynoz olerlar,

Geeri dönmeli olerlar.

Aaz mı çok mu

Onnar gelirler.

Aaz mı, da çok mu

Onnar gelirler.

Nerdän da çıkıyeer bir dü man ayı.

Tsari da saadiç

Taligıyı durguder.

Tsari da saadiç

Durguder taligıyı.

vançu- deverçu saadica deer:

“ Tsari- saadiç,- deer,-

Saadıç bulunersın,

Helä, ikram et

Ayı- karda laa bir arap”.

“ vançu- deverçu,

Nasıl ikram edeyim?

Bän da korkerım

Onun duru undan.

Onun duru undan

Hem da bakı indan.

Na çotrıyı,- deer,-

Da sän ikram et”.

vançu- deverçu

Çotrıyı aleyor,

Annesini dinlemez.

van sa dış

Sa dış da oluyor,

van sa dış

Sa dış da oluyor.

Yola çıktılar

Da lar boyunca,

stanbul yolunca.

Allahın huzurunda evlenirler,

Geri dönerken,

Az mı çok mu

Onlar gelirler.

Az mı çok mu

Onlar gelirler.

Bir yerde kar ılarına dü man bir ayı çıkar.

Sa dış kral

At arabasını durdurur.

Sa dış kral

At arabasını durdurur.

van sa dışa:

“Kral sa dış,-der,-

Sa dışsın,

Hele ikram et

Ayı karde ine bir arap”.

“ van sa dış,

Nasıl ikram edeyim?

Ben de korkarım

Onun duru undan,

Onun duru undan

Hem de bakı indan.

Al arap sürahisini,-der,-

Sen ikram et”.

van sa dış

arap sürahisini alıyor,

vançu-deverçu
 Çotrıyı aleyor.
 “Helä, bıırıyı, ba ayı karda lık,- deer,-
 Helä, gel bıırıyı.
 kram sana edim
 Bir düün arabı”.
 O deer vançuya:
 “ Bän sizin ikramınızı istämeerim.
 Bän da sizin,- deer,- telli bulünuzu isterim”.
 “ Helä, ba ayı- karda lıyım,- deer,-
 Çarkıya seninnän çıkıcam.
 Belliki,- deer,-
 Telli bulücuymu da
 Sana vermiycäm”.
 Üç gün, üç gece
 Onnar da güre erlär,
 Toz da dumana onnar katerlar.
 Telli da bulücularnı
 Onnar da vermerlär.

Ayı dadanmı koyunnara...

“Stueni olum, Stueni!
 Ne kahırlı gezeyorsun?
 Allahım mı eti meyor?
 Osıydı imeeliin mi aaz geleyor?”
 “ Sorersın, söyleyim, maley.
 Bir araba ot yıvdıydım, mali.
 Be üz kilä arpa hazır ettim.
 Ayı da dadandı sürümä.
 Sürümä, vakla sürümä.
 Be üz koyundan, mali,
 Be da braktı.
 Üçüz ayvandan
 Üç da bakma braktı”.

van sa dıç
arap sürahisini alıyor.
“Hele, buraya, be ayı karde ,-der,-
Hele, gel buraya.
Sana ikram edeyim
Bir dü ün arabı”.
Ayı, van’a der:
“Ben sizin ikramınızı istemiyorum.
Ben de sizden, der,- telli yengenizi isterim”.
“Hele, be ayı karde li im ,-der,-
Meydana seninle çıkaca ım.
Belliki,-der,-
Telli yengeci imi de
Sana vermeyece im”.
Üç gün üç gece
Onlar da güre irler,
Toz dumana ortalı ı katarlar.
Telli yengelerini de
Onlara vermiyorlar.

Ayı koyunlara dadanmı

“Stuyeni o ulum, Stuyeni!
Neden kahırlı geziyorsun?
Allah’ım mı sana yardım etmiyor?
Yoksa yeme in mi az geliyor?”
“Soruyorsan, söyleyeyim, anne.
Bir araba ot yı dıydım, anne.
Be yüz kilo arpa hazır ettim.
Ayı da dadandı sürüme.
Sürüme, beyaz koyun sürüme.
Be yüz koyundan, ana,
Be ini bıraktı.
Üç yüz hayvandan
Üçünü bakmam için bıraktı”.

“ Stuençu oolum, Stuençu!
 Söleyim sana büyük gibi.
 Gidäsin evinä, Stuyan,
 Kazasın aulunda bir kuyu.
 Üç sajen derin,
 Üç sajen derinniini kazasın,
 ki sajen geni lii olsun.
 Ayı da gelicek sürüyä,
 Ayı da dü ücek kuya”.
 Stuyan da varıyer evinä,
 Üç sajen derin kazıyor,
 ki sajen geni kazıyor.
 Stuyan da yatıyor dinnenmää.
 Ayı da gelmiyor sürüyä,
 Ayı da dü er kuya.
 Ayı da pek çirkin baarıyer,
 Stuyan da sesä kalkıyor,
 Kalkıyor da sürüyä gider.
 Bir baksa kuyu içinä,
 Ayı da dü mü kuyu içinä.
 Ayı da Stuyana yalvarıyor:
 “ Stuyani, çorbacı Stuyani,
 Bölä mı läüzımdı bana?
 Dokuz evladım vardı, Stuyan”.
 Stuyan da ayıya bölä deyor:
 “Bän açan sana yalvarırdım?
 Be üz koyundan
 Be braktın,
 Üçüz ayvandan
 Üç da braktın bana.
 Seni da kuyua kapıycam,
 Dokuz evladını da alıcam,
 Onnarı derin çukurlara sıbıdıcam”.

“Stuyen o ulum, Stuyen!
 Söyleyeyim sana bir büyük gibi.
 Git evine, Stuyan,
 Avlunda bir kuyu kaz.
 Üç boy derinli inde,
 Üç boy derin kazasın,
 ki boy geni olsun.
 Ayı da gelecek sürüye,
 Ayı da dü ecek kuyuya”.
 Stuyan da evine gider.
 Üç boy derinli inde kazıyor,
 ki boy geni li inde kazıyor.
 Stuyan da yatıyor dinlenmeye.
 Ayı da gelmiyor sürüye,
 Ayı dü er kuyuya.
 Ayı da pek çirkin ba ırıyor,
 Stuyan da sese kalkıyor,
 Kalkıyor, sürüye gidiyor.
 Bir kuyunun içine baksa,
 Ayı dü mü kuyunun içine.
 Ayı da Stuyan’a yalvarıyor:
 “Stuyan, çorbacı Stuyan,
 Böyle mi (yapman) lazımdı bana?
 Dokuz evladım vardı, Stuyan”.
 Stuyan da ayıya öyle diyor:
 “Ben sana yalvardı ım zaman
 Be yüz koyundan
 Be ini bıraktın.
 Üç yüz hayvandan
 Üçünü bıraktın bana.
 Seni de kuyuya kapataca ım,
 Dokuz evladını da alaca ım,
 Onları derin çukurlara ataca ım”.

He, Manoli, Manoli...

Manoli, Manoli,
 He, mester Manoli!
 Dokuz karda
 Manastır yıvelar.
 onnar yıvela,
 Manastır göçer.
 Yukardan, göktän
 Bir ku çaaz gelei,
 Üç keret öttüi,
 Uçup da gidii.
 Üç keret öttüi,
 Uçup da gidi.
 Manolinin aklısına gelii
 O ku çaazın ötmesi.
 “ Angımızın karısı,- dei,-
 Taa sabıylän gelicek,
 O bu manastıra
 Kurban kalıcek”.
 He, Manolinin dostları,
 Karda ları evä gidiy,
 Evä giderlär,
 Karılarna sölelä.
 Sat Manoli gitmemi
 Tudorkaya sölesin.
 Sat Manoli gitmemi
 Tudorkaya sölesin.
 saba olıy,
 Tudorka kalee,
 Tudorka kalee,
 Yola yollanee.
 Manoli göreyi
 Tudorkiyi yolda.
 Manoli göreyi

He, Manoli, Manoli

*Manoli, Manoli,
 He, usta Manoli!
 Dokuz karde
 Manastır yaparlar.
 Ve onlar yaparlar, (ancak)
 Manastır yıkılır.
 Yukarıdan, gökten
 Bir ku ca ız gelir,
 Üç defa öter,
 Uçup da gider.
 Üç defa öter,
 Uçup da gider.
 Ve Manoli'nin aklına gelir
 O ku un ötüü.
 “Hangimizin karısı,- der,-
 Sabahleyin (önce) gelirse
 O bu manastıra
 Kurban olacak”.
 He, Manoli'nin dostları,
 Karde leri eve gider,
 Eve giderler,
 Karılarına söylerler.
 Sadece Manoli gitmemi
 Tudorka'ya söylemeye.
 Sadece Manoli gitmemi
 Tudorka'ya söylemeye.
 Ve sabah olur,
 Tudorka kalıyor,
 Tudorka kalıyor,
 Yola çıkıyor.
 Ve Manoli görüyor
 Tudorka'yı yolda,
 Ve Manoli görüyor*

Tudorkiyi yolda,
 Aalarımı , Allaha yalvarımı :
 “ Ver, Allahım, bir
 nelik.
 Tudorkam geri dönsün,
 Geeri dönsün,
 Kurban bırda kalmasın”.
 Allahı da vereyi
 Pek büyük inelik.
 Allaa da verei büyük inelik.
 Näbıyer, ne eder,
 Tudorka geri dönme.
 Taa ileri çekedii,
 Manoliyâ gideer.
 Manoli aaleı,
 Allaha yalvarei,
 Manoli yalvarei
 Allaha:
 “ Ver, allahım, bir büyük
 Yaamur.
 Büyük yaamur, lüzgerli yaamur.
 Benim da Tudorkaceim
 Geeri da dönsün.
 O da geeri dönsün,
 Manastıra
 Kurban kalmasın”.
 Allaa da vermi
 Lüzgerli yaamur.
 Lüzgerli yaamur,
 Pek büyük yaamur.
 Tudorka näbee,
 Ne edee,
 Ordan da geri
 Dönmeer.

*Tudorka'yı yolda,
 A larmı , Allah'a yalvarırmı :
 “Ver, Allah'ım, bir
 Engel.
 Tudorka geri dönsün,
 Geri dönsün,
 Burada kurban kalmasın”.
 Allah da verir
 Çok büyük engel.
 Allah da verir büyük bir engel.
 Ne yapar, ne eder
 Tudorka geri dönmez.
 Daha önce ba lar,
 Manoli'ye gider.
 Manoli a lar,
 Allah'a yalvarır,
 Manoli yalvarır
 Allah'a:
 “Ver, Allah'ım, bir büyük
 Ya mur.
 Büyük ya mur, rüzgarlı ya mur.
 Benim de Tudorkacı ım
 Geri dönsün.
 O da geri dönsün,
 Manastıra
 Kurban olmasın”.
 Allah da vermi
 Rüzgarlı ya mur.
 Rüzgarlı ya mur,
 Pek büyük ya mur.
 Tudorka ne yapar,
 Ne eder,
 Oradan da geri
 Dönmez.*

Ordan da geri
 Dönmeer.
 Manoliyâ gelee,
 Selâm veree:
 “Kolay gelä , Manoli,
 E im Manoli!
 Kolay gelä, Manoli,
 E im Manoli!”
 “Allaa roz olsun,- dee,-
 Mari e im Tudorka.
 Girsänä üzümü çıkarasın”.
 Tudorka girmi
 Üzüü çıkarmaa.
 Tudorka girmi
 Üzüü çıkarmaa.
 Manoli çekedei
 Duvarlara yıvmaa.
 O yıvırmı ,
 Tudorka da baarımı ,
 O yıvırmı ,
 Tudorka da baarımı :
 “Aman, bä e im Manol,
 Na i yapersın?
 Neçin duvarları
 Sırtıma yıversın?”
 “ , dayan, mari Tudorkam,
 Sän bu manastırda,- dee,-
 kurban kalıcan,
 Bu temeli yapıcan”.
 Manolinin kardakları
 Hepicii evdän gelee,
 Hepicii evdän gelee,
 Manola selâm veree.
 Manoli pek gücenik.

Oradan da geri
Dönmez.
Manoli'ye gelir,
Selam verir:
“Kolay gelsin, Manoli,
E im Manoli!
Kolay gelsin, Manoli,
E im Manoli!”
“Allah razı olsun,-der,-
E im Tudorka.
Girsene üzümü çıkarasın”.
Ve Tudorka girmi
Üzüm çıkarmaya.
Ve Tudorka girmi
Üzümü çıkarmaya.
Ve Manoli ba lar
Duvarlara yı maya.
O yı armı ,
Tudorka da ba ırıyormu ,
O yı armı ,
Tudorka da ba ırıyormu :
“Aman, be e im Manol,
Niçin yapıyorsun?
Neden duvarları
Sırtıma yı ıyorsun?”
“ yi, dayan, Tudorkam,
Sen bu manastıra,- der,-
Kurban olacaksın,
Bu temeli yapacaksın”.
Manoli'nin karde leri
Hepsi evden gelir,
Hepsi evden gelir,
Manol'a selam verir
Manoli pek küskün.

Tudorkaya sölämerlär,
 Tudorka gelmi ,
 O da kurban kalmı .
 Manolinin karda ları
 Evä gitmi .
 Epicii evä gitmi ,
 Epicii evä gitmi ,
 Aaç- toprak olmu .
 Manoli gitmemi ,
 Manol kalmı ,
 Manol ne erdä kalmı ,
 Orda su zeedelenmi .

U aksız Tudorka...

Tudorlan Tudorka
 Üç yıl da lafetmi lär,
 Dokuz yıl ya amı lar,
 Evlat üzü görmemi lär.
 Allaha duva etmi lär,
 Allaa da versin bir evlat onnara.
 Allahtan da ses gelmi ,
 Kurban adasınlar,
 Kurban adasınlar.
 Aaz mı, çok mu
 Geçiyor,
 Tudor da giyner,
 Düzüneyor,
 A aa kasabaya
 Gideyor.
 Ačan portaya da eti er,
 Tudor kasapçıya deyör:
 “Hey, kasapçı, kasapçı,
 Ya seslä beni, bilä buçeynı,
 Ya, sän bilä buçeynı.

Tudorka'yahaber vermedikleri için,
Tudorka gelmi ,
O da kurban olmu .
Manoli'nin karde leri
Eve gitmi .
Hepsi eve gitmi ,
Hepsi eve gitmi ,
A aç, toprak olmu .
Manoli gidememi ,
Manoli kalmı ,
Manoli kaldı ı yerde,
Sular daha da ço almi .

Çocuksuz Tudorka

TudorlaTudorka
Üç yıl da konu mu lar,
Dokuz yıl ya amı lar,
Evlat yüzü görmemi ler.
Allah'a dua etmi ler,
Allah dabir evlat versin onlara.
Allah'tan da ses gelmi ,
Kurban adasınlar,
Kurban adasınlar.
Az mı, çok mu
(Zaman) geçiyor,
Tudor giyiniyor,
Ku anıyor,
A a ı kasabaya
Gidiyor.
Kapıya vardı ında,
Tudor kasaba diyor:
“Hey, kasap, kasap,
Ya dinle beni, bile bıça ını,
Ya, sen bile bıça ını.

Bän da,- dee,- ileri gidecäm,
 Sana da kar ı edecäm”.
 Todur ileri gideyor,
 Tudorkıyı kar ı edeyor,
 Kasapçı ardına gideyor.
 Tudorka kasapçıya
 Sarılıyor.
 “Hey, kasapçı, kasapçı,- deyor,-
 Kesäysin, kasapçı,
 Kesäysin, durmayasın.
 Üreciyimi yarasın,
 Marazcıymı da bulasın”.
 Keseyor kasapçı, keseyor,
 Keseyor da duurayor,
 Tudorkanın marazcıymı bulıyor.
 Tudorkanın marazcı-
 Bir da erkek evladı...
 Todur da açan görüyor,
 Elini elinä uruer.
 Elini elinä uruyor,
 Ba ına da uruyor.
 Ba ından saçını yoluyor.
 “Näptım bän,- deyor,- ne ettim,
 Üç can birdän kaybettim”.

Tudorkıylan Todurçu alınmı lar...

Tudorkıylan Todurçu
 kisi alınmı lar.
 Alınmı lar,
 Bir evlat görmemi lär.
 Tudorkıyı Todurçu Allaha
 Kurban adamı .
 Tudorkıyı Todurçu Allaha kurban adamı .
 Allaha kurban adamı ,

*Ben de,- der, - ileri gidece im,
 Seni de kar ılayaca ım”.*
*Todur ileri gidiyor,
 Tudorka’yı kar ılıyor,
 Kasap arkadan geliyor.*
*Tudorka kasaba
 Sarılıyor.*
*“Hey, kasap, kasap,- diyor,-
 Kes, kasap,
 Kes, durma.*
*Yüre imi yar,
 Kusurumu bul”.*
*Kesiyor kasap, kesiyor,
 Kesiyor ve duruyor,
 Tudorka’nın kusurunu buluyor.*
*Tudorka’nın kusuru-
 Bir erkek evlat...
 Todur da görünce,
 Elini eline vuruyor.*
*Elini eline vuruyor,
 Ba ına da vuruyor.*
Ba ından saçını yoluyor.
*“Ne yaptım ben,- diyor, ne ettim,
 Üç can birden kaybettim”.*

Tudorka ile Todurçu gönül vermi ler

*Tudorkay ile Todurçu
 Gönül vermi ler.
 Gönül vermi ler,
 Bir evlatları olmamı .
 Tudorka’yı Todurçu Allah’a
 Kurban adamı .
 Tudorkayı Todurçu Allah’a kurban adamı .
 Allah’a kurban adamı ,*

Kasapçıya yollanmı .
 “ Hey, kasapçı, kasapçı,- deer,-
 Bilä bıçaklarını, gel bizä,
 Allaha bir kurban kes”.
 Kasapçı biler bıçaklarını,
 Hem geleyor, hem aalayor.
 Portalara eti er,
 Tudorka kar ı çıkıyer.
 “Hey, kasapçı, kasapçı,
 Annadım, ani kesicän,- deer.-
 Kestii gibi, kasapçı,
 Üreciimi bakasın”.
 Tudorkanın marazçıı-
 Erkek evlatçıımı .

Todurçuyulan Tudorka ikisi alınmı lar...

Todurçuyulan Tudorka
 kisi alınmı lar.
 Dokuz yıl ya amı lar,
 Bir evlat görmemi lâr.
 Onuncuya bastıylan,
 Tudorka hastalanmı .
 Todurçu Tudorkeyı Allaha
 Kurban adamı .
 Kurban adamı ,
 Ayaklarını baalamı ,
 Kasapçıya yollanmı .
 Aaz mı gitmi , çok mu gitmi ,
 Kasapçıya eti mi .
 “Hey, kasapçı, kasapçı,- demi , -
 Al bıçaklarını, gel bizä,
 Allaha kurban kesicän”.
 Kasapçı aler bıçaklarını
 Da yollaner yoluna.

Kasaba gitmi .
“Hey, kasap, kasap,-der,-
Bile bıçaklarını, gel bize,
Allah’a bir kurban kes”.
Kasap bıçaklarını biler,
Hem geliyor, hem a lıyor.
Kapıya varır,
Tudorka kar ılıyor.
“Hey, kasap, kasap,
Annadım kesece ini,-der.-
Kesti i gibi, kasap,
Yüre ime bak”.
Tudorka’nın kusuru-
Erkek evlatmı .

Todurçu ile Tudorka ikisi gönül vermi ler

Todurçu ile Tudorka
kisi gönül vermi ler.
Dokuz yıl ya amı lar,
Bir evlat görmemi ler.
Onuncu yıla girdi inde,
Tudorka hastalanmı .
Todurçu Tudorka’yı Allah’a
Kurban adamı .
Kurban adamı ,
Ayaklarını ba lamı ,
Kasaba gitmi .
Az mı gitmi , çok mu gitmi ,
Kasaba varmı .
“Hey, kasap, kasap,-demi .-
Al bıçaklarını, gel bize,
Allah’a kurban keseceksin”.
Kasap bıçaklarını alır
Yola koyulur.

Aaz mı geleer, çok mu geleer
 Portaya da eti er.
 Tudorka kar ı çıkıyor.
 “Hey, kasapçı, kasapçı,
 Annadım, ani kesicän,- deer.-
 Kestii gibi, kasapçı,
 Üreciimi yarasın,
 Marazcımı bakasın”.

Saraylı Petri...

Petrile, Petri,
 Saraylı Petrea!
 Petrile, Petre,
 Saraylı Petrea!
 Arta kalsın, Petri,
 Senin sarayın,
 Açan senin yok
 Candan evladın!
 Bän gittim, Petri,
 Batülara da.
 Batü oturmu ,
 He, masada konu er.
 Dokuz oolu var,
 Filcan süreyor,
 Dokuz gelini var,
 Türkü çalıyor.
 Bän gittim, Petri,
 Aartta kuhneyä.
 Dokuz gelinin
 Dokuz u aa var,
 Dokuz gelinin
 Dokuz u aa var.
 Dokuz da u ak var
 Hem da dokuz sallangaç.

*Az mu gider, çok mu gider
 Kapıya varır.
 Tudorka kar ılar.
 “Hey, kasap, kasap,
 Anladım kesece ini,-der.-
 Kesti in gibi, kasap,
 Yüre imi yarasın,
 Kusurumu bulasın”.*

Saraylı Petri

*Petri, Petri
 Saraylı Petri!
 Petri, Petri,
 Saraylı Petri!
 Eksik olsun, Petri,
 Senin sarayın,
 Senin ki yoktur
 Candan evladın!
 Ben gittim, Petri,
 A abeyime .
 A abeyim oturmu ,
 Masada e leniyor.
 Dokuz o lu var,
 çkiler ikram ediyor,
 Dokuz gelini var,
 Türkü söylüyor.
 Ben gittim, Petri,
 Bahçe mutfa na,
 Dokuz gelinin
 Dokuz çocu u var,
 Dokuz gelinin
 Dokuz çocu u var.
 Dokuz da çocuk var
 Hem de dokuz salıncak.*

Mamu oturmu
 Aralarında
 Hem türkü çaler,
 Hem da sallıyor.
 stedim, Petri,
 Birini bana.
 Mamu da dedi:
 “ Mari Tudorka,
 Mari he, genç gelinim,
 Angı gelinmi
 Gücendireyom?
 Angı gelinmi
 Gücendireyom?”
 Petrile, Petri,
 Arta kalsın, Petri,
 Senin saraeyin,
 Açan senin yok
 Candan evladın!”
 “ Aman Tudorka,
 Doydum sesinä,
 Alıp ba ımı,
 Gidip varacam,
 Kuyumcularda
 Konuk olucam.
 Gümü tãn evlat
 Döktürücäm.
 Gümü tãn evlat,
 Sırma sallangaç”.
 Petrile gitti,
 Kuyumcularda
 Konak oldu.
 Gümü tãn evlat,
 Sırma sallangaç
 Döktürdü.

*Anne oturmu
 Aralarına
 Hem türkü söylüyor,
 Hem de onları sallıyor.
 stedim, Petri,
 Birini bana versin.
 Anne de dedi (ki):
 “Tudorka,
 Benim genç gelinim,
 Hangi gelinimi
 Gücendireyim?
 Hangi gelinimi
 Gücendireyim?”
 Petri, Petri,
 Eksik olsun, Petri,
 Senin sarayın,
 Senin ki yoktur
 Candan evladın!”
 “Aman Tudorka,
 Doydum sesine,
 Alıp ba ımı,
 Gidip varaca ım,
 Kuyumcularda
 Konuk olaca ım.
 Gümü ten evlat
 Döktürecek im.
 Gümü ten evlat,
 Sırma salıncak”.
 Petri ile gitti,
 Kuyumculara
 Konak oldu.
 Gümü ten evlat,
 Sırma salıncak
 Döktürdü.*

Üç gün, üç gecä
Salladı onu.
Ne “tätü” dedi,
Ne “malu” dedi.
“Petrile, Petrie
Saraylı Petrie!
Arta kalsın, Petri,
Senin sarayın,
Açan senin yok
Candan evladın!”

*Üç gün, üç gece
Salladı onu.
Ne “baba” dedi,
Ne “anne” dedi.
“Petri, Petri
Saraylı Petri!
Eksik olsun, Petri,
Senin sarayın,
Senin ki yoktur
Candan evladın!”*

EVC MANN K TEMALARINA BALLADALAR

Esirli Petri...

Esirli Petri,
Açan seni esir aldı,
Üç günnü gelin braadırdın.
Duvak ba ında,
Tellär ardında.
Verier Petriyä
Bir e il çiçek
Bir da gümü üzük.
“Her sabaa, kalktıqça,
Bu çiçää bakasın.
Hey, Petri, açan
Çiçek senicek, -deer,-
Biläsin, ani
Allahın günü,
Allahın günü
Gelininin da düünü”.
Petrile hem sabaa
O çiçää baker.
Açan bir sabaa kalker,

EVC MENL K TEMALARINDA BALLADALAR

Esirli Petri

*Esirli Petri,
Seni esir alındıklarında
Üç günlük gelini arkanda bıraktın.
Duvak ba ında
Teller ardında.
Petri'ye verir
Bir ye il çiçek
Bir de gümü yüzük.
“Her sabah, kalktı ında,
Bu çiçe e bakasın.
Hey, Petri
Çiçek soldu unda,- der,-
Bilesin ki
Allah'ın günü,
Allah'ın günü
Gelinin de düünü”.
Petri de her sabah
O çiçe e bakar.
Bir sabah kalktı ında,*

O çiçek senmi .
 Petri bilmemi nâpmaa
 Kahırdan.
 Almi süpürgeyi,
 Çeketmi süpürmää.
 Bir da baksa- önünä
 Çorbacısı gelmi .
 “Kolay gelä, Petri,
 Ne süpürersin?”
 “ i, nâbayım, çorbacım?
 Pek büyük kahırım var.
 Büün Allahın günü-
 Gelinimin düünü.
 Açan beni isradı,
 Üç dünnük gelinimi
 Braadım.
 Duvak ba ında,
 Tellär ardında”.
 “Petrile, Petri,
 Esirli Ptri!
 Helä, brak süpürgeyi
 Da pin beygiricinä.
 Üç günnük yolu
 Bir da saatta yapasın”.
 Petrile piner beygiricinä,
 Üç günnük yolu
 Bir da saat yapar.
 i baksa önünä-
 Bir dâdu süpürer.
 “Kolay gelä, dâdu,
 Ne da süpürersin?”
 “ i, nâbayım, çocuum?
 Pek büyük kahırım var.
 Bir oolumuz vardı,

O çiçek solmu .
 Petri bilememi ne yapaca ını
 Sıkıntıdan.
 Almi süpürgeyi,
 Süpürmeye ba lamı
 Bir de önüne baksa
 Patronu gelmi .
 “Kolay gelsin, Petri,
 Ne süpürüyorsun?”
 “ yi, ne yapayım, patronum?
 Çok büyük derdim var.
 Bugün Allah’ın günü-
 Gelinimin dü ünü.
 Beni yanınıza aldı ınızda
 Üç günlük gelinimi e imi
 Arkada bıraktım.
 Duva ı ba ında.
 Telli (duvak) ardında”.
 “Petri, Petri,
 Esirli Petri!
 Hele, bırak süpürgeyi
 De, beygirine bin.
 Üç günlük yolu
 Bir saatte yaparsın”.
 Petri beygirine biner,
 Üç günlük yolu
 Bir saatte yapar.
 yi de baksa önünde
 Bir ya lı süpürüyor.
 “Kolay gelsin, dede,
 Ne süpürüyorsun?”
 “Ee, ne yapayım çocu um?
 Çok büyük derdim var.
 Bir o lumuz vardı,

Onu esir aldılar.
 B  k Allahın günü-
 Gelinimizin dönü".
 "K y n z uzak mı
 Bırayı, d du?"
 "Diil uzak,  ocuum,
 Bayır ardında".
 "Hey!- genç eder,
 K n i in  girer.
 i baksa  n n -
 Bir babu i leer,
 Bir babu i leer,
 Rokesi dizind .
 "Kolay gel , babu!
 Ne da i leersin?"
 "Allaa roz olsun,
 Hey, b   ocuum.
 Ya n bayım,  ocuum?
 Pek b k kahırım var.
 B k Allahın günü-
 Gelinimizin dönü".
 "Uzak mı, babu,
 D n konaa bırayı?"
 "Diil uzak,  ocuum,
 Be inci evd ".
 "E-hey!"-eder,
 Orayı eti er.
  algıcılar  alır,
 D nc l r oynear.
 Saade gelinn n g v ,
 Onnar oynameer.
 "Hel , s leyin,-deer,-
 Gelin gelsin bırayı".
 Gelin  kier portaya.

*Onu esir aldılar.
 Büyük Allah'ın günü-
 Gelinimizin d  n ".
 "K y n z uzak mıdır
 Buradan dede?"
 "Uzakta de il, çocu um.
 Bayırın arkasında".
 "Hey!"- der,
 Köyün içine girer.
 Ee, baksa önünde,
 Bir nene çalı ıyor,
 Bir nene çalı ıyor,
 (Y n) i i dizinde.
 "Kolay gelsin, nine!
 Ne i liyorsun?"
 "Allah razı olsun,
 Hey, be çocu um.
 Ya ne yapayım, çocu um?
 Çok büyük derdim var.
 Büyük Allah'ın günü-
 Gelinimizin d  n ".
 "Uzak mı, nine,
 D  n kona ı buraya?"
 "Uzak de il, çocu um,
 Be inci evde".
 "E- hey!"- der,
 Oraya varır.
  algıcılar  alıyor,
 D   ndekiler oynuyor.
 Sadece gelinle güvey,
 Onlar oynamıyor.
 "Hele, s leyin, -der,-
 Gelin gelsin buraya".
 Gelin  kar kapıya.*

Petri çıkarer gümü üzüünü

Da bölä deer:

“Tudorka, Tudorka!

Büük baa i im var

Sizä veriyim”.

Tudorka gördüylän,

Bölä deyor:

“Petrile, Petri,

Yavklum Petri!

Bän seninim

Sän da benimsin”.

Tudorkaylan Petrile

Çıkıp da giderlär,

Hepsi düüncülär

Bakar kaler.

Mari Ma u Genç Gelinim...

“Mari, Ma u, genç gelinim!

Bän da gidicäm kazanmaa,

Edi yılına, edi ayına.

Brakerim seni

Bez çözürkän,

Bulayım seni

Bez dokaarkan”.

Aaz mı gitti,

Çok mu gitti,

Tudorçu eti ti

Çorbacısına.

Aaz mı i ledi,

Çok mu i ledi,

Todurçu dedi

Çorbacısına:

“Bän da isteerim

Kendi merama,

Petri gümü yüzü ü çıkarır

öyle der:

“Tudorka, Tudorka!

Büyük hediyem var

Size vereyim”.

Tudorka görür görmez,

öyle der:

“Petri, Petri,

Yavuklum Petri!

Ben seninim

Sen de benimsin”.

Tudorka ile Petri

Çıkıp da giderler,

Dü ündekilerin

Hepsi bakakalır(lar).

Ma u, genç gelinim

“Ma u, genç gelinim!

Çalı maya gidece im,

Yedi yıl yedi aylı ina.

Bırakıyorum seni

Bez çözerken,

Bulayım seni

Bez dokurken”.

Az mı gitti,

Çok mu gitti,

Tudorçu vardı

Patronuna.

Az mı çalı tı,

Çok mu çalı tı,

Todurçu dedi

Patronuna:

“Ben de istiyorum

Kendi merama,

Kendi merama,
 Kendi memleketimä,
 Kendi memleketimä,
 Kendi topraama".
 Aaz mı geldi,
 Çok mu geldi,
 Todurçu eti ti
 Kendi meralarna.
 Kendi meralarna,
 Kendi toprayna.
 Kendi toprayna,
 Çö mä yanına.
 Çö mä yanında
 Oturdu dinnenmää.
 Oturdu dinnenmää,
 Ekmeyni imää.
 Todurçu baksa-
 Küüydän yanı
 Bir da genç gelin peydalandı.
 Todurçu dedi kendi kendinä:
 "Bu pek benzeer benim Ma uma".
 Gelä, gelä, çö meyä geldi.
 Gelä, gelä, hep da Ma u...
 "Sabansersın, brey, gidi, yolcu!"
 "Kimätersın, mari Ma u!"
 "Brey, gidi, yolcu!
 Nerdän sän bilersin,
 Nerdän sän bilersin,
 Ani ki bän Ma u?
 Vardır mı lafettiymiz mi?
 Vardır mı ekmek idiyimiz?
 "Vardır lafettiymiz da,
 Ekmek da idiyimiz.
 Bän bileerim, ani ki

*Kendi merama,
 Kendi memleketime,
 Kendi memleketime,
 Kendi topra uma".
 Az mı gitti,
 Çok mu gitti,
 Todurçu vardı
 Kendi meralarına
 Kendi meralarına,
 Kendi topra ina,
 Kendi topra ina,
 Çe me yanına.
 Çe me yanında
 Oturdu dinlenmeye.
 Oturdu dinlenmeye,
 Ekme ini yeme e.
 Todurçu baksa (ki)-
 Köy tarafında
 Bir genç gelin göründü.
 Todurçu kendi kendine dedi:
 "Bu benim Ma uma pek benziyor".
 Gele, gele çe meye geldi.
 Gele, gele Ma u...
 "Sabahın hayır olsun, bre, yolcu!"
 "Kime dersin, Ma u!"
 "Bre, yolcu!
 Sen nerden biliyorsun,
 Sen nerden biliyorsun,
 Benim Ma u oldu umu?
 Seninle konu mu lu umuzvar mı?
 Ekmek yemi li imizvar mı?"
 "Konu mu lu umuz davardır,
 Ekmek yemi li imiz de.
 Ben bilirim ki,*

Sän Ma u.
 Mari Ma u, genç gelinim,- dedi,-
 Yokmudur nicäl, konak kabledäsin?”
 “Brey, gidi, yolcu!
 Sorayım anama,
 htiär kayınnama,
 Malimä:
 Mali, Mali,
 htiär kayınnam!
 Bir yolcu isteer
 Konak kabledelim”.
 “Mari Ma u, genç gelinim,
 Buyursun, gelsin,
 Bizdä konak olsun.
 Bizim da Todurçu
 Kim nerdä,
 Kim nerdä,
 Kırdä-bayırda”.
 Todurçu dedi:
 “Mari Ma u,
 Yokmudur nicä
 Ba ımı yıkayasın?”
 “Brey, gidi, yolcu!
 Sorayım anama.
 Sorayım anama,
 htiär kayınnama:
 Mali ma, mali,
 htiär kayınnam!
 Bu yolcu isteer
 Ba ımı yıkayım”.
 “Mari Ma u, genç gelinim,
 Vardır nicäl
 Ba ımı yıkayasın.
 Bizim da Todurçu

Sen Ma u'sun.
Ma u, genç gelinim,-dedi,-
Konak kabul edebilir misin?”
“Bre, yolcu!
Sorayım anama,
htiyar kaynanama,
Anne:
Anne, anne,
htiyar kaynanam!
Bir yolcu
Konuk olmak ister”.
“Ma u, genç gelinim,
Buyursun gelsin,
Bize misafir olsun.
Bizim de Todurçu
Kim bilir nereelerde,
Kim bilir nereelerde,
Kırdä bayırda”.
Todurçu dedi:
“Ma u,
Mümkün müdür
Ba ımı yıkayasın?”
“Bre, gidi, yolcu!
Sorayım anama.
Sorayım anama,
htiyar kaynanama:
Anne, anne,
htiyar kaynanam!
Bu yolcu
Ba ımı yıkamamı istiyor”.
“Ma u, genç gelinim,
zin veriyorum
Ba ımı yıkayabilirsin,
Bizim de Todurçu

Kim nerdä,
 Kim nerdä
 Kir-kihlä besleer”.
 Ma u aldı
 Ba ını yıkıyer.
 Hem yıkıyer,
 Hem lafederlär.
 Ma u da gördü
 Ba ında ni annı.
 Todurçuya da bölä dedi:
 “Brey, gidi,yolcu!
 Ne pek benzeersin
 Benim Todurçuma”.

Petri gider saldat...

Padi ahtan kihat
 Geldi.
 Petriyi da saldat
 Alıyerlar.
 Petri genç olan
 Saldat olucek.
 Erken kalkıyer,
 Malüsuna, genç gelinnä
 Nasaat edeyor:
 “Mli ma, mali!
 Evdä kalıcıyınız,
 Göz- kulak olasın
 Länkayı,
 Acılamayasın onu,
 Bän gelincäk.
 Acılamayasın onu,
 Bän gelincäk.
 Kapunun kar ısına
 Kurasın düzeni.

*Kim bilir nerelerde,
 Kim bilir nerelerde
 Kirin bitin içinde”.*
*Ma u aldı
 Ba ını yıkıyor.
 Hem yıkıyor,
 Hem konu uyor.
 Ma u gördü
 Ba ındaki ni anı.
 Todurçu’ya da öyle dedi:
 “Bre, yolcu!
 Ne çok benziyorsun
 Benim Todurçuma”.*

Petri askere gider

*Padi ahtan yazı
 Geldi.
 Petri’yi de askere
 Alıyorlar.
 Petri genç olan
 Asker olacak.
 Erken kalkıyor,
 Annesine, genç e ine
 Nasihat ediyor:
 “Anne, anne!
 Evde kalacaksınız,
 Göz kulak ol
 Lenka’ya,
 ncitmeyesin onu
 Ben gelinceye dek.
 ncitmeyesin onu,
 Ben gelinceye dek.
 Kapının kar ısına
 (Halı) düzeni kurasın.*

Bän gelincäk,
 Brakmasın dokuyu.
 Aaz mı, çok mu vakıtlar
 Geçicek,
 Bän da gelicäm.
 Cengä kar ı gelenni,
 Yıkıp urucam...”
 Aaz mı, çok mu vakıtlar
 Geçer, cengä gideyor,
 Beegirciyni erleyor.
 Mamusunnan da Länkaya
 Bir çörek yaptırer, sımarlıyor:
 “Hazırlayın bana bir çörek yolculaa,
 Bir çotra da arap,
 Kırmızı arap”.
 Sora erken kalker,
 Beygirciynin tıpkınarı
 Sarıyor.
 Beegirciynä piniyor,
 Torbasını da boynusuna asıyor.
 Mamusunnan Länkaya
 Bölä nasaat edeyor:
 “Göz-kulak olasınız,
 Bän gideerim.
 Bayıra gideyorum, geeri
 Dönücäm.
 Birkimseyi görüsäniz,
 Petriyä benzedäsınız”.
 Beegirciyni kolverer,
 Toz-dumana katıyor.
 Aaz mı, çok mu vakıtlar geçiyor,
 Petri geeri dönüyor,
 Gelä-gelä geliyor,
 Bayırdan peydalanıyor.

*Ben gelene kadar
 Dokumayı bırakma.
 Az mı, çok mu zaman
 Geçince,
 Ben de gelece im.
 Cenkte kar ıma çıkantı,
 Yıkıp uçuraca im...”
 Az mı, çok mu zaman
 Geçer, sava a gitmek (için),
 Beygirini hazırlar.
 Annesi ile Lenka'ya
 Bir çörek yaptırıyor:
 “Hazırlayın bana yola bir çörek,
 Bir kap da arap,
 Kırmızı arap”.
 Sonra erkenden kalkar,
 Beygirin takımını
 Ba lar.
 Beygirci ine biniyor,
 Torbasını da boynuna asıyor.
 Annesi ile Lenka'ya
 öyle nasihat ediyor:
 “Göz kulak olunuz,
 Ben gidiyorum.
 Bayıra gidiyorum, geri
 Dönece im.
 Birilerini görürseniz
 Petri'ye benzetesiniz”.
 Beygiriyle yola koyuluyor,
 Tozu dumana katıyor.
 Az mı, çok mu zaman geçiyor,
 Petri geri dönüyor,
 Yürüye yürüye geliyor,
 Bayır tarafındangörüünüyor.*

Länkaylan mamusu
 Düzen dokuyor,
 Hep da yola bayıyorlar.
 Länka deyor:
 “Mamu ma, malo,
 Tä yolda bir atlı peydalandı.
 Acaba, dil mi bizim Petri?”
 Gelä-gelä geliyor onnan,
 Tokatlar yanına geliyor, evä.
 “Kolay gelä, gelin”,-deyor.
 “Allaa roz olsun, genç olan”.
 Seläm verdi, seläm alıyor.
 “Hadi, mari gelin,- deyor,-
 Veräsin bana bir çotra arap,
 Veriim sana sayılan para”.
 “Mali mo, malo, bir saldat olan
 steyor bendän bir çotra arap.
 Veriim mi ona, osa vermiim mi?”
 “Yapasın ona, gelin, bir çörek.
 Zihirini çok koyasın,
 Tuzunu aaz koyasın”.
 Petri da alıyor bir kerä dalıyor.
 kincidä da yutuyor dalandını.
 Yuduyor da canı çıkıyor,
 Erindä ölüyor.
 çerdekilär a alıyor:
 “Petri bä, Petri,
 Sänmiysin...”

Mari Tudorka, gelcän mi bana?

“Haydi, mari Tudorka,
 Gelcän mi bana?
 Haydi, mari Tudorka,
 Gelcän mi bana?”

Lenka ile annesi
Düzen dokuyor,
Hep yola bakıyorlar.
Lenka diyor:
“Anne, anneci im,
leride yolda bir atlı göründü.
Acaba bizim Petri de il mi?”
Gele gele onların,
Evin kapısına geliyor.
“Kolay gelsin, gelin”,-diyor.
“Allah razı olsun, genç o lan”.
Selam verip selam alıyor.
“Hadi, mari gelin, -diyor,-
Bana bir kap arap verir misin?
Sana para veririm”.
“Anne, anneci im bir asker o lan
Benden bir kap arap istiyor.
Vereyim mi, vermeyim mi?”
“Gelin, ona bir çörek yapıver.
Zehrini de çok koy,
Tuzunu az koy”.
Petri de alıp bir kez ısırtıyor.
kinci ısırdı ını yutuyor.
Yutunca canı çıkıyor.
Oracıkta ölüyor.
çeridekiler de a lıyor:
“Petri, Petri,
Sen miydin?..”

Mari Tudorka, bana varacak mısın?

“Hadi, Tudorka,
 Varacak mısın bana?
 Hadi, Tudorka,
 Varacak mısın bana?”

“Nasıl gidiyim sana?
 Batü kolvermeer,
 Batü kolvermeer,
 Balü da braamer”.
 “Aman, mari Tudorka,
 Yoktur mu kolayı?
 Sizin aulda bir da ba ça var.
 O ba çenin içindä
 Bir gümä gül var.
 O gülün da kökündä
 Bir sarı yılan var.
 Alasın, Tudorka,
 O yılanın zehirini,
 Katasın, Tudorka,
 Biaz arabın içinä.
 Biaz arabı pembä yapasın,
 Batünnan bulüna
 Buyur edäsin,
 Batünnan bulüna
 Buyur edäsin”.
 Alaer Tudorka
 O yılanın zehirini,
 Kater Tudorka
 Biyaz arabın içinä.
 Biyaz arabı pembä yapıyor.
 Batüsuna o da buyur eder:
 “Na, al, bä batü,
 Bir filcan arap.
 Buyur, bä batü,
 Bir yorgunnuk arabı”.
 Batüsü aler,
 Bir yudum içer,
 Bir yudum içer,
 Üç kerä tükürer.

“Nasıl varayım sana?
 A abeyim izin vermiyor,
 A abeyim izin vermiyor,
 Yengem de kar ı çıkıyor”.
 “Aman, Tudorka,
 Yok mu çaresi?
 Sizin avluda bir bahçe var.
 O bahçenin içinde
 Bir deste gül var.
 O gülün de kökünde
 Bir sarı yılan var.
 Tudorka, al
 O yılanın zehrini,
 Kat, Tudorka,
 Beyaz arabın içinä.
 Beyaz arabı pembe yapıp,
 A abeyine yengene
 kram et,
 A abeyine yengene
 kram et”.
 Alıyor Tudorka
 O yılanın zehrini,
 Katıyor Tudorka
 Beyaz arabın içinä.
 Beyaz arabı pembe yapıyor.
 A abeyine de ikram ediyor:
 “Al a abey
 Bir bardak arap.
 Buyur, be a abey,
 Bir yorgunluk arabı”.
 A abeyi alır,
 Bir yudum içer,
 Bir yudum içer,
 Üç defa tükürür,

Üç kerä tükürer,
 Tudorkaya bölä deer:
 “Tudorka mari, kızkarda ım Tudorka!
 Batünü kıydın,
 Bulünü kıyma.
 Bulünü da kıyarsan,
 U aklarmı bakasın.
 Bulünü da kıyarsan,
 U aklarmı bakasın”.

Mari gözäl Tudorka...

“Tudorka mari,
 Gözäl Tudorka!
 Gelsäna, mari,
 Benim olasın”.
 “Nasıl gideyom,
 Senin olayım?
 Nasıl gideyom,
 Senin olayım?
 Batücuum vermeer,
 Bulücuum brakmeer.
 Batücuum vermeer,
 Bulücuum brakmeer”.
 “Batünün, mari,
 Kolayı mı yoktur?
 Evin da ardindeo
 Bir sarı gül var.
 O güllär altında
 Bir sarı yılan.
 Alasın, Tudorka,
 O yılanı ordan.
 Alasın, Tudorka,
 Onun sırandan.
 Koyasın, Tudorka,

Üç defa tükürür,
 Tudorka’ya öyle der:
 Tudorka, kız karde im Tudorka!
 A abeyine kıydın,
 Yengene kıyma.
 Yengene de kıyarsan,
 Çocuklarıma bakasın.
 Yengene de kıyarsan,
 Çocuklarıma bakasın”.

Güzel Tudorka

“Tudorka,
 Güzel Tudorka!
 Gelsene,
 Benim olasın”.
 “Nasıl gideyim,
 Senin olayım?
 Nasıl gideyim,
 Senin olayım?
 A abeyci im vermiyor,
 Yengeci im kar ı çıkıyor.
 A abeyci im vermiyor,
 Yengeci im kar ı çıkıyor”.
 “A abeyinin,
 Çaresi mi yoktur?
 Evin de arkasında
 Bir sarı gül var.
 O gülün altında
 Bir sarı yılan.
 Tudorka, al
 O yılanı oradan.
 Tudorka, al
 Onun zehrinden.
 Tudorka, koy

Onun sıyrından
 Biaz araba.
 Batünnan bulün
 tän gelecek,
 Buyur et”.
 “Buyur, batü, buyur bir yorgunnuk,
 Buyur, bulü, buyur bir yorgunnuk”.
 Buyurer batüsü
 Bir da yorgunnuk.
 Nerdä da içerlä, r,
 Orda da kalerlar.
 “Kolay mı,- dedi,-
 Birlik ayırmaa?
 Birlik ayırmaa
 Ölümdän beter.
 Ha, tuz erinä
 Külä banaydım,
 Ama da genä
 stediimnän olaydım”.

Aman, mari gözäl Tudorka...

“Aman, Tudorka,
 Gözäl Tudorka!
 Bän seni istedim,
 Sän bana gelmedin”.
 “Nasıl gideyim?
 Mamum da braamadı,
 Batüm da kolvermedi.
 Mamum braamadı,
 Batüm kolvermedi”.
 “Tudorka mari,
 Gözäl Tudorkecum!
 Sizin evin ardında
 Var bir gümä gül.

*Onun zehrinden
 Beyaz araba.
 A abeyin ile yengen
 ten gelecekler,
 kram et”.*
*“Buyur, a abey, buyur bir yorgunluk,
 Buyur, yenge, buyur bir yorgunluk”.*
*Buyuruyor a abeyi
 Bir yorgunluk.
 çtikleri yerde,
 Oracıkta da kalıyorlar.*
*“Kolay mı,- dedi,-
 Birlik bozmak?
 Birlik bozmak
 Ölümden beter.
 Tuzun yerine
 Küle bansaydım,
 Ama yine de
 stedi imle olsaydım”.*

Aman, güzel Tudorka

*“Aman, Tudorka,
 Güzel Tudorka!
 Ben seni istedim,
 Sen bana gelmedin”.*
*“Nasıl gideyim?
 Annem kar ı çıktı,
 A abeyim de izin vermedi.
 Annem kar ı çıktı,
 A abeyim izin vermedi.”*
*“Tudorka,
 Güzel Tudorkam!
 Sizin evinizin arkasında
 Bir deste gül var.*

O gülün kökündä
 Bir yılan kolaç olmu .
 Alasın, mari Tudorka,
 O yılanın kabından.
 Koyasın, mari Tudorka,
 Bir i ä arap içinä.
 Açan batün gelecek,
 Buyur edäsın ona”.
 Tudorka almı
 O yılanın kabından.
 Tudorka koymu
 Bir kila arapçinä.
 Açan batüsü gelmi
 Kırdan yorgun,
 Tudorka çıkarer
 O kila arabı.
 “Helä, ba batücuum,
 Buyur edäsın te bu araba”.
 Batüsü buyurmu ,
 O saat erä dü mü .
 “Aman, mari Tudorka!
 Hiç mi canın acımadı?
 Hiç mi canın acımadı,
 Gençecik batünü kaybettin,
 Üç taanä u aamı
 Bobasız braadırdın?
 Bobasız braadırdın,
 Dertli braadın.
 Üç taanä u ak braktın,
 Bobasız büüt onnarı”.

Tudorka, gelsänä bizä...

“Ya, mari Tudorka,
 Gelsänä bizä”.

*O gülün kökünde
 Bir yılan örgü olmu .
 Al, Tudorka,
 O yılanın kabı undan.
 Koy Tudorka,
 Bir arap i esine.
 A abeyin geldi inde,
 kram et ona”.
 Tudorka almı
 O yılanın kabı undan.
 Tudorka koymu
 Bir kilo araba.
 A abeyi , kırdan yorgun
 Geldi inde,
 Tudorka çıkarmı
 O arabı.
 “Hele be, a abeyci im,
 Buyur bu araptan”.
 A abeyi buyurunca
 O an yere dü mü .
 “Aman, Tudorka!
 Hiç mi canın acımadı?
 Hiç mi canın acımadı,
 Gencecik a abeyini kaybettin,
 Üç çocu umu
 Babasız bıraktın?
 Babasız bıraktın,
 Kederli bıraktın.
 Üç çocu u bıraktın,
 Onları babasız büyüt”.*

Tudorka, bana varsana

“Ya, Tudorka,
 Varsana bana”.

“Nasıl gideyoim,
 Minço, Minço?
 Bulü kolvermer,
 Batü brakmer.
 Batü brakmer,
 Bulü kolvermer”.
 “Ya, mari Tudorka,
 Git harmanda ba çeyä,
 Harmanda ba çedä
 Bir gümä gül var.
 O gülün da altında
 Bir sarı yılan var.
 Al onun zahirini,
 Biaz araba kat.
 Batün da geldiynän,
 Ver bir yorgunnuk”.
 “Buyur, ba batücuum,
 Bendän bir arap”.
 “ evkinä olsun, Tudorki,
 Senin gününä”.
 Tudorkanın batüsü
 Üç kerä buyurer.
 Üç kerä buyurer,
 Bir da laf söyler:
 “Tudorka mari, Tudorka!
 Beni da kıydısan,
 Bulünü kıyma”.
 Tudorka ozaman
 Batüsuna deer:
 “ släämidir, batücuum,
 Sevdadan ayırmaa
 Ev da bozmaa”.

“Nasıl gideyim,
 Minço, Minço?
 Yengem izin vermiyor,
 A abey bırakmıyor.
 A abey bırakmıyor,
 Yenge izin vermiyor”.
 “Ya, Tudorka,
 Harmanda git bahçeye,
 Harmanda bahçede
 Bir küme (deste) gül var.
 Bu gülün de altında
 Bir sarı yılan var.
 Al onun zehrini,
 Beyaz araba kat.
 A abeyin geldi inde,
 Bir yorgunluk ver”.
 “Buyur be a abeyci im,
 Benden bir arap”.
 “ erefine olsun, Tudorka,
 Senin gününe”.
 Tudorka'nın a abeyi
 Üç defa buyurur.
 Üç defa buyurur,
 Bir de söz söyler:
 “Tudorka, Tudorka!
 Bana kıydıysan,
 Yengene kıyma”.
 Tudorka o zaman
 A abeyine der:
 “A abeyci im, do ru mudur
 Sevdaluları ayırmak
 Yuva bozmak?”

Marinki, sän bulgar kızı...

“Marinki, Marinki,
 Sän bulgar kızı,
 A bän Türk aazı.
 Hadı, mari Marinki,
 Bizim ba çeyä.
 Bizim ba çedä var
 Bir fidancık,
 O fidanın altında
 Var bir sarı yılan,
 Al o yılanı, Marinki,
 Kes kuyrucaanı.
 Damnat da çanaa onu.
 Batin gelicek kırdan, tarladan,
 Batin gelicek kırdan, tarladan,
 Sän, Marinki, ver o içsin
 Bir yorgunnaa.
 O olücek, biz da toplanıcız
 kimiz da toplanıcız”.

Üç çorbacı oturmu ...

Üç çorbacı
 Oturmu ,
 Oturmu lar,
 Gülüp söölerlär,
 Gülüp söölerlär,
 yip içerlär.
 Hacı çorbacı da
 Gelinni ne met edeer:
 “Benim gelinim,- dee,-
 Üç günün içində
 Üçüz endez bez dokudu.
 Ama Ena kızım
 Üç da endez ii dokuyamadı”.

Marinki, sen Bulgar kızısın

“*Marinki, Marinki,*
Sen Bulgar kızısın,
Ben bir Türk genciyim.
Hadi, Marinki,
Bizim bahçeye.
Bizim bahçede
Bir fidan var,
O fidanın altında
Bir sarı yılan var,
Al o yılanı, Marinki
Kes kuyru unu.
Bir taba a damlat.
A abeyin tarladan, kırdan gelince,
A abeyin tarladan, kırdan gelince,
Marinki ver ona içsin
Yorgunluk (için).
O ölecek, biz de bir araya gelece iz
kimiz de birlikte olaca ız”.

Üç a a oturmu

Üç a a
 Oturmu ,
 Oturmu lar,
 Gülüp söylüyorlar,
 Gülüp söylüyorlar,
 Yiyip içerler,
 Hacı a a da
 Geliniyle övünüyor:
 “Benim gelinim,-der,-
 Üç gün içinde
 Üç yüz metre bez dokur.
 Lakin Ena kızım
 Üç metre bile dokuyamadı”.

Neredän da geldi Ena,
 idee bu lafları.
 Ena aler ba ını,
 Büük daaya gider.
 O daayın içində
 Bir da ta buler.
 O ta ın altında
 Bir yılan varmı .
 Bir yılan varmı
 Yavrularınnanmı .
 Ena aler onnarı,
 Koyer futasına,
 Evä getirer,
 Evä getirer,
 Kaynatmaa koyer.
 Kaynatmaa koyer,
 Dı arı çıker,
 Üüsek, üüsek baarer:
 “Bülü mari, bulü!
 Batü geldi evä.
 Batü geldi evä,
 Balık getirdi.
 Bän onnarı, bulü,
 Kaynatmaa koydum.
 Gelsäna da dadasın,
 Dadı var mı, mari?
 Dadı var mı, mari,
 Tuzu var mı, bulü?”
 Bulüsu da gelee,
 Laflan iki keret yuder
 Bir keret da dader,
 Üç kerä da baarer:
 “Kiratsa mari, Ena kiratsa!
 Bana açan dö edin

*Nereden geldiyse Ena gelir,
 Bu sözleri de duyar.
 Ena alır ba ını,
 Büyük da a gider.
 O da ın içinde
 Bir ta bulur.
 O ta ın altında
 Bir yılan varmı .
 Bir yılan varmı
 Yavrularıyla imi .
 Ena onları alır,
 Koyar önlü üne,
 Eve götürür,
 Eve götürür,
 Ha lanmaya koyar.
 Ha lanmaya koyar,
 Dı arı çıkar,
 Avaz, avaz ba ırır:
 “Yenge, yenge!
 A abey geldi eve.
 A abey geldi eve,
 Balık getirdi.
 Ben onları, yenge,
 Ha lanmaya koydum.
 Gelip tadına baksana
 Tadı var mı?
 Tadı var mı,
 Tuzu var mı, yenge?”
 Yengesi de gelir,
 Söz arasında iki defa yutar
 Bir defa da tadımlık alır,
 Üç defa da ba ırır:
 “Görümce, Ena görümce!
 Bana bu yata ı serdi inde,*

Bu yataanı, mari,
 Kapularma, kiratsa,
 Kilit urdurdun.
 U eciklarmı, mari,
 Üsüzlerä kattın.
 Batünü da, kiratsa,
 Dullara kattın.
 Dullara, mari
 Dul da braadın, mari
 Beni da, kiratsa,
 Gencecik kaybettin.”

Stuyani, veriim sana bir akıl...

“Stuyani oolum, Stuyani,
 Veriim sana bir akıl.
 Bir akıl, bir temel akıl.
 Kesäsin, Stuyani, Radyı.
 O sana u ak bakmaycek.
 O sana ev çevirmiycek”.
 Stuyan da seslee mamusunu.
 Stuyan dı arı çıkıyor,
 Rada içeri geliyor.
 Rada da deyor Stuyana:
 “Aferim mamununun lafına!
 Ne islää ürediyor seni,
 Ani sän kesäsin beni”.
 Stuyan da deyor Radaya:
 “Bakma sän onun lafına.
 Al okayı da git maazaya.
 Akıt bir oka arap”.
 Rada da alıyor okayı,
 Rada da gideer maazaya.
 Rada da arap akıtmeer,
 Rada ya larnı akıtıyor.

*Bu yata ınla
 Kapıma görümce,
 Kilit vurdurdun.
 Çocuklarımı,
 Öksüzlere kattın,
 A abeyini de, görümce,
 Dullara kattın.
 Dullara,
 Dul da bıraktın,
 Beni de, görümce,
 Gencecik kaybettin.”*

Stuyani, sana bir akıl vereyim

*“Stuyani o lum, Stuyani,
 Sana bir akıl vereyim.
 Bir akıl, bir temel akıl.
 Stuyani, Radyı keseceksin.
 O sana çocuk bakmayacak.
 O senin evini çevirmeyecek.”*
*Stuyan da annesini dinler.
 Stuyan dı arı çıkar,
 Rada içeri giriyor.
 Rada, Stuyan’a der:
 “Aferin annenın sözüne!
 Ne güzel (eyler) ö retiyor sana,
 Beni kesmen için”.*
*Stuyan da Rada’ya diyor:
 “Bakma sen onun sözüne.
 Al okayı da in mahzene.
 Doldur arabı”.*
*Rada da okayı alır,
 Rada iner mahzene.
 Rada arap doldurmayıp,
 Rada göz ya larını akıtır.*

Stuyan da gidee maazaya,
 Stuyan da kesee Radıyı.
 Radanın da kafası lafedeyor:
 “Stuyan, e im Stuyan,- dee,-
 Bana canın acımayor.
 Küçücük vançu lülkada.
 Vançuyu da kim yıkıycek?
 Vançuyu da kim doyurucek?
 Vançuyu da kim doyurucek?
 Vançuyu da kim sallıycek?”
 “Radole, e im Radolö!
 Sän dü ünme küçücük Vançuyu:
 Yaayan yaamurlar yıkıycek,
 Uçan ku lar da doyuracek,
 Esän lüzgerlär sallıycek.
 Ama yazık senin gençliynä,
 Ani bän sesledim mamuyu”.
 Stuyan da geleyor içeri,
 Stuyan da deyor mamusuna:
 “Mali ma, mali, anacım,
 Bakasın benim u aklermi.
 Çeviräsin benim evimi”.
 “Bän sana u ak bakmıycam,
 Bän sana ev çevirmıycäm”.
 Stuyan da deyor mamusuna:
 “Mali mai mali, anacım,
 Ani bir ana aalyıcek,
 Taa islää iki aalasin”.
 Stuyan da keseer kendini.

Stueni, gelinin seslämedi...

“Oolum, bä oolum,
 Stueni, bä Stueni!
 Senin gelinin, oolcazım, seslämedi.

*Stuyan mahzene girer,
 Stuyan, Rada'yu keser.
 Rada'nın kafası konu ur:
 “Stuyan, e im Stuyan,- der,-
 Bana canın acımadı.
 Küçük vançu be ikte.
 vançu'yu da kim yıkayacak?
 vançu'yu da kim doyuracak?
 vançu'yu da kim doyuracak?
 vançuyu da kim sallayacak?”
 “Radole, e im Radole!
 Sen dü ünme küçücük vançu'yu:
 Ya an ya murlar yıkayacak,
 Uçan ku lar doyuracak,
 Esen rüzgarlar sallayacak.
 Ama yazık oldu senin gençli ine,
 Ne yazık ki ben anneyi dinledim.”
 Stuyan içeri girer,
 Stuyan annesineder (ki):
 “Anne, anneci im,
 Benim çocuklarıma bakasın.
 Evime sahip çıkasın”.
 “Ben sana çocuk bakmam,
 Ben sana ev düzmem”.
 Stuyan da annesine der (ki):
 “Anne, anneci im,
 Bir ana a layaca ına,
 ki ana a lasın”.
 Stuyan da kendine kıyar.*

Stuyeni, gelinin(e in) dinlemedi

*O lum, be o lum,
 Stuyeni be Stuyeni!
 Senin gelinin(e in), o ulca ızım, dinlemedi.*

Oolum, ba oolum!
 Yollasana onu en büyük çayıra,
 En büyük perdeyâ”.
 “Girginka mari, Girginka.
 E im Girginka!
 Gitsäna, e im,
 En büyük çayıra,
 En büyük perdeyâ,
 En büyük kuzuyu alasin,
 Yava çana giräsin,
 Köpeklär duymasın,
 Çobanlar oyanmasın.
 En büyük kuzuyu alasin,
 Getiräsin evä
 Da bütün pi iräsin.
 Bana da kıra getiräsin.
 Girginka e çeezim, bütüncä
 Getiräsin bana kıra”.
 Girginka evä geleer,
 Kuzuyu keseer,
 Bütün pi irer,
 Bütün hazırlar,
 Yola da çekedeer,
 Peydalaner kırdä.
 Açan paya eti er,
 Seläm verer, bölä deer:
 “Kolay gelä, e çeezim Stueni!”
 O da ona ölä da dedi:
 “Allaa roz olsun, e im Girginka!
 Aman, mari e im, ne okadar ensin?”
 “Gelsänä da iyäsın, e çeezim,
 Kuzuyu bütüncä getirdim”.
 “Mandıyı, e çeezim, salvericäm,
 Seni da, e im, pulaa ko ucam.

O ulum be o ulum!
Yollasana onu en büyük çayıra,
En büyük a ıla”.
“Gerginka, Girginka.
E im Girginka!
Gitsene, e im,
En büyük çayıra,
En büyük a ıla,
En büyük kuzuyu alasin,
Yava ça giresin,
Köpekler duymasın,
Çobanlar uyanmasın.
En büyük kuzuyu alasin,
Eve getiresin
De bütün pi iresin.
Bana kıra getiresin.
Girginka e im, bütünce
Getiresin bana kıra”.
Girginka eve gelir,
Kuzuyu keser,
Bütün pi irir,
Bütün hazırlar.
Yola çıkar,
Kırda görünür.
A ıla vardı nda,
Selam verir, öyle der:
“Kolay gelsin, e im Stuyeni!”
O da ona öyle der:
“Allah razı olsun, e im Girginka!
Aman, e im, neden o kadar ensin?”
“Gel sen de yiyesin e im,
Kuzuyu bütünce getirdim”.
“Mandıyı, e im, salverece im,
Seni de e im pullu a(sabana) ko aca ım.

Girginka mari, kara çifti av amakaa
 Biaz yapıcan. Seni da,
 E çeezim, evä salvericam.
 zlerin ya lan dolcek.
 Bana da zeedä gülmeycän,
 Stueni, Stueni e im, demeycän”.
 Girginka taa eväkaa aalamı ,
 Taa kaynaya evädan.
 Açan evä eti mi ,
 Dama dooru gitmi .
 Da almı çatıyı,
 Da gitmi evin ardına
 Ceviz fidanna.
 Dört ya ında da
 Varmı çocucaa,
 O da gitmi ardına,
 Aalayor, düüneyor:
 “Mali ma, mali, Yuvañcucuk aaleer,
 Sallangaçta o da aaleer”.
 O da ölä dedi:
 “Ko aalasin, ko düünsün!”
 Attı çatıyı da asıldı.
 Nicä mamusu asılmı ,
 O da bacaklarına asılmı ,
 Asılmı da aalamı .
 Da çıkmı sora tokadın yanına.
 Stueni da gelirmi kırdan.
 “Çalma, bobacım, sıkıcaanı,- demi , -
 Anacım asıldı evin ardında”.
 Stueni da demi :
 “Beni e imdän ayıran- benim mamum”.

Oolum, takaza etsänä gelini...

“Stueni, oolum Stueni!

Girginka, kara çifti ak ama kadar
 Beyaz yapacaksın. Seni de,
 E im, eve salıverece im.
 zlerin ya la dolacak.
 Bana da fazla gülmeyeceksin,
 Stuyeni, Stuyeni e im demeyeceksin”.
 Girginka eve kadar a lamı ,
 Taa eve kadar.
 Eve vardı ında,
 Dama do ru çıkmı .
 Da almı urganı,
 Gitmi evin arkasına
 Ceviz fidanına.
 Dört ya ında da
 Varmı çocu u,
 O da gitmi pe ine,
 A lıyor, dövünüyor:
 “Anne, anneci im,-Yuvañcucuk a lıyor,
 Salıncakta o da a lıyor”.
 O da öyle dedi:
 “Bırak a lasın, bırak dövünsün!”
 Attı urganı da asıldı.
 Annesi gibi asılmı ,
 O da bacaklarına asılmı ,
 Asılmı da a lamı .
 Çıkmı sonra kapıya.
 Stuyeni de geliyormu kırdan.
 “Islık çalma, babacı im, ,-demi , -
 Anacı im asıldı evin arkasında”.
 Stuyeni de demi :
 “Beni e imden ayıran- benim annem”.

O lum, takas etsene gelini

“Stuyeni, o lum Stuyeni!

Takaza etsäna gelinini.
 Zerä o pek çirkin yaper.
 Evlatlarını o bakmer”.
 “Takaza edecäm, malü ma,
 Ertsi cumaaya kar ı”.
 Petrana ozaman geleer,
 U aklarını da o baker.
 Stueni Petranaya sööleer:
 “Petrana mari, Petrana!
 Bän kırçmaya da gidicäm.
 Yorgunnaa bir arap içicäm.
 Sän da bana portada durasın,
 Açan da bän evä gelicäm,
 Portıyı bana açasın”.
 Stueni kırçmaya gidiyor,
 Petrana yanoler, içeri girier.
 çeri da girier,
 Evlatlarına da o sööleyor:
 “Hey, u aam,- deer,- u aansın!
 Neçin senin boban bölä yaper?
 Neçin da o bolä yapıyor?”
 O du man da mamusu
 Petranıyı yanılder.
 “Petrana mari, Petrana!
 Nezaman Stueni gelicek,-deyor,-
 Bän da seni ozaman kaldıricam”.
 Petrana yaniler, o yater,
 Stueni da ozaman geliyor.
 O du man mamusu kar ı çıkıyor.
 “Hey, malü ma, malücuum,-deyor,-
 Neredä benim Petranam?”
 “Hey, oolum, oolum,- deer,- Stueni.
 Senin Petranan pek yorgun.
 O bu gecä yoktu evdä,

Takas etsene gelinini(e ini).
Zira o pek çirkinlik yapıyor.
Evlatlarına bakmıyor”.
“Takas edece im, anne,
Ertesi cumaya kar ı”.
Petrana o zaman geliyor,
Çocuklarına da o bakıyor.
Stuyeni, Petrana’ya der:
“Petrana, Petrana!
Ben meyhaneye gidece im.
Yorgunluk arabı içece im.
Sen de beni kapıda bekleyesin,
Eve geldi imde,
Bana kapıyı açasın”.
Stuyeni meyhaneye gidiyor,
Petrana içeri girer.
çeri de girer,
Evlatlarına da söyler:
“Hey, çocu um,- der,-çocuk!
Neden senin baban böyle yapar?
Neden (acaba) o böyle yapıyor?”
O dü man anası da
Petrana’yı yanultır.
“Petrana, Petrana!
Stuyeni geldi inde,- diyor,-
Ben seni kaldıracam im”.
Petrana yanılır (inanar), yatar,
Stuyeni de o sırada geliyor.
O dü man anası kar ılamaya çıkıyor.
“Hey, anne, anneci im,-diyor,-
Nerede benim Petranam?”
“Hey, o lum, o lum,- der,-Stuyeni.
Senin Petranan pek yorgun.
O bu gece evde yoktu,

O bu gecä yoktu evdä,
 Evlatlarını da bakmadı”.
 Stueni ozaman soruer:
 “Hey, malü,-deer,- malücuum,
 Dooru mu sän bana söölersin?”
 “Dooru söölerim, oolum,- deer,-
 Dooru bän sana annaderım,
 Dooru bän sana annaderım”.
 Stueni girer Petranaya.
 “Petrana mari, Petrana!-deyor.-
 Bän da kıra gidicäm.
 Sıcak da ekmek yapasın.
 Tatlı da imää hazırlayasın,
 Bana kıra getiräsin”.
 Petrana girer içeri,
 Evladını kucaana aler.
 “Hey, evladım, evladım,- deyor,-
 Neçin senin boban bölä yaper,
 Pek büük ceza verer?”
 Petrana ekmek yapıyer,
 Bir da tatlı imää hazırlıer,
 Kıra da o götürer.
 Petrana kıra eti er,
 Stuyana o seläm veriyor.
 Stuyani selämını almeer.
 Petrana deer Stuyana:
 “Stueni, bä e im!
 Bän da sana imää getirdim”.
 Stueni öküzünü salverer,
 Petranıyı erinä ko er.
 Petranaya iki-üç kamçı urer.
 “Stueni ba, e im Stueni!
 Her sän beni kıyarsan,
 Benim evlatlarını kıymayasın.

*O bu gece evde yoktu,
 Evlatlarına da bakmadı”.*
Stuyeni sorar:
*“Hey, anne,- der,- anneci im,
 Sen bana do ru mu söyliyorsun?”*
*“Do ru söyliyorum, o lum,-der,-
 Ben sanado ru anlatıyorum,
 Ben sana do ru anlatıyorum”.*
Stuyeni gider Petrana’ya.
*“Petrana, Petrana!-diyor.-
 Ben kıra gidece im.
 Sıcak ekmek yapasın.
 Lezzetli yemekler hazırlayasın,
 Bana da getiresin”.*
*Petrana girer içeri,
 Evladını kucaına alır,
 “Hey, evladım, evladım,-diyor,-
 Neden senin baban böyle yapar,
 Pek büyük ceza verir?”*
*Petrana ekmek yapıyor,
 Bir de lezzetli yemekler hazırlıyor,
 Kıra götürüyor.*
*Petrana kıra varır,
 Stuyan’a selam verir.*
Stuyani selamını almıyor.
Petrana der Stuyana:
*“Stuyeni, be e im!
 Ben sana yemek getirdim”.*
*Stuyeni öküzünü çözer,
 Onun yerine Petrana’yı ko ar.
 Petrana’ya iki üç kamçı vurur.*
*“Stuyeni, be e im Stuyeni!
 E er sen bana kıyarsan,
 Benim evlatlarıma kıyma.*

Her sän beni kıyarsan,
 Benim da evlatlarmı kıymayasın”.
 Stueni Petranıyı kolverer.
 Terdän hem da onun ya ından
 Petrana erä dü er,
 Petrana yoldan gidämer.
 Peträna evä eti er,
 Alma aacın altına girer,
 Çatıyı boynusuna aser,
 Stueni kırdan gelior,
 Mamusu kar ı çıkıer.
 “Hey, malü,- deer,- mamucuum,
 Neredä benim e im?”
 “Senin da e in,- deer,-
 Evä gelmedi,
 Evlatlarnı o bakmadı”.
 Stueni ozaman annadı,
 Ani onun mamusu du man.
 Du mansın, mali, sän bana,- dedi,-
 Evlatlarmı sän üüsüz braktın,
 Beni da dullara kattın”.

Üç gün, üç gecä beklä beni...

“Oturasın, Tudorka üç gün, üç gecä.
 Beni bekleyäsin üç gün, üç gecä.
 Bän gideyorum Benderä suya”.
 Tudorka oturmu ba ta sundurmada.
 Üç gün, üç gecä bekleer vançuyı.
 vançu geldiynän, portayı açıcek.
 vançuyı bekleyor üç gün, üç gecä.
 Üç gün, üç gecä dokuz gölmek diker,
 Dokuz gölmek diker, dizindä da büker.
 Dizindä da büker, pençerä üstünä dizer.
 Dokuz da ii iplik i leyor.

*E er sen bana kıyarsan,
 Benim evlatlarım kıyma”.*
Stuyeni Petrana’ı bırakır.
Terden ve gözya ından
Petrana yere dü er,
Petrana yolda gidemez.
Petrana eve varır,
Elma a cın altına gider,
Urganı boynuna asar,
Stuyeni kırdan gelir,
Annesi kar ılar.
“Hey, anne,- der,-anneci im,
Nerede benim e im?”
“Senin e in,- der,-
Eve gelmedi,
Evlatlarnı o bakmadı”.
Stuyeni o an anladı
Annesinin dü man oldu unu.
“Dü mansın, anne, sen bana,-dedi,-
Evlatlarımı sen öksüz bıraktın,
Beni de dullara kattın”.

Üç gün, üç gece bekle beni

“Oturasın, Tudorka üç gün üç gece.
Beni bekleyesin üç gün üç gece.
Ben Bender’e suya gidiyorum”.
Tudorka oturmu sundurmanın ba ina.
Üç gün üç gece bekler vançu’yu.
vançu geldi inde kapıları açacak.
vançu’yu bekliyor üç gün üç gece.
Üç gün üç gece dokuz gömlek diker,
Dokuz gömlek diker, dizinde katlar.
Dizinde katlar, pencere önüne dizer.
(O gelinceye kadar) dokuz i ip yapar.

vançu geldiynän, portaya urer.
 Anası i ittiynän, bütün kaçarak geeler,
 Portayı da açer.
 vançu da ozaman mamusuna sorer:
 “Mali ma, mali, hani Tudorka?”
 “Oolum, vançu,- anası demi , -
 Nicä sän gitti, üç gün, üç gecä
 O hep konu er, üç gün, üç gecä
 Ne çırak aarıyer, ne çoban aarıyer”.
 vançu ozaman bilee bıçeynı.
 Da ayırer Tudorkinin kellesini.
 Tudorkinin kellesi hem atlayarmı ,
 Hem da lafedärmi :
 “Baksana, ba vançu, pençerä üstünä.
 Nicä sän gittin, üç gün, üç gecä
 Dokuz gölmek diktım, dizimdä da büktüm.
 Dizimdä da büktüm, pençerä üstünä dizdim,
 Dokuz da ii iplik i ledim”.
 Da vançu ozaman mamusuna sorer:
 “Male ma, male, dooru mu söölürsin?”
 “Dooru söölerim, oolum, ihtiarlım var”.
 Da ozaman vançu genä bıçeynı bileer,
 Da saat kendi kellesini ayırer.
 Hem vançu kaybeldi, hem Tudorka kaybeldi.

Stuyanke, ver bir onnuk...

“Stuyanke, mari Stuyanke!
 Ver bana bir onnuk cöbümä,
 A aa kırçmaya gideycäm.
 Be ini orda harcıycam,
 Be ini sana getiricäm”.
 Stuyanka veriyöer bir onnuk.
 Stuyan da gider kırçmaya.

*vançu geldi inde, kapıya vurur.
 Anası duyar duymaz ko arak gider,
 Kapıyı açar.
 vançu o an annesine sorar:
 “Anne, anne nerede Tudorka?”
 “O lum, vançu,- anası demi , -
 Sen gidince, üç gün üç gece
 O hep e leniyor, üç gün üç gece
 Ne çırak arıyor, ne çoban arıyor”.
 vançu o vakit bıça ını biler.
 Ayırır Tudorka'nın ba ını.
 Tudorka'nın ba ı hem yuvarlanıyor,
 Hem de konu uyormu :
 “Baksana, be vançu, pencere önüne.
 Sen gidince üç gün üç gece
 Dokuz gömlek diktım, dizimde de büktüm.
 Dizimde de büktüm, pencere önüne dizdim,
 Dokuz i ip yaptım”.
 vançu da o vakit annesine sorar:
 “Anne, anne, do ru mu söyliyorsun?”
 “Do ru derim o ulum, ihtiyarlı ım var”.
 O zaman vançu yine bıça ını biler,
 O anda kendi ba ını (gövdesinden) ayırır.
 Hem vançu hem de Tudorkakaybedildi.*

Stuyanke, bir onluk ver

“Stuyanke, Stuyanke!
 Ver bana bir onluk cebime,
 A a ı meyhaneye gidece im.
 Be ini orada harcayaca ım,
 Be ini sana getirece im”.
 Stuyanka veriyor bir onluk.
 Stuyan da gider meyhaneye.

Be ini orda harcıyor,
 Be ini evä getiriyor.
 Stuyankaya Stuyan bölä sımarler:
 “Bän kırçmadan gelincäeysana,
 Üç ük da pamuk kıvradasın,
 Üç ii da iplik i läyäsın,
 vançuyu da aalatmayasın.
 Bana da imää hazır edäysin.
 Benim da geldiymi duyasın,
 Bana da kar ı çıkasın.
 Benim da geldiymi duyasın,
 Bana da portaları açaysın”.
 Stuyanka üç funt da kıvradıyor,
 Üç ii da iplik i leyör.
 vançuyu da aalalmeyör.
 mää da hazır edeer,
 vançunun da yanına yan geleer.
 Stuyankayı da harda da baser.
 Stuyançunun geldiyni duyamayör.
 Mamusu geldiyni duyer,
 Mamusu çıkıp portayı açer.
 “Maleley, malü- deer, -stara maleley!
 Neredä senin gelinin?
 Gelinin-en küçük Stuyanka gelinin,
 Da sän bana porteyı açersın?”
 “Stuyani oolum, Stuyançu!
 Bütün gecä komu ularlan idi, içti.
 indı da yattı uyeyör”.
 Stuyan da girdi içeri.
 Stuyabka genä duymadı Stuyanı.
 Stuyan da çıkardı çiftä bıçeynı.
 Stuyan da kesti Stuyankanın kavasını.
 O kafa bir tarafta lafedeyör:
 “Stuyani, bölä mi läözımdı bana?

Be ini orada harcıyor,
Be ini eve getiriyor.
Stuyanka'ya Stuyan böyle ısmarlıyor:
“Ben meyhaneden gelinceye kadar,
Üç yı in pamuk kıvrasın,
Üç i i ip yapasın,
vançu'yu da a latmayasın.
Bana da yemek hazırlayasın.
Benim de geldi imi duyasın,
Beni de kar ılayasın.
Benim de geldi imi duyasın,
Bana da kapıları açasın”.
Stuyanka üç yı in kıvrıyor,
Üç i i ip yapıyör.
vançu'yu da a latmıyör.
Yeme i de hazır ediyör,
vançu'nun da yanına yatıyör.
Stuyanka'yı uyku bastırır.
Stuyançu'nun geldi ini duyamıyör.
Annesi geldi ini duyar,
Annesi çıkıp kapıyı açar.
“Anne, ey anne der,
Nerede senin bu gelinin?
Gelinin en küçük Stuyanka gelinin,
Sen bana kapıyı açarsın?”
“Stuyani o lum, Stuyançu!
Bütün gece kom ularla yedi içti.
imdi de yattı uyuyör”.
Stuyan girdi içeri.
Stuyanka gene duymadı Stuyan'ı.
Stuyan da çıkardı çift bıça ını.
Stuyan da kesti Stuyanka'nın kafasını.
O kafa dile gelip konu uyör:
“Stuyani, böyle mi (yapman) lazımdı bana?

Üç funt da pamuk kıvrattım,
 Üç ii da iplik i ledim.
 Sana da imää hazır ettim,
 vançunun yanına yan geldim.
 Beni da harda basmı , Stuyan,
 Senin da geldiyni duyamadım”.
 Stuyan da hem aalier, hem deyor:
 “Bu dünnähta anıyı sesleyän
 Karısız, u aksız kalıyor”.

Çar amba günü Hacı ha lanıyor...

Çar amba günü ha lanıyor
 Haki Hacı.
 “Kaldır ba, Hacı, ba çeezını,
 Kaldır ba ını, yastık süreyim”.
 O diil yastık, o kementli çatı.
 Kendi karısı kemendi koyor,
 Oolusu Miti kollarnı tutei,
 Kumisi Koli kannı içee.
 “Paçiko mari, Paçiku kızım!
 Çık dı aeri, çiiir komu uları,
 Çiyır komu uları, kurtar bobanı”.
 “Bobacıım, bobam, nasıl çıkayım?
 Nasıl çiiiraem?
 Kapularda karaullar.
 Karaullar- kara mongollar.
 Pencereleür demir baalı.
 Nasıl çıkayım, nasıl çiiirayım?”
 Hacı da dedi:
 “Koynumda koltuum altınnan dolu.
 Alın altınnarı, kıyımın beni”.
 “Altınnarı da alıcıyız,
 Seni da kıyıcız”.

Üç yı in pamuk kıvırdım,
 Üç i i de ip yaptım.
 Sana da yemek hazırladım,
 vançu'nun yanına uzandım.
 Beni uyku bastırmı , Stuyan,
 Senin geldi ini duymadım”.
 Stuyan da hem a lıyor, hem de diyor:
 “Bu dünyada anayı dinleyen
 Karısız, çocuksuz kalıyor”.

Çar amba günü Hacı ha lanıyor

Çar amba günü ha lanıyor
 Haki Hacı.
 “Kaldır be, Hacı ba ını,
 Kaldır ba ını, yastık koyayım”.
 O de il yastık, o kementli urgan.
 Kendi karısı kemendi koyor,
 O lu Miti kollarnı tutar,
 Koli kanını içee.
 “Paçiko, Paçiku kızım!
 Çık dı arı, ça ır kom uları,
 Ça ır kom uları, kurtar babanı”.
 “Babacı ım, babam, nasıl çıkayım?
 Nasıl ça ırayım?
 Kapılarda bekçiler.
 Bekçiler kara Mo ollar.
 Pencereleer demir ba ılı.
 Nasıl çıkayım, nasıl ça ırayım?”
 Hacı da dedi:
 “Koynum koltu ım altınla dolu.
 Alın altınnarı, kıymayın bana”.
 “Altınnarı da alaca ız,
 Sana da kıyaca ız”.

Çadırılı Kolinin karısı hasta...

Çadırılı Kolinin karısı
 Be yıl da hasta yatıyor.
 Altıncı yıla bastıneyi,
 Kolinin karısı ölüyor.
 Kolinin karısı ölüyor,
 ki u ak kalıyor.
 Biri be ya ında kalıyor,
 Birisi üç ya ında kalıyor.
 Aaz mı, çok aaleor u aecıklar,
 Bir avtakaa geçior.
 Koli küü-küü da geziyor,
 Kendinä karı arıyor.
 Bir gözäl Länke bulueer.
 “Länka mari, gözäl Länko!
 Bana da gelsänä, länko,
 Bana da karı olaysın,
 U aecıklarımı bakaysın”.
 länka gideyor Koliyä.
 Cumaya kar ı geliyor,
 ki-üç gün ya ıyor.
 Pazar sabaası kalkıyor,
 Länka hazır oluyor.
 U akları giidirip diziyor,
 Kollarından da tutuyor,
 Kliseyâ da Länka gideyor.
 Durujkası kar ı çıkıyor.
 “ länka mari, gözälcä Länko!
 Bu u aklar sana yara meer,
 O Koli sana yakı mer”.
 länka da evâ gideer,
 Koliyä küsülü duruyor.
 Koli sofrıyı koyor.
 “ länko mari,-deyor,-gözäl Länko!

Çadırılı Koli'nin karısı hasta

Çadırılı Koli'nin karısı
 Be yıl(dır) hasta yatıyor.
 Altıncı yıla girdi inde,
 Kolinin karısı ölüyor.
 Koli'nin karısı ölüyor,
 ki çocuk kalıyor.
 Biri be ya ında kalıyor,
 Di eri üç ya ında kalıyor.
 Az mı çok mu a lar çocuklar,
 Bir hafta kadar geçiyor.
 Koli köy köy geziyor,
 Kendine e arıyor.
 Bir güzel Lanke buluyor.
 “Lanka, güzel Lanko!
 Bana gelsene, lanko,
 Bana kadın (e) olaysın,
 Çocuklarıma bakasın”.
 lanka gidiyor Koli'ye.
 Cumaya kar ı geliyor,
 ki üç gün ya ıyor.
 Pazar sabahı kalkıyor,
 Lanka hazırlanıyor.
 Çocukları giidirip diziyor,
 Kollarından tutup,
 Lanka kiliseye gidiyor.
 Arkada ı da kar ıdan geliyor.
 “ lanka , güzel Lanko!
 Bu çocuklar sana yakı mıyor,
 O Koli sana yakı mıyor”.
 lanka da eve gider,
 Koli'ye küser.
 Koli sofrayı hazırlar.
 “ lanko,- diyor,- güzel Lanko!

Neçin ekmek da imersin?
 Biri mi sana bi ey söledi mi?"
 länka da Koliyä deyor:
 "Ü aklarnı da kaybedirsän,
 Ü aklarnı da kaybedirsän,
 Ozaman ikimiz ya ıycız.
 Ü aklarnı kaybetmäsen,
 kimiz da ya ayamıycız".
 " länka mari, gözälcä Länko!
 Nasıl kaybediim u aklarnı?"
 "Bän mi seni üürediim?
 Yaarın sabaa sän i ä gicän,
 Bän da, imää yapıp, yollaycam.
 U aklarnı braznaya gömäsin".
 Koli kalker sabaylin,
 Koli gider kıra i ä.
 länka imää hazırleer,
 U aklardan imää yolluyor.
 Koli yıraktan taa,
 Kar ı çıkıp, imääyi alıyer,
 U aklarnı evä yoleer.
 U aklarnı evä yoller.
 U aklar evä geliyor,
 länka da alıyer u akları içeri,
 Kapuyu kapıyıp, gireyor,
 U akları da kesiyor.
 Kendi da gider selsovedä,
 Kendi gidip da bildereyor.
 "Koli,-deer,-u aklarnı kesti,
 Kendi da i ä da gitti".
 Selsovettän da geliorler,
 U akları da görüyerlər.
 Kıra gidip, Koliyi arerlar,
 Kırdada Koliyi buluyerlar.

*Neden yemek yemiyorsun?
 Biri sana bir ey mi söyledi?"*
lanka da Koli'ye diyor:
"Çocuklarını kaybet,
Çocuklarını kaybet.
O zaman ikimiz ya ayaca ız.
Çocuklarını yok etmezsen,
kimiz de ya ayamayaca ız".
" lanka, güzel Lanko!
Nasıl yok edeyim çocuklarımı?"
"Ben mi sana ö reteyim?
Yarın sabah sen i e gideceksin,
Ben de yemek yapıp gönderece im,
Çocuklarını çiftli e gömesin".
Koli kalkar sabahtan,
Koli gider kıra i e.
lanka yemek hazırlar,
Çocuklarla yemek gönderir.
Koli uzaktan daha
Kar ılayıp yemekleri alıyor,
Çocuklarını eve gönderiyor.
Çocuklarını eve gönderiyor.
Çocuklar eve geliyor,
lanka da alır çocukları içeri,
Kapıyı kapatıp giriyor,
Çocukları da kesiyor.
Kendisi de gidip belediyeye,
Kendisi ihbar ediyor.
"Koli,- der, - çocuklarını kesti,
Kendi de i e gitti".
Belediyeden gelirler,
Çocukları da görürler.
Kıra gidip Koli'yi arıyorlar,
Kırdada Koli'yi buluyorlar.

Kollarını da baalıyorlar,
 Bukaalarlan da kitleyorlar.
 Koli da onnara bölä deer:
 “Ya, götürünüz beni evä,
 Bakıyım da bizdä da ney var”.
 Onnar da ona bölä deer:
 “U aklarını da kesmi in,
 Kendin da i ä gelmi in”.
 Koliyi da evä götürdülär,
 länka kar ı çıkıyor
 Koliyä da bölä deyör:
 “Koli, ba Koli,-deyör,-
 Ne sluçaylar oldu bizdä?!”
 “ länka mari, gözäl Länko!
 U eklarmı da kaybettin,
 Benim kafamı Kahul baalara daattın,
 Kapuma kilit urdurdun,
 Benim evimi çol braktırdın”.

Urma, Yuvan, urma, du man!..

“Urma, ba Yuvan,
 Urma, ba du man!
 Urma ba ıma.
 Kara da kannar,
 Karda ım Yuvan,
 ndi ka ıma”.
 Paskellä günü
 Çin sabaalin
 Çannar çekiler,
 Hristian olannar
 Toplanmı lar
 Kliseyâ gider.
 Lambunun da soy-senselesi
 Ölüyâ gider.

*Kollarını da ba lıyorlar,
 Zincirlere vuruyorlar.
 Koli de onlara öyle der:
 “Ya, götürünüz beni eve,
 Bakayım bizde ne var”.
 Onlar da ona öyle der:
 “Çocuklarını da kesmi sin,
 Kendin de i e gitmi sin”.
 Koli’yi de eve götürdüler,
 länka kar ılar
 Koli’ye öyle diyor:
 “Koli be Koli,-diyor,-
 Neler oldu neler?!”
 “ länko, güzel Länko!
 Çocuklarımı yok ettin,
 Benim ba ımı Kahul ba larına da ittın,
 Kapıma kilit vurdurdun,
 Evimi çöle çevirdin”.*

Vurma, Yuvan, vurma dü man!

*“Vurma, be Yuvan,
 Vurma be dü man!
 Vurma ba ıma.
 Kara da kanlar,
 Karde im Yuvan,
 ndi ka ıma”.
 Paskalya günü
 Çok erken
 Çanlar çalar
 Hristiyan olanlar
 Toplanmı lar
 Kiliseye gider.
 Lambu’nun da soy-sülâlesi
 Cenazeye gider.*

Lambunun da ölüsü yater
 Samannık boyunda.
 Lambuyu da öldürän, mali,
 Diildir yabancı:
 Kendi kumisi,
 Kendi karısı.
 Kosti kumisi-
 Lambuyu öldürän.

*Lambu'nun da cenazesi yatar
 Samanlı ın dibinde.
 Lambu'yu da öldüren, anne,
 Yabancı de il:
 Kendi, akrabası
 Kendi karısı.
 Akrabası Kosti -
 Lambu'yu öldüren.*

OSMAN ZULUMNUK ZAMANNARI Ç N BALLADALAR

Gugu um, üüsüz gugu um!..
 “Gugu um, üüsüz gugu um!
 Varsana benim planıma,
 Planıma, dolu planıma!”
 “Bän vardım senin planına,
 Planına, dolu planına.
 Dolu planın bo anmı ,
 Dört avul kalmı ”.
 “Gugu um, üüsüz gugu um!
 Varsana benim evlermä,
 Evlermä, üüsek evlermä!”
 “Bän vardım senin evlernä,
 Evlernä, üüsek evlernä.
 Üüsek evlerin yıkılmı ,
 Dört duvar kalmı ”.
 “ Gugu um, üüsüz gugu um!
 Varsana benim ba çemä,
 Benim ba çemä, metin ba çemä!”
 “Bän vardım senin ba çenä,
 Ba çenä, meti bä çenä.
 Senin ba çen kurumu ,
 Üç fidan kalmı ”.

OSMANLI DÖNEM LE LG L BALLADALAR

Güvercinim, öksüz güvercinim!
 “Güvercinim, öksüz güvercinim!
 Varsana benim topra ıma,
 Topra ıma, dolu topra ıma!”
 “Ben vardım senin topra ına,
 Topra ına, dolu topra ına.
 Dolu topra ın bo almı ,
 Dört havlu kalmı ”.
 “Güvercinim, öksüz güvercinim!
 Varsana benim evlerime,
 Evlerime, yüksek evlerime!”
 “Ben vardım senin evlerine,
 Evlerine, yüksek evlerine.
 Yüksek evlerin yıkılmı ,
 Dört duvar kalmı ”.
 “Güvercinim, öksüz güvercinim!
 Varsana benim bahçeme,
 Benim bahçeme, gösteri li bahçeme!”
 “Ben vardım senin bahçene,
 Bahçene, gösteri li bahçene.
 Senin bahçen kurumu ,
 Üç fidan kalmı ”.

“Gugu um, üüsüz gugu um!
 Varsana benim baaleyrnä,
 “Bän vardım senin baaleyrnä,
 Baaleyrnä, e il baaleyrnä.
 Senin baaleyrin kurumu ,
 Üç çıbık kalmı .
 Üçünä üç gugu konmu ,
 Üçü da bir sestä ötmü ”.
 “Gugu um, üüsüz gugu um!
 Av amneyin ötän gugu um,
 O benim ihtiär bobacıım.
 Gugu um, üüsüz gugu um!
 Sabaalin ötän gugu um,
 O benim gaarip anacıyım.
 Gugu um, üüsüz gugu um!
 Üülendä ötän gugu um,
 O benim kandan karda ım”.

Ku çaaızım, maavi gugu çım!..

“Ku çaaızım, maavi gugu çım!
 Gidäsin benim konayma”.
 “Bän gittim senin konaya,
 Senin konaan daalmı , yıkılmı ”.
 “Ku çaaızım, maavi gugu çım!
 Gidäsin benim ba çemä”.
 “Bän gittim senin ba çenä,
 Senin ba çän kurumu ,
 Kuru dal kalmı ”.
 “Ku çaaızım, maavi gugu çım!
 Gidäsin benim konacıyma,
 Bakasın benim kapularımı”.
 “Bän gittim senin kapularna,
 Senin kapularında kilitläär küflenmi ,
 Nijä senin ellerindä bıkaalar küflenmi ”.

“Güvercinim, öksüz güvercinim!
 Varsana benim ba larıma.”
 “Ben vardım senin ba larına,
 Ba larına, ye il ba larına.
 Senin ba ların kurumu ,
 Üç çubuk kalmı .
 Üçüne üç güvercin konmu ,
 Üçü de aynı sestän ötmü ”.
 “Güvercinim, öksüz güvercinim!
 Ak amları öten güvercinim,
 O benim ihtiyar babacı ım.
 Güvercinim, öksüz güvercinim!
 Sabahları öten güvercinim,
 O benim garip anacı ım.
 Güvercinim, öksüz güvercinim!
 Ö len öten güvercinim,
 O benim kan karde im”.

Ku um, mavi güvercinim!

“Ku ça ızım, mavi güvercinim!
 Benim kona ımagidesin”.
 Ben gittim senin kona ına
 Senin kona ın da ılmı , yıkılmı ”.
 “Ku ça ızım, mavi güvercinim!
 Gidesin benim bahçeme”.
 “Ben gittim senin bahçene,
 Senin bahçen kurumu ,
 Kuru dal kalmı ”.
 “Ku ça ızım, mavi güvercinim!
 Gidesin benim kona ıma,
 Bakasın benim kapularımı”.
 “Ben gittim senin kapularına,
 Senin kapularındaki kilitler paslanmı ,
 Senin ellerindeki ekmekler küflenmi ”.

“Ku çaazım, maavi gugu çıım!
 Gitsäna benim sokacıımdan,
 Sorasın benim u acıklarmı”.
 “Bän gittim senin sokacıından,
 Bän sordum senin u acıklarnı.
 Senin u acıkların hepsicii daalmı ,
 Senin evin kuru dal kalmı ”.

Yordanka yıkamı ba mı...

Yordanka yıkamı ba mı, ba mı.
 Aul içinä o oturmı , örüyör saçını.
 Bobası oturmı usturuna, usturuna.
 Siiredeyör kızını.
 “Bir av am gittim,- dei,-
 Türklärä, türklärä.
 Türklär da episi
 Toplanmı , toplanmı .
 Çiirerlar, deyerlar:
 “Seninnän da var lafımız.
 Çok gözäl aaretkan olecek divan.
 Biaz da ferecän giidirsän, yakı ıcek.
 Ufak da altın da takınsa, yara acek”.
 Mari, Yordanka kızım,- dei,-
 Seni da bu dünnedä
 Bulmadı bir astalık, astalık?
 Biaz da üzünü, üzünü
 Soldursun, soldursun.
 Kırmızı çiiireni da
 Sarartsın, sarartsın,
 Türklär da seni da
 Kapmasın, kapmasın,
 Ali buban da sabaadan
 Yanmasın, yanmasın”.

“Ku ça ızım, mavi güvercinim!
 Gitsene benim soka ımdan,
 Sorasın benim çocuklarımı”.
 “Ben gittim senin soka ından,
 Ben sordum senin çocuklarını.
 Senin çocukların hepsi da ılmı ,
 Senin evin kuru dal kalmı ”.

Yordanka ba mı yıkamı

Yordanka yıkamı ba mı, ba mı.
 Avlu içinde oturmı örüyör saçını.
 Babası oturmı sundurmaya.
 Seyrediyör kızını.
 “Bir ak am gittim,-der,-
 Türklere, Türklere.
 Türklerin hepsi
 Toplanmı , toplanmı .
 Ça ırırlar, derler:
 “Seninle de sözüümüz var.
 Senin evlatlık güzel kızın hizmetçi olacak.
 Beyaz ferace giydi inde, yakı acak.
 Altın gerdanlık da taksa tam olacak”.
 Kızım, Yordanka kızım,-der,-
 Seni de bu dünyada
 Neden bulmadı bir hastalık, hastalık?
 Beyaz yüzünü, yüzünü
 Soldursun, soldursun.
 Kırmızı ci erini de
 Sarartsın, sarartsın,
 Türkler de seni
 Kapmasın, kapmasın,
 Ali baban da sabahtan
 Yanmasın, yanmasın”.

Av am oldu dediklerä...

Av am oldu dediklerä,
 Gecelär karannık,
 Karannık oldu ozamannar,
 Yıldızı da duudu.
 Yıldız duudu zamannarda,
 Tatari tutuldu.
 Tatariyi tutannar da
 Barım adam olsa.
 Onnarsıydı iki osman
 Bazarda gezerlär.
 “Ah, u Pazarcık, ah,-dedi,-
 Ne zengin kasaba.
 Ah, ne dinsizlär var, ne imansızlar,
 Durmazlar esaba”.
 Tatarinin kalesinä
 Kilit da uruldu.
 Tatariyi keseceklär,
 Ses i idilmesin.
 Tatarinin sa karısı, u akları
 Kapudan bakı-bakeyor.
 ki da sıra kannı ya lar
 Gözlerindän akıyor.
 Ah, da Tatari pek da baarer,
 Pek da yalvareyor:
 “Ah, dinsizlär, ah, imansızlar,
 Brakınız beni.
 Benim evim sedef dö eli
 Hem da kadifä sarılı.
 Vereyim sizä sedefleri,
 Brakınız benim canımı.
 Brakınız benim canımı içimdä,
 Bakım u aklarmı”.

Ak am oldu dedikleri

*Ak am oldu dedikleri,
 Geceler karanlık,
 Karanlık oldu o zamanlar,
 Yıldızı da do du.
 Yıldız do du u zamanlarda,
 Tatari tutuklandı.
 Tatari’yi tutuklayanlar da
 Bari adam olsa.
 Onlar iki Osmanlıydı
 Pazarda gezerler.
 “Ah, u Pazarcık, ah,-dedi,-
 Ne zengin kasaba.
 Ah, ne dinsizler var, ne imansızlar,
 Durmazlar hesaba”.
 Tatarini’nin kalesine
 Kilit vuruldu.
 Tatarini’yi kesecekler,
 Sesi i itilmesin.
 Tatarini’nin ise e i, çocukları
 Kapıdan bakıp duruyorlar.
 ki sıra kanlı ya lar
 Gözlerinden akıyor.
 Ah, Tatari de çok ba ırıyor,
 Çok da yalvareyor:
 “Ah, dinsizler, ah imansızlar,
 Bırakınız beni
 Benim evim sedef kö eli
 Hem de kadife sarılı.
 Vereyim size sedefleri,
 Bırakınız benim canımı,
 Bırakınız benim canımı bana,
 Bakayım çocuklarımı”.*

Dediklerä gecesi karannık...

Dediklerä gecesi karannık,
 Av am olur dediklerä.
 Av am olur dediklerä,
 Gecesi karannık.
 Tatarinin dediklerä
 Yıldızı duudu.
 Tatarinin da dediklerä
 Yıldızı duudu.
 Yıldızı duudu zamannara,
 Kendi da tutuldu.
 Tatariyi da tutannar da
 Bir adam olsalar.
 Osaydı onnar bir osmandır,
 Pazarcıkta gezär.
 Pazarcık da dediklärnä
 Bir zengin kasaba.
 Çalın, çalın çalgıcılar,
 Urun, urun daulcular:
 Tatariyi kesiceklär,
 Ses i idilmesin.
 Tatarinin kadınası
 Kapudan baker.
 ki sıra kannı ya lan
 Kadına aalıyer.

Kalk, kızım Tudorki, al bakırları...

“Kalk, kızım Tudorki,
 Al bakırları,
 Al bakırları,
 Git Tunaya suya”.
 Kalker Tudorki,
 Aleyor bakırlaa,
 Alae bakırlaa,

Dedikleri gecesi karanlık

*Dedikleri gecesi karanlık,
 Ak am olur dediklerine.
 Ak am olur dediklerine,
 Gecesi karanlık.
 Tatarı'nin dediklerine
 Yıldızı do du.
 Tatarı'nin dediklerine
 Yıldızı do du.
 Yıldızı do du u zamanlarda,
 Kendi de tutuklandı.
 Tatarı'yi de tutanlar
 Bir de adam olsalar.
 Onlar ise bir Osmanlıdır,
 Pazarcık'ta gezerler.
 Pazarcık dedikleri
 Bir zengin kasaba.
 Çalın, çalın çalgıcılar,
 Vurun, vurun davulcular:
 Tatarı'yi kesecekler,
 Sesi i itilmesin.
 Tatarı'nin e i
 Kapıdan bakıyor.
 ki sıra kanlı ya la
 Kadın a lıyor.*

Kalk, kızım Tudorki, al bakırlarını

*“Kalk, kızım Tudorki,
 Al bakırları,
 Al bakırları,
 Git Tuna'ya suya”.
 Kalkıyor Tudorki,
 Alıyor bakırlarını,
 Alıyor bakırları,*

Gideer Tunaya suya.
 Daldırır bakırlaa,
 Baker Tunanın üstünä.
 Bir kaya Türk geleer
 Tudorkiyi almaa.
 Aler Tudorki bakırlaa,
 Gider kaçarak evä.
 “Mali ma, mali, sakla beni,-dee,-
 Sakla beni sandık içinä,
 Sandın içinä, kilidimi üstümä”.
 Saklıyer Tudorkiyi malisi
 Sandın içinä, kilidini üstünä.
 Bir kaya türk gelmi
 Tudorkiyi almaa.
 “Sabansersın, kayinna,
 Sabansersın, suvatä!
 Yokmudur kızın everäsin sän bizä?
 Yokmudur çocuun,
 Veräsin sän bizä?”
 “Ne kızım var everim,
 Ne çocuum var veriim”.
 “Näända senin o Tudorkin,
 O gözäl Tudorkin?”
 “Benim Tudorkim öldü.
 Öldü da gömdük”.
 “Näända onun mezarı?
 Biz çıkarıp alıcız.
 Sölä da, zeräm senin canını alcız”.
 “Kalk, kızım Tudorki,
 Türklär geldi”.
 “Açma, mali, sandıımı,
 Açma, mali, kilidimi”.
 Malisi açer sandıynı,
 Malisi açer kilidini.

Gider Tuna'ya suya.
Daldırır bakırları,
Bakar Tuna'ya.
Bir bölük Türk geliyor
Tudorki'yi almaya.
Alır Tudorki bakırları,
Ko arak eve gider.
“Anne, anneci im, sakla beni,-der,-
Sakla beni sandık içine,
Sandık içine, kilitle beni”.
Saklıyor Tudorki'yi annesi
Sandı n içine, kilitliyor.
Bir bölük Türk gelmi
Todorki'yi almaya.
“Sabahın hayır olsun, kaynana,
Sabahın hayır olsun, kaynana!
Yok mu kızın everesin sen bizi?
Yok mudur çocu un,
Veresin bize?”
“Ne kızım var evereyim,
Ne çocu um var vereyim”.
“Nerede senin o Tudorkin,
O güzel Tudorkin?”
“Benim Tudorkim öldü.
Öldü de gömdük”.
“Nerede onun mezarı?
Biz çıkarıp açaca ız.
Söyle zira senin canını alaca ız”.
“Kalk kızım Tudorki
Türkler geldi”.
“Açma, anne sandı ımı,
Açma anne kilidimi”.
Annesi açar sandı ını,
Annesi açar kilidini.

Tudorkiyi türklär çıkareler ordan.
 Tudorkinin türklär baalerlar kollarnı,
 Baalerlar kollarnı hem da ayaklarnı.
 Aterlar Tudorkiyi kayaanın içinä.
 Aaz mı gideorlar, çok mu giderlär,
 Eti erlär Tudorkilär Tunanın üstünä.
 “Çözin benim kollarmı,- deer,-
 Çözin benim ayaklarmı.
 Bän da braz düzeneyim,
 Bän da braz süzeleyim”.
 Ozaman Tudorkinin çözerlär kollarnı,
 Çözerlär kollarnı hem da ayaklarnı.
 O da braz düzeneyer,
 O braz süzüler.
 Ozaman Tudorki onnaa bölä deer:
 “Ani olacam türklerin slugası,
 Taa ii olayım balıkların sofrası”.

E im Tudorka, yollarmız daraldı...

“Tudorka mari, e im Tudorka!
 Yollarmız daraldı,
 U aklarmız çok oldu.
 Gel, mari Tudorka oturalım,
 Oturalım da dü ünelim.
 Sorayım sana, sän nesoy dü ündün?
 Bän da, mari Tudorka, bölä dü ündüm:
 Seni satıyım, mari Tudorka!
 Senin parannan u akları bakıyım”.
 Açan ölä deer,
 Tudorka aalamaa çekedeer.
 “Git, mari Tudorka,
 Git da geeri dön.
 Git büük evin içersinä,
 Git o gözäl fistannı,

*Tudorki’yi Türkler çıkarırlar oradan.
 Tudorki’nin kollarını Türkler ba larlar,
 Ba larlar hem kollarını hem de ayaklarını.
 Atarlar Tudorki’yi kayı a.
 Az mı giderler, çok mu giderler,
 Varırlar Tudorkiler Tuna’ya.
 “Çözün benim kollarımı,-der,-
 Çözün benim ayaklarımı.
 Ben de biraz süsleneyim,
 Ben de biraz süzüleyim”.
 O zaman Tudorki’nin çözerler kollarını,
 Çözerler hem kollarını hem de ayaklarını.
 O da biraz süsleniyor,
 O da biraz süzülür.
 O zaman Tudorki onlara öyle der:
 “Türklerin hizmetçisi olaca uma,
 Balıkların yemi olayımdaha iyi”.*

E im Tudorka, yollarmız daraldı

*“Tudorka, e im Tudorka!
 Yollarımız daraldı,
 Çocuklarımız çok oldu.
 Gel, Tudorka oturalım,
 Oturalım da dü ünelim.
 Sorayım sana, sen ne dü ünüyorsun?
 Ben, Tudorka öyle dü ündüm:
 Seni satayım, Tudorka!
 Senin paranla çocuklara bakayım”.
 Öyle dedi inde,
 Tudorka a lamaya ba lar.
 “Git, Tudorka,
 Git de geri dön.
 Git büyük evin içine,
 Git o güzel elbiseni,*

Ku a biaz futanı.
 Ku a biaz futanı,
 Dart kıvrak ba mı.
 Gel bana kar ı,
 Bitki da serä biz da görü elim.
 Biz da yana alım,
 Panaera gidelim”.
 Aaz mı, çok mu giderlər,
 Panaerçinä girerlər.
 Panaerçinä girdiynän,
 Filçu da baarer:
 “Kim alıceksa gözäl Tudorkimi?
 Bän da,-deer,- onu
 Satılık çıkardım”.
 Açan ölä deer,
 Dübüdüz panaer kalkeer.
 Tudorkiyi sarer hepsi da sorer:
 “Kaça satersın?”
 “Kim vericeksa iki gurizin altın,
 O da alcek gözäl Tudorkimi”.
 Näändan da çıkar
 Bir da çiftçık.
 Çıfıt parayı sayer,
 Tudorka da aaler.
 “Aalama, Tudorka,
 Aalama, mari!
 Bän seni almerım
 Karı üzernä.
 Bän seni alerım
 Kızkarda üzernä.
 Onunçin sana
 Para dökerim.
 O üzeriy için, kendi kanım için,- deer.-
 Bir vakıt, Tudorka,

*Ba la beyaz önlü ünü,
 Ba la beyaz önlü ünü,
 Ba la güzel ba mı.
 Gel bana do ru,
 Son defa biz de görü elim.
 Biz yan yana,
 Panayıra gidelim”.
 Az mı çok mu giderler,
 Panayıra girerler.
 Panayıra girdiklerinde,
 Filçu ba ırır:
 “Kim alacaksa güzel Tudorkimi?
 Ben de,- der,- onu
 Satılı a çıkardım”.
 Öyle dedi inde,
 Bütiün panayır aya a kalkar.
 Tudorki'nin (etrafını) hepsi sarar, sorar:
 “Kaça satıyorsun?”
 “Kim verirse iki kese altın,
 O alacak güzel Tudorkamı”.
 Neredense çıkar
 Bir Yahudi.
 Yahudi parayı sayar
 Tudorka'yı alır.
 “A lama, Tudorka,
 A lama!
 Ben seni almıyorum
 Karımın üstüne (kuma).
 Ben seni alıyorum
 Kız karde olarak.
 Onun için sana
 Para dökerim.
 O yüzden, kendi kanım için,-der.-
 Bir zamanlar, Tudorka,*

Büük cenklär olmu tu.
 Anamız- bobamız bizi da sıbıtmı tı.
 Bän da, mari Tudorka,
 Pek benzedeerim,
 Pek benzedeerim seni kızkarda ıma.
 O üzeriy için da
 Paracıymı dökerim”.

U acıklarımız çok oldu...

“Mari Tudorka, u acıklarımız çok oldu,
 Harçlık evimizdä büük oldu.
 Giin da dön, Tudorka,
 Giin da dön, Tudorka,
 Kıvracık ba ını baala.
 Gideyciyiz Bolgrad panaerna”.
 Tudorka da giindi, düzündü,
 Tudorka kıvracık ba ını baaladı.
 Em aaler, em bölä deyör
 En büük kızçaazına Tudorkasına:
 “Tudorkeyo, mari Tudorko!
 Yuvañçu açan aalyceyek,
 Susturukan bölä deyäsin:
 Demeyäsin: “Sus, mamu gelecek”,
 Deyäsin: “Mamu taa ötää gidäcek”.
 Tudorka pindi taligaya,
 Stuyannan yanne ık oturdu.
 Eti tilär Bolgrad panaerna.
 Stuyan da ba ladı baarıp çaarmaa.
 “Ne istärsän, ba dost, bu Tudorkana?”
 “ stärim üçüz gru ”,- deyör.
 “Na sana dörtüz gru ”,-deyör,-
 Ver bana gözäl Tudorkayı”.
 Çıfıt da parayı sayör,
 Tudorka hem aalyör hem deyör:

Büyük sava lar olmu tu.
Anamız babamız bizi bırakmı tı.
Ben de Tudorka,
Pek benzetiyorum,
Pek benzetiyorum seni kız karde ime.
O yüzden de
Paracı ımı dökerim”.

Çocuklarımız çok oldu

“Kız Tudorka, çocuklarımız çok oldu,
Harcamalarımız evimizde çok oldu.
Giyin de dön, Tudorka,
Giyin de dön, Tudorka,
Güzel ba ını ba la.
Gidece iz Bolgrad panayırına”.
Tudorka da giyindi, süslendi,
Tudorka güzel ba ını ba ladı.
Hem a lıyor, hem öyle diyor
En büyük kızına, Tudorkasına:
“Tudorka, kız Tudorka!
Yuvañçu a ladı ında,
Sustururken öyle diyesin:
Demeyesin: “Sus, annen gelecek”,
Diyesin: “Annen daha uzaklara gidecek”.
Tudorka bindi at arabasına,
Stuyanla yan yana oturdu.
Vardılar Bolgrad panayırına.
Stuyan da ba ladı ba ırıp çarımaya.
“Ne istiyorsun, be dost, bu Tudorkana?”
“ sterim üç yüz kuru ”,-diyor.
“Al sana dört yüz kuru ”,-diyor,-
Ver bana güzel Tudorka’yı”.
Yahudi parayı sayıyor,
Tudorka hem a lıyor hem diyor:

“Bolay çıfıdın parası eti mesin”.
 Çıfıdın parası da artıyor da...
 Çıfıt da aldı Tudorkaeyi.
 Hem giderlär, hem da deyorlar:
 “Aalama, kaku, aalama.
 Bän diilim çıfıt, kaku,-deyor.
 Bän senin karda ın, kaku.
 Bir vakıt cenk olduydu.
 Beni da anam kaybettiydı.
 Beni da bir çıfıt boldoydu.
 O çıfıt beni büüttü, ev etti.
 Bän, kaku, senin karda ınım”.

Ustuyan üündü türklerdä...

Ustuyan üündü türklerdä,
 Türkün da kafesindä.
 “Beygirim var ürük,- dee.
 Gelinim da var,-dee,- gözäl”.
 idii pa a bu Ustuyanı.
 Yollee ona kendi kiadını.
 “Varsın,- oçaarıyıUstuyanı,-
 Onu kablediceksa, gelsin bana”.
 “Selämaleykum, ba Ustuyan”.
 “Ne çiyırdın beni, pa am?”-dee.
 “Ne çiiirdım mı, Ustuyan?
 ideerim, üünäärmı in,-dee,-
 Varmı beygirin-ürükmü .
 Varmı beygirin-ürükmü ,
 Gelinin varmı - gözälmi .
 Geçärsän benim atımı,
 Geçicän benim kadınaya”.
 “Yanıldım da üündüm, pa am,-dee,-
 Sevindim da üündüm, pa am”,-dee.
 “Bän sendän çok istämeem,-dee,-

“Yahudi'nin parası yetmesin”.
 Yahudi'nin parası artıyor bile...
 Yahudi de aldı Tudorka'yi.
 Hem gidiyorlar hem de konu uyurlar:
 “A lama, abla, a lama,
 Ben de ilim Yahudi, abla,-diyor.
 Ben senin karde in, abla.
 Bir zamanlar sava oldu,
 Beni de annem kaybetmi ti.
 Beni de bir Yahudi bulmu tu.
 O Yahudi beni büüttü, ev bark etti.
 Ben, abla, senin karde inim”.

Ustuyan Türklere övündü

Ustuyan övündü Türklere,
 Türkün kafesinde.
 “Beygirim var e itimli,-der.
 Gelinim de var,-der,- güzel”.
 Duyuyor Ustuyan'ı pa a.
 Gönderiyor ona bir ka it.
 “Varsın,- o ça ırıyı Ustuyan,-
 Onu aldı ında, bana gelsin”.
 “Selamaleyküm, be Ustıyan”.
 “Neden ça ırdın beni pa am?”-der.
 “Neden mi ça ırdım, Ustuyan?
 Duyuyorum, övünüyormu sun,-der,-
 Varmı e itimli ko u atın.
 Varmı e itimli ko u atın,
 Gelinin varmı -güzelmı .
 Geçersen benim atımı,
 Gececeksin benim haremime”.
 “Yanıldım da övündüm, pa am,-der,-
 Sevindim de övündüm, pa am”,-der.
 “Ben senden çok istemiyorum,-der,-

Bir gündä dünneyi dola asın,
 kindiyä da evimä geläsin,
 Yakla ıp da geläsin.
 Vericäm sana saraylarmı,
 Vericäm sana atımı,
 Vericäm sana kadınayı.
 Eer yakla ıp da gelämäsän,
 Alacam senin ürük beygirni,
 Alacam senin gözäl gelinini,
 Kesecäm senin ba ımı”.
 Ustuyan kalker ilk horozdan,
 Emnee, suluyor beygirni.
 Beygirin emi- biaz piriñç,
 Beygirin suyu- kırmızı arap.
 Beygiri hep ii,
 Ustuyan oturmu aaler.
 Allahtan izin oler,
 Ustuyanın beygiri lafedeer:
 “Neçin, çorbacım, neçin,-dee,-
 Vakıtsız emimi verdin?
 Vakıtsız emimi verdin,
 Suyumu vakıtsız verdin?
 Satıya mı götürücän?-dee,-
 Bazara mı çıkıricän?”
 “Ne satıya götürücäm,-dee,-
 Ne bazara çıkarıcam,-dee.
 Pa am bendän da istedi
 Bir gündä dünneyi dola ayım,
 kindiyä da bän geläyim.
 Yakla ıp da gelämäyäsäm,
 Alıcek benim gözäl gelinimi,
 Kesicek benim ba ımı”.
 Eti ti o Ustuyan portaya.
 Portalar hepsi netürlü?

Bir günde dünnyayı dola asın,
 kindiye de evime gelesin,
 Yakın da gelesin.
 Verece im sana saraylarımı,
 Verece im sana atımı
 Verece im sana kadınımı.
 E er yakın gelemezsen,
 Alaca im senin ko u atını
 Alaca im senin güzel gelinini,
 Kesece im senin ba ımı”.
 Ustuyan kalkar ilk horoz sesiyle,
 Sular beygirini.
 Beygirin yemi beyaz piriñç,
 Beygirin suyu kırmızı arap.
 Beygiri hep yiyor,
 Ustuyan oturmu a lıyor.
 Allahtan izin olur,
 Ustuyan'nın beygiri konu ur:
 “Neden, sahibim, neden,-der,-
 Vakitsiz yemimi verdin?
 Vakitsiz yemimi verdin,
 Suyumu vakitsiz verdin?
 Satmaya mı götüreceksin?-der,-
 Pazara mı çıkaracaksın?”
 “Ne satmaya götürece im,-der,-
 Ne de pazara çıkaraca ım,-der.
 Pa am benden istedi
 Bir günde dünnyayı dola mamı,
 kindiye kadar gelmemi.
 Yakında da gelemezsem,
 Alacak benim güzel gelinimi,
 Kesecek benim ba ımı”.
 Vardı Ustuyan kapıya.
 Kapılar türlü türlü?

“A-hey”,-edeer beygirnä,
 Atlıyer hepsini bu Ustuyan.
 “Ustuyan, sana ne yalvarıcam?-dee.-
 Vericäm sana saraylarmı,
 Vericäm sana atımı,
 Saadä brak bana kadınayı”.
 “Vakıdımızda laftır,- dee.-
 Dediymiz- dedik,-dee.-
 Nerdän laf da çıkıyer,
 Ordan can da çıkıyer”,- deer.
 Ordan can da çıkıyer”,- deer.

Padi ahtan kihat geldi...

Padi ahtan kihat geldi-
 Stuyeni saldat gitti.
 Açan askerlär pay olundu,
 Padi ah Stuyeni aldı.
 O onu pek sevdi,
 Sarayna onu aldı...
 Saldat Stuyeni kırımaya da gitmi ,
 Be gümü lük rakı içmi .
 Kırımara da bölä üünmü :
 “Ürük da atam var,- demi , -
 Gözäl länkam var”,- demi
 Açan padi ah da gitmi ,
 Kırımar da bölä demi :
 “Hey, padi ahım, padi ahım!
 Saldat Stuyeni kırımaya da geldi,
 Be gümü lük rakı içti,
 Kırımada da bölä üündü:
 “Ürük da atım var,-dedi,-
 Gözäl da länkam var”,- dedi”.
 Padi aa da bu laf pek güç gelmi .
 Çıkmı kırımadan da gitmi

*A-hey”,-eder beygirine,
 Atlıyor, hepsini bu Ustuyan.
 “Ustuyan, sana yalvarıyorum?-der.-
 Verece im sana saraylarımı,
 Verece im sana atımı,
 Sadece bırak bana kadınımı”.
 “Vaktinde söz,-der.-
 Dedi imiz –dedik,-der.-
 Nerden söz çıkıyor(sa),
 Oradan da can çıkıyor”,-der.
 Oradan da can çıkıyor”,-der.*

Padi ahtan ka it geldi

*Padi ahtan ka it geldi-
 Stuyeni asker gitti.
 Askerler bölüklerine ayrıldı ında,
 Padi ah Stuyan’ı aldı.
 O, onu pek sevdi,
 Onu saraya aldı...
 Asker Stuyan meyhaneye gitmi ,
 Be gümü lük rakı içmi .
 Meyhaneciye de öyle övünmü :
 “Ko u da atım var,- demi , -
 Güzel länkam var”,-demi .
 Padi aha gidince,
 Meyhaneci öyle demi :
 “Hey, padi ahım, padi ahım!
 Asker Stuyeni meyhaneye geldi,
 Be gümü lük rakı içti,
 Meyhanede de öyle öviündü:
 “Ko u da atım var,-dedi,-
 Güzel de länkam var”,-dedi”.
 Padi ahın da bu söz gücüne gitmi .
 Çıkmı meyhaneden gitmi*

Da Stuyana bölä demi :

“Stuyeni,

Bey Stuyeni,

Benim saldat

Stuyenim!

Sän kırıçmaya da

Varmı in,

Be gümü lük raki

çmi in.

Kırıçmada

Bölä üünmü ün:

“Ürük ta atım var,-

Demi in,-

Gözäl länkam var”,

-demi in”.

“Üünmedim, pa am, üünmedim!

Ben sevindim da bu lafı dedim.

Ürük da atım var, dedim,

Gözäl da länkam var, dedim”.

“Stuyeni, ba Stuyeni!

Saraya sän gidäsin,

Bir at kendinä ayırasın.

Üç güündä dünneyi dolanarsan,

kindiyä da geeri gelärsän,

Gözäl da länkan var, deycän,

Ürük da atını sän alcan”.

Stuyeni saraya gideer,

Bir da at kendinä ayırır.

“Hay-höö”,- edeer,

Üç güündä dünneyi dolaner,

Üç güündä dünneyi dolaner,

kindiyä da geeri gelir.

Padi aha seläm verer:

“Hey, padi ahım, padi ahım!

Stuyan'a öyle demi :

“Stuyeni,

Bey Stuyeni,

Benim askerim

Stuyeni!

Sen meyhaneye

Varmı sın,

Be gümü lük raki

çmi sin.

Meyhanede

öyle övünmü sün:

“Ko u da atım var,-

Demi sin,-

Güzel lankam var”,

-demi sin”.

“Övünmedim pa am, övünmedim!

Ben sevincimden bu lafı dedim.

Ko u da atım var, dedim,

Güzel de lankam var, dedim”.

“Stuyeni, be Stuyeni!

Saraya sen gidesin,

Bir at kendine seçesin.

Üç günde dünyayı dolanasın,

kindiye de geri gelesin,

Güzel lankan var, diyeceksin,

Ko u atını da sen alacaksın”.

Stuyeni saraya gider,

Bir at kendine ayırır.

“Hay-höö”,-eder,

Üç günde dünyayı dolandır.

Üç günde dünyayı dolandır.

kindiye de geri döner.

Padi aha selam verir:

“Hey, padi ahım, padi ahım!

Dolanıp bän geeri geldim”.
 Padi ah ozaman deyer:
 “Stuyeni, bey Stuyeni!
 Ürük da atın var, deycän,
 Gözäl da länkayı sän alcan”.
 O sa padi ahın yavklusuydu.
 Saldat Stuyeniya o kaler.
 O onu kıymadı, gözäl deeni...

Gazinada gospodin Todur rakı içmi ...

Gazinada içäärkan,
 Gazinada konu aarkan,
 Hey, gospodin Todur
 Bir da aka sööler.
 Türkmen padi aası da
 Hepsini laflarını tamana da tuter.
 Hey, gospodin Todur ona dedi:
 “Ne üünersin senin atınnan?
 Bendä da var atlı.
 At kara beegirli.
 leri gidecek,
 O kadın yanına geçecek”.
 Gospodin Todur sa aka sölediydi.
 ki gündän sora haber kabletti,
 Atını tertiplesin,
 Kar ı etsin türkmen padi aasını.
 Kim ileri gidicek, kim geeridä kalıcek,
 Hey, kafasını da alıcek.
 Gospodin Todur haberi kabletti,
 Da atçaazına sarma tı.
 Ah, atçaazı da yukarı atladı.
 “Ey, gospodin Todur, benim çorbacım!
 Neçin aalersın,- deer,-
 Neçin gücenersin?

Dolanıp ben geri döndüm”.
Padi ah o zaman der:
“Stuyeni, bey Stuyeni!
Ko uda atın var, diyeceksin,
Güzel lankayı sen alacaksın”.
Oysa padi ahın sevdi idi.
Asker Stuyeniye o kalır.
Güzel diye ona kıymadı...

Gazinoda Todur bey rakı içmi ...

Gazinoda içerken,
Gazinoda e lenirken,
Hey, Todur Bey
Bir de aka söyler.
Türkmen padi ahı da
Bütün sözlerin tamamını (aklında) tutar.
Hey, Todur Bey derona:
“Ne övünüyorsun atınla?
Bende de var at,
Kara at .
leri gidecek,
O kadının yanından geçecek”.
Todur Bey aka söylemi ti.
ki günden sonra haber aldı,
Atını hazırlasın.
Türkmen padi ahının kar ısına çıksın.
Kim önde gidecek, kim geride kalacak,
Hey, kafasını da alacak.
Todur Bey haberi aldı,
Atına sarıldı.
Ah, atı da yukarı atladı.
“Ey Todur Bey, benim patronum!
Neden a lıyorsun,-der,-
Neden üzüliyorsun?

Yarı maa giceyez,
 leri gelectiyz,
 Kadının yanına sora oturucez”.
 Üçüncü gün geldi ikindi haber.
 Gospodin Todur aalardı
 Atçaazına hem sarma aardı.
 Atçaazı da ona dedi:
 “Ey, gospodin Todur, benim çorbacım!
 Koysana da elceezini,
 Saa kulaciimdan
 Rubalarını çıkarasın.
 Sol kulaciimmdan
 Silaflarını çıkarasın.
 Yarı maa giceyez türkmen padi aasınnan,
 leri gelectiyz,
 Kadının yanına oturucez”.
 Gospodin Todur hazırlandı,
 Ey, kendini da atına attı,
 Üç gölceezä da çıktı,
 Kar ı etti türkmen padi aasını.
 Onunnan ho -be etti,
 El ona verdi.
 Atları da yanna tırdılar,
 Üç köör düüynä çıktılar.
 Turkmen padi aasının beygiri ileri gidäärdi,
 Gospodin Todurun beygiri geeridän geläärdi,
 Bir sinek gibi görünäärdi.
 kinciyä da çıktılar
 Üç gölceezlerä.
 Atları da “ii”-ettilər.
 Turkmen padi aasının beygiri geeridän geläärdi,
 Bir sinek gibi görünäärdi.

Yarı maya gidece iz,
 leri gelece iz,
 Kadının yanına sonra oturaca ız”.
 Üçüncü gün geldi ikindi haber.
 Todur Bey a lardı
 Atına hem sarılıyordu.
 Atı da ona dedi:
 “Ey, Todur Bey, benim sahibim!
 Ellerini de koysana,
 Sa kula imdan
 Elbiselerini çıkarasın.
 Sol kula imdan
 Silahlarını çıkarasın.
 Türkmen padi ahıyla yarı maya gidece iz,
 leri gelece iz,
 Kadının yanına oturaca ız”.
 Todur Bey hazırlandı,
 E, kendini de atına attı,
 Üç göle çıktı.
 Yendi Türkmen padi ahını.
 Onunla ho -be etti,
 El verdiona.
 Atları da yana tırdılar,
 Üç kör, düüne çıktılar.
 Türkmen padi ahının beygiri ileri giderdi,
 Todur Bey'in beygiri geriden gelirdi,
 Bir sinek gibi görünürdü.
 kinci kez çıktılar
 Üç göllere.
 Atlar “ii”(ki nediler) -ettiler.
 Türkmen padi ahının beygiri arkadan geliyordu,
 Bir sinek gibi görünürdü.

Üçüncüyä da koydular,
 Atları yanna tırdılar.
 Üç gölceezä da çıktılar.
 Atları da “ii”-ettilər.
 Ozaman da gospodin Todurun beygiri
 Yukarı atladı ileri da yollandı.
 Turkmen padi aasının da
 Beygiri geeridän geläärdi.
 Bir pirä gibi görünäärdi.
 Gospodin Todur kadınanın yanına da oturdu.
 Yarım saattan da sora
 Turkmen padi aası da geldi.
 Gospodin Todura da diz çöktü.
 “Padi ahlımı vericäm,-dedi,-
 Kadınımı verärim,
 Saadä kafamı kıyma, alma”.

Padi ahın kırk atınnan...

Stuyana padi ahtan bir kihät geldi.
 Padi ahın kırk atınnan,
 Kırk saldadınnan ko u ko ucız.
 Stuyan aldı kihadı elinä.
 Hem okuyer, hem ayleyor.
 Stuyanın atı dedi Stuyana:
 “Ey, Stuyan, Stuyan da çorbacı!
 Almı ın kihadı elinä da
 Hem okersın, hem aylersin”.
 Stuyan dedi atına:
 “Nääbım da, atım, aylämiyim?
 Padi ahtan bir kihät geldi,
 Biaz kihät, moor yazı:
 Padi ahın kırk atınnan,
 Kırk saldadınnan ko u ko ucız.

Üçüncü defa koydular,
 Atları yana tırdılar.
 Üç göllere çıktılar.
 Atları da “ii”- ettiler.
 O zaman Todur Bey’in atı
 Yukarı atladı öne çıktı.
 Türkmen padi ahının da
 Beygiri geriden geliyordu.
 Bir pire gibi görünüyordu.
 Todur Bey kadının yanına oturdu.
 Yarım saat sonra
 Türkmen padi ahı geldi.
 Todur Bey’e diz çöktü.
 “Padi ahlı ımı verece im,-dedi,-
 Kadınımı veririm,
 Sadece ba ımı alma”.

Padi ahın Kırk atıyla...

Stuyan’a padi ahtan bir ka it geldi.
 Padi ahın kırk atıyla,
 Kırk askeriyle ko aca ız.
 Stuyan aldı ka ıdı eline.
 Hem a ılıyor, hem okuyor.
 Stuyan’ın atı dedi:
 “Ey, Stuyan, Stuyan sahibim!
 Almı sın ka ıdı eline de
 Hem okuyor, hem a lıyorsun”.
 Stuyan dedi atına:
 “Ne yapayım, atım, nasıl a lamayım?
 Padi ahtan bir ka it geldi,
 Beyaz ka it, mor yazı:
 Padi ahın kırk atıyla,
 Kırk askeriyle yarı yapaca ız.

Atım-atına, beygir-beygirä,
 Kadın-kadına”.
 Stuyanın atı dedi Stuyana:
 “ ç okuma, Stuyan, iç aylämä.
 Lüzgär gibi mi gideyim,
 Osa bulutlara karı ıp da mı gideyim?”
 Stuyan dedi atına :
 “Lüzgär gibi git, atım,
 O da bana eteer”.
 Stuyan atını çıkardı,
 Çıkardı da erledi.
 Erletti da çeketti.
 Lüzgär gibi gitmi ,
 Bulutlara karı ıp da gitmi .
 nä-inä, padi ahon çardaana inmi .
 Padi ah da utandıyndan kendini kaybetmi .
 Stuyan aldı padi ahın kadını,
 Kurtelerindä gezdirdi.
 Padi aa esap alınca,
 Genä yanına getirdi.

Marinkiyä Türk pa ası dünür yollamı ...

“Mari Marinki, kızım Marinka,
 Mari Marinki, kızım Marinka!
 Edi yıl oldu
 Türk pa asından
 Dünür geleyor.
 Türk pa asından
 Dünür geleyor.
 indi da pa a kendi geleyor.
 Kendi geleyor, üfkeli geleyor.
 Asıcek seni, kesicek seni.
 Asıcek seni, kesicek seni
 Biaz boynundan, gerdan erindän.

*Atım- atına, beygir- beygire,
 Kadın –kadına”.*
Stuyan’ın atı dedi:
*“Hiç söylenme Stuyan, hiç a lama.
 Rüzgar gibi mi gideyim,
 Yoksa bulutlara karı ıp da mı gideyim?”*
Stuyan dedi atına:
*“Rüzgar gibi git, atım,
 O bana yeter”.*
Stuyan atını çıkardı.
Çıkardı, e erledi,
E erledi (ko maya) ba ladı.
Rüzgar gibi gitmi ,
Bulutlara karı ıp da gitmi .
ne ine, padi ahın çarda ina inmi .
Padi ah utancından kendini kaybetmi .
Stuyan aldı padi ahın kadını,
Saraylarında gezdirdi.
Padi ah dersini alınca,
Yine yanına getirdi.

Marinki’ye Türk pa ası dünür yollamı

*“Kızım Marinki, kızım Marinki,
 Kızım Marinki, kızım Marinki!
 Yedi yıl oldu
 Türk pa asından
 Dünür geliyor.
 Türk pa asından
 Dünür geliyor.
 imdi de pa a kendi geliyor.
 Kendi geliyor, öfkeli geliyor.
 Asacak seni, kesecek seni.
 Asacak seni, kesecek seni
 Beyaz boynundan, gerdan yerinden.*

Mari Marinki, kızım Marinki!
 Neçin bulmadı seni bir hastalık?
 Biaz tenini sarartsın biraz,
 O al yanaanı morartsın biraz,
 Mari Marinki, kızım Marinka!”
 Marinka mamusuna dedi:
 “Ver, mali, odanın anatarını,
 Açayım odanın kapularını.
 Açayım odanın kapularını,
 Ölçiyim kileylän karbona,
 Kileylän karbona, demirliylän altın”.
 Mamusu verdi Marinkaya
 Odanın anatarlarını.
 Marinka açtı odanın kapularını,
 Agasının da rubalarını giidi,
 Silaflarını da boynusuna taktı,
 Agasının da atına pindi,
 Türk pa asına da kar ı çıktı.
 Türk pa anın kellesini aldı,
 Türk pa anın rubalarını giidi,
 Türk pa anın atına pindi,
 Askerini da geeri çevirdi,
 Askerini da geeri çevirdi.
 “Mari Marinki, kızım Marinka!
 Edi yıl da pa alık sürdüün”.

Tudorka gider saldat...

Ay, ba karda lar, dostlar,
 Padi aamızdan bir kihad geldi.
 Padi aamızdan kihad da geldi,
 Kihatta da ölä yazılı:
 “Kimin da oolu var,
 Slucbaya da giceklär.
 Kimin da oolu yok,

*Kız Marinki, kızım Marinki!
 Neden bulmadı seni bir hastalık?
 Beyaz tenini sarartsın biraz,
 O al yana unı morartsın biraz,
 Kız Marinki, kızım Marinka!”
 Marinka annesine dedi:
 “Ver, anne, odanın anahtarını,
 Açayım odanın kapılarını,
 Açayım odanın kapılarını,
 Paraları tartayım,
 Ölçeyim demir ile altınları”.
 Annesi verdi Marinkiye
 Odanın anahtarlarını.
 Marinka açtı odanın kapılarını,
 A abeyinin de giysilerini giydi,
 Silahlarını da boynuna taktı,
 A abeyinin de atına bindi,
 Türk pa asına kar ı çıktı.
 Türk pa anın kellesini aldı,
 Türk pa anın elbiselerini giydi,
 Türk pa anın atına bindi,
 Askerini de geri çevirdi,
 Askerini de geri çevirdi.
 “Kız Marinki, kızım Marinka!
 Yedi yıl da pa alık sürdüün”.*

Tudorka gider askere...

*Ay, be karde ler, dostlar,
 Padi ahımızdan bir ka it geldi.
 Padi ahımızdan ka it geldi,
 Ka itta da öyle yazılı:
 “Kimin o lu var,
 Askere gidecek.
 Kimin de o lu yok,*

Onnar da kendi gidicek”.
 Hepsi da daaldı evlernä.
 Vanule da evä gitti,
 Onun üç kızı var.
 Ačan da evä gitti,
 Kendi-kendinä dedi:
 “Tudorki kızçaazım hepsindän da küçük.
 Hem küçük, hem akıllı,
 Hepsindän da o gözäl”.
 Taa o saat Tudorki geldi,
 O geldiynän ölä dedi:
 “Ne bobacım,- deer,-sän suparatsın?”
 “Nääbım, kızım, sööläyim bir laf sizä.
 Padi aamızdan bir kihät da geldi,
 Bir kihät geldi ölä izinnän:
 “Slucbaya gitsinnär,
 Kimin oolu varsa,
 Kimin oolu yoksa,
 O da kendi gidecek.
 O da kendi gidicek,
 Kendi da izmet edecek”.
 “Aman,-deer,- bobacım,
 Pinäsin kara tayına,
 Gidäsin, näända panaer oler,
 Da alasin bana bir kat saldat rubası,
 Hem bir da dooru tay
 Sän bana alasin”.
 Aar geldi bobasına,
 Geldi, durdu tokatta,
 Sora yollandı panaerä,
 Tudorkanın dediini yapmaa.
 Tudorka da deer maliciinä:
 “Giyärim saldat rubası bän,
 Dooru tayıma da bir keret pinäirim.

Onlar da kendisi gidecek”.
Hepsi da ıldı evlerine,
Vanule de eve gitti,
Onun üç kızı var.
Eve de gitti inde,
Kendi kendine dedi:
“Tudorki kızım hepsinden küçük.
Hem küçük, hem akıllı,
Hepsinden de o güzel”.
O an Tudorki geldi,
Geldi inde öyle dedi:
“Ne(den) babacı ım,-der,-sen üzgünsün?”
“Ne yapayım, kızım, ne söyleyeyim size.
Padi ahımızdan bir ka it geldi,
Bir ka it geldi öyle (diyor):
“Askere gitsinler,
Kimin o lu varsa,
Kimin o lu yoksa,
O da kendi gidecek.
O da kendi gidecek,
Kendi hizmet edecek”.
“Aman,-der,- babacı ım,
Binesin kara tayına,
Gidesin, panayır yerine,
De alasin bana bir kat asker üstü,
Hem de bir doru tay
Sen bana alasin”.
A ır geldi babasına,
Geldi, durdu kapıda,
Sonra yürüdü panayıra,
Tudorka’nın dedi ini yapmaya.
Tudorka da der annesine:
“Giyerim asker elbisesini ben,
Doru tayıma da bir kez binerim.

Küüyü, maliciim,-deer,- dolanırım,
 Küüyü üç keret, -deer,-dolanırım.”
 “Aman, mari kızım, nasıl pinicäm,
 Nasıl gidicän?-mamusu sorer.
 “Bän, ma mali,-deer,-
 Küüyü da dolanıcam,
 Üç keret küüyü dolanıcam.
 Sän da torbamı hazırla”.
 Üç kerä o eri da dolandı,
 Kapu önünä geldi,
 Nasıl bir saldat durer.
 Ama sade bir torba
 Onun da sırtında eti meer.
 Atladı beegirindän
 Da kızkarda larnı öptü.
 Ama salt anasına hem bobasına
 Bir seset sarma tı.
 Tayına da pindi, tokadın yanına çıktı,
 Da ölä dadi:
 “Kalın saalcıylan, anacıyım-bobacıım!
 Kalın saalcıylan, anacıım-bobacıım!
 Bän da giderim dokuz yıla izmetä”.
 Onnarın da önündä askerlää karı tı.
 Orda da dedilär:
 “Ah, padi ahım, padi ahım,
 Bizim asker içindä bir da kız sesi var.
 Näbalım da ne edelim da onu biz tanıyalım?”
 “Nasıl da tanıyasınız mı?
 Panayıra da gidiciyiz.
 Çocuk olan,-deer,-kaval ayırıcek.
 Kız olan,- deer,- rökä da ayırıcek”.
 Tudorki hepsindän ileri gitti,
 Atladı tayından, kaval da ayırdı.

*Köyü, anneci im,- der,- dolanırım,
 Köyü üç kez,-der,- dolanırım”.*
*“Aman, kızım, nasıl bineceksin,
 Nasıl gideceksin?- (diye) annesi sorar.*
*“Ben, anne,-der,-
 Köyü dolanaca ım,
 Üç kez köyü dolanaca ım.
 Sen de torbamı hazırla”.*
*Üç kez o yeri dolandı,
 Kapı önüne geldi,
 Sanki bir asker (gibi) durur,
 Ama sadece bir torbası
 Onun sırtında eksik.
 Atladı beygirinden
 Kızkarde lerini öptü ,
 Ama sadece annesi hem babasına
 Bir sefer sarıldı.
 Tayına bindi, kapıya çıktı,
 öyle dedi:
 “Kalın sa lıkla, anneci im babacı ım!
 Kalın sa lıkla anneci im babacı ım!
 Ben giderim dokuz yıl hizmete”.*
*Onların önünde askerlere karı tı.
 Orda da dediler:
 “Ah, padi ahım, padi ahım.
 Bizim askerlerin içinde bir kız sesi var.
 Ne yapalım, ne edelim de onu tanıyalım?”*
*“Nasıl mı tanıyasınız?
 Panayıra gidece iz.
 Erkek olan,-der,-kaval seçecek.
 Kız olan,-der,-örgü seçecek”.*
*Tudorki hepsinden önde gitti,
 Atladı tayından, kaval da seçti.*

Kaval da ayırdı, kaval da çaldı.
 Açan bir parça vakıt ge ti,
 Onnar genä dedi:
 “Ah, padi ahım, padi ahım,
 Nasıl annayamadık, nasıl anna ılmadı?”
 “Geliciykan evä, denizä gideciyiz.
 Kim da denizä giricek, o da çocuk olucek.
 Kim da denizi aykırılıycek, o da çocuk bilinicek”.
 En ilkin Tudorka halkıp etti tayına, ge ti.
 Halkıp etti, suyun ötäända durdu.
 Nasıl da durdu, tayından da atladı.
 Atladı da dedi su ötäänından saldatlara:
 “Karda lar, dostlar!
 Pek çok vakıt i ledik,
 Beni nasıl tanımadınız?
 Sizinnän da karda oldum.
 Dokuz yıl ekmek idim.
 Nasıl da kızçaaz geldim,
 Ölä da kızçaaz giderim.
 Peliceyimi salverdim,
 iritçiyimi da örüdüm.
 Hepsinizä da seläm verdim,
 ansoram evä giderim”.

Bogdani oolum, ne günäh yaptın?..

“Bogdani oolum, oolum Bogdani!
 Ya sölä, oolum
 Ne günäh yaptın?”
 “Ya, seslä, mali,
 Bän da söyleycäm.
 Dokuz yıl, mali,
 Haydutluk ettim.
 Onuncu yılda

*Kaval da seçti, kaval da çaldı.
 Bir süre geçti,
 Onlar gene dedi:
 “Ah, padi ahım, padi ahım,
 Nasıl anlayamadık, nasıl anla ılmadı?”
 “Eve giderken, denize gidece iz.
 Kim denize girerse, o erkek olacak.
 Kim kar ı kıyıya geçerse, o da erkek bilinecek”.
 lk önce Tudorka atladı tayına, geçti.
 Kalkıp geçti, suyun öbüir tarafında durdu.
 Durur durmaz, tayından atladı.
 Atladı, dedi suyun öte yanından askerlere:
 “Karde ler, dostlar!
 Pek çok vakit i ledik,
 Beni nasıl tanımadınız?
 Sizinle karde oldum.
 Dokuz yıl ekmek yedik.
 Nasıl (ki) kızca ız geldim,
 Öyle de kızca ız giderim.
 Örgülü saçımı salıverdim,
 (Saçımı) saç ba ıyla ördüm.
 Hepinize selam verdim,,
 Bundan sonra eve giderim”.*

Bogdani o lum, ne günah yaptın?..

*“Bogdani o lum, o lum Bogdani!
 Ya söyle, o lum
 Ne günah yaptın?”
 “Ya, dinle, anne,
 Ben de söyleyece im.
 Dokuz yıl, anne,
 Haydutluk ettim.
 Onuncu yılda*

Oniki hırsız
 Bir yola çekettik.
 Bir yola, mali,
 A aa küylerä.
 Kar ı da geldim
 Bir bulgar düünü.
 Saadıçlar, mali,
 leri gideyor.
 Saadıcın elindä
 Bir çotra arap.
 Bir çotra arap,
 Kırmızı arap.
 Hepsinä da, mali,
 arap da verdi.
 Hepsi da, mali,
 Seläm verdi
 Çez-çevreyä da
 arap da verdi.
 Sade bana, mali,
 Bi ey vermedi.
 Benim da, mali,
 Gücümä gitti,
 Üfkemdän ge ti...
 Sol yanıma, mali,
 Döndüm- dönmedim,
 Bir bulgar düünü
 Kıydım, dooradım.
 Hepsini da, mali,
 Kıydım, dooradım,
 Sade gelinnän güveyi
 Diri braadım.
 Aldım, götürdüm
 Ulu daayına,
 Bir pustiyalaa...

On iki hırsız
Bir yola ba ladık.
Bir yola, anne,
A a ı köylere.
Kar ı geldim
Bir bulgar dü ünü.
Sa dıçlar, anne,
leri gidiyor.
Sa dıçlar elinde
Bir çotra (kap) arap.
Bir çotra (kap) arap,
Kırmızı arap.
Hepsine de, anne,
arap verdi.
Hepsi de, anne,
Selam verdi
Çepeçevreye de
arap verdi.
Sade bana, anne,
Bir ey vermedi.
Benim de, anne,
Gücüme gitti,
Öfkelendim...
Sol yanıma, anne,
Döndüm- dönmedim,
Bir bulgar dü ünü
Kıydım, do radım.
Hepsi de, anne,
Kıydım, do radım,
Sade gelinle güveyi
Diri bıraktım.
Aldım, götürdüm
Ulu da ına,
Bir bo yere...

Gelini astım
 Bir kalın dala,
 Güveyi astım
 Bir kalın aaca.
 Aldım ba ımı,
 Gittim ordan da.
 Çok mu gitmi im,
 Aaz mı gitmi im.
 Üç yıl da, mali,
 Arası geçti.
 Adım ba ımı,
 Döndüm ulu daaya,
 Ulu daaya, gelinnän güveyä.
 Güvä olmu , mali,
 Bir kara çotuk.
 Kara çotuk, mali,
 Kara üzümün.
 Aldım bir tenä,
 Attım aazıma.
 Acı da mali,
 Acı, pelin gibi.
 Gittim gelinä,
 O olmu tu, mali,
 Biaz üzüm çotuu.
 Aldım bir tenä,
 Attım aazıma.
 Tatlı da, mali,
 Tatlı, bal gibi.
 Durdum, dü ündüm,
 Neçin bu bölä.
 Yukardan geldi
 Bir incecik ses.
 Kara üzüm dedi:
 “Sizin güvenizim”.

*Gelini astım
 Bir kalın dala.
 Güveyi astım
 Bir kalın a ca.
 Aldım ba ımı,
 Gittim oradan da.
 Çok mu gitmi im,
 Az mı gitmi im.
 Üç yıl da, anne,
 Ara oldu.
 Aldım ba ımı,
 Döndüm ulu da a,
 Ulu da a, gelinle damada.
 Güvey olmu , anne,
 Bir kara üzüm kütü ü.
 Kara üzüm kütü ü, anne,
 Kara üzümünden,
 Aldım bir tane,
 Attım a zıma.
 Acı da anne,
 Acı, pelin (otu) gibi.
 Gittim geline,
 O olmu tu, anne,
 Beyaz üzüm kütü ü.
 Aldım bir tane,
 Attım a zıma.
 Tatlı da, mali,
 Tatlı, bal gibi,
 Durdum, dü ündüm,
 Neden bu böyle,
 Yukarıdan geldi
 Bir incecik ses.
 Kara üzüm dedi:
 “Sizin damadınızım”.*

Biaz üzüm dedi:
 “Senin kızkarda ınım”.
 Anası da ölä dedi,
 Ooluna betfa etti:
 “Bolgani oolum, oolum Bolgani!
 Dokuz yıl yattın,
 Dokuz dö ek çürüttün,
 Daa dokuz yatasın,
 Daa dokuz çürüdäsin.
 Samandan dayangaç
 Kendinä yapasın.
 Lüzgär gelsin
 Da seni haydasın”.

Hay, Dani, Boydani...

“Hay, Dani, Boydani,
 Oolum Boydani!
 Ya sölä, oolum,
 Ne kahırın var?”
 “Söläsäm da, mali,
 Kahırmı bilmeycän.
 Topla tık, mali,
 Pazara kar ı
 Oniki ki i.
 Ge tik, malü,
 Klicä aulu.
 Durup dumaya yaptık.
 Biri dedi:
 “Yazıcılık taa kolay”.
 Biri dedi:
 “Çiftçilik taa kolay”.
 Bän da dedik oldum:
 “Haydutluk taa kolay”.
 Çekettik haydutlaa, mali.

Beyaz üzüm dedi:
“Senin kız karde inim”.
Anası da öyle dedi,
O luna beddua etti:
“Bogdani o lum, o lum Bogdani!
Dokuz yıl yattın,
Dokuz dö ek çürüttün,
Daha dokuz yatasın,
Daha dokuz çürütesin.
Samandan dayangaç
Kendine yapasın.
Rüzgar gelsin
De seni götürsün”.

Hey, Dani, Boydani

“Hey, Dani, Boydani,
O lum Boydani!
Ya söyle, o lum,
Ne derdin var?”
“Söylesem de, anne,
Derdimi anlamayacaksın.
Toplandık, anne,
Pazar gününe kar ı
On iki ki i.
Geçtik, anne,
Kilise bahçesine
Durduk kafa kafaya verdik.
Biri dedi:
“Yazıcılık daha kolay”.
Biri dedi:
“Çiftçilik daha kolay”.
Ben de demi oldum:
“Haydutluk daha kolay”.
Ba ladık haydutlu a, anne.

Eti tik Vaysa panaerna.
 Eti tik, mali, Laysa daayına.
 Kar ı geldik, mali,
 Bir bulgar düünü.
 Gelinnän güvä
 lerdä gideer.
 Saadıçlan kısıntsa
 Yannarında gider.
 Saadıcın elindä
 Gümü çotra.
 Kısıntsanın elindä
 Bir biaz bo ça.
 Kısıntsä da hepsinä
 Gölmek verdi.
 Saadıç da hepsinä
 arap döktü.
 Bana sıra geldiynän,
 arap da bitti.
 Benim, da, mali,
 Canım acıdı.
 Aldım, malü,
 Gelinnän güveyi,
 Götürdüm, mali,
 Daayın içinä.
 Gelini, mali,
 Biyaz çotaa baaladım,
 Güveyi, mali,
 Alma aacına baaladım.
 Üç yıl da gezdim,
 Haydutluk ettim.
 Açan da, mali,
 Aklıma geldi,
 Üç yıldan sorae
 Gittim daa içinä.

Vardık Vaysa panayırına.
Vardık, anne, Laysa da ına.
Kar ımıza çıktı, anne,
Bir Bulgar dü ünü.
Gelin ile güvey
Önde gider.
Sa dıç ile vaftiz anaları
Yanlarında gider.
Sa dıcın elinde
Gümü testi.
Vaftiz anaların elinde
Bir beyaz bohça.
Vaftiz anaları da hepsine
Gömlek verdi.
Sa dıç da hepsine
arap döktü
Bana sıra geldi inde,
arap bitti.
Benim, de, anne,
Canım sıkıldı.
Aldım, anne,
Gelin ile güveyi,
Götürdüm, anne,
Da ın içinä.
Gelini, anne,
Beyaz kütü e ba ladım,
Güveyi, anne,
Elma a cına ba ladım.
Üç yıl da gezdim,
Haydutluk ettim.
Bir zaman, anne,
Aklıma geldi,
Üç yıldan sonra,
Gittim da ın içinä.

O biaz çotuk
 Biaz üzüm yapmı .
 O alma aacı
 Al alma da yapmı .
 O almadan, mali,
 Açan da dattım,
 Bän da, mali, otalandım.
 O çotuktan, mali,
 Biaz üzüm dattım,
 O biaz üzümdän bän zihirlendim”.

O beyaz kütiük
Beyaz üzüm yapmı .
O elma aacı
Kırmızı elma yapmı .
O elmadan, anne,
Tattı imda,
Ben de, anne, zehirlendim.
O kütiükten, anne,
Beyaz üzüm tattım,
O beyaz üzümden ben zehirlendim”.

Toplandık, malü, oniki karda ...

“Toplandık, malü,
 Oniki karda .
 Durduk, dü ündük,
 Ne zanaat taa iyi.
 Hepsimiz da dedik:
 “Haydutluk taa ii”.
 Çekettik, malü,
 Hınçe t daayına.
 Çekettik, malü,
 Hınçe t panaerna.
 Aaz mı gittik,
 Çok mu gittik.
 Kar ı da geldik
 Bulüylan hem batüylan.
 Batünun da elindä
 Terbelär, kamçı.
 Bulünun da elindä
 Semeyonka oolcaazı.
 Batüya da, mali,
 Erä indirdik.
 Bulünun kucaandan
 U aa da aldık.

Toplandık, anne, on iki karde

“Toplandık, anne,
 On iki karde .
 Durduk, dü ündük,
 Hangi zanaat daha iyi.
 Hepimiz de dedik:
 “Haydutluk daha iyi”.
 Ba ladık, anne,
 Hınçe t da indan.
 Ba ladık, anne,
 Hınçe t panayırına.
 Az mı gittik,
 Çok mu gittik.
 Kar ımıza çıktı
 Yengem ile a abeyim.
 A abeyimin elinde
 Atın yuları, kamçı.
 Yengemin de elinde
 Semönka'nın o lu.
 A abeyi de, anne,
 Yere indirdik.
 Yengemin kuca indan
 Çocu u da aldık.

O daayın boyunda
 Bir ate yaktık.
 Simeyonkayı da
 Aldık, kıydık.
 Aldık, kıydık
 Ate ä da attık.
 Bulüyu da, malü,
 Türkü çaldırdık.
 Batüya da, malü,
 Oyun oynattık.
 Taligıyı, beygırleri biz aldık.
 Taligaya pindik da hızlanıp gittik...”

Ver, mali, kar ıdan çembermi...

“Ver, mali, kar ıdan mor çemberciymi.
 Dartınım, mali, da düzünyüüm,
 Da çekedeyim bir uzak yola.
 Na da gidiyim, ne geeri döneyim.
 Vermedin beni istediymä,
 Verdin beni a ırıya.
 A ırıya, ne yırak erä,
 Ba hayırsıza, ba hayduduna.
 Gecä gider, gecä gelir,
 Her gecä getirer birär kannı ruba.
 Göz ya ınnan yıkattırer,
 Can sıkledinnän kurutturer.
 Sabaadan da sandaa koydurer.
 Sabaadan da sofrı da koydurer.
 Sabaadan da divan durguder.
 Divan durguder, türkü da çaldırer.
 Türkü da çaldırer, oyun oynader.
 Bir gecä getirdi bir kannı ruba.
 çindä da vardı bir adam kolu.
 O kolda da be parmak vardı.

*O da ın ete inde
 Bir ate yaktık.
 Semönka'yı da
 Aldık, kıydık.
 Aldık, kıydık
 Ate e de attık.
 Yengeme de, anne,
 Türkü söylettik.
 A abeyime de, anne,
 Oyun oynattık.
 At arabasıyla beygiri biz aldık.
 At arabasına bindik de hızla gittik...”*

Ver, anne, kar ıdan ba örtümü

*“Ver, anne, kar ıdan mor ba örtümü.
 Ba layım da anne, süsleneyim,
 Ve gideyim uzun yola.
 Gideyim, geri de dönmeyeyim.
 Vermedin beni sevdi ime,
 Verdin beni a ırıya.
 A ırıya, çok uzak yere,
 Ba hayırsıza, ba hayduta.
 Gece gider, gece gelir,
 Her gece kanlı üst getirir.
 Göz ya ı içinde yıkarım,
 Canım sıkkın kuruturum.
 Sabahtan da sandı ına koydurur.
 Sabahtan da sofrı hazırlatır.
 Sabahtan da ayakta .
 Ayakta da türkü söyletir.
 Türkü de söyletir, oyun oynatır.
 Bir gece getirdi bir kanlı üst.
 çinde de vardı bir adam kolu.
 O kolun da be parma ı vardı.*

O parmaklarda da bir üzük vardı.
 O üzükte da altın yazı vardı.
 Aldım, okudum- batünün kolu”.

Tudorka mari, gitmä u haydutlara...

“Tudorka mari, Tudorka!
 Gitmä haydudun pınarına.
 Tudorka mari, Tudorka!
 Gitmä haydudun pınarına:
 Haydutlar seni kavraycek”.
 “Gidecäm, mali, gidicäm:
 Haydutlar beni bildicääm,
 Bän da haydutların sevdicää”.
 Tudorka aler bakırlarını,
 Gideyor haydudun pınarına.
 “Av amersın, mari Tudorka!
 Tudorka mari, Tudorka!
 Köyünüzde kim zengin, Tudorka?”
 “Bubam da zengin, da zengin,
 Ama liya uyçu taa da zengin”.
 “Tudorka mari, Tudorka!
 Av ama sizä gideceyez.
 Av ama sizä gideceyez,
 liya uyçuna gideceyez.
 Onda daiyip-içeciz,
 Gülüp da söyleyez,
 Gülüp da söyleyez.
 Bitkidä onu yakaycız,
 Külünü da sauracıyz,
 Külünü da sauracıyz.
 Bir kazan altın bulucıyız,
 Sarı iridä dizeyciz,
 Biaz boynuna takıycız.
 Açan da bizi arıycıklar,

*O parmaklarda da bir yüzük vardı.
 O yüzükte de altın yazı vardı.
 Aldım, okudum, a abeyimin kolu”.*

Tudorka kız, gitme u haydutlara

*“Tudorka kız, Tudorka!
 Gitme haydutların pınarına.
 Tudorka kız, Tudorka!
 Gitme haydutların pınarına:
 Haydutlar seni yakalayacak”.*
*“Gidece im, anne, gidece im:
 Haydutlar beni bilecek,
 Beni de haydutlar sevecek”.*
*Tudorka alıyor bakırlarını,
 Gidiyor haydutların pınarına.
 “ yi ak amlar, kız Tudorka!
 Tudorka kız, Tudorka!
 Köyünüzde kim zengin, Tudorka?”*
*“Babam da zengin, zengin,
 Ama liya amcam daha da zengin”.*
*“Tudorka kız, Tudorka!
 Ak am size gidece iz.
 Ak am size gidece iz,
 liya amcana gidece iz.
 Onda da itip içece iz,
 Gülüp de e lenece iz,
 Gülüp de e lenece iz.
 Sonunda da onu yakaca ız,
 Külünü de savuraca ız,
 Külünü de savuraca ız.
 Bir kazan altın bulaca ız,
 Sarı eride dizece iz,
 Beyaz boynuna takaca ız.
 Bizi aradıklarında,*

Türk esirdän sana bakıycek”
 Tudorka durdu, dü ündü,
 Haydutlara da bölä dedi:
 “Buyurun, gelin, haydutlar,
 Biz sizä konak edecez.
 Biz sizä konak edecez
 Kahırnı da çekäciz”.
 Tudorka aldı bakırlarını,
 Tudorka vardı evä.
 Av amnar oluyor,
 Haydutlar küüyä varıyor.
 Tudorka seslerindän tanıyor,
 Onnara kar ı çıkıyor.
 “Ya, durunuz, ba haydutlar,
 Bän da sizä ne söyleycäm.
 Bän sizä ne söyleycäm,
 Siz da beni sesleyeciniz.
 Benim bubam yok evdä.
 Bu av am liya uçuma gidicez,
 Onda da iyip-içeciz.
 Gülüp da söyleycez.
 Ama,- dee,- bän ileri gidecäm,
 Tokatları da açıcam,
 Kopekleri da baalaycam”.
 Tudorka ileri gider,
 Tudorka ileri gider,
 Tokatları da kitleyor,
 Tokatları da kitleyor,
 Köpekleri da kolverer.
 Ard kapudan çıkıyor,
 Haydutları da kolverer.
 Haydutları da kableder,
 Dokuzunu birdän urer,
 Dokuzunu birdän urer.

Seni Türk esiri zannedecekler”
Tudorka durdu, dü ündü,
Haydutlara da öyle dedi:
“Buyurun, gelin, haydutlar,
Biz sizi misafir edece iz.
Biz sizi misafir edece iz
Kahrınızı da çekece iz”.
Tudorka aldı bakırlarını,
Tudorka vardı eve.
Ak amlar oluyor,
Haydutlar köye varıyor.
Tudorka seslerinden tanıyor,
Onları kar ılamaya çıkıyor.
“Ya, durunuz, be haydutlar,
Bakın ben size ne söyleyece im.
Ben size ne söyleyece im,
Siz de beni dinleyiniz.
Babam benim yok evde.
Bu ak am liya amcama gidece iz,
Orada yemek yiyece iz içece iz.
Gülüp de söyleyece iz.
Ama,-diyor,- ben önden gidece im,
Bahçe kapılarını açaca im,
Köpekleri ba layaca im”.
Tudorka önden gider,
Tudorka önden gider,
Kapıları da kilitliyor
Kapıları da kilitliyor,
Köpekleri de çözüyor.
Arka kapıdan çıkıyor,
Haydutları da içeri alıyor,
Haydutları da içeri alıyor,
Dokuzunu birden vuruyor,
Dokuzunu birden vuruyor.

Haydudun kellesindän ses geler:

“Tudorka mari, Tudorka!

Biz da voevodaydık, Tudorka,

Biz da voevodaydık, Tudorka,

Ama sän taa da voevodaymı ın”.

Tudorka onnara deyer:

“Yanınız, haydutlar, yanınız!

Yanınız, haydutlar, yanınız!

Siz da bölä yakaardınız”.

Haydutların birinin kellesinden ses geliyor:

“Tudorka kız, Tudorka!

Biz de kumandan idik, Tudorka,

Biz de kumandan idik, Tudorka,

Ama sen daha iyi bir kumandanmı sın”.

Tudorka diyor:

“Yanasınız, haydutlar, yanasınız!

Yanasınız, haydutlar, yanasınız!

Siz de böyle yakıyordunuz”.

Tudorki mari, gitmä u haydudun pınarına...

“Tudorki mari, Tudorki!

Gitmä u haydudın pınarına”.

“Gidicäm, maliciim, gidicäm,

Suyunu da içicäm”.

Tudorka aler bakırlarını,

Suya pınara o gideer.

Bir kofa su çeker,

Oniki haydut kar laer.

“Tudorki mari, Tudorki!

Sormalı olalım biz sana,

Küüyünüzde kim zengin?”

“Küyümüzde biz zengin,

Ama da uçucuum taa da zengin”.

“Tudorki mari, Tudorki!

Çok selämнар uçucuyna.

Av amnar olduynan, basıcız,

Paracıynı alıcız

Onu da asıp kesiciiz”.

Tudorki aler bakırlarını,

Uyçusuna yollaneer

Uyçusuna bölä deer:

“Uyçum, ba uyçum, uyçucuum,

Tudorka kız, gitme u haydudun pınarına

“Tudorka kız, Tudorka!

Gitme u haydudun pınarına”.

Gidece im, anneci im, gidece im,

Suyunu da içece im”.

Tudorka alır bakırlarını,

Suya pınara gider.

Bir kova su çeker,

On iki haydutla kar ıla ır.

“Tudorki kız, Tudorki!

Soralım biz sana,

Köyünüzde kim zengin?”

“Köyümüzde biz zenginiz,

Ama amcamlar daha da zengin”.

“Tudorki kız, Tudorki!

Amcanlara çok selamlar.

Ak am oldu unda, saldıraca ız,

Paracıklarımı alaca ız

Onu da asıp kesece iz”.

Tudorka alır bakırlarını,

Amcasına gider

Amcasına öyle der:

“Amcam, be amcam, amcacı im,

Çok selämnar getirdim,
 Oniki haydut yolladılar.
 Av amnar olduynan, başçyımı lar,
 Paracıynı alcıymı lar
 Seni da asıp kesçyimi lâr”.
 Tudorki çikeer dı arı,
 Sincirdän köpää salverer,
 Portaları kitleer.
 Arttan tokadı açier.
 “Giriniz, haydutlar,-deer,- giriniz,
 Te bu saraya giriniz.
 Te bu saraya giriniz,
 Uyçucuum da duymasın”.
 Tudorki aler bir i ä,
 Bir i ä gaaz da serpeer.
 Bir da sırnık çekier,
 Aazından da bölä deer:
 “Yanınız, haydutlar, yanınız,
 Siz da bölä yakıcıydınız”.
 “Aman, mari Tudorka!
 Nasıl sän oniki can yaktın?
 Oniki can sän kaybettin,
 Sabayakaan kül yaptın,
 Sokaa çıkarıp saurdun”.

Tudorki, gitmä pınara...

“Tudorki mari, Tudorki!
 Gitmä haydudun pınarına”.
 “Gidirim, mali, gidirim:
 Haydutlar banim sevdacım,
 Haydutlar benim istediim”.
 Tudorks aleer bakırlarını,
 Pınara o çekedeer.
 Pınara o eti eer,

Çok selam getirdim,
 On iki haydutlar yolladılar.
 Ak am oldu unda, basacaklarmı ,
 Paracıklarını alacaklarmı
 Seni de asıp keseceklermi ”.
 Tudorki çıkıyor dı arı,
 Zincirden köpekleri çözer,
 Bahçe kapılarını kilitler.
 Arkadan kapıyı açar.
 “Giriniz, haydutlar, giriniz,-der,- giriniz,
 u saraya giriniz.
 u saraya giriniz,
 Amcacı ım da duymasın”.
 Tudorki alır bir i e,
 Bir i e gaz döker,
 Bir de kibrit yakar,
 öyle der:
 “Yanınız, haydutlar, yanınız,
 Siz de böyle yakacaktınız”.
 “Aman, kız Tudorka!
 Nasıl sen on iki can yaktın?
 On iki can sen yok ettin,
 Sabaha kadar kül ettin,
 Soka a çıkarıp savurdun”.

Tudorki, gitme pınara

“Tudorki kız, Tudorki!
 Gitme haydudun pınarına”.
 “Giderim, anne, giderim:
 Haydutlar benim sevdi im,
 Haydutlar benim istedi im”.
 Tudorka alır bakırlarını,
 Pınara gider.
 Pınara varır,

Haydutlar pınara yıvı eer.
 “Kolay gelä, mari Tudorki!”
 “Allaa roz olsun, bä haydut”.
 “Soralım sana, Tudorka,
 Kim var maalenizdä daa zengin?”
 “Bizim maalemizdä daa zengin,
 Benim da bobam daa zengin,
 Uyçum ama daa pek zengin”.
 “Gitsäna da söläyäsın uyçuna,
 Çimçirik portıyı o açsın,
 Sincirdän köpää baalasın.
 Bu av am, mari Tudorka,
 Uyçuna haydutlar varıceklar,
 Kapuda onu uruceklar
 Külceezini sabaadan da sauruceklar”.

Marku hem Belü...

Varmı Marku hem Belü.
 Belü gezärmi , insan öldürärmi .
 Karısı insan kanı kazaarmı .
 Marku da geçärmi sokaktan da demi :
 “Tudorka mari, Tudorka!
 Sän taa insan kanı paklıycan mı?
 O da demi :
 “Na i yapırım, açan benim bu ya amam bölä?
 Da Marku demi :
 “Benimnän gelmiycän mi?”
 Karı da demi :
 “Nası gideim seninnän,
 Benim küçücüüm var”.
 Sora sa Tudorka demi kayınnasına:
 “Mamu ma, mamu, bän suya giderim”.
 Tudorka çıkar, bakırları cıngırdader.
 Özengiyä bayırı a eer.

Haydutlar pınara toplanmı .
“Kolay gelsin, kız Tudorki!”
“Allah razı olsun, be haydut”.
*“Soralım sana, Tudorka,
 Mahallenizde kim var daha zengin?”*
*“Bizim mahallede daha zengin,
 Benim babam da zengin,
 Amcam ama daha da zengin”.*
*“Git de söyle amcana,
 im ir kapılarını açsın,
 Zincirdeki köpe i ba lasın.*
*Bu ak am, kız Tudorka,
 Amcana haydutlar gelecekler,
 Kapıda onu vuracaklar
 Küllerini sabaha da savuracaklar”.*

Marku ve Belü

Bir zamanlar Marku ve Belü varmı .
Belü gezer, insan öldürürmü .
Karısı da insan kanlarını kazıyormu .
Marku da sokaktan geçerken demi :
“Tudorka kız, Tudorka!
Sen daha insan kanı paklayacak mısın?
O da demi :
“Ne yapayım, benim hayatım böyle?
Marku demi :
“Benimle gelmeyecek misin?”
Kadın da demi :
*“Seninle nasıl gideyim,
 Benim küçü üm var”.*
Daha sonra Tudorka kayınnasına demi :
“Anne, anne, ben suya gidiyorum”.
Tudorka çıkar, bakırları sallanır.
Bayırı a ar.

Markuyulan piner da giderlär...
 Belüylän kar ı da gelerlär.
 Açan kar ı gelerlär,
 Marku da deer Belüyä:
 “Bän gelerim sizin küüyädän,
 Aldım bir gelin”.
 Belü da demi :
 “Yok mu nası bän senin gelininnän elle iim?”
 Tudorka da uzaltmı elini da elle mi .
 Belü da pek benzetmi Tudorkanın elinä.
 Açan aralaner onnardan,
 Piner beygirnä da gelir evä.
 Mamusunnan u ak pek aalarmı lar.
 Mamusu da demi :
 “Çocuum, ba çocuum!
 Bizim gelin näänı gitti da gelmedi?
 Bana da dedi: “Bän suya giderim”.
 U aa da bölä dedi:
 “Açan ku lar baarı çek, sän ozaman uyanasın,
 Açan yaamurlar yaayıcek, sän ozaman
 yıkanasın”.
 Belü da deer:
 “Ah, bän näända onnarı kar ı geldiyydim,
 Kannı orda läazımdı içiim”.
 Çıkar dı arı. Beygirnä bölä naasla eder:
 “Hey sän onnarı eti ääysidin,
 Bän sana biaz piriñlän em vericäm,
 Kırmızı arap su vericäm,
 Mıhnan nal sana kakıcam”.
 Piner beygirnä da bayırı a ırer.
 “Haa-no!”- eder, bayırı a ırer,
 Onnarı yakın eti er.

Marku ile biner gider...
Belü ile kar ıla ırlar.
Kar ıla tıklarında
Marku da Belü'ye der:
“Ben sizin köyden geliyorum,
Bir gelin aldım”.
Belü de demi :
“Senin gelininle tokala abilir miyim?”
Tudorka uzatmı elini tokala mı .
Belü de Tudorka'nın eline benzetmi .
Onlardan ayrıldıktan sonra,
Beygirine biner eve gelir.
Annesi ile çocu u a lıyordarmı .
Annesi de demi :
“O ulum, be o ulum!
Bizim gelin nereye gitti de gelmedi?
Bana dedi: “Ben suya gidiyorum”.
Çocu una da böyle dedi:
“Ku lar öttü ünde sen o zaman uyanasın,
Ya murlar ya dı ında sen o zaman
yıkanasın”.
Belü de der (ki):
“Ah, ben onlarla kar ıla tı ında
Kanını içmeliyydim”.
Çıkar dı arı. Beygirine emir verir:
“Hey sen onlara yeti irsen (e er),
Ben sana beyaz piriñ ile yem verece im,
Kırmızı arap su verece im,
Mıh ile nal sana çakaca ım”.
Biner beygirine bayırı a ar.
“Haa-no!”- eder, bayırı a ar,
Onlara, yakinken yeti ir,

Portalara eti tiylän,
 Belünün beygiri çatler.
 Belünün beygiri çatler,
 Belü da erä bater,
 Onnar da saa kaler.

**ASKERLİK HEM CENK ÇİN
 BALLADALAR**

Kara Ormanın baltasında...

Kara Ormanın baltasında
 Tozunda kervası.
 Ye, more, da bir büyük kasaba,
 çindä kıyılan kellelär
 Gelmezlär esaba.
 Urun, beylär, urun!
 Nan bizim olsun,
 u Bedinin içindä
 Söz bizim olsun.
 Ah, güllär, güllär,
 Kırmızı güllär,
 Mancurii aldı ellär.
 Herbir fidan silkti yapraanı,
 Ne pek titsi kaldı.
 Ya, bizim genç yärlermiz
 E siz kaldı,
 Genç analarmız oolsuz kaldı.

u Salmanın ardı ne pek karardı...

u Salmanın ardı
 Ne pek karardı.
 Kimisi “bulut” dedi,
 Kimisi “duman” dedi.
 Osiycam- merliycääm

*Dı kapılarına vardıklarında
 Belü'nün beygiri çatlar.
 Belü'nün beygiri çatlar,
 Belü da yere batar,
 Onlar da sa kalır.*

**ASKERLİK VE SAVAŞ ÇİN (SÖYLENİM)
 BALLADALAR**

Kara Ormanın baltasında

*Kara Ormanın baltasında
 Kerevizin kokusunda
 Eee bir büyük kasaba(da).
 çinde kıyılan kelleler
 Gelmez hesaba.
 Vurun beyler, vurun!
 an bizim olsun,
 u Budin'in içinde
 Söz bizim olsun.
 Ah, güller, güller,
 Kırmızı güller,
 Mancuri'yi aldı eller.
 Her bir fidan yaprağını silkeledi,
 Ne de çirkin kaldı.
 Ya, bizim genç sevenlerimiz
 E siz kaldı,
 Genç analarımız o olsuz kaldı.*

u Salman'ın arkası pek karardı

*u Salman'ın arkası
 Ne pek karardı.
 Kimisi bulut dedi,
 Kimisi duman dedi.
 Oysa ki...*

O osmanın askeriydi.
 Gelä- gelä geldi da
 Bolgrad klisesinä girdi:
 çerdä olannarı
 Kılıçlan kıydı.
 Dı arda olannarı
 Sürgüylän sapladı.
 Hepsinä yazık oldu,
 Ama gelinnän güveyä
 Daa pek yazık oldu.
 Onnar baarlicäm
 Üç güncäüz da
 Ya amak bilmedilär.

Üç çergi kurmu lar...

Üç çergi kurmu lar
 On bin saldada.
 Çerginin içindä e
 Bir yılan çıkıye.
 O yılanın önüneydi
 On bin can durıy divan.
 Divan durıylar,
 Gözlerinden
 Yılmır-yılmır
 Ya geliy.
 Ah, ah...
 Ah, ah-ah!
 O Smayılın kar ısından
 Üç ton atıldı.
 Aylan gün tutuldu.
 Tozundan, dumanından
 Narod görmiyi kendini.
 Askerler o on bin can
 Karıları zapas kaldı.

O Osmanlı askeriydi
Gele gele geldi
Bolgrad kilisesine girdi:
çerde olanları
Kılıçtan geçirdi
Dı arıda olanlara
Süngü sapladı.
Hepsine yazık oldu,
Ama gelinle güveye
Daha çok yazık oldu
Onlar bari
Üç günlük (de olsa)
Hayatlarını ya ayamadılar.

Üç çadır kurmu lar

Üç çadır kurmu lar
 On bin askere.
 Çadırın içinden
 Bir yılan çıkıyor
 O yılanın önünde
 Bin can divan duruyor.
 Divan duruyorlar,
 Gözlerinden
 Sel gibi
 Ya gelir
 Ah, ah...
 Ah, ah-ah!
 O zmail'in kar ı tarafından
 Üç ton atıldı.
 Ay ile gün tutuldu.
 Tozdan, dumandan
 nsanlar kendisini görmez oldu.
 Askerler on bin can,
 E lerini rehin aldı.

On bin candan
 Bir bile kurtulmadı.
 Ah, hepsiciini narodun
 Gözlerinä duman çöktü.

Sevastopolun altında bir e il çadır...

Sevastopolun içindä
 Kannar akıyor.
 Ay, analar- bobalar,
 Kiada bakar.
 Ay, analar, ay, bobalar,
 Kiat bekleyorlar.
 Sevastopolun altında
 Bir e il çadır.
 O çadırın içindä
 Bir civan da ne bakmaz,
 Ne günnü atır.
 u Moskovdan generali
 Para atamam.
 Angliyskiy, frantsuzskiy geldiynän,
 Çıktı paraya.
 Ay, voluntirlar gezerlär
 ki är-üçar.
 Feslerin püskülläri
 Havada uçar.
 Ay, voluntirlär, voluntirlär,
 Dizädan kan gezär.

u Komrat kasabasında bir kihät okundu...

u Komrat kasabasında bir kihät okundu.
 Okundu, okundu, dübüdüz dünneyä dokundu.
 “Kim istäärsa pohoda yazılsın.

*On bin candan
 Bir tanesi bile kurtulmadı.
 Ah, insanların hepsinin
 Gözlerine duman çöktü.*

Sivastopol'ün altında bir ye il çadır

*Sivastopol'un içinde
 Kanlar akıyor.
 Ay, analar babalar,
 Mektup bekliyor.
 Ay, analar, ay babalar,
 Mektup bekliyorlar.
 Sivastopol'un altında
 Bir ye il çadır.
 O çadırın içinde
 Bir genç bakmaz,
 Ne hatır.
 u Moskova'dan gelen general
 Be para etmez
 ngiliz, Fransız geldi inde,
 Kıymet kazandılar.
 Ey gönüllü askerler de
 ki er üçer gezerler.
 Feslerinin püskülleri de
 Havada uçar.
 Ey gönüllü askerler, askerler,
 Dize kadar kan içinde gezer.*

u Komrat kasabasında bir mektup okundu

*u Komrat kasabasında bir mektup okundu.
 Okundu, okundu, bütiin dünyaya dokundu.
 “Kim isterse kampa katılsın.*

Kim itäärsa kendi gitsin”.
 Kolinin da bobası Koliyi pohontsalara yazdırdı.
 Koliyi da bobası pohotslara yazdırer.
 Hem yazdırer, hem aaloyer.
 Koliyä da kafadar buloyer.
 “Yalvarerım sizä,- deer,-
 Kolimi ortaya koyasınız,
 O zeräm pek küçüktür,
 Ondört- onbe ya ında.
 leri gidäär- bilmeyor yolları.
 Geeri kalarsa, pek korkak”.
 Taligaları bilä dizerlär,
 Koliyi koyerlar.
 Aaz mı giderlär, çok mu,
 Tulçanın çayırna inerlär.
 Tulça çannarı çekiler,
 Kliseyä hepsi gider.
 Kolinin da en büyük batüsü
 Taligaları salverer.
 Klisenin kurbanna gitmää izin eder.
 Koli da hepsindän küçük deyni,
 Agalarını kıyamer, beygürlärlän kaler.
 “Helä,- deer,- gidin klisenin kurbanna,
 Bän kalıcām beygürleri emneycām”.
 Koli beygürleri emnämeer,
 Pinip gölä sulamaa gideyor.
 Beygürleri o göldä sulameer,
 Ona gölün suyu duruk görüner.
 Beygürleri o göldä sulamer,
 Gçlün suyu ona duruk görüner.
 Bee, Koli iner beygürlerindän,
 Girer gölä yıkanmaa.
 “Helä, bän,- deer,- gölä gireyim,

Kim isterse kendisi gitsin”.
Koli'nin de babası Koli'yi kampa yazdırdı.
Koli'yi de babası kampa yazdırıyor.
Hem yazdırıyor, hem a alıyor.
Koli'ye de arkada bulmaya çalı tıyor.
“Yalvarıyorum size,-der,-
Kolimi ortalarında tutasınız,
Zira o çok küçük,
On dört, on be ya ında.
leri gider, yolu bilmez,
Geri kalırsa, çok korkar”.
At arabalarını toplarlar,
Koli'yi oraya koyarlar.
Az mı giderler, çok mu,
Tulça'nın çayırına inerler.
Tulça'nın çanları çalınır,
Herkes kiliseye gider.
Koli'nin de en büyük abisi
At arabalarını çözer.
Kiliseye, kurbana gitmesine izin verir.
Koli de hepsinden küçük diye,
A alarına kıyamaz, beygürlere kalır.
“Hele, siz gidin, der kilisenin kurbanına,
Ben kalıyorum atları yemleyece im”.
Koli beygürlere yemlemeyip de,
Biner göle sulamaya gider.
Beygürleri o gölde sulamaz,
Ona gölün suyu duru görünü.
Beygürleri o gölde sulamaz,
Gölün suyu ona duru görünü.
Bee, Koli iner beygüriden,
Göle girer yıkanmaya.
“Hele, ben de göle gireyim, der

Tenimi biraz biaz edeyim”.
 Da o gölä da daler,
 Gölün dibindä o kaler...
 Kolinin da en büyük agası
 Kliseyâ, “ha”- edip, gidiyor.
 Hepsi iyip içiyor klisenin kurbanında.
 Kolinin da agası bukasını elindän kaçırer.
 Ozaman gölä kaçer,
 Hem kaçer, hem yalvarer,
 Dalgıçlara bölä dee:
 “Dalgıçlarım, dalgıçlarım, dalın,
 Koli karda ımı kumnan karı ık çıkarın”.
 Daler dalgıçlar, daler,
 Koliyi kumnan karı ık çıkarer.

Port-Artura top atıldı...

Port-Artura top atıldı.
 Top sesindän er tepredi.
 Padi ahtan kihatt geldi.
 Komandirlär bölä dedi:
 “Kur umnarnız bitirsıydı,
 Kanaraya urun,-dedi,-
 Kanaraya urun,- dedi,-
 Kanarayı sökün”,-dedi.
 Zavallı o zapaslara,
 Ne kol kaldı, ne ayak.
 Gölmekleri sucaaz oldu,
 Alçak erlär kannar doldu.
 Kör olaydın, Yaponiya!
 Aldın bizi evlerimizdän.
 Evlerimizi pustiya braadın,
 Karılarımızı da dul braadın.
 U aklarmız da üüsüz kaldı.
 U aklarmız da üüsüz kaldı,
 Analarmız da gözsüz kaldı.

Tenimi biraz, beyaz edeyim”.
O göle dalar,
Gölün dibinde kalır...
Koli'nin en büyük abisi
Kiliseye, “ha”- edip, gidiyor.
Hepsi iyip içiyor kilise kurbanından.
Koli'nin abisi lokmasını elinden dü ürür.
O anda göle ko ar,
Hem ko ar, hem yalvarır,
Dalgıçlara öyle der:
“Dalgıçlarım, dalgıçlarım, dalın,
Koli karde imi kumla karı ık çıkarın”.
Dalgıçlar dalar, dalar,
Koli'yi kumla karı ık çıkarırlar.

Artur limanına top atıldı

Artur limanına top atıldı.
Topun sesinden yer sallandı
Pa adan ka it geldi.
Kumandanlar öyle dedi:
“Kur unlar bitince,
Büyük ta a vurun,-dedi,-
Büyük ta a vurun, dedi,-
Büyük ta ı sökün”,- dedi.
Zavallı yedeklerde,
Ne kol kaldı, ne ayak.
Gömlükleri su içinde kaldı,
Çukurlu yerler kanla doldu.
Kör olaydın, Japonya!
Aldın bizi evlerimizden.
Evlerimiz çöle döndü,
Karılarımız dul kaldı.
Çocuklarımız da öksüz kaldı.
Çocuklarımız da öksüz kaldı,
Analarmız da (a lamaktan) gözsüz kaldı.

Mukden klisesi çimçir direkli...

Tau amskiy polktan
 Kihat geldi.
 Kihat geldi,
 Bütün memneketä dokundu.
 Of, gore, gore, mey, gore...
 Rusun askeri geeri kaçır,
 Her taraftan ate saçır.
 Of, gore, gore, mey, gore...
 Mukden klisesi
 Çimçir direkli
 çindä olan asker
 Yarım ürekli.
 Of, gore, gorey...
 Mukdenin dolay yanında
 Yaker ate ,
 Rusun askeri
 Oldu hepsi le .
 Of, gore, gorey, mey..
 Allahtan indi gugu .
 Nasıl indi, ses verdi.
 Of, gore, gorey...
 “Çıkın, çıkın düzä,
 Her taraftan
 Du man gelir bizä”.
 Of, gore, gorey, mey, gore...
 “Çıkın, çıkın düzä,
 Her taraftan
 Du man sardı bizi”,
 Of, gore, gorey, gore...

Saldatlar Galitsiyada...

Saldatlar Galitsiyada
 Dinnenmää genä çekildilər.

Mukden kilisesi im ir direkli

*Tau am bölü ünden
 Mektup geldi.
 Mektup geldi,
 Bütün memlekete dokundu.
 Of, acı, acı,bey, acı...
 Rusların askeri geri kaçıyor,
 Her taraftan ate saçıyor.
 Of, acı, acı, bey, acı...
 Mukden kilisesi
 im ir direkli
 çinde olan asker
 Yarım yürekli.
 Of, acı, acı...
 Mukdenin etrafında
 Ate yanar,
 Rusların askerleri
 Oldu hepsi le .
 Of, acı, acı, bey...
 Allah'tan indi güvercin.
 ndi, ses verdi.
 Of, acı, acı...
 “Çıkın, çıkın düze,
 Her taraftan
 Dü man bize geliyor”.
 Of, acı, acı, bey, acı...
 “Çıkın, çıkın düze,
 Her taraftan
 Dü man sardı bizi”,
 Of, acı, acı, acı...*

Askerler Galitsiya'da

*Askerler Galitsiya'da
 Çekildiler dinlenmeye.*

Onnar taa hiç dinnenmedilər,
 Kapitan onnara o saat sesetti:
 “Kalkın, dostlar, hazırlanın,
 Tä, du man pek yakın bırayı.
 Siz biri- birinizi koruyunuz,
 Korunmak ödüñtür, duyunuz”.
 Saldatlar sööleneylärdi:
 “Yoktur nasıl bu i lär olsun.
 Biz indi emen kâr ordan geldik.
 Pek büyük zeetlär biz orda göördük.
 Yoktur nasıl brakalım,
 Brakalım, biz geeri kaçalım,
 Zerä bu du man pek çok can idi,
 Bizim evlatlar zeetä bater”.
 Cenk çeketti çin sabaaylän.
 Çoyu uruldu taa üülen yoktu.
 Onnarın biri dizgenciliydi,
 Urulmu tu sol tarafında.
 O aalaardı, yalvaraardı,
 Sol tarafına yatamaazdı.
 Hem kesikti sol kolu heptän.
 U akları da evdä sorurdu:
 “Neredä, mamu, bizim tetümüz?”
 “Of, benim fakir üüsüz evlatlarım,
 Tetünüz anso ram diil sizin.
 O Galitsiyada uruldu,
 Papazsız orda o gömüldü”.

Ay, güllär, güllär...

Ay, güllär, güllär, kırmızı güllär...
 Galitsiya yolu pek incecik,
 Rusun askeripek gencecik.
 Galitsiya çayı pek düz erdä,
 Rusun askeri pek güç erdä.

*Onlar daha hiç dinlenmediler,
 Kumandan o an seslendi:
 “Kalkın, dostlar, hazırlanın,
 te dü man çok yakın buraya.
 Siz birbirinizi koruyunuz,
 Korunmak ödüñtür, duyunuz”.
 Askerler söyleniyorlardı:
 “Böyle bir ey olmaz
 Biz imdi oradan geldik.
 Orada çok büyük eziyetler gördük.
 Bırakamazdık,
 Bırakıp da kaçamazdık,
 Zira bu dü man pek çok can aldı,
 Bizim evlatlarımız eziyet içinde”.
 Sava sabahtan ba ladı.
 Ço u vuruldu daha ö len (bile) de ildi.
 Onlardan biri Dizgence’li idi,
 Sol tarafından vurulmu tu.
 A lardı, yalvarırdı,
 Sol tarafına yatamazdı.
 Sol kolu hepten kesikti.
 Çocukları da evde soruyordu:
 “Nerede bizim babamız?”
 “Of, benim fakir öksüz evlatlarım,
 Babanız bundan sonra sizin de il.
 O Galitsiya’da vuruldu,
 Papazsız orada gömüldü”.*

Ay, güller, güller

*Ay, güller, güller, kırmızı güller...
 Galitsiya’nın yolu pek incecik,
 Rusların askeri pek gencecik.
 Galitsiya’nın çayı pek düz yerde,
 Rusların askerleri pek güç yerde.*

Näända duydu du man Germaniya.
 lk topu attı- karannık oldu.
 kinciye attı- ratnikleri topraklan kattı.
 Üçüncüyü açan attı,-
 nsan ölüsündän duvar oldu.
 Galitsiya çayırı pek düz erdä.
 Çayır içindä kannar üzer.

Hasan bayırından bir bulut koptu...

Hasan bayırından bir bulut koptu.
 O sa diildi bulut, o bir fronttu.
 Nerdän geçäardı, eri biçäardı,
 Eri biçäardı, yukardan yakaardı.
 Herercikleri ate -le saçardı,
 Herercikleri ate -le saçardı...
 Kara çiftin içindä bir da e il gümä.
 O gümenin kökündä bir genç çocuk uruldu.
 Bir genç çocuk uruldu
 Dizdän ayaklarından.
 Dizdän ayaklarından,
 Dirsektän kollarından.
 Ayacıklarınnan o kuyuz kazardı
 Kolcaazlarınnan da e il çimen yolaardı.
 Gelän-geçän karda lar
 Durmu lar da siirederdi.
 “Durmıyınız, karda lar,
 Durmayın, siirätmeyin.
 Geliniz benim yanıma,
 Yazın bana bir kihät.
 Bän söyleycäm,
 Siz da yazınız.
 Çok selämnär götürün
 Benim ihtiar anama.
 Benim ihtiar anama,

Dü man Almanya duydu.
lk topu attı, karanlık oldu.
kinciye attı gözeler toprakla karı tı.
Üçüncüyü attı ında,-
nsan ölüsünden duvar oldu.
Galitsiya çayırı pek düz yerde.
Çayırın içinde kanlar akar.

Hasan bayırından bir bulut koptu

Hasan bayırından bir bulut koptu.
O ise bulut de il, o bir bölüktü.
Geçti i yeri biçerdi,
Yerleri biçerdi, yukardan yakardı.
Her yerden ate , le saçardı
Her yerden ate , le saçardı...
Kara toprak içinde bir ye il güme(çardak).
O güme içinde bir genç o lan vuruldu.
Bir genç o lan vuruldu
Dizinden ayaklarından.
Dizinden ayaklarından,
Dirsekten kollarından.
Ayaklarıyla da çukur kazardı
Kollarıyla da ye il çimen yolardı.
Gelen geçen karde ler
Durup seyrederlerdi.
“Durmıyınız karde ler,
Durmayın, seyretmeyiniz.
Gelin benim yanıma,
Bir mektup yazın.
Ben söyleyece im,
Siz de yazın.
Çok selamlar götürün
Benim ihtiyar anama.
Benim ihtiyar anama,

Benim ihtiar bobama.
 Hem da selâm götürün,
 O gençecik e imä.
 O da evlensin,
 Beni beklâmesin.
 Ben burada evlendim
 Kızgın kur umnara,
 Kızgın kur umnara,
 Keskin kılıçlara.
 Biaz gölmeyciim
 Kan içindä üzeyor.
 Baarerim, çaarerim,
 Can içimdä dureyor.
 Gelän-geçän karda lar,
 Geçip beni, gideyor.
 Geçmeyiniz, karda lar,
 Geçmeyiniz siz beni.
 Siz geçip da gidäceyniz,
 Evä da eti ceyniz.
 Sizä kar ı çıkıeceklar
 Beni da sizä sorceklar...
 Ozaman beni nicä söyleyciniz?"

Hasan bayırın ardından...

Hasan bayırın ardından
 Bir bulut kopu mu .
 o sa diylmi bulut,
 O bir frontmu .
 Yukardan yakarmı ,
 A aadan biçärmi .
 u kara çift içindä
 Bir gümä gül varmu .
 O gülün da kökündä
 Bir saldat urulmu

*Benim ihtiyar babama.
 Hem de selam götürün,
 O gencecik e ime.
 O da evlensin,
 Beni beklemesin.
 Ben burada evlendim
 Kızgın kur unlarla,
 Kızgın kur unlarla,
 Keskin kılıçlarla.
 Beyaz gömle im
 Kan içinde yüziyor.
 Ba ırıyorum, ça ırıyorum,
 Canım içimde duruyor.
 Gelen geçen karde ler,
 Geçip beni, gidiyor.
 Geçmeyiniz, karde ler,
 Geçmeyiniz beni.
 Siz geçip gideceksiniz,
 Eve de varacaksınız.
 Sizi kar ılayıp
 Beni de soracaklar...
 O zaman beni nasıl anlatacaksınız?"*

Hasan bayırın ardından

*Hasan bayırının ardından
 Bir bulut kopmu geliyor.
 O ise de il bulut,
 O bir cephe imi .
 Yukarıdan yakarmı ,
 A a idan biçer mi .
 u kara topra ın içinde
 Bir küme (deste) gül varmu .
 O gülün de kökünde
 Bir asker vurulmu*

Dizdän ayaklarından,
 Dirsektän kollarından.
 Dirsektän kollarından.
 Ayacıklarınnan kuyucuk kazeyor.
 Elceezlerinnän e il çimencik yoler.
 Aazçaazınnan çiyırıp baarer:
 “Hey, bey dostlar,
 Hey, bey karda lar!
 Geliniz tä berıyı,
 Toplanınız yanıma.
 Siz evä giciyniz,
 Sizä kar ı çikeciklar,
 Beni sizä sorceklar.
 Çok seläm götürünüz
 Benim ihtiar anama.
 Hepsindän da çok seläm
 Gencecik ta e imä.
 Ko evlensin, beni beklämesin.
 Bän da bırada evlendim
 Kızgın ba lı kur umnara.
 Kızgın ba lı kur umnara
 Hem keskin da kılıçlara”.
 O zavallı o cana,
 Gençecik kaybelenä.
 Ne mutlu o cana,
 Gençecik da kalana.
 Gençecik kalan
 Genä gülüp sööleycek.
 Genä gülüp sööleycek,
 yeip da içecek.
 Gençecik ölä,
 Toprak olup, çürüyecek.
 Toprak olup, çürüyecek,
 Hepsi onu unuducek.

*Dizden ayaklarından,
 Dirsekten kollarından.
 Dirsekten kollarından.
 Ayaklarıyla kuyu kazıyor.
 Elleriyle ye il çimen yoluyor.
 Ça ırıp ba ırıyor:
 “Hey, bey dostlar,
 Hey, bey karde ler!
 Geliniz beriye,
 Toplanınız yanıma.
 Siz eve gideceksiniz,
 Sizi kar ılayacaklar,
 Beni size soracaklar.
 Çok selam götürünüz
 Benim ihtiyar anama.
 Hepsinden daha çok selam götürün
 Gencecik e ime.
 Evlensin, beni beklemesin.
 Ben burada evlendim
 Kızgın kur unlarla.
 Kızgın kur unlarla
 Keskin kılıçlarla”.
 Zavallı o can,
 Gençecik kayboluyor.
 Ne mutlu o cana,
 Gençecik kalana.
 Gençecik kalan
 Gene gülüp söyleyecek.
 Gene gülüp söyleyecek,
 Yiyip de içecek.
 Gençecik ölen,
 Toprak olup, çürüyecek.
 Toprak olup, çürüyecek,
 Herkes onu unutacak.*

u Germaniyanın, Rusun yoraplannarı...

u Germaniyanın, Rusun yoraplannarı,
 Gök ku arları gibi, uçu urlardı.
 Gök ku akları gibi, uçu urlardı,
 Ades üstündä düü ärlärdi.
 u Adesa alçakları,
 Alçakları, çukurları,
 Çukurları kannan dolu,
 Çayırları göz ya ı dolu.
 Çak Adestan Pruda kadan
 Herersi mezar dolu.
 ki är, üçär gömerlär,
 Be är, altı ar örterlär.
 Ba ları ucuna ni an koyarlar,
 Adlarını, familiyalarını yazerlar.
 Gelän-geçän dostlar okusun,
 Küüylülerni, karda larını tanısın.
 Hay, çizmäru, çizmäru
 Benim bobam graniçaru.
 indi dedi üç yaprak, of,
 Benim bobam konçentrat.
 Siz onu görmediniz mi?
 Hiçicik i itmediniz mi?
 Bana bir seläm getirmediniz mi?
 Bän da bileim, bobam var mı,
 Osa bileim, bobam yok mu?

u Adesin çayırında...

u Adesin çayırında
 Yoraplannar uçu-uçu er.
 u Adesin çayırında
 Pek büyük boy gidäärdi.
 u Germaniyanın erlerindä
 Pek büyük boy gidäärdi.

u Almanya'nın, Rusların uçakları

*u Almanya'nın, Rusların uçakları,
 Gök ku akları gibi, uçu urlardı.
 Gök ku akları gibi, uçu urlardı,
 Odessa'nın üzerinde mücadele ediyorlardı.
 u Odessa düzlükleri,
 Düzlükleri, çukurları,
 Çukurları kan dolu,
 Çayırları göz ya ı dolu.
 Odessa'dan Prut'a kadar
 Her yer mezar dolu,
 ki er, üçer gömerler,
 Be er, altı ar örterler.
 Ba larının ucuna ni an koyarlar,
 Adlarını, soyadlarını yazarlar.
 Gelen geçen dostlar okusun,
 Köylüleri, karde leri tanısın.
 Hey, muhafızlar, muhafızlar
 Benim babam sınır muhafızı
 imdi üç yaprak, "of", dedi.
 Benim babam muhafaza askeri
 Siz onu görmediniz mi?
 Hiç duymadınız mı?
 Bana selam getirmediniz mi?
 Ben de bileyim, babam hayatta mı,
 Yoksa bileyim babam mı yok?*

u Odessa'nın çayırında

*u Odessa'nın çayırında
 Uçaklar uçu ur.
 u Odessa'nın çayırında
 Çok büyük sava lar olmaktaydı,
 u Alman yerlerinde
 Çok büyük sava lar olmaktaydı.*

Birdan yukardan düväärđi
 A aadan da yukarı dooru.
 u alçaklarda le dolu,
 u çayırları da kan dolu.
 Nekadar saldat, karda bulu tuk,
 Hepsi biri-birini kaybetti.
 Hepsi geeri da oldu.
 Kalan karda lar geeri baktı.
 Geeri baktı, geeri kaldı.
 Kaldıynan geeri, ölä da dedi:
 “Aydiiniz, biz da kuyu yapalım.
 Haydin, biz da kuyu yapalım,
 Be är-altı ar kuyuya koyalım.
 Be är-altı ar kuyuya koyalım,
 Bizim karda ları ernä erle tirelim.
 Açan onnarı koyıcız,
 Biz da onnarı sayıcız,
 Nesoy familiya da koyduk.
 Bir da kruça yapıcız,
 Adlarını da yazıcız”.

Telegramma geldi...

Telegramma geldi
 Mar inskiy polktan.
 Gençecik çocuklara,
 Bizim akrannara.
 Slujbalarna gitsinnär,
 Slujbalarnı yapsınnar.
 Slujbalarnı yapsınnar,
 Berlini alsınnar.
 Slujbalarnı yapmı lar,
 Berlini almı lar.
 Bir gümanın kökündä
 Bir saldat urulmu .

*Aniden yukarıdan ate ederdi
 A a idan da göklere do ru.
 u düzlükler le dolu,
 u çayırlar da kan dolu.
 Çok asker, karde bulu tuk,
 Herkes bir birini kaybetti.
 Hepsi de geri kaldı.
 Kalan karde ler geri baktı.
 Geri baktı, geri kaldı.
 Geri kaldı ında, öyle dedi:
 “Hadi, biz de kuyu yapalım.
 Hadi, biz de kuyu yapalım,
 Be er altı ar kuyuya koyalım.
 Be er altı ar kuyuya koyalım,
 Karde lerimizi yerlerine yerle tirelim.
 Onları yerine koydu umuzda,
 Onları sayaca ız.
 Hangi aileye aitse onun için .
 Bir de toplantı yapaca ız
 Adlarını da yazaca ız”.*

Telegraf geldi

*Telegraf geldi
 Mar inskiy bölükten.
 Gençecik çocuklara,
 Bizim akranlarımıza.
 Görevlerine gitsinler
 Görevlerini yapsınlar.
 Görevlerini yapsınlar,
 Berlin’i alsınlar.
 Askerliklerini yapmı lar,
 Berlin’i almı lar.
 Bir kümenin kökünde
 Bir asker vurulmu .*

Ayacıklarınnan
 Kuyucuk yaparmı ,
 Elceezlerinnän
 Çimencik yolarmı ,
 Aazcaazınnan
 Baarıp çiiyırımı :
 “Bey dostlar, bey, karda lar!
 Helä, gelin bırıyı.
 Yazın bir parça kihat,
 Kö esi yanık olsun.
 Çok seläm benim o
 htiär bobama.
 lesin, durmasın
 Beni da beklämesin.
 Bän bırda uruldum
 Sivri kur umnara,
 Sivri kur umnara,
 Keskin kılıçlara.
 Çok seläm benim o
 Gençecik e imä.
 Evlensin, durmasın
 Beni da beklämesin.
 Bän bırda evlendim
 Sivri kur umnara,
 Sivri kur umnara,
 Keskin kılıçlara”.

ACI GERÇEKLÄR Ç N BALLADALAR

Baldıska düün yapıyor...

Baldıskası düün yapıyor.
 Mamusu Stuyanı brakmer, ölä deyor:
 “Gitmä, Stuyan, gitmä, oolum!

Ayaklarıyla
 Kuyu kazarmı ,
 Elleriyle
 Çimenleri yolarmı ,
 A zıyla da
 Ba ırıp ça ırıyormu :
 “Bey dostlar, bey karde ler!
 Hele, gelin buraya.
 Yazın bir mektup,
 Kö esi yanık olsun.
 Çok selam benim o
 htiyar babama.
 Çalı sın, durmasın
 Beni de beklemesin.
 Ben burada vuruldum
 Sivri kur unlara
 Sivri kur unlara,
 Keskin kılıçlara.
 Çok selam benim o
 Gencecik e ime.
 Evlensin, durmasın
 Beni de beklemesin.
 Ben burada evlendim
 Sivri kur unlarla,
 Sivri kur unlarla.
 Keskin kılıçlarla”.

ACI GERÇEKLER ÜZER NE BALLADALAR

Baldız dü ün yapıyor

Baldızı dü ün yapıyor.
 Annesi Stuyan'ı bırakmıyor, öyle diyor:
 “Gitme, Stuyan, gitme, o ulum!

Gelinin küçüyü vardır,
 Küçüyü vardır, kırkı yoktur.
 nsandan, oolum, ayıptır.
 Allahtan, oolum, günähtır”.
 Stuyan mamusuna seslämemi .
 Stuyan arabasını azırlamı ,
 Kara da mandalarını ko mu ,
 Radyı da arabaya koymu .
 Üç gün, üç gecä yol örümü ,
 Biaz Tunaya eti mi .
 BiazTuna hızlı akıyer,
 çindä da kumnan ta ta er.
 Stuyan durdu, durdu da dü ündü,
 Stuyan da mandalara dedi:
 “Hay, mandalarım, benim tosunnarım,
 Er bu sudan beni geçirärsanız,
 Boynuzçuklarnızı altın yaldızlıdarım,
 Zevlelernizi güümü koydururum”.
 Stuyanın da mandaları dedi:
 “Hey, Stuyan, - dedi, bizim da saabimiz!
 Arabana sän dayanermıysın,
 Arabanın çivilernä?”
 Stuyan urdu Tuna içinä,
 Eti ti Tunanın orta erinä.
 Arabanın çivisi çıktı,
 Haraba da ozaman bölündü.
 Stuyan iki tekerleklän kenara çıktı,
 Rada da su içinä dü tü.
 Stuyan dedi:
 “Hey, Rada, Radölü!
 Baksana sän da,
 Üzämiycän mi kenara?”
 Rada da dedi Stuyana:
 “Üzämiycäm, Stuyan, üzämiycäm!

Gelin küçük (çocu u) var,
Küçü ü var, (daha) kırkı çıkmamı tır.
nsanlardan, o ulum ayıptır.
Allah'tan, o ulum günahdır”.
Stuyan annesini dinlememi .
Stuyan arabasını hazırlamı ,
Kara mandalarını ko mu ,
Rada'yı da arabaya almı .
Üç gün, üç gece gitmi ler,
Beyaz Tuna'ya varmı lar.
Beyaz Tuna hızlı akıyor,
çinde de kumla ta ta ıyor.
Stuyan durdu, durdu da dü ündü,
Stuyan da mandalarına dedi:
“Hey, mandalarım, benim tosunlarım,
E er bu sudan beni geçirirseniz,
Boynuzlarını altın yaldızlarım,
Toynaklarınızı güümü yaptırırım”.
Stuyan'nın da mandaları dedi:
“Hey, Stuyan,- dedi, bizim sahibimiz!
Arabana sen dayanmıyorsun,
Arabanın çivilerine?”
Stuyan Tuna'ya girdi,
Tuna'nın ortasına geldi.
Arabanın çivisi çıktı,
Araba da orada bölündü.
Stuyan iki tekerle kıyıya çıktı,
Rada da su içine dü tü.
Stuyan dedi:
“Hey, Rada, Radölü!
Baksana sen,
Kenara yüzmecek misin?”
Rada da dedi Stuyan'a:
“Yüzmeyece im Stuyan, yüzmeyece im!

Küçük u ak su içinä dü tü,
Tunanın orta erinä.
Üzämiycäm, Stuyan, üzämiycäm!”

Miti horudan geldi...

Pazar günü av amniyin
Miti horudan geler.
Miti horudan geler,
Dooru büyük evä girer.
Dooru büyük evä girer,
Bäz gölmeni çikerer.
Mamusuna bölä deer:
“Mamu ma, mamu, bän gicäm Dobricaya”
“Gitmä, Miti, gitmä u Dobricalara”
“Gicäm, mamu, gicäm,
Kafadarlarım gider,
Hepsi dostlarım gider”.
Mitika da mamusunu seslämeer,
Mamusunu seslämeer,
Dobricaya gider.
Dooru çorbacısına girer.
Anna er-anna meer,
Arabayı ko er.
Miti kıra gider,
Arabayı salverer.
Arabayı salverer,
Ma inayı ko er.
Ma inayı ko er,
Üç gün, üç gecä
Ma inadan aaleer.
Üçüncü günü çorbacısı
Dola maa onu geler.
“Kolay gelä, Mitika!”
“Allaa roz olsun, çorbacı!

*Küçük çocuk su içine dü tü,
Tuna'nın orta yerine.
Yüzmeyece im, Stuyan, yüzmeyece im!”*

Miti horondan geldi

*Pazar günü ak amleyin
Miti horondan geldi.
Miti horondan geldi,
Do ruca büyük eve girer.
Do ruca büyük eve girer,
Bez gömle ini çıkarır.
Annesine öyle der:
“Anne, anne, ben Dobruca'ya gidece im.”
“Gitme, Miti, gitme u Dobrucalara”
“Gidece im, anne, gidece im,
Arkada larım gider,
Bütün dostlarım gider”.
Mitika da annesini dinlemez,
Annesini dinlemez,
Dobruca'ya gider.
Do ru a aya gider.
Anla ır anla maz,
Arabayı ko ar.
Miti kıra gider,
Arabayı bırakır.
Arabayı bırakır,
Makinneyi çalı tırır.
Makinneyi çalı tırır,
Üç gün, üç gece
Makinneyle çalı ır.
Üçüncü gün a ası
Onu görmeye gelir.
“Kolay gelsin, Mitika!”
“Allah razı olsun, a a!*

Hey, çorbacı, çorbacı!
 Ne pek ba ım acıdı.
 Bän gidicäm evä”.
 “ lă, Miti, i lă.
 Para senin- veri benim”.
 Mitika da çorbacısını seslämeer.
 Çorbacısını seslämeer,
 Miti evä gelir.
 Miti evä gelir,
 Dooru dama girer.
 Mitikanın burnusu bo aner,
 Üç gün, üç gecä
 Mitinin burnusu durmeer.
 Üçüncü günü Mitika da can verer.
 Mitika da can verer,
 Mamusuna da haber gelir.

Lambu, biricik Lambu...

“Ay, Lambu, Lambu, biricik Lambu!
 Gitmä, Lambo, u Troyana.
 u Troyana, Troyan bostanna.
 Orda, Lambo, diil bir-iki ki i,
 Orda, Lambo, on- ondört ki i”.
 Lambu gitti, seslämedi.
 Sekiz ki iylen, iki taligıylan.
 Lambu kopardı üç-be karpuz.
 Lambu kopardı, Lambu duuradı.
 kram etti dostçaazlarna:
 “Buyurun, dostlar, iyin, dostlar.
 Bän gidecäm u tukana,
 u tukana- kannı Dimuya”.
 “Geeri, dur, Lambo!
 Geeri, dur, Lambo!
 Urucam seni”.

Hey, a a, a a!
Ba ım çok a rıdı.
Ben eve gidece im”.
“Çalı , Miti, çalı .
Para senin-veren benim”.
Mitika da a asını dinlemez.
A asını dinlemez,
Miti eve gider.
Miti eve gider,
Do ru çatıya çıkar.
Mitika'nın burnundan kan bo alır,
Üç gün üç gece
Miti'nin burnu durmuyor.
Üçüncü gün Mitika can verir.
Mitika can verir.
Annesine de haber gelir.

Lambu, biricik Lambu

“Ay, Lambu, Lambu, biricik Lambu!
Gitme, Lambu, u Troyan'a.
u Troyan'a, Troyan bostanına.
Orada, Lambu, bir iki ki i de il,
Orada, Lambu, on, on dört ki i”.
Lambu gitti, dinlemedi.
Sekiz ki iyle, iki at arabasıyla.
Lambu kopardı üç be karpuz.
Lambu kopardı, Lambu do radı.
kram etti dostlarına:
“Buyurun, dostlar, yiyin, dostlar.
Ben gidece im u dükkana,
u dükkana, kanlı Dimu'ya”.
“Geri dur Lambo!
Geri dur Lambo!
Vuraca ım seni”.

Lambu deer:

“Ya sän beni,
Ya bän seni”.

Lambo çaktı- ate almadı.

Tukan çaktı- Lambu dü tü.

Dostçaazları ba ina ü tü.

“Hay, Lambu, Lambo!

Ya, kalk, Lambo, ne erdäysin?

Selä- perçan kan içində.

Biaz gölmek toz içində.

Kara da gözlär ya içində.

Hay, Lambu, Lambo, biricik Lambo!

Ya, kalk, Lambo, ne yerdäysin?”

“Ya, bu hatan Troyan merası!

Ah, benim canım, tatlıca canım.

Bir dilim karpuz a gidän cancaazım”.

Görgi evä geldi...

Görgi-pelivan evä da geldi.

Evä da geldi, malisinä dedi:

“Mali ma, mali!

Telefon düüdülär herbir küylerä,

Herbir küylerä, pelivan olannara.

Komrada gitsinnär, isvora çıksınnar”.

Görginin malisi pek da yalvarmı ,

Pek da yalvarmı , zerä biricikmi :

“Gitmä, oolcaazım, gitmä, çocucaam!

Komratlılar- hayduttur onnar,

Hayduttur onnar, bandittir onnar”.

Görgi- pelivan seslämeer malisini.

Pinieyor atıya, varıyer Komrada.

Varıyer Komrada, çekiyor dostuna.

“Av amayersun, hey, bä dostum!”

“Neredän sän dü tün buraya?

Lambu der (ki):

*“Ya sen beni,
Ya ben seni”.*

Lambo ate etti, ate almadı.

Tukan ate etti, Lambu dü tü.

Dostları ba ina uçtu.

“Hay, Lambu, Lambo!

Ya, kalk, Lambu, neden yerdesin?

Her tarafı kan içinde.

Beyaz gömle i toz içinde.

Kara gözler de ya içinde.

Hey, Lambu, Lambo, biricik Lambo!

Ya, kalk Lambo, neden yerdesin?”

“Ya, bu Troyan merası!

Ah, benim canım, tatlı canım.

Bir dilim karpuz a (kanıp) giden canım”.

Görgi eve geldi

Görgi pehlivan eve geldi.

Eve geldi, annesine dedi:

“Anne, anne!

Telefon ettiler bütüin köylere,

Pehlivanların oldu u bütüin köylere.

Komrat’a gidip er meydanına çıksınlar”.

Görgi’nin annesi çok yalvarmı ,

Çok yalvarmı , zira bir o lu varmı :

“Gitme, o ulca ızım, gitme çocu um!

Komratlılar hayduttur,

Hayduttur onlar, e kiyadır onlar”.

Görgi pehlivan dinlemez annesini.

Biner atına, gider Komrat’a.

Varır Komrat’a, gider dostuna.

“Ak amin hayır olsun, hey be dostum!”

“Sen nereden dü tün buraya?

Helä, dur, bä dostum,
 Bir arap içelim”.
 “Hey, bä dostum, bän duramıycam.
 Çıkıcam, bä dostum, izvora çiiirildim”.
 Dostu da pek yalvarmı Görgiyä:
 “Gitmä, bä dostum, bizim izvora.
 Bizim komratlılar- hayduttur onnara”.
 Görgi- pelivan seslämeer dostunu:
 “A-hey”,-edeer beegirciinä,
 Gideyor izvora:
 Gideyor izvora, çirtmacıynı çalıyor.
 Çalgıcılar çalıyor, oyuncular durur,
 Oyuncular durur, güre çeker.
 Görgi- pelivan, tutannı, uruer,
 Tutannı, urer, büyük baa i kableder.
 Büyük baa i kableder,
 Komrat gibi erdä, onnarı utandırer.
 Görgi- pelivan pinieyr atına,
 Genä uruyor dostuna.
 “Dursana, bä dostum, pek av am oler.
 Bizim komratlılar- haseeyttir onnar
 Bizim komratlılar- hayduttur onnar”.
 Görgi- pelivan seslämeer dostunu.
 “A-hey”,- edeer beegirciinä.
 “Kal saalcıylan, dostum,
 Bän evimä varıcam”
 Kenara çıktıynan, çiker komratlılar.
 “Ha, ba dostum, helä, dur biraz.
 Sänmiydin ölä pelivan bizdä?
 Komrat gibi erdä utandırdın bizi”.
 Görgi-pelivan bölä demi :
 “Bän ba, dostum,
 Bän varım kendim”.
 Ölä taa deincä, kellesini almı lar.

*Hele dur be dostum,
 Bir arap içelim”.*
*“Hey, be dostum, ben duramayaca m.
 Çıkaca m, dostum, meydana ça ırıldım”.*
Dostu da pek yalvarmı Görgi’ye :
*“Gitme, be dostum bizim er meydanına.
 Bizim Komratlılar haydutturlar”.*
Görgi pehlivan dinlemez dostunu:
*“A-hey,- eder beygirini,
 Gidiyor er meydanına:
 Gidiyor er meydanına, zurna çalıyor.
 Çalgıcılar çalıyor, oyuncular duruyor,
 Oyuncular duruyor, güre yapıyorlar.
 Görgi pehlivan tuttu unu yere vuruyor,
 Tuttu unu yere vurur büyük mükafat alıyor.
 Büyük mükafat alıyor,
 Komrat gibi yerde onları utandırıyor.
 Görgi pehlivan atına biner
 Gene dostuna gidiyor.
 “Dursana, be dostum, ak am oluyor.
 Bizim Komratlılar hasettirler
 Bizim Komratlılar haydutturlar”.*
Görgi pehlivan dinlemez dostunu.
*“A-hey”,- eder beygirci ine.
 “Kal sa lıcakla, dostum,
 Ben evime varaca m”
 Kenarda Komratlılar kar ısına çıkar.
 “Hey, be dostum, hele dur biraz.
 Sen miydin o pehlivan?
 Komrat gibi yerde utandırdın bizi”.
 Görgi pehlivan öyle demi :
 “Ben be, dostum,
 Benim”.
 Öyle deyince, kellesini almı lar.*

Koymu lar hebenin gözünä,
 Beegirciinä asmu lar.
 Evä eti incäk,
 Beegirciin hebecii saadä kan olmu .
 Beegircik gitmi portada süzüler.
 Çıkmı gençecik Tudorkası portaya.
 “Helä, gel, ma mali, portaya,- demi , -
 Görginin beegircii portada da süzüleer.
 Görgimiz yok bizim,
 Beegirciin elecii saadä kan olmu .
 Görgimiz bizim yok,
 Gütüdeycii hebelär içindä”.

länka içer av amkı suyunu...

länka içer av amkı suyunu.
 Nicä içer, üç kerä baarer,
 Länkanın mamusu i itmeer.
 Enilkin i ider onun yavklusu,
 ider da länka e inä sorer:
 “Länka mari, Länka yavklucuum!
 Sän sölesänä, ne canın isteer?”
 “Benim canım isteer bizim üzüm, sarı da ayva”.
 “Länka mari, Länka yavklucuum!
 Onnarı bulmaa –üç günnük yoldur,
 Ama bän gidicäm bir buçukta da,
 Onnarı bulucam, sana getircäm”.
 vançu piner kara beygirciynä,
 Piner, gider, biaz üzüm buler,
 Biaz üzüm sarı da ayva.
 Buler da geeri evä dönüyer.
 Mezarlık yanında kar ı gelier,
 Kar ı geler yavklusunun ölüsünnän,
 Yavklusunnan, onun ölüsünnän...

*Koymu lar heybenin gözüne,
 Beygirci ine asmu lar.
 Eve varınca,
 Beygirci inin heybesi tamamen kan olmu .
 Beygircik gitmi bahçe kapısında süzülür.
 Çıkmı gencecik Tudorka’sı kapıya.
 “Hele gel anne, kapıya,-demi . -
 Görgi’nin beygirci i kapıda süzülür.
 Görgi’imiz yok bizim,
 Beygirci in yelesi kan olmu .
 Görgi’imiz bizim yok,
 Gövdesi heybelerin içinde”.*

lanka ak amkı suyunu içer

*lanka ak amkı suyunu içer
 Ne zamana içse üç kez ba ırır,
 Lanka’nın annesi i itmiyor.
 Önce yavklususu duyar,
 Duyar e i lanka’ya sorar:
 “Lanka kız, Lanka yavklucu um!
 Sen söylesene, canın ne istiyor?”
 “Benim canım beyaz üzüm, sarı da ayva ister”.
 “Lanka kız Lanka yavklucu um!
 Onları bulmak için üç günlük yol gerek,
 Ama ben bir buçuk günde gidece im,
 Onları bulup sana getirece im”.
 vançu kara beygirine biner,
 Biner, gider beyaz üzüm bulur,
 Beyaz üzüm sarı da ayva.
 Bulur geri eve döner.
 Mezarlık yanında kar ıla ır,
 Kar ıla ır yavklusunun ölüsüyle,
 Yavklusunun ölüsüyle...*

“Mari Länka, e im Länka!-deer.-
 Üçüz rublä vericäm, erä koyunuz.
 Üçüz da vercäm, üzünü açınız”.
 Üçüz verdi- erä koydurdu.
 Üçüz verdi- üzünü açtırdı.
 “Länka mari, Länka yavklucuum!-deer.-
 O pembä yanaan ne pek solumu ?
 O biaz tenin ne pek sararmı ?
 O maavi gözüün ne pek solumu ?”

Hasta Zaari...

Zaariyä, dertli Zaariyä astalanıyor.
 Mamusu da asta onu bakıyor.
 Üç beegir amutlu duruyor,
 Bir beegir kaltaklı duruyor.
 Zaariya o yılaca götürmää duruyor.
 Yılaç buluyorlar, imdadını bulamıyorlar,
 mdadına uramıyorlar.
 Zaarinin kopçaları ilikli,
 Mamusunun ürää pek kitli.
 Mezarlık yolu pek incecik,
 Zaari gitti pek inçecik.

Ömür dünneyä paskellä gelir...

“Vasilka, mari kızım!
 Paskellä gelir ömür dünneyä.
 Hepsinä kızlara fistan alerlar.
 Bän da sana fistan almerım,
 Bän fistan almerım, tokatta durerım.
 Tokatta durerım: haberi bekleerim.
 Üç gündän sora aber da geldi.
 Haber da geldi- bir parça kihät.
 Aldım o kiadı, açıp okudum:
 “Çok seläm sana, gaarip anacım.

“Kız Lanka, e im Lanka!-der.-
 Üç yüz ruble verece im, yere koyunuz.
 Üç yüz daha verece im, yüzünü açınız”.
 Üç yüz verdi- yere koydurdu.
 Üç yüz verdi yüzünü açtırdı.
 “Lanka kız, Lanka yavuklucu um!-der.-
 O pembe yana in neden çok solmu ?
 O beyaz tenin neden çok sararmı ?
 O mavi gözüün neden çok solmu ?”

Hasta Zari

Zari, dertli Zari hastalanıyor.
 Annesi de hasta ona bakıyor.
 Üç beygir ko ulmu bekliyor,
 Bir beygir eyersiz duruyor.
 Zari’yi tedaviye götürmek için bekliyor.
 lacını buluyorlar, çaresini bulamıyorlar,
 Çaresini bulamıyorlar.
 Zari’nin dü meleri ilikli,
 Annesinin yüre i kilitli.
 Mezarlık yolu daracık,
 Zari gitti pek gencecik.

Dünyaya Paskalya gelir

“Vasika, kızım!
 Dünyaya paskalya gelir.
 Bütün kızlara fistan (elbise) alırlar.
 Ben sana fistan almıyorum,
 Ben fistan almıyorum, kapıda duruyorum.
 Kapıda duruyorum: haberi bekliyorum.
 Üç gün sonra haber geldi.
 Haber geldi bir küçük mektup.
 Aldım o mektubu, açıp okudum:
 “Çok selam olsun sana garip anacı im.

Garip anacım, ihtiar bobacım.
 Buyurun, gelin, bana Ki nefa,
 Getirin bana kırmızı alma”.
 Vasilkanın bobası alma da aler,
 Alma da buler, Ki nefa yollaner.
 Vakzala eti tiynän, telegramma kableder,
 Telegramma kableder: Vasilka ölmü .

Cumeertisi Donka kalkıyor...

Cumeertisi erken Donka kalkıyor,
 Erken kalkıyor,
 Mamusunada Donka deyor:
 “Mali ma, mali, kalk,
 Hazır et yapaaları,
 Gidicäm dereyâ yapaaları yıkamaa”.
 Mamusu kalkıyor, yapaaları hazır eder.
 Donka dereyâ gider, yapaaları yıkıyor,
 Yıkayıp paklıyor, evâ da geleyor,
 Evâ geleyor, mamusuna deyor:
 “Mali ma, mali,
 Gideyim topraklaa, toprak çıkarmaa,
 Ölä da geç kaldım
 Kolhoza i ä gitmää”.
 Gider, ses edeyor duruckasına.
 Hem duruckasına, hem kumitsa Zinasına.
 “Hadi, mari Zinu,
 Gidelim toprak çıkarmaa,
 Ölä da geç kaldık
 Kolhoza i ä gitmää”.
 Gideyorlar topraklaa, toprak çıkarmaa.
 Donka giriyor kuya, toprak kazıyor,
 Zina da çekiyor kazannan toprraa.
 Ondokuz kazan çeker,
 rminci kazanı çekämei:

*Garip anacı ım, ihtiyar babacı ım.
 Buyurun gelin bana Ki inev'e,
 Getirin bana kırmızı elma”.
 Vasika'nın babası elma alır,
 Elma bulur Ki inev'e gider.
 Otogara vardı ında, telgraf alır,
 Telgraf alır: Vasilka ölmü .*

Cumartesi Donka kalkıyor

*Cumartesi erkenden Donka kalkıyor,
 Erkenden kalkıyor,
 Annesine Donka diyor:
 “Anne, anne, kalk,
 Hazırla yünleri,
 Dereye yünleri yıkamaya gidece iz”.
 Annesi kalkıyor, yünleri hazırlıyor.
 Donka dereye gidip yünleri yıkıyor,
 Yıkayıp paklıyor, eve geliyor,
 Eve geliyor, annesine diyor:
 “Anne, anne,
 Gideyim topraklı a, toprak çıkarmaya,
 Ne de olsa geç kaldım
 Kolhoza i e gitmeye”.
 Gider, seslenir arkada ına.
 Hem arkada ına, hem de Zina'ya.
 “Hadi kız Zinu,
 Gidelim toprak çıkarmaya
 Geç kaldık ne de olsa
 Kolhoza i e gitmeye”.
 Gidiyorlar topraklı a toprak çıkarmaya.
 Donka giriyor kuyuya, toprak kazıyor,
 Zina ise kazanla toprak çekiyor.
 On dokuz kazan çeker,
 Yirminci kazanı çekemezler:*

Topraklık göçer,
 Üç ki i bastırıyor,
 Üç ki i bastırıyor.
 Zina aaleyarak gider, topleer zaduna.
 Hem kaçarak gideyor, hem baare:
 “Geliniz, bā çiçular!
 Geliniz, bā batūlar!
 Topraklık göçtü: üç ki iyi bastırdı.
 Ki inin birisi- Tanu li kaların gelini.
 kinci i i- Alekseyin kızı,
 Üçüncüsü da, - deyor,-
 Petku Vaninin kızı”.

Jelezna düzen dokuyardı...

Yavklu Jelezna
 Düzen dokuyardı.
 Saliyā kar ı bir da dü görmü .
 Sansın dü ündä bir yılan gelmi .
 Bir yılan gelmi , bir sarı yılan.
 O yılanın kafası yokmu .
 Ni an kolanın paftası yokmu .
 Çin sabaalin gelmi , gelmi bulüsu.
 “Kolay gelä, -demi ,- yavklu Jelezna”.
 “Allaa roz olsun, bulü bā, bulücuum”.
 “Düzen mi dokersın?”
 “Hey, bulücuum!
 Helä, otur, ba bulüm, biraz.
 Otur biraz, dü ümü söyleyim.
 Sansın, bā bulü,
 Nerdän da geldi dü ümdä
 Bir sarı yılan.
 O yılanın kafası yoktu,
 Ni an kolanımın paftası yoktu”.
 Bulüsu da ölä demi :

*Topraklık göçer,
 Üç ki iyi gömüyor,
 Üç ki iyi gömüyor.
 Zina a layarak gider, yardım ister.
 Hem ko uyor hem ba ırıyor:
 “Geliniz amcalar!
 Geliniz a abeyler!
 Topraklık göçtü: üç ki iyi gömdü.
 Ki inin biri Tanu li kaların gelini.
 kinci ki i Aleksey'in kızı,
 Üçüncüsü de,- diyor,-
 Petku Vani'nin kızı”.*

Jelezna düzen dokuyordu

*Yavuklu Jelezna
 Düzen dokuyordu.
 Salı sabahı bir dü görmü .
 Sanki dü ünde bir yılan gelmi .
 Bir yılan gelmi , bir sarı yılan.
 O yılanın kafası yokmu .
 Ni an kemerinin tokası yokmu .
 Sabah erkenden yengesi gelmi .
 “Kolay gelsin,- demi ,- yavuklu Jelezna”.
 “Allah razı olsun, yenge, yengeci im”.
 “Düzen mi dokuyorsun?”
 “Hey, yengeci im!
 Hele otur yengem biraz.
 Otur biraz dü ümü söyleyeyim.
 Sanki yenge,
 Dü ümde nereden bilmem
 Bir sarı yılan geldi.
 O yılanın kafası yoktu,
 Ni an kemerimin tokası yoktu”.
 Yengesi de öyle dedi:*

“Yavklu Jelezna, uyma dü lerä.
 Çık düzenindän da git sän kumnaa,
 Çıkar bir taliga kum,
 Zerä pazara düünün.
 nsan gelicek, hepsi seni gülücek”.
 Yavklu Jelezna çıkmı düzenindän
 Da gitmi kumnaa, kum çıkarmaa.
 Açan gitti kuya, kum çıkarer bir dädu.
 “Kolay gelä, bä dädu!”
 “Allaa roz olsun, yavklu Jelezna!”
 “Helä, bä däducuum, bän da biraz kazıyım.
 Helä, çık, däducuk, ordan!”
 Dädu çıkıyer, Jelezna girer.
 Kazmı -kazmamı , ilk sırayı bitirämemi ,
 Kumnuk da üstünä yıkılmı .
 Saliyä kar ı dü ü aslı çıkmı ,
 Pazar günü onun düünü kalmı ,
 Ölüsü yatmı .

Ondokuz yıl dünür gelmedi...

Ondokuz yıl oldu dünür gelmedi.
 rminci yılda dünür da geldi.
 Ne pek yırdaktan, çak Düzgüncüdän.
 Vericek oldu, dönmäk olmasın...
 Yavklu Jeleznanın düzeni varmı .
 hayli dokaarmı hem aalaarmı .
 Jeleznanın da bulüsu gelir.
 “Kolay gelä,- deer,- yavklu Jelezna!”
 “Allaa roz olsun, bulücuum, bulü!”
 “ hayli dokersın, neçin aalersın?”
 “Nasıl aalamıyım, bulücuum, bulü?”
 Dü ümdä gördüm, sarı yılanın kafası yoktu.
 Ni an kolanın paftası yoktu”.
 “Aalama, mari yavklu Jelezna!

“Yavuklu Jelezna, uyma dü lere.
 Çık düzeninden sen git kumlu a,
 Bir araba kum çıkar,
 Zira pazara dü ünün var.
 nsanlar gelecek, sana gülecek”.
 Yavuklu Jelezna çıkmı düzeninden
 Gitmi kumlu a, kum çıkarmaya.
 Kuyuya gitti inde bir dede kum çıkarır.
 “Kolay gelsin dede!”
 “Allah razı olsun, yavuklu Jelezna!”
 “Hele dedeci im ben biraz kazayım.
 Hele dedecik çık oradan!”
 Dede çıkar, Jelezna girer.
 Kazmı kazmamı ilk sırayı bitirememi ,
 Kumluk da üstüne yıkılmı .
 Salı sabahı dü ü gerçek çıkmı ,
 Pazar günü onun dü ünü kalmı ,
 Ölüsü yatmı .

On dokuz yıl dünür gelmedi

On dokuz yıl oldu dünür gelmedi.
 Yirminci yılda dünür geldi.
 Çok uzaktan Düzgünce'den.
 Verecek oldu, dönmek olmasın...
 Yavkulu Jelezna'nın düzeni varmı .
 Halıyı dokuyormu hem a lıyormu .
 Jelezna'nın yengesi gelir.
 “Kolay gelsin,-der,- yavuklu Jelezna!”
 “Allah razı olsun, yengeci im, yenge!”
 “Halıyı dokuyorsun, neden a lıyorsun?”
 “Nasıl a lamayım, yengeci im, yenge?”
 Dü ümde gördüm kafasız sarı yılanı.
 Ni an kemerinin tokası yoktu”.
 “A lama, kız yavuklu Jelezna!

Ya ko taligıyı, topraklaa gıceyez”.
 Jelezna kalker, taligıyı ko er.
 Taligıyı ko er, topraklaa gider.
 Topraklıkta sa bir dādu varmı ,
 Bir dādu varmı , toprak kazarmı .
 “Kolay gelä, ba dādu, dāducuk!”
 “Allaa roz olsun, yavklu Jelezna!”
 “Dādu, ba dādu, ya çık sän ordan,
 Bän giriyim orıyı, toprak kazıyım,
 Toprak kazıyım, toprak alım”.
 “Jelezna mari, Jelezna kızım!
 Bän çıkçam, mari, ama sän girmä.
 Bu topraklık, mari,
 Nezamandan oldu
 Bir can isteer.
 Bän girdim, mari, beni da almeer”.
 Jelezna gider, topraklık yıkıler,
 Topraklık yıkıler, Jelezniyı bastırer.

E il baylermä dumannar dü tü...

E il baylermä dumannar dü tü...
 Kalk, bä Stöpa, kalk!
 Seni evereeriz, Lenıyı alerız.
 Kalk, bä Stöpa, kalk!
 Cumaa günü, Stöpa, düün çeketmesi.
 Cumeertesi, Stöpa, stoynozlaa gıceynız.
 Cümeertesiav amniin fenntsecilär gelecek.
 Cümeertesi, Stöpa fentsecilär gelecek.
 Pazarteresi, Stöpa, üç günnü gelinini,
 Üç günnü gelinini evdä brakacan.
 Evdä brakacan duvak ba ında,
 Duvak ba ında telleri da önündä.
 Telleri da önündä, iki eli üzündä.

Hazırla arabayı topraklı a gıdece iz”.
Jelezna kalkar, arabayı hazırlar.
Arabayı hazırlar topraklı a gider(ler).
Topraklıkta bir dede varmı ,
Bir dede varmı topraklık kazarmı .
“Kolay gelsin be dede, dedecik!”
“Allah razı olsun, yavuklu Jelezna!”
“Dede, be dede ya çık sen oradan,
Ben gireyim oraya toprak kazayım,
Toprak kazayım toprak alayım”.
“Jelezna kız, Jelezna kızım!
Ben çıkaca ım kız, ama sen girme.
Bu topraklık, kız,
Uzun zamandır
Bir can ister.
Ben girdim, kız, beni almıyor”.
Jelezna girer, topraklık yıkılır,
Topraklık yıkılır, Jelezna’yı gömer.

Ye il bayırlara dumanlar dü tü

Ye il bayırlara dumanlar dü tü...
Kalk Stöpa, kalk!
Seni everece iz, Lena’yı alaca ız.
Kalk be Stöpa kalk!
Cuma günü, Stöpa dü ün ba layacak.
Cumartesi Stöpa kiliseye gıdece iz.
Cumartesi ak amı gelininin tacı gelecek.
Cumartesi, Stöpa gelin tacı gelecek.
Pazarteresi Stöpa üç günlük gelinini
Üç günlük gelinini evde bırakacaksın.
Evde bırakacaksın duvak ba ında,
Duvak ba ında telleri de önünde.
Telleri de önünde, iki eli yüzünde.

Aalama, Alö a, aalama...

Aalama, Alö a, aalama!
 Bän da ölücäm, Alö a.
 Kırkımadan, Alö a,
 çerdä kandil süünmesin,
 Gözüünün ya ı dinmesin.
 Aalama, Alö a, aalama!
 Bän da ölücäm, Alö a.
 ki evlat brakıcam.
 Büük oolumu, Alö a,
 kolalara veräsin.
 Küçük oolumu, Alö a,
 Sän da onu everäsin,
 Sän da atır göräsin.
 Kırkımadan, Alö a,
 Kara rubaylan gezäsin,
 Kırk gün bana yas tutasın.
 Kırkımdan sora, Alö a,
 stedii rubaları giyäsin,
 stedii rubaları giyäsin,
 stediini alasin.
 Benim rubalarma giidiräsin
 Bana da, Alö a, bentsedäsin,
 Rubalarmı giidiräsin
 Bana da bentsedäsin.
 Sıralara gidäsin,
 Türkülermi çalasın
 Beni da, Alö a, unutmayasın.

Aalama, Hadi, aalama...

“Aalama, Hadi, aalama,
 Aalama, kızım, aalama!”
 “Nasıl aalamayım, malü ma?
 Benim ba ım pek aceer

A lama, Alö a a lama

A lama Alö a a lama!
Ben ölece im Alö a.
Kırklanmadan Alö a,
çerde kandil sönmecin,
Gözünün ya ı dinmesin.
A lama Alö a a lama!
Ben ölece im Alö a.
ki evlat bırakaca ım.
Büyük o lumu Alö a,
Okullara veresin.
Küçük o lumu, Alö a,
Sen de onu everesin,
Sen de hatır göresin.
Kırklanmadan Alö a,
Kara elbiseyle gezesin,
Kırk gün bana yas tutasın.
Kırkımdan sonra Alö a,
stedii in elbiseyi giyesin,
stedii i elbiseyi giyesin,
stedii ini alasin.
Benim elbiselerimi giydiresin
Bana da Alö a benzetesin,
Elbiselerimi giydiresin
Bana da benzetesin.
E lenceye gidesin,
Türkülerini çalasın
Beni de Alö a, unutmayasın.

A lama, Hadi a lama

“A lama, Hadi, a lama,
A lama, kızım a lama!”
“Nasıl a lamayım, anne?
Benim ba ım çok a rıyor

Gözlerim da kararar.
Herbir doftordan geçtim,
Kanımda su bulerlar.
Kanımda su bulerlar
Ki nefa da yollerlar.
Gitmäm, mali, pek belli,
Ama geeri gelmäm diil belli.
Yazık diil mi, ma malü, ma,
Benim bu otuz be ya ıma?
Bän bu otuz be ya ımı
Toprak altında tamannıyaam.
Yazık diil mi, ma malü, ma,
Benim bu küçük Doçimä?
Yazık diil mi, ma malü, ma,
Benim bu gençecik Petimä?
Gençecik da dul kalcek
Sıralara da gidämeyceç,
Orda da, gülüp sööläyämıyceç.
Sımarlerım, ma malü, ma,
Benim bu küçücük Doçimi,
Sokaklarda gezmesin
Aalemdän da ekmek istämesin.
Aalemdän da ekmek istämesin,
Aalemä da “mamu” demesin”.

Pazara kar ı, mani mo...

Pazara kar ı, mani mo,
Bän dü ümü gördüm,
Dü üm da bana, mani mo,
Aslı çıktı.
Bizim kapu önündä, mani mo,
Bir e illiktir.
Bir e illiktir, mani mo,
Bir ba çelikti.

*Gözlerim de kararıyor.
Bütün doktorlar baktı,
Kanımda su buluyorlar
Kanımda su buluyorlar
Ki inev'e gönderiyorlar.
Gitmem bellianne (ama),
Geri dönece im belli de il.
Yazık de il mi anne,
Benim bu otuz be ya ıma?
Ben bu otuz be ya ımı
Toprak altında tamamlayaca ım.
Yazık de il mi anne,
Benim bu küçük Doçi'me?
Yazık de il mi anne,
Benim bu gencecik Peti'me?
Gençecik dul kalacak
E lencelere gidemeyecek,
Orada gülüp söyleyemeyecek.
Vasiyetim anne,
Benim küçük Doçi'm,
Sokaklarda gezmesin
Yabancılardan ekmek istemesin.
Yabancılardan ekmek istemesin,
Yabancıya da “anne” demesin”.*

Pazar günü sabahı anne

*Pazar günü sabahı anne,
Ben dü gördüm,
Dü üm de anne
Gerçekle ti.
Bizim kapı önünde anne
Bir ye illikti.
Bir ye illikti anne
Bir bahçeydi.*

O ba çanın içindä, mani mo,
 Dokuz çocuk var.
 Dokuz çocuk var, mani mo,
 Pınar kazerlaei.
 Çes-çevreye da, mani mo,
 Katmer karanfil.
 Bän suleyorum, mani mo,
 Onnar seneyor.
 Sän aalayorsun, mani mo,
 Onnar enneyor.
 Bän annadım, mani mo,
 Ani tez ölücäm.
 Bän da annadım, mani mo,
 Ani tez ölücäm.
 Kazdırasın bana, mani mo,
 Bir eni mezar,
 Bir eni mezar, mani mo,
 Dört kö eli.
 Dört kö eli, mani mo,
 Üç pençereylän.
 Biri olsun, mani mo,
 Gün duusundan yanı.
 Biri da olsun, mani mo,
 Gün batısından.
 Biri da olsun, mani mo,
 Gelecää yoldan.
 Ačan sän gelicän, mani mo,
 Bän da görücäm.
 Çalasın bana, mani mo,
 Benim türkülermi.
 Ačan sän çalıcın, mani mo,
 Bän da sesliycäm.

O bahçenin içinde anne,
Dokuz çocuk var.
Dokuz çocuk var anne
Pınar (su kuyusu) kazıyorlar.
Çepeçevre anne,
Katmer karanfil.
Ben suluyorum anne,
Onlar soluyor.
Sen a lıyorsun anne
Onlar enleniyor.
Ben anladım anne,
Tez ölece im.
Ben anladım anne,
Tez ölece im.
Kazdır bana anne,
Bir yeni mezar,
Bir yeni mezar anne,
Dört kö eli.
Dört kö eli anne
Üç pencereeli.
Biri olsun anne,
Güne in do du u tarafta.
Biri olsun anne,
Güne in battı ı tarafta.
Biri de olsun anne,
Gelece in tarafta.
Sen geldi inde anne,
Ben görece im.
Söylesin bana anne,
Benim türkülerimi.
Sen anne söyledi inde,
Ben dinleyece im.

Gördüm o dü ü, mali mo...

Gördüm o dü ü, mali mo,
 Aman, benim canıma!
 Aman, benim canıma!
 Hep tes-tere çekti.
 Benim kapımın önünde, mali mo,
 Bir pınar vardı.
 O pınarın dolay yanına, mali mo,
 Feslen ekili.
 Ben o feslenneri islardım, mali mo,
 Onnar senerdiler.
 Ben bundan annadım, mali mo,
 Ani tez ölücem.
 Yapasin bana, mali mo,
 Bir küçük evceez.
 Bir küçük evceez, mali mo,
 Üç pençereylen.
 Üç pençereylen, mali mo,
 Ak çerçeveylen.
 Bir pençeresini, mali mo,
 Forudan yanı,
 Öbür pençeresini, mali mo,
 Nereden sen gelicän.
 Üçüncü pençeresini, mali mo,
 Gün duuyı nerden.
 Bir da teste su alasin, mali mo,
 Kar 1 gelenne sucaaz veresin.

Haydi gidelim Bolgrad panaerna...

“Haydi, bre Tanas,
 Gidelim Bolgrad panaerna”.
 “Bolgrad panaerna, mali mo,
 Ruba alalım.
 Ruba alalım, mali mo,

Gördüm o dü ü, anne

*Gördüm o dü ü anne,
 Aman, benim canıma!
 Aman, benim canıma!
 Hep testere çekti.
 Benim kapımın önünde anne
 Bir pınar (su kuyusu) vardı.
 O pınarın etrafında anne,
 Fesle en ekili.
 Ben o fesle enleri sulardım anne,
 Onlar solardılar.
 Ben anladım anne,
 Tez ölece im.
 Yap bana anne
 Bir küçük ev.
 Bir küçük evce iz, anne,
 Üç pencereli.
 Üç pencereli anne,
 Ak çerçeveli.
 Bir penceresi anne,
 Horondan yana,
 Öbür penceresini, anne,
 Senin geldi in taraftan.
 Üçüncü penceresini anne,
 Güne in do du u yerde.
 Bir testi su da alasin anne,
 Kar ına çıkanlara su veresin.*

Haydi gidelim Bolgrad panayırına

*“Haydi bre Tanas,
 Gidelim Bolgrad panayırına”.
 “Bolgrad panayırına anne,
 Elbise alalım.
 Elbise alalım anne,*

Kuma seçelim,
 Kuma seçelim, mani mo,
 yip-içelim.
 yip-içelim, mani mo,
 Gülüp- sööleylim.
 Gülüp- sööleylim, mani mo,
 Çalıp- oynalım.
 Çalıp- oynalım, mani mo,
 Kayaa pinelim.
 Kayaa pinelim, mani mo,
 Kayık yarı alım".
 Ruba aldılar, mani mo,
 Kuma seçtiler.
 Kuma seçtiler, mani mo,
 yip- içtilär.
 yip- içtilär, mani mo,
 Gülüp- sööledilär.
 Gülüp- sööledilär, mani mo,
 Çalıp- oynadılar.
 Çalıp- oynadılar, mani mo,
 Kayaa pindilär.
 Kayaa pindilär, mani mo,
 Kayık yara tılar.
 Kayık devrildi, mani mo,
 Tanas da buuldu.
 Üç gündän sora, mani mo,
 Dalgıçlar daldı.
 Dalgıçlar daldı, mani mo,
 Nevudları çekti.
 Üç gündän sora, mani mo,
 Tanas bulundu.
 "Çok seläm däsınız, mani mo,
 Kalinka- kıza.
 Kalinka bukaa, mani mo,

Kuma seçelim,
Kuma seçelim, anne,
Yiyip içelim.
Yiyip içelim anne,
Gülüp söyleyelim.
Gülüp söyleyelim anne,
Çalıp oynayalım.
Çalıp oynayalım anne,
Kayı a binelim.
Kayı a binelim anne,
Kayık yarı alım".
Elbise aldılar anne,
Kuma seçtiler.
Kuma seçtiler anne,
Yiyip içtiler,
Yiyip içtiler anne,
Gülüp söylediler.
Gülüp söylediler anne,
Çalıp oynadılar.
Çalıp oynadılar anne,
Kaya a bindiler.
Kaya a bindiler anne,
Kayık yarı tırdılar.
Kayık devrildi anne,
Tanas da bo uldu.
Üç günden sonra anne
Dalgıçlar daldı.
Dalgıçlar daldı anne,
A ları çektiler.
Üç günden sonra anne,
Tanas bulundu.
"Çok selam söyleyin anne,
Kalinka kıza.
Kalinka bu kadar anne

Hem gergef diksin.
 Hem saçlarını söksün.
 Hem saçlarını söksün, mani mo,
 Hem ya larını döksün”.

yunün irmi birindä...

yunün irmi birindä
 Pek büyük yaamurlar bo andı.
 İkin yaadı pak yaamurlar,
 Ardına tolu da geldi.
 Kırdı cannar ne pek korktu,
 Hepsi kaçan-kaçan oldu.
 “Haydiin, karda lar, gidelim,
 Biz da küüyä eti elim”.
 Angısı küüyä da geldi,
 Angısı da tutuldu.
 Dört da kuma, dört da drujka,
 Onnar bolnitsaya da saptı,
 Onnar da kuytulanmadı.
 Bir da büyük su orıyı geldi.
 Of, o cannar ne pek korktu.
 Hepsi “kaybeleyriz!” dedi.
 kinci dalga da geldi,
 Bolnitsıyı da devirdi.
 Dört da kuma, dört da drujka,
 Onnar kol- kol tutundular.
 Dört kumanın arasından
 Saade birisi kurtuldu,
 Üçü onnar suylan gitti,
 Saade birisi kurtuldu,
 Üçü suylan onnar gitti...
 Dalgalar da urulaardı,
 Onnar “mamu!” baarardı.
 Dalgalar da urulaardı,

*Hem gergef diksin.
 Hem saçlarını söksün.
 Hem saçlarını söksün anne,
 Hem ya larını döksün”.*

Haziranın yirmi birinde

*Haziranın yirmi birinde
 Çok büyük ya murlar ya dı.
 Önce temiz ya murlar ya dı,
 Arkasından dolu geldi.
 Kırdı çalı an insanlar çok korktu,
 Hepsi bir yana kaçar oldu.
 “Haydi karde ler, gidelim,
 Köyümüze varalım”.
 Kimisi köye geldi,
 Kimisi de (ya mura) tutuldu.
 Dört sa dış ve e leri,
 Hastaneye geçtiler,
 Onlar bir yere sı inamadılar.
 Bir büyük su (sel) oraya geldi.
 Of, o insanlar çok korktu.
 Hepsi “kaybolaca ız” dedi.
 kinci dalga geldi,
 Hastaneyi devirdi.
 Dört sa dış ve e leri,
 Kol kola tutundular.
 Dört ki inin arasından
 Sadece biri kurtuldu,
 Üçü suya kapılıp gitti,
 Sadece biri kurtuldu,
 Üçü suya kapılıp gitti...
 Dalgalar da çarpıyordu,
 Onlar da “anne!” (diye) ba ırıyordu.
 Dalgalar da çarpıyordu,*

“Gençecik kaybeleeriz!”-

Onnar baarardı.

Kimseylär sokulamadı,

Kimsey da kurtaramadı.

Saat edidä yaamur durdu,

Kurtulmu cannar evlernä geldi.

Üç da kuma, üç da drujka,

Saade onnar gelmedilär.

Onnarın da anaları,

Anaları hem bobaları

Yolun üstünä çıktılar.

Gelennä-geçenä sordular.

Biri deardı: “Näända Manim?”

Biri deardı: “Näända Lübam?”

Biri da sorardı: “Näända benim Länkam?”

Hepsiciyi da biläardı,

Ani onnar suylan gitti.

Kimseylär keyı maazdı,

Kimseylär da söölämääzdi.

Soy- senselä toplandılar,

Onnara ürek verdilär.

“Aalamıyın, baarınmıyın,

Onnar da evä gelicek”.

Karannık oldu, bekledilär,

Onnar genä gelmedilär.

“Gencecik kaybolaca ız!”-

(Diye) ba ırıyorlardı.

Kimse sokulamadı,

Kimse kurtaramadı.

Saat yedide ya mur durdu,

Kurtulanlar evlerine döndü.

Üç sa dıç ve e leri,

Sadece onlar gelmediler.

Onların anaları,

Anaları ve babaları

Yola çıktılar.

Gelene geçene sordular.

Biri diyordu: “Nerede Manim?”

Biri diyordu: “Nerede Lübam?”

Biri de sorardı: “Nerede benim Länkam?”

Hepsi de bilirdi,

Onların suya kapılıp gitti ini.

Herkes çekinirdi,

Kimse söyleyemezdi.

Akrabaları toplandılar,

Onları teselli ettiler.

“A lamayın, ba ırmayın,

Onlar da eve gelecek”.

Karanlık oldu beklediler,

Onlar yine gelmediler.

SONUÇ

Sovyetler Birliği'nin dağılması, aynı dili konuşan, aynı ruhu ve kültürü taşıyan birçok Türk soylu halkın ortaya çıkmasına ve birbirleriyle kavuşmalarına sebep oldu. Bu gün farklı coğrafyalarda, farklı dinlerde de olsalar bu topluluklar, aynı atanın çocuklarıdır. Temelde aynı kalmakla beraber, çok küçük farklılıklarla beraber bir kültür zenginliği içinde yaşayan bu topluluklara genel olarak 'Türk dünyası' denilmektedir. Bu topluluklardan biri de bu gün Moldova'da özerk bir bölgede yaşayan Gagauz Türkleridir. Çok küçük bir coğrafyada yaşamalarına ve farklı bir inanç sistemi içerisinde olmalarına rağmen Gagauzlar, dillerini, kültürlerini, etnik kimliğini, tarihini ve kendisine ait olan değerleri günümüze kadar korumayı ve yaşatmayı başaran bir Türk topluluğudur. Bunları koruma, yaşatma ve taşıyıcımada en büyük araç ise, o topluluğun kendi içerisinde yaşadığı ve günümüze kadar gelmesini sağladığı folkloru ve folklorik unsurlarıdır. Bu folklorik unsurlardan biri de bu çalışmaya konu olan ballada türküleridir.

Bu çalışmada da Gagauz Türklerine ait olan ve M.A. Durbaylo'nun 1970-1990 yılları arasında Gagauzya'nın köylerinden derlediği ve 1991 yılında Kiyev'de yayımladığı "Ballada Türküleri" adlı derleme eseri Kiril alfabesinden ve Gagauz Türkçesinden Latin alfabesine ve Türkiye Türkçesine aktarıldı ve eserdeki balladalar da ekil ve motifleri bakımından bir incelemeye tabi tutuldu.

Eser, Durbaylo tarafından konularına göre ve kronolojik bir sıraya uyularak tasnif edilmiş ve konularına göre beş bölüme ayrılmıştır. Bu bölümlerin başlıkları ve özellikleri şunlardır: "Balladalar ilgili inançlara hem masal motiflerine" adlı bölümde 21 ballada bulunmaktadır ve bunlarda daha çok eski dönemlere ait inançlar, mitolojik unsurlar, masal motifleri, efsanevi özellikler öne çıkar. Bir diğeri "Evcimannık temalarına balladalar" başlığını taşır. 17 balladadan oluşan bu bölümdeki balladalarda ise, bir olay üzerinden örf, âdet, gelenek gibi değerler incelenir. "Osmanlı zulümünün zamannarı için balladalar" başlıklı bölümde ise, 22 adet ballada bulunmaktadır. Bu balladalarda genel olarak Osmanlı dönemindeki kötü yöneticiler ele alınır ve o dönemde yaşanan birtakım haksızlıklar, adaletsizlikler ve o dönemde yaşanan sosyal olaylar ve bunlara karşı takınılan tavırlar ele alınır. Bir diğeri bölüm ise, "Askerlik hem cenk için balladalar" adını taşır. Bu adlandırmadan da anlaşılacağı üzere, daha çok askerlikle ve savaşla ilgili olayların yaşandığı ve bu olayların anlatıldığı bölümdür. Son bölümün ise, "Acı gerçekler için balladalar" başlığı altında 17 balladadan oluşmaktadır. Bu balladalarda genel olarak Osmanlı dönemindeki hastalık, zamansız ölüm, felaket gibi sıradan acı olaylar ve onların insanlarda bıraktığı acı, üzüntü, keder gibi duygular incelenmiştir.

Yapılan alı manın “Giri ” bölümünde Gagauz tarihine ve ardından daha çok sözlü kültürün a ır bastı ı Gagauz folkloruna bir bakı sergilenmi tir. Bu bölümde üzerinde daha çok Rus kaynaklarından bilgilere ula tı ımız ba lık “Balladalar”dır. Zira ballada (balat) türü Batı (Avrupa) edebiyatlarına ait bir iir türüdür ve Türk edebiyatında pek kullanılmamaktadır. Gagauzların Balkan halklarıyla kültürel ve ekonomik ili kilerde olması, dolayısıyla onların çok zengin olan halk edebiyatlarına da etki etmi tir. Bu da do al olarak ballada türküleri ile Gagauz halk edebiyatına, di er Türk topluluklarında bulunmayan bu tür ile daha ayrıcalıklı bir özellik katmı tır.

Gagauz balladaları biçim olarak Balkan ve Rus edebiyatlarından etkilenmi olsa da muhteva bakımından “türkü yakma” gelene i ile masal, lirik, epik türkünün harmanla mı bir ekli olarak görülebilir. Balladalara ekil olarak baktı ımızda, balladalarda Gagauz ve Türk halk edebiyatının türkü türünün ekli özelliklerine ait belirli bir ekli, ölçüyü, kafiye ve kafiye düzenini görememekteyiz. Hatta balladalar arasında bile bir ekil birli inin oldu unu söyleyemeyiz. Her ballada i ledi i konusuna göre farklı bir ekil özelli i gösterir ve birbirini tutmaz. Bu da sözlü olarak anlatılageldikleri için zaman içerisinde anlatıcısına göre bir de i ime maruz bırakıldı ı söylenebilir. iirde ahenk, daha çok mısra tekrarlarıyla, kar ılıklı konu malarla (diyaloglarla) ve deyimlerle verilmeye çalı ılmı tır.

Balladalar, içerdi i motiflerle ve motiflerin zenginli iyle dikkatleri çeker. Yapılan bu çalı madaki motiflerin zenginli i, ara tırıcılarını do al olarak ortak Türk halk edebiyatına ait motiflere kadar götürür. Bunları destan motifleri, halk hikyesi motifleri, efsane motifleri ve masal motifleri olarak de erlendirmek gerekti inden yapılan bu çalı mada da balladalar, bu motiflere göre ele alındı. Türk edebiyatına ait olan bu motiflerin Gagauz balladalarında bütün canlılı ı ile ya adı ı görülmektedir. Bu da bize balladaların Türk edebiyatının ortak de erlerini geçmi ten günümüze kadar ta ıyan bir tür oldu u kanaatini uyandırır.

Çalı manın son bölümünde metinler, Kiril alfabesinden Latin alfabesine ve Gagauz Türkçesinden Türkiye Türkçesine aktarılırken mümkün oldu unca metne sadık kalınmaya gayret edildi. Bu bölümde iki i ve arasındaki farklara dikkat edildi ve aynı anlamdaki kelimelere ve cümlelere dokunulmamaya çalı ıldı. i ve özelliklerinin kar ıla tırılmasının ve takibinin kolay olması için metin, aynı sayfa üzerinde hem Gagauz Türkçesiyle ve normal harflerle hem de Türkiye Türkçesi ile ve *talik* harflerle verildi.

Sonuç olarak denilebilir ki, Gagauz Türklerine ait olan ve Türk dünyası içinde benzerleri çok az olan ballada türünün önemli bir rne ini te kil eden “Ballada Türküleri” adlı eserin i lenmesi, ele alınması ve üzerinde birtakım de erlendirilmelerde bulunulması, Türk dünyası edebiyatı için çok önemli bir kazanç olaca ıdır. Çünkü bu balladalarda i lenen

olaylarda yer alan ve onları zenginle tiren mitolojik unsurlar, eski kültür, inanç sistemi, gelenek ve görenekler gibi mill de erleri ta ıyor olması bakımından ara tırcıları, Gagauz Türklerinin Balkanlar öncesindeki hayatlarına dair izlerine kadar götürür. ekil olarak Türk edebiyatına ait ekil unsurları ta ımasalar da balladalar, tarih içindeki Gagauz Türklerinin hayatlarından kesitler sunması bakımından dikkatleri çeker. Bu kesitlerin içinden Gagauz Türklerinin geçmi dönemdeki hayatlarını, ya ama biçimlerini, hayata bakı larını, geleneklerini, insana ve do aya bakı larını ve onların tarihini çıkarmak mümkündür. Balladalarda ya anan bu olaylar, aynı zamanda Gagauz Türklerinin ya adıkları acıları bir dram halinde gözler önüne serer. O yüzden de Gagauzlara ait olan bu “Ballada Türküleri” adlı eserin Türk dünyası edebiyatı bakımında önemli bir yere sahip oldu unu ve olaca ını d nmekteyiz. Eserin inanç özelliklerine yönelik bir de erlendirme yoluna girilmedi. Balladalarda çok önemli bir yer tutan gerek eski Türk inancına ait izler konusu ve gerekse u anki Gagauz Türklerinin inançları üzerine yapılacak çalı malar, bu günün ara tırcılarına açık bir alan olarak durmaktadır.

KAYNAKÇA

- Acıpayamlı, O. (1978). “Balad”. *Halkbilim Terimleri Sözlü ü*. TDK Yay., Ankara.
- Alptekin, A. (2002). *Halk Hikâyelerinin Motif Yapısı*.(2), Akça Yay., Ankara.
- Alptekin, A. (2014). *Efsane ve Motifleri Üzerine*.(2), Akça Yay., Ankara.
- Arvas, A. (2015). “Türk Mitolojisinde Kurt”. *Türk Mitolojisine Giri* . (ed. Doç. Dr. Fatma Ahsen Turan, Doç. Dr. Meral Ozan). Gazi Kit., Ankara.
- Ayaz, B. (2015). “Tufan Mitleri”. *Türk Mitolojisine Giri* . (edt. Doç. Dr. Fatma Ahsen Turan, Doç. Dr. Meral Ozan). Gazi Kit., Ankara.
- Bezertinov, R. N. (2004). *Tengrianstvo-Religiya Türkov i Mongolov*. (2), Slovo, Kazan.
- Çınar, A. A. (1993). *Türklerde At ve Atçılık*. Kültür Bakanlığı 1 Yay., Ankara.
- Çimpoie , L. S. (1997). *Dastannıy Epos Gagauzov*. Akademiya Nauk Respubliki Moldova, Museum, Ki neev.
- Çoruhlu, Y. (2014). *Türk Sanatında Hayvan Sembolizmi*. Kömen Yay., Konya.
- Durbaylo, M. A. (1991). *Ballada Türküleri*. Moldova Respublikasının Bilgi Akademiyası, tiintsä, Ki neev.
- Edebiyat ve Söz Sanatı Terimleri Sözlü ü*. (1948). “Balad”. TDK Yay., Ankara.
- Elçin, . (1993). *Halk Edebiyatına Giri* . Akça Yay., Ankara.
- Ersoy, N. (2000). *Semboller ve Yorumları*. Dönence Yay., stanbul.
- Gönen, S. (2011). *Batı Türklerinin Manzum Atasözleri*. Könem Yay., Konya.
- Gültepe, N. (2008). *Türk Kadın Tarihine Giri* . Ötüken Ne ., stanbul.
- Güne , A. (2009). *O uz Grubu Türk Kahramanlık Destanlarında Kadın*. (Basılmamı Doktora Tezi), Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Güngör, H. ve Argun ah, M. (2002). *Gagauz Türkleri –Tarih-Dil-Folklor ve Halk edebiyatı*. TCKB Yay., Ankara.
- nan, A. (1968). “Eski Türklerde ve Folklorlarda Ant”. *Makaleler ve ncelemeler*. 1, Ankara.
- nan, A. (2015). *Tarihte ve Bugün amanizm Materyaller ve Ara tırmalar*. (8), TTK Yay., Ankara.
- Kabaklı, A. (1985). *Türk Edebiyatı*. 1(6), TEV Yay., stanbul.
- Kaplan, M. (2013). “O uz Ka an-O uz Han Destanı”. *slamiyet Öncesi Türk Destanları*. (haz. Prof. Dr. Saim Sakao lu, Prof. Dr. Ali Duymaz), (8), Ötüken Yay., stanbul.
- Kaplan, M. (2014). “Türk Destanında Alp Tipi”. *Türk Edebiyatı Üzerine Ara tırmalar I*. 11, Dergâh Yay., stanbul.
- Karadavut Z. (2006). *Kırgız Masalları*. Kömen Yay., Konya.

- Köprülü, M. F. (2013). “Millî Türk Destanı”. *slamiyet Öncesi Türk Destanları*. (haz. Prof. Dr. Saim Sakao lu, Prof. Dr. Ali Duymaz), (8),Ötüken Yay., stanbul.
- Kuroglo, S. S. (1980). *Semeynaya Obryadnost Gagauzov v XIX- Naçale XX Veka*. Akademiya Nauk Moldovskoy SSR, tiintsa, Ki inev.
- Küçükbasmacı, G. (2015). “Türk Mitolojisinde Yılan”. *Türk Mitolojisine Giri* . (ed. Doç. Dr. Fatma Ahsen Turan, Doç. Dr. Meral Ozan), Gazi Kit., Ankara.
- Oymak, . (2015). “Türk Mitolojisinde Su Kültü”. *Türk Mitolojisine Giri* . (ed. Doç. Dr. Fatma Ahsen Turan, Doç. Dr. Meral Ozan), Gazi Kit., Ankara.
- Ögel, B. (1993). *Türk Mitolojisi*. TTK Bas., Ankara.
- Özkan, N. (1997). “Ça da Türk Boy ve Toplulukları Edebiyatı”. *Yeni Türkiye (Türk Dünyası Özel Sayısı)*. 1(15), Mayıs-Haziran 1997.
- Özkan, N. (2007). “Gagauz Türk Edebiyatı”. *Türk Dünyası Edebiyat Tarihi*. 9, AKMB Yay., Ankara.
- Özkan, N. (1996). *Gagavuz Türkçesi Grameri*. AKDITYK Yay., Ankara.
- Öztürk, A. O. (1995). *Türkü Yazuları*. Milli Folklor Yay., Ankara.
- Pokrovskaya, L. A. (1953). *Pesennoe Tvorçestvo Gagauzov*. Avtoreferat na soiskanie uçennoy stepeni kandidata filologičeskih nauk, Leningrad.
- Sakao lu, S. (1999). *Masal Ara tirmaları*. Akça Yay., Ankara.
- Sakao lu, S. ve Duymaz, A. (2002). *slâmiyet Öncesi Türk Destanları*. (8), Ötüken Yay., Ankara.
- Sakao lu, S. (2009). *Efsane Ara tirmaları*. Kömen Yay., Konya.
- Saluk, R. G. (2015). “Mit ve Mitoloji”. *Türk Mitolojisine Giri* . Gazi Kit., Ankara.
- Saray, M. (1996). *Yeni Türk Cumhuriyetleri Tarihi*. TTK Basımevi, Ankara.
- Tanyu, H. (1978). *Türklerin Dinî Tarihçesi*. (1),TKY, stanbul.
- Ta , . (2002). *Türk Dü üncesinde Kozmogoni-Kozmoloji*. Kömen Yay., Konya.
- Tekin, A. (1995). “Balad”. *Edebiyatımızda simler ve Terimler*. Ötüken Ne . A. ., stanbul.
- Togan, Z. V. (1982). *O uz Destanı Re ideddîn O uznâmesi, Tercüme ve Tahlili*. Enderun Kit., stanbul.
- Togan, Z. V. (2013). “Türk Destanının Tasnifi (I)”. *slamiyet Öncesi Türk Destanları*. (haz. Prof. Dr. Saim Sakao lu, Prof. Dr. Ali Duymaz).(8), Ötüken Yay., stanbul.
- Tural, S. K. (1998). “Dede Korkut Destanlarında Aile”. *Türk Dili*, Ocak 1998, (553). *Türk Dünyası*. (1998). (haz.: Atilla im ek), TÜDEV Yay., Ankara.
- Yakıcı, A. (2007). *Halk iirinde Türkü*. Akça Yay., Ankara.

Yazın Terimleri Sözlü ü. (1974). “Balad”. (haz.: Tahir Nejat Gencan, Haydar Ediskun, Baha Dürder, Enver Naci Gök en), TDK Yay.(404), Ankara.

Zuyeva, T. V.ve Kirdan, B. P., (2001). *Ruskiy Folklor.* (3), Filinta-Nauka, Moskova.

nternet Kaynakları

Argun ah, H., “Gagauz Edebiyatı”. <http://www.tarihtarih.com/?Syf=26&Syz=358387>. (eri im tarihi: 31.08.2015).

Bars, M. E., “Kerem ile Aslı Hikâyesinde Ola anüstülük Motifleri”.

http://www.jasstudies.com/makaleler/2093452986_mehmet%20emin%20bars_21-30.pdf.(eri im tarihi:14.05.2016).

Büyük Türkçe Sözlük, “Motif ”.

http://tdk.gov.tr/index.php?option=com_bts&arama=kelime&guid=TDK.GTS.572a2972cf9ce0.88858977. (eri im tarihi: 04.05.2016).

Ersoy, R., “Türklerde Ölüm ve Ölü ile lgili Rit ve Ritüeller”.

<http://www.millifolklor.com/tr/sayfalar/54/54.pdf>. (eri im tarihi: 15.05.2016).

Yardımcı, M.,“Türk Destanlarında Tipler ve Motifler”.

http://turkoloji.cu.edu.tr/HALKBILIM/Mehmet_yardimci_destan_tipler_motifler.pdf. (eri im tarihi: 02.11.2015).

Ö Z G E Ç M

Adı ve SOYADI : Elif TOZ

Do ım Tarihi - Yeri : 24.11.1975 - Vulcanesti-Etulia/MOLDOVA

Medeni Durumu : Evli

E ğitim Durumu

Mezun Oldu u Lise : Etulia, Etulia Rus Lisesi, 1993

Lisans Diploması : Afyon Kocatepe Üniversitesi, Fen-Edebiyat Fakültesi, Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü, 1998

Yüksek

Lisans Diploması :Akdeniz Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Türk Dili ve Edebiyatı Ana Bilim Dalı, Antalya, 2016

Tez Konusu : Gagauz Balladaları/Türküleri (M. A. Durbaylo'nun Metinleri) Metin Aktarma ve nceleme

Yabancı Dil : Rusça

Bilimsel Faaliyetler**Deneyimi**

Çalı tı ı Kurumlar : MEB - Prof. Dr. Tu ğgeneral Cevdet Demirkol – Ayhan Demirkol Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi, Türk Dili ve Edebiyatı Ö ğretmeni

E-Posta : eliftoz75@mynet.com